

Ulvsunda Slott • Kvalitetsprogram i detaljplan

INNEHÅLL

1 Kvalitetsprogrammets syfte	3
2 Utformning	5
2.1 Övergripande gestaltningsprinciper	5
2.2 Ny bebyggelse inordnad i den historiska strukturen	5
Befintligt utseende	6
Illustrationsplan över förslaget	7
2.3 Utformning av bebyggelse	8
Atriumhusen	10
Radhusen	11
Parkvillorna	12
Hotellannex och ekonomibyggnad	14
Veranda	16
Skyddsmur	17
Omhändertagande av dagvatten	18
2.4 Park och landskapsutformning	19
Mur och entré	20
Slottets parkering	24
Sjöträdgården	28
Del av 1800-talets park	36
Bäckravin	41
Johannesfredsparken och kanalparken	42
Parkvägar	44
Bro över kanalen	45
Växtmaterial	50
2.5 Nya Margretelundsvägen	60
2.6 F. d. mejerivillan	64
2.7 Belysning	66
3 Åtgärdsplan	72
3.1 Byggetableringsplan	73
3.2 Skydd av träd	74
4 Skötselprogram	77

1. Kvalitetsprogrammets syfte

Kvalitetsprogrammet är ett hjälpmedel för styrning och samordning av den yttre miljöns utformning. Det upprättas av staden i samarbete med byggherren. Arbetssättet innebär att kvalitéerna i byggnaderna och närmiljöns olika detaljer åskådliggörs. Genom att byggherrens och stadens gemensamma ambitioner för detaljutförandet klargörs tidigt ökar möjligheten att säkerställa dem vid genomförandet.

Programmet upprättas som komplement till detaljplanen. Det ingår även som en bilaga i exploateringsöverenskommelsen som träffas mellan exploateringsnämnden och byggherren. Exploateringsöverenskommelsen innehåller följande formulering: ”Byggherren är införstådd med att staden skall upprätta ett kvalitetsprogram för området för detaljplaneförslaget. Byggherren skall vid utförandet av bebyggelsen på fastigheten verka för att detta program följs och har kostnadsansvaret för dess genomförande”. Avsikten är att fastlägga den ambitionsnivå som staden och byggherren gemensamt enats om.

Programmet har utarbetats av:
Maria Pettersson, stadsbyggnadskontoret
Anna Haraldsson, exploateringskontoret
Jette Harboe, exploateringskontoret
Josefine Weinberg, trafikkontoret
Gunnar Hedéen, Kanfast AB
Torbjörn Blomqvist, Sivab
Anders Tengbom, Folkhem

Underlag har hämtats från konsulter för olika delprojekt:

Södergruppen/Deurell Arkitekter
uppdraagsansvarig Jens Deurell

Svensk Inredning AB
uppdraagsansvarig Torbjörn Blomqvist

Tengbom Naturvårdsbyrå
uppdraagsansvarig Lena Dübeck

COWI AB
uppdraagsansvarig Oscar Lindblad

Ljusbyggare Klas Möller

Svartsjö trädkonsult Cathrine Bernard

Fotografier tagna av Caroline Berggren, Lena Dübeck, och Jörgen Orback, Tengbom Naturvårdsbyrå, där ej annat anges.

2. Utformning

2.1 Övergripande gestaltungsprinciper

Ulvsunda slott är ett av Västerorts viktigaste kulturminnen och slottsparken är ett viktigt grönområde för de kringboende. Fastigheten och slottet har nyligen renoverats till en konferensanläggning med övernattningsmöjligheter i flyglarna. I dag har allmänheten fritt tillträde till slottsparken beroende av fastighetsägarens välvilja, och inte därför att det är parkmark eller enligt allemansrätten.

Förslaget till förändring har sin grund i en helhetssyn på området. Det visar en upprustad slottspark med återställd vattenkontakt och ny bostadsbebyggelse i den södra delen av fastigheten. De kulturhistoriskt mest värdefulla delarna av slottsparken, i anslutning till huvudbyggnaden, kan iordningställas och underhållas på ett för kulturmiljövården lämpligt sätt, då åter med den historiskt betingade vattenkontakten och utan störande trafik.

Föreslagna förändringar i slottsparkens gestaltning utgår från ett helhetsperspektiv där den befintliga grundstrukturen med olika rumsliga situationer läks samman och förtydligas. Öppen gräsmark mot sjön, den frodiga lövträdvegetationen och en markmodellering som förstärker landskapsupplevelsen. Parkens möte med och relation till vattenrummen omhändertas. Genom att kanalstråket införlivas i parklandskapet levandegörs landskapssituationen. Trädgården länkas samman med den omgivande stadsdelens park- och naturstråk i flera led med skiftande karaktär. Växtligheten berikas med medvetet uttryckfulla aspekter som ansluter till parkens rum och historiska skeden.

En strävan har varit att i den nya slottsparken utveckla flera av de värden och funktioner som det idag råder brist på i omgivande stadsdelar, att den ska kunna utvecklas mot högre värdetäthet genom att:

- dess befintliga rekreativvärden bevaras – grön promenadmiljö, grön oas, picknickplats, kulturmiljö samt plats för bollspel och lek

- värden och funktioner det idag råder brist på i omgivande stadsdelar utvecklas – rofylld miljö, blomprakt och vattenkontakt

- bullerstörningar i parken minskas genom skydd mot Ulvsundavägen

- tillgängligheten förbättras genom en ny entré med parkeringsmöjlighet

- kontakten med vattnet förbättras, både Ulvsundasjön och Lillsjön

- gångstråk utmed stranden anläggs

En ny bostadsbebyggelse innebär stora förändringar i området. Den tillkommande bebyggelsens utformning och placering grundar sig på en noggrann analys och värdering av platsens förutsättningar enligt tillgängliga historiska dokument och tar stor hänsyn till platsens historiska struktur.

Det faktum att befintliga byggnader och parkanläggning har stort kulturhistoriskt värde innebär att den nya bebyggelsen måste utformas med extra stor hänsyn och känslighet. De föreslagna byggnaderna tar upp parkens skilda karaktärer. Volymerna konkurrerar inte med slottets arkitektur. Byggnaderna är därför huvudsakligen i trä, med enkel volymuppbyggnad. De får sina arkitektoniska kvalitéer framförallt i samspelet med slottsparkens rumsliga struktur och rika trädbestånd. Kringliggande trädgårdsstad har också tjänat som inspiration

2.2 Ny bebyggelse inordnad i den historiska strukturen

Planmönstret för den nya bebyggelsen har tagit sin utgångspunkt i markens tidigare användning i anslutning till slottet. Syftet är att etablera en struktur som både ger en bra boendemiljö och samtidigt berättar om platsens historia.

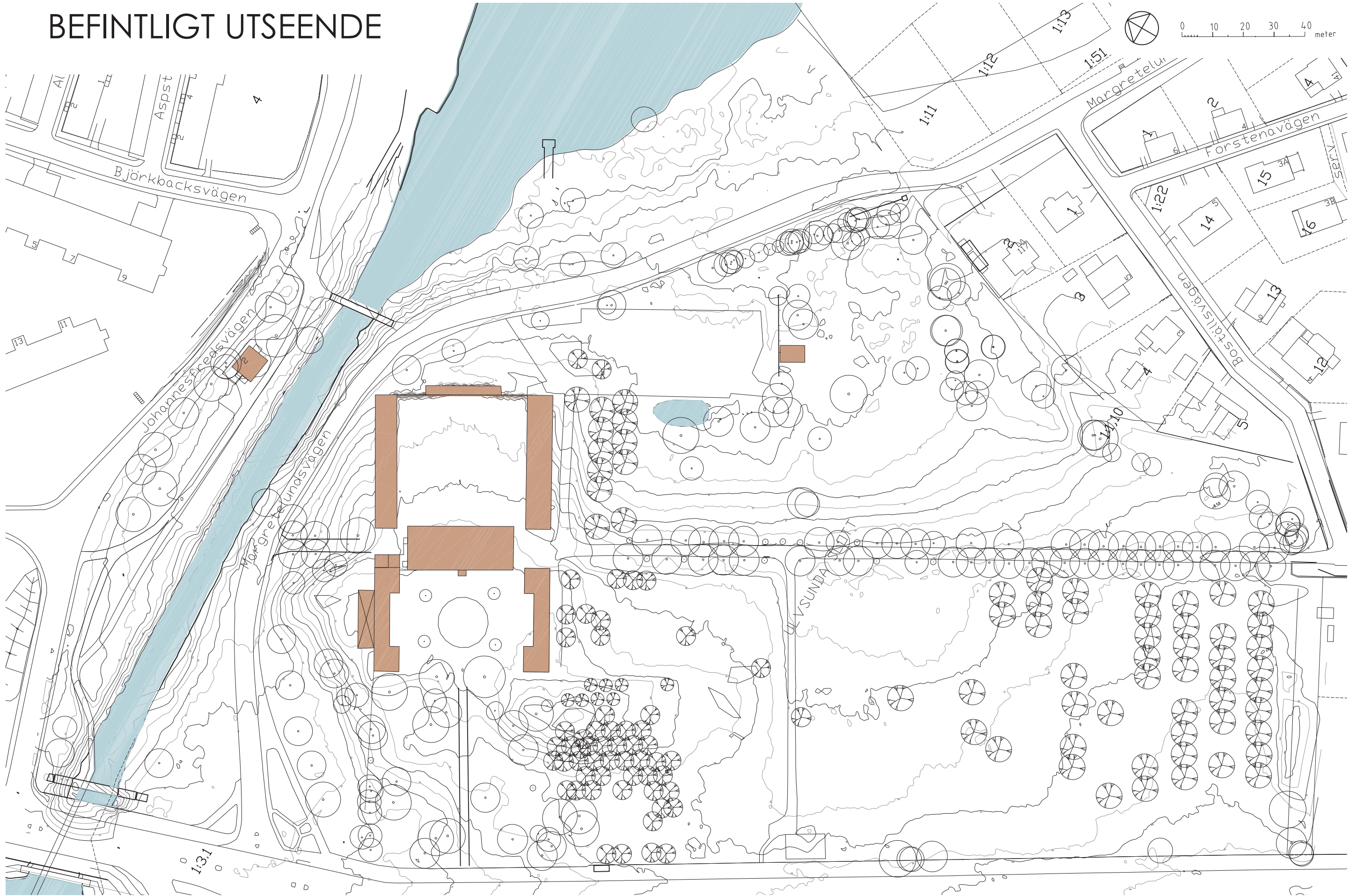
Planförslaget har utformats med stor hänsyn till *miljöns betydelsebärande aspekter* i form av ursprungliga angränsningspunkter, arkitektonisk koppling mellan slottet och slottsparken samt geometrin i parkrummet. Huvudangöringen från Ulvsundasjön förtydligas. Angöringen från norr förstärks.

Parkens *övergripande arkitektoniska samband* avspeglas i slottets monumentala läge med fri sikt, den starka axeln och alléns kraftfulla markering med fortsättning mot norr samt parkens utbredning, avgränsning och geometriska uppbyggnad. Anläggningens monumentala läge och den fria sikten består i planförslaget. Geometrisk uppbyggnad beaktas genom att en anpassning till den övergripande strukturen sker i förslaget.

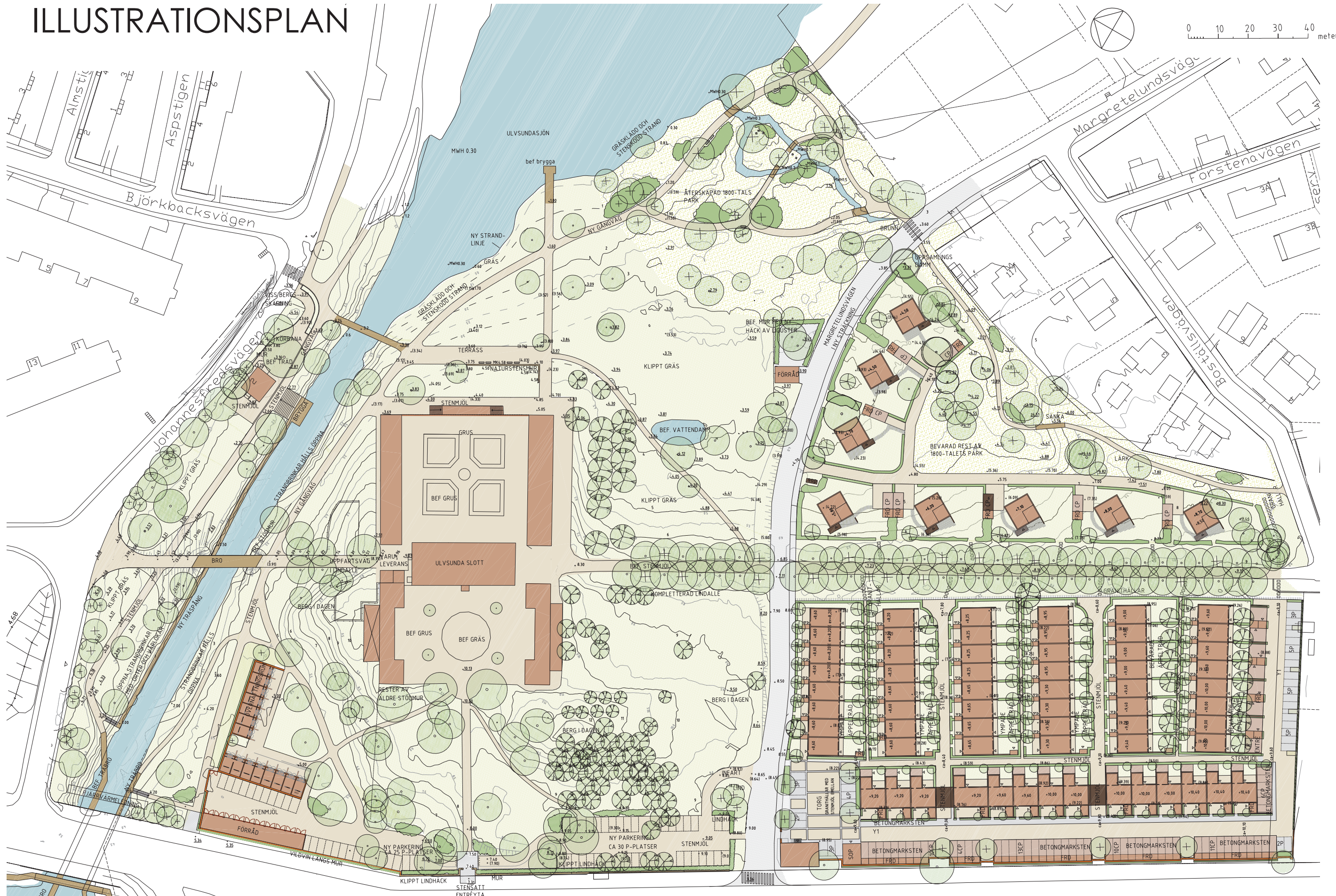
Den i planen föreslagna kvartersmarken har beaktat parkens symmetriska formspråk, alléns kraftiga markering och betoning av nyttoträdgården i utformning av mark och byggnader

De historiska strukturerna blir därigenom avläsbara i bebyggelsen. Margretelundsvägens nya sträckning avgränsar parkens allmänt tillgängliga delar i norr från den bebyggda marken i söder. Den befintliga Trädgårdsmästarbostaden inordnas i strukturen och förankrar väg och bebyggelse på platsen. Huset ligger som en hörnsten vid Margretelundsvägens nya anslutning till Ulvsundavägen och förenar gammalt och nytt. Allén löper som ett publikt parkstråk genom bebyggelsen. Förslaget anknyter till Stockholms stads utveckling av Ulvsunda villastad under 1900-talet, en av de senare årsringarna.

BEFINTLIGT UTSEENDE

ILLUSTRATIONSPLAN

2.3 Utformning av bebyggelse

Plan över föreslagen bostadsbebyggelse

Planmönstret för den nya bebyggelsen har tagit sin utgångspunkt i markens tidigare användning i anslutning till slottet. Syftet är att etablera en struktur som både ger en bra boendemiljö och samtidigt berättar om platsens historia. De historiska strukturerna blir därigenom avläsbara i bebyggelsen. Margaretelundsvägens nya sträckning avgränsar parkens allmänt tillgängliga delar i norr från den bebyggda marken i söder.

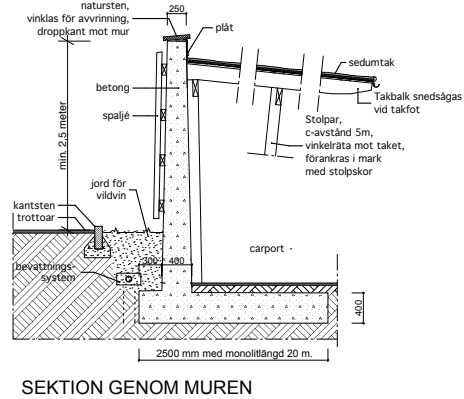
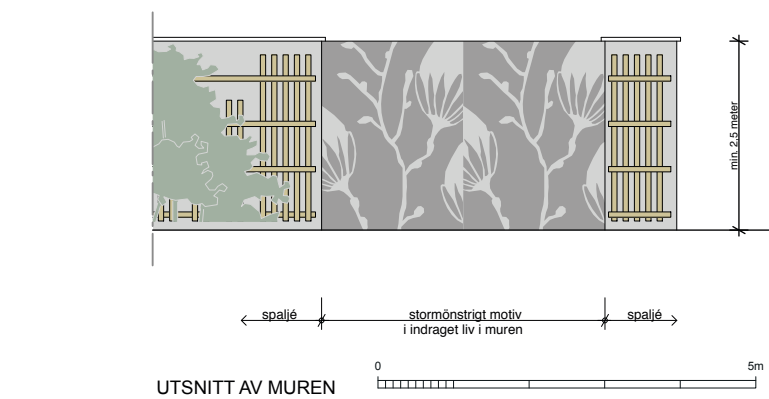
Den befintliga trädgårdsmästarbostaden inordnas i strukturen och förankrar väg och bebyggelse på platsen. Huset ligger som en hörnsten vid Margaretelundsvägens nya anslutning till Ulvsundavägen och förenar gammalt och nytt.

Allén löper som ett publikt parkstråk genom bebyggelsen. På östra sidan ligger villor varsamt inplacerade i det böljande parklandskapet. Exteriörerna ansluter i kulör till trädens stammar och grenverk och underordnar sig de stora trädvolymerna. De åtta husen varierar något i kulör och fönstersättning, medan volymerna är samordnade till kubiska proportioner. Bilarna rymms under sedumtäckta carportar infällda i terrängen. Ett nytt gångstråk ner mot Ulvsundsjön passerar mellan de nya villorna och de befintliga. Det ansluter till ett mindre parkrum mellan husen.

Väster om allén har bebyggelsen en annan karaktär. Här låg tidigare nyttoträdgårdar som tillhörde slottet De var ordnade i kvarter i vinkelrätt flörhållande till allén. Den tillkommande bebyggelsen tar fasta på detta. Hela kvarteret mellan allén och Ulvsundavägen utformas som en sammanhållen trädgårdsanläggning. Radhusen vävs ihop med riklig grönska. Tonen för kvarterets markbehandling slås an med entrétorgets grusade yta som delas in med band av granithällar. Torget ramas in av den befintliga Trädgårdsmästarbostaden och de nya husen vilka alla vänder sina entréer mot torget. Hästkastanjer och Avenbokshäckar avgränsar grusytan mot Margaretelundsvägen och de nya husen.

Radhusen öppnar sig mot söder med balkonger och uteplatser som låter trädgårdarna vävas ihop med interiörerna. Grusade gångvägar, omgärdade av avenbokshäckar, leder fram till entréerna.

Trädgårdarna planteras med äppelträd innan de boende flyttar in så att hela kvarteret får karaktär av en större äppelträdgård. De två mest intakta raderna med fruktträd längst i söder bevaras och inordnas i de nya tomterna. De övriga trädgårdarna kan förses med träd

ympade från ursprungssorten - de gamla äppelsorterna får nytt liv.

Gränsen mot parken och allén markeras av friväxande eller klippt bukettapel. Stenhällar infällda i gräset ger smitvägar till allén.

Trädgårdsmiljön mellan husen är helt fredad från biltrafik och parkering, endast tillfällig angöring är tillåten inom trädgårdsområdet. Om behov av handikapplats uppstår finns yta reserverad för detta mitt på varje entrégränd med mindre än 25 meters avstånd till alla bostadsentréer.

Bilarna har uppställningsplatser i längor utmed en gränd parallellt med Ulvsundavägen samt längst i söder. Gränden har en gångbana belagd med betongsten utmed husen. Körbanan är belagd med asfalt med grusat ytskikt, biluppställningsplatserna under tak är belagda med betongsten. Längst i söder uppförs en träspalje för klättrvin mellan fastighetsgräns och parkering.

Husens utformning skall inte konkurrera med slottets arkitektur. Volymerna är inpassade i terrängen så att den historiska strukturen blir fortsatt avläsbar medan gestaltningen av husen förhåller sig friare. Husen får exteriörer i målat trä till skillnad från slottets putsade murar. Karaktären på de nya husen tar fasta på an-

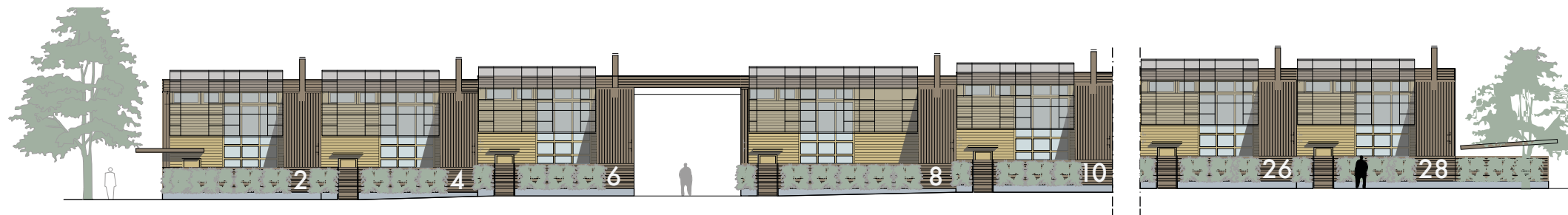
passning till parken och trädgårdarna. Villornas färgsättning ansluter till kulörena på trädens stammar. Dova jordkulörer låter villorna underordna sig trädens stora volymer. Radhusbebyggelsen har en annan karaktär och får med sina trädgårdar en ljusare färgskala. Kulörena varieras från ljust varmgrå toner till grågröna färger och ljus ockra.

Ett nytt hotellannex i norra delen av parken har andra förutsättningar. Det är direkt kopplat till slottet och ligger på den plats där det tidigare haft sina ekonomibyggnader. Husens gestaltning ansluter till slottsflyglarnas putsarkitektur.

Den sydvästra slottsflygeln byggs till med en veranda som, i volym, motsvarar tillbyggnaden på motstående flygel

Mot Ulvsundavägen får förrådslängorna en tung vägg av betong. Konstruktionen tål påkörning av fordon och uppfyller de krav som är specificerade i riskanalys framtagna för området. Väggen kläs mot Ulvsundavägen med träspalje för klättrvin som planteras längs med hela gatan. Förrådsbyggnaderna förbinds med en indragen mur. Där lämnas plats för befintliga och nyplanterade träd. Lindar på insidan tillåts sträcka sig ut över muren och annonsera trädgårdarna mot gatan. Den indragna muren mellan byggnaderna utförs med betongen exponerad för konstnärlig utsmyckning med ingjutet reliefmönster.

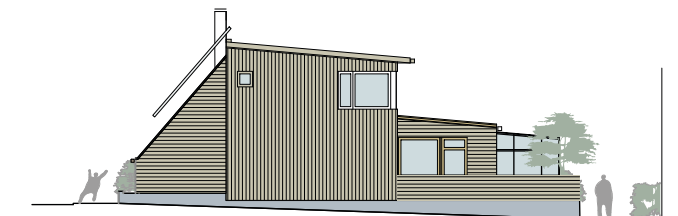
ATRIUMHUSEN

FASAD MOT ENTRÉGATAN

FASAD MOT TRÄDGÅRDEN

SÖDERGAVEL

NORRGAVEL MED ENTRÉ MOT TORGET

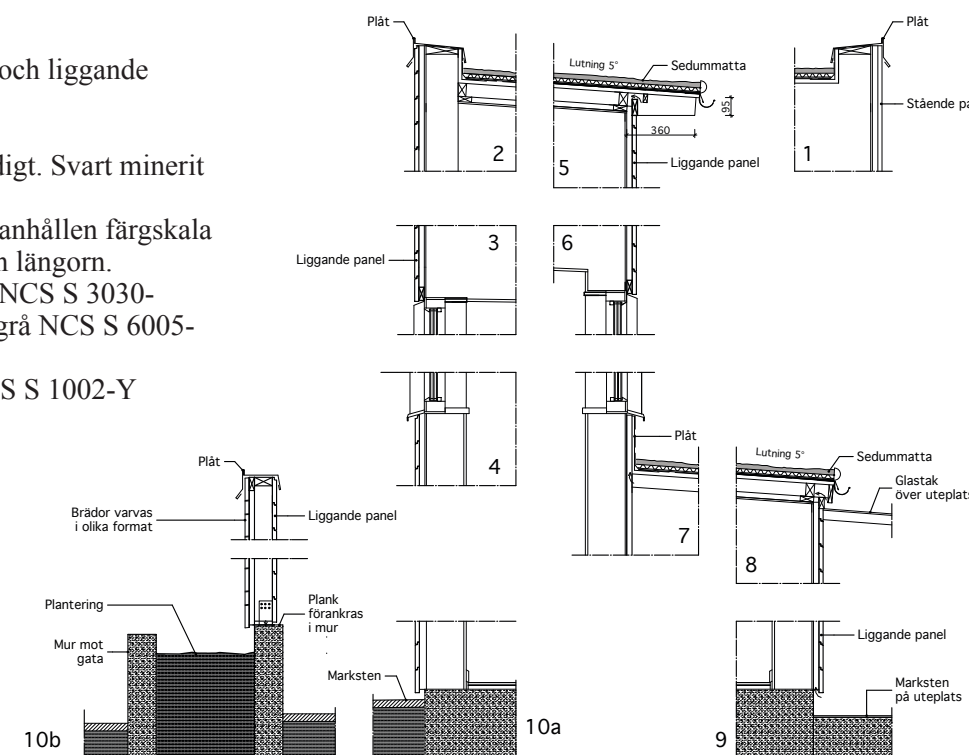
Parallellt med Ulvsundavägen placeras ett radhus med atriumgårdar på bägge sidor. Det avslutar trädgårdsanläggningen och skyddar bebyggelsen mot trafikens störningar från Ulvsundavägen. Mot parksidan hålls hushöjden låg för att skapa intima uterum. Köket ligger i en utskjutande envåningsflygel som avslutas med en glastäckt uteplats. Glaset avgränsar störande ljud från flygtrafiken. Bottenplanet och uteplatsen ligger upplyfta en knapp meter över gångbanan för att undvika insyn.

Mot gränden längs Ulvsundavägen har byggnaden en helt annan karaktär. Där är fasaden uppbyggd med större element. En förgård inramas av ett plank och förråd med branta tak upp till takfot. En glasskärm framför det övre planet dämpar störande ljud från trafiken. Det ger plats för solfångare och bildar tak över entrén.

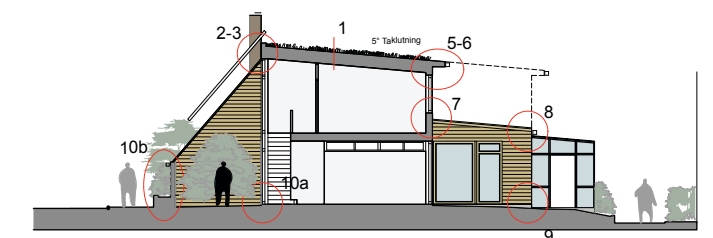
Mot gränd och förgård ligger de funktioner som "försörjer" bostäderna såsom entré, trappa, badrum och förråd samlade. Medan vistelserummen - matplats, vardagsrum och sovrum har fönster in mot trädgård och park.

Två körbara portiker genom huset leder in till radhusen på parksidan.

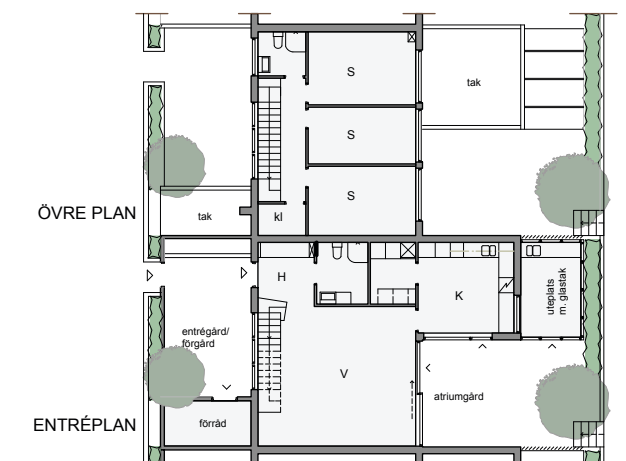
Material och färg:
Grundläggning: Platta på mark
Sockel: Betong
Fasader och takfot: Målad stående och liggande träpanel
Fönster: Målat trä
Tak: Grönt tak, Sedum eller likvärdigt. Svart minerit eller panel på förrådskak.
Kulörer: Atriumhusen får en sammanhållen färgskala - "jordfärger" - som varierar mellan längorn. tex. grågrön NCS S 2502-Y, ockra NCS S 3030-Y20R, ockra NCS S 5020-Y10R, grå NCS S 6005-G80Y
Fönster av målat trä: brutet vitt NCS S 1002-Y samt respektive fasadfärg

DETALJER (mått anges i mm)

SEKTION

ÖVRE PLAN

ENTRÉPLAN

0 10m

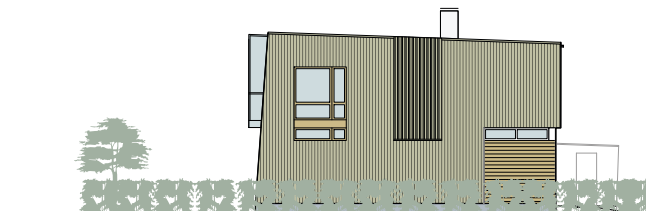
RADHUSEN

FASAD MOT TRÄDGÅRDEN

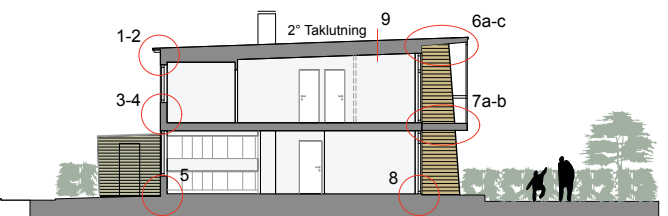
FASAD MOT ENTRÉSIDA

GAVEL MOT ÖSTER OCH ALLÉN

GAVEL MOT VÄSTER OCH ENTRÉTORGET

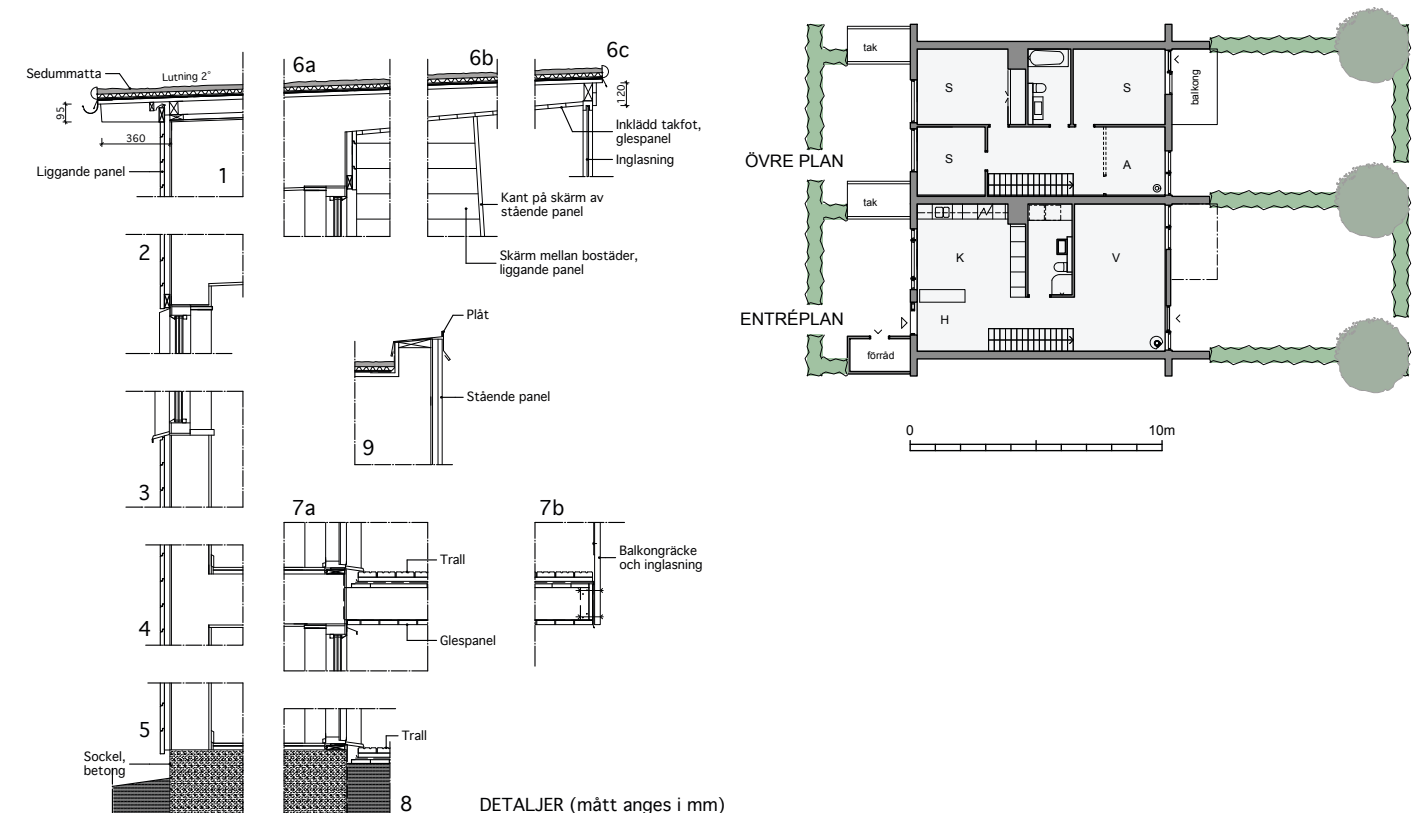
SEKTION

Radhusen ramar in en serie fruktträdgårdar synliga från allén. Husen öppnar sig mot söder och låter interiörerna vävas ihop med trädgårdarna. Varje bostad avgränsas mot grannen genom att den lägenhetsskjulande väggen skjuter ut ett stycke mellan uteplatserna. Väggskivan lutar upp mot takfot vilket ger bredare insynsskydd i markplanet. Den vertikala indelningen av fasaden ger en överordnad stor skala där varje bostad tecknar sig som en enhet under ett sammanhållande tak.

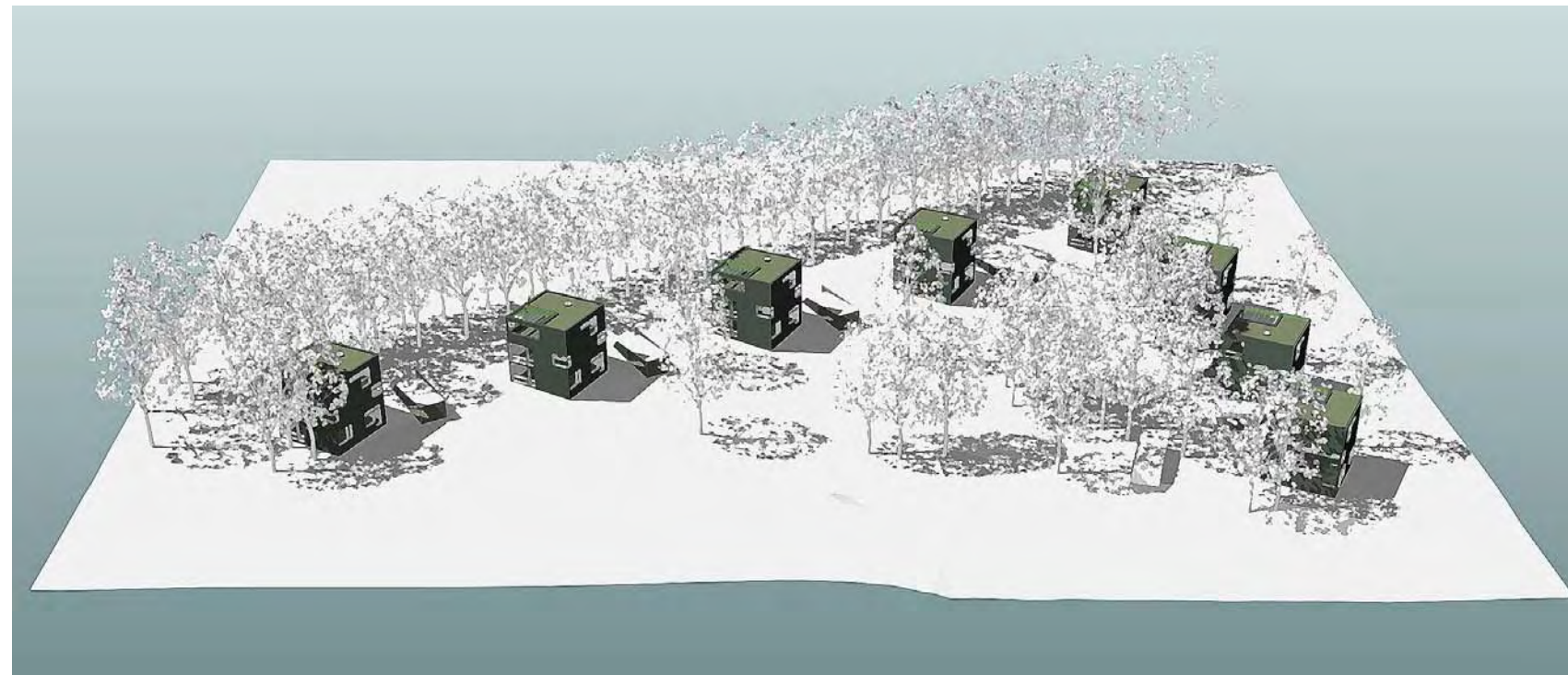
Mot norr är fasaden horisontellt indelad. Husens trädgårdar avgränsas här mot grannen med ett mindre motbyggt förråd. Färgsättningen varierar mellan längorna inom en sammanhållen färgpalett. Balkongerna förses med en glasad sida som ger vind och bullerskydd. Glaset kan också fortsätta ner till mark för att åstadkomma en mer skyddad uteplats även på entréplanet.

Material och färg:
 Grundläggning: Platta på mark
 Sockel: Betong
 Fasader och takfot: Målad stående och liggande träpanel
 Fönster: Målat trä
 Tak: Grönt tak, Sedum eller likvärdigt.

Kulörer: Radhusen får en sammanhållen färgskala - "jordfärger" - som varierar mellan längorna. tex. grågrön NCS S 2502-Y, ockra NCS S 3030-Y20R, ockra NCS S 5020-Y10R, grå NCS S 6005-G80Y
 Fönster av målat trä: brutet vitt NCS S 1002-Y samt respektive fasadfärg

PARKVILLORNA

Villorna ligger kring ett inre parkrum intill ett nytt gångstråk

Villorna är inpassade mellan de befintliga stora träden och låter den böljande terrängen löpa fritt mellan husen. Grundtypen har kubiska proportioner med två hela våningsplan plus en takvåning med terrass uppe i trädkronornas höjd. De står diagonalställda i förhållande till allé och gata så att volymerna upplevs stå fria i landskapet snarare än att ansluta till gaturummen. Gestaltningen utgår från att volymerna skall uppfattas som friliggande paviljonger utan fram- eller baksida. De har fria utblickar åt alla håll.

Färgsättningen varierar något mellan villorna inom en sammanhållen dämpad färgpalett som får villorna att smälta in i parkmiljön.

Biluppställning och förråd ordnas i carports som är täckta med sedumtak. Takytan fortsätter ner i marken på byggnadernas kortsidor så att de upplevs ligga infällda i marken sedda från allén och Margretelundsvägen. Syftet är att de skall störa parklandskapet så lite som möjligt.

Husen angörs via en smal grusad körbar gångväg som ansluter till Margretelundsvägen. Sänkan där diket löper blir allmänt tillgänglig med en ny gångväg ner mot vattnet. Från den nya gångvägen når man ett allmänt tillgängligt parkparti mellan villorna med större flerstammiga träd.

Villorna från den inre parken

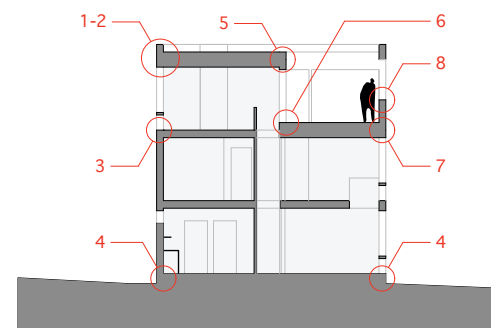
Takterrass i höjd med trädkronorna

Stora fönster in mot den egna trädgården.

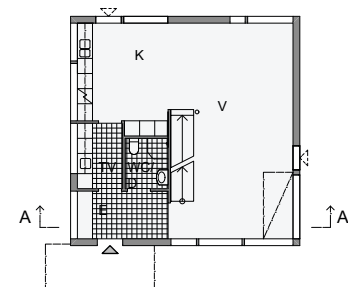
FASADER

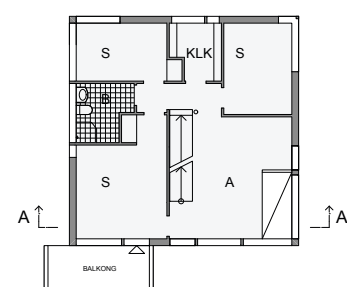
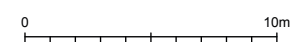
SEKTION A-A

Material och färg:
 Grundläggning: Platta på mark
 Sockel: Betong
 Fasader och takfot: Målad stående träpanel avtäckt
 med plåt vid takfot.
 Fönster: Målat trä
 Tak: Grönt tak, Sedum eller likvärdigt.

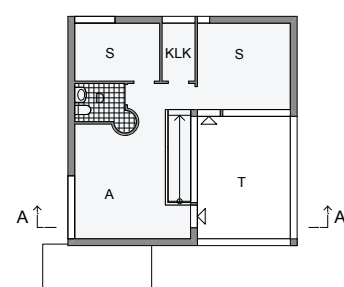
Kulörer: Villorna får en sammanhållen dämpad
 färgskala som ansluter i kulör till trädens stammar
 och grenverk. Färgerna varierar mellan husen. tex.
 "bruntjära" NCS S 7010-Y50R, ockra NCS S 5020-
 Y10R, "bruntjära" NCS S 7010 Y10R "svartjära"
 8502-Y.
 Fönster av målat trä: I samma kulör som omgivande
 fasad.

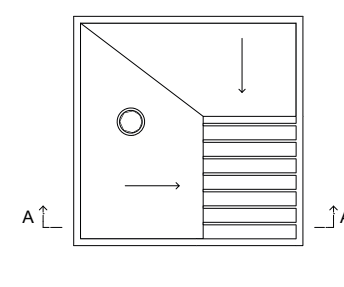
PLAN BV

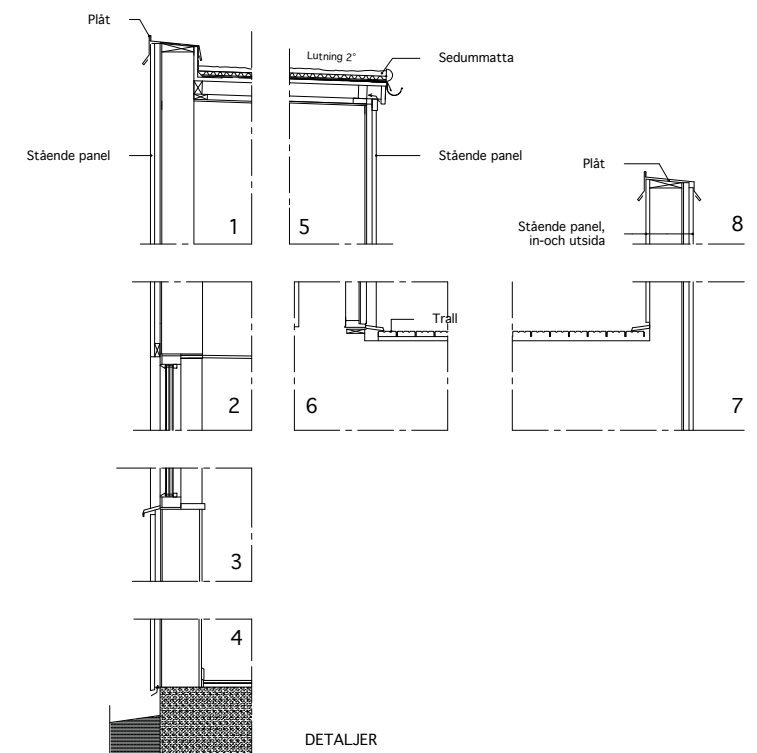
PLAN 1 TR

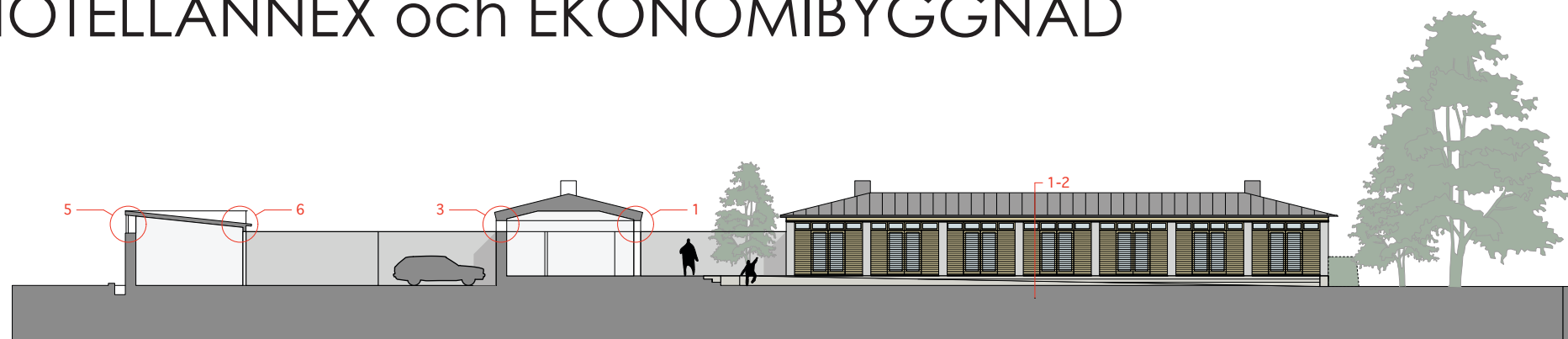
PLAN 2 TR

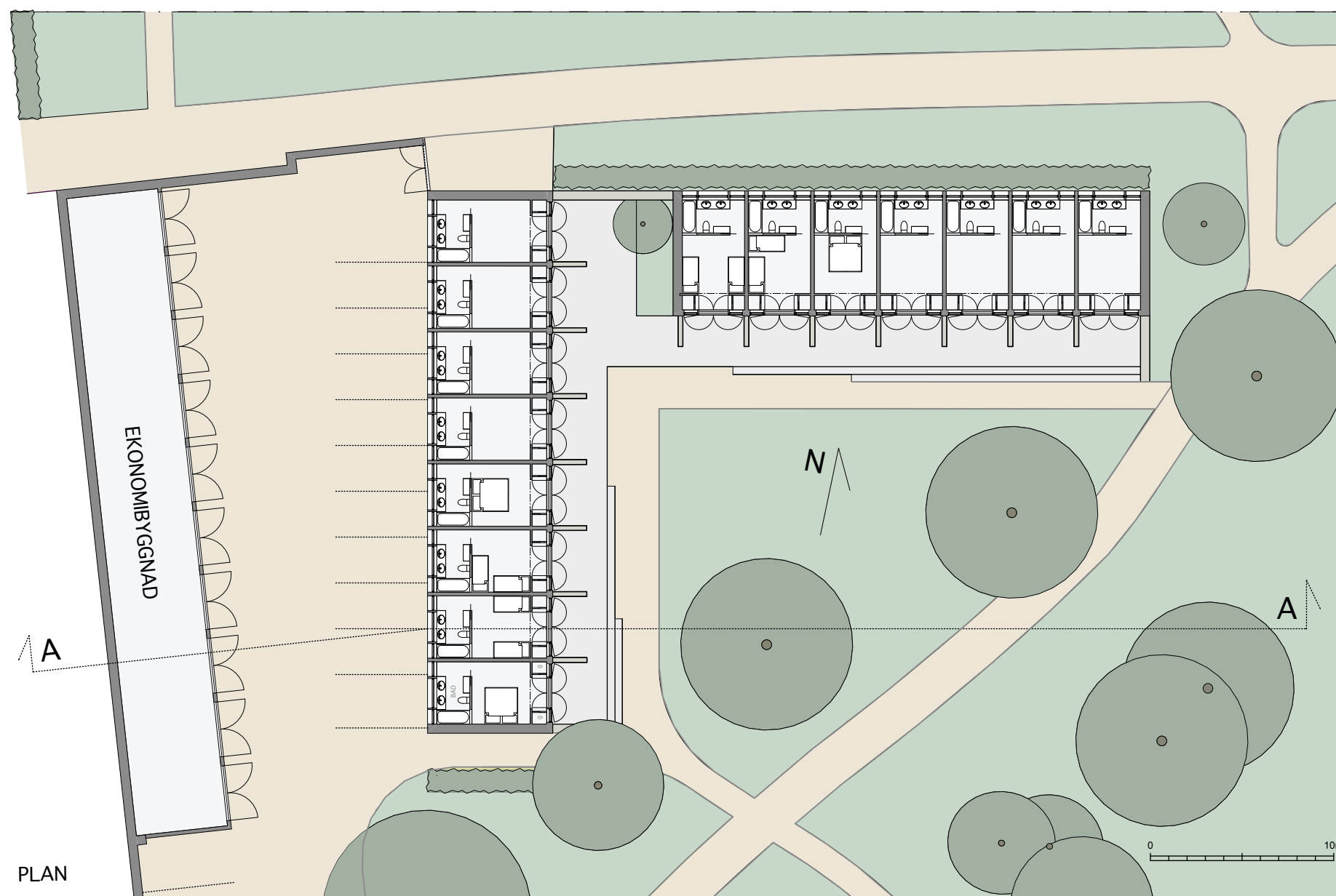
TAKPLAN

HOTELLANNEX och EKONOMIBYGGNAD

SEKTION A-A

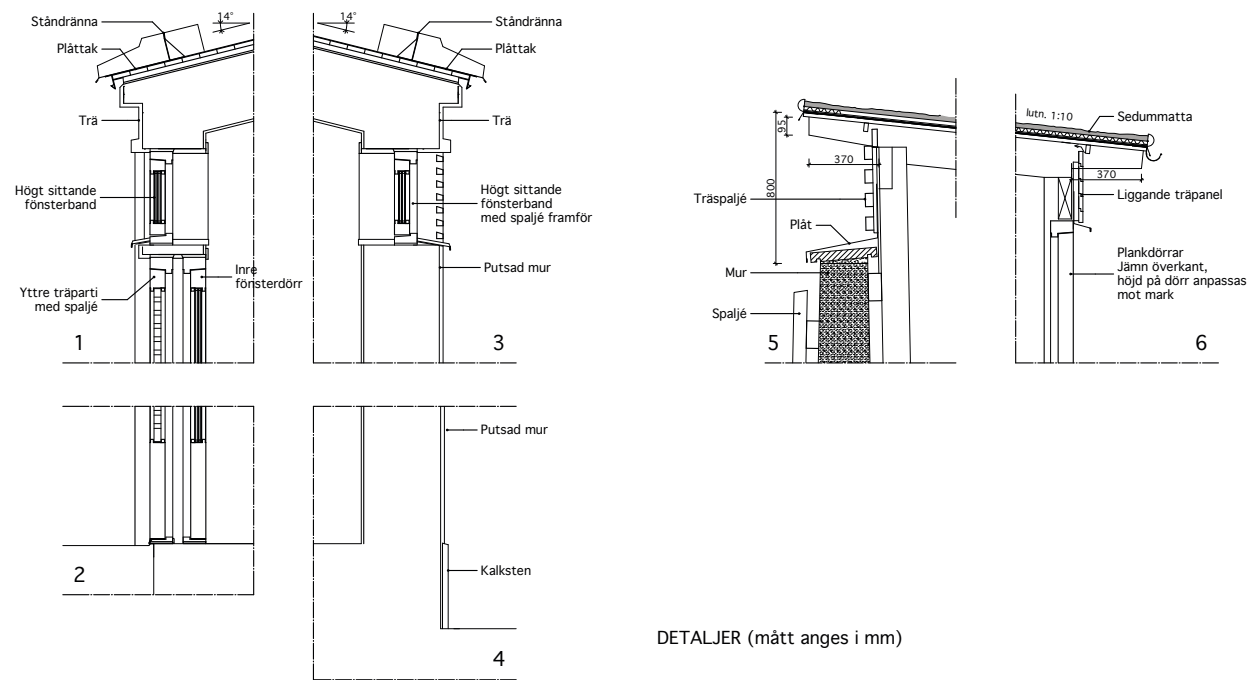
PLAN

Hotellannexet ligger där slottet tidigare hade sina ekonomibyggnader. Idag är detta platsen för Margretelundsvägens anslutning till Ulvsundavägen. De nya husen ersätter körbanan och passas in mellan de befintliga träden som alla sparas.

Byggnaderna famnar en halvprivat gräsplan vänd in mot slottet. Husen är slutna ut mot parken och öppna in mot gräsplanen. Alla entréer nås direkt utifrån via en upplyft terrass.

Gestaltningen ansluter till slottets flyglar med putsade murar och plåttak. Mellan mur och takfot löper ett band av snickeri- och fönsterpartier som låter taket visuellt sväva över muren. På entrésidan får fasaderna en öppen karaktär med fönsterpartier och spaljéer som skiljs av med murpelare i gränsen mellan rummen.

I direkt anslutning till Ulvsundavägen uppförs en ekonomibyggnad som har samma typ av spaljéklädda mur som vid bostadsbebyggelsen längre söderut. På parksidan har ekonomibyggnaden stora portar av trä in mot en ekonomigård med plats för parkering och underhållsfordon.

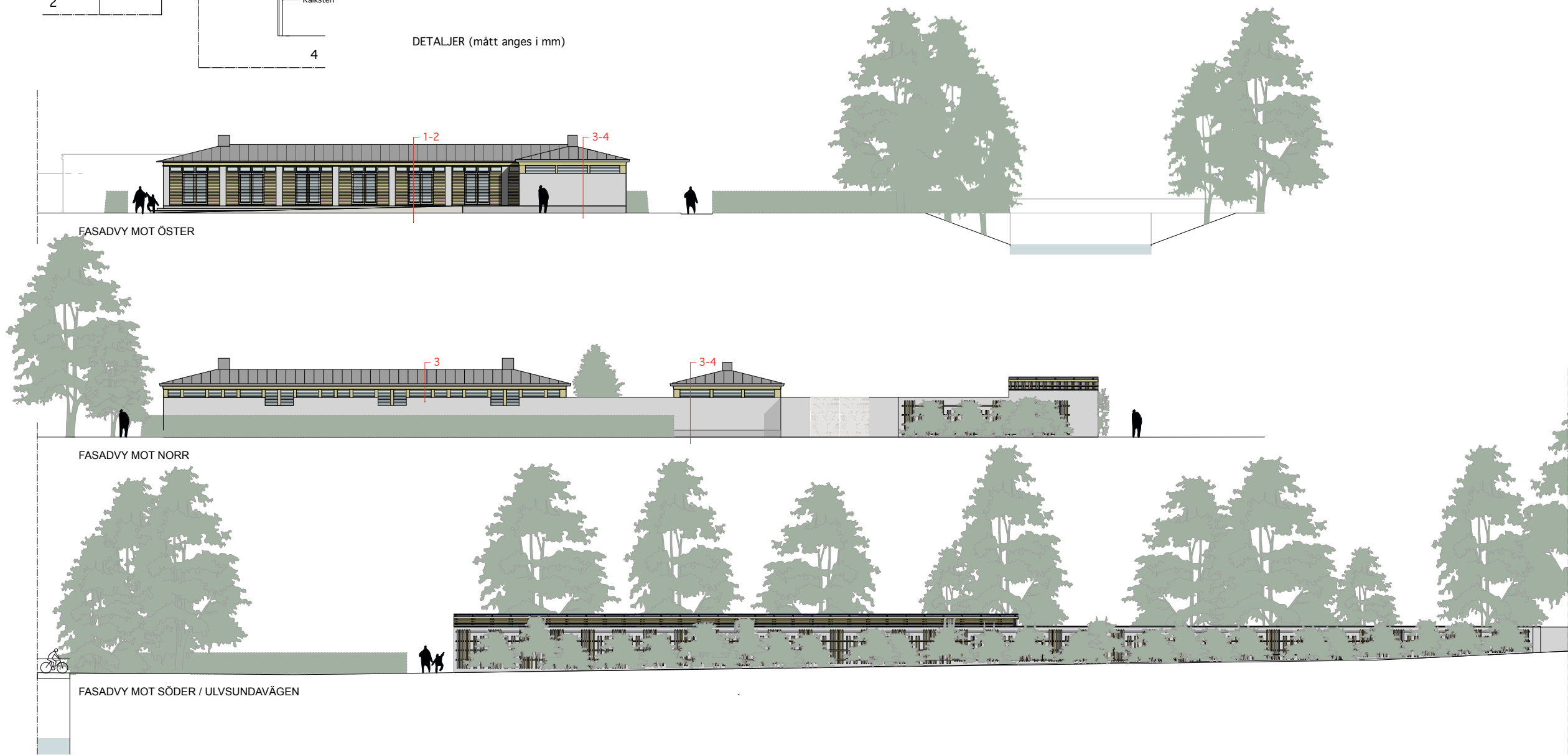

DETALJER (mått anges i mm)

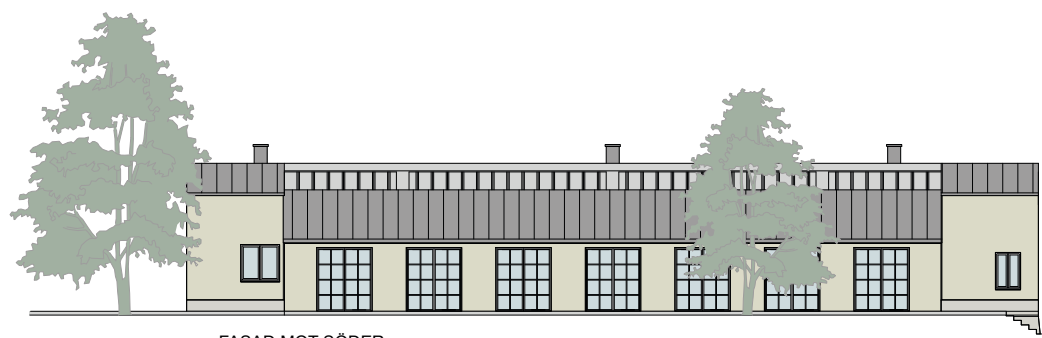
Hotellannexet - material och färg:
Grundläggning: Platta på mark
Sockel: Betong
Fasader: Slätputsat alternativt slammat murverk.
Takfot: Målad träpanel
Fönster och spaljeer: Målat trä, alternativt oljad ek.
Tak: Falsad målad slät plåt.
Plåtavteckningar och avvattning: Målad plåt.

Kulörer:
Puts: Ljust grå/beige tex. NCS S 2010 - Y20R
Fönster, Entrépartier och Spaljeer.: Ockra tex. NCS S 3030-Y20R.
Plåttak och avvattning: Ljust grå

Ekonomibyggnaden och carportar/förråd - material och färg:
Grundläggning: Platta på mark
Sockel: Betong
Fasader och takfot:
Mot Ulvsundavägen: Mur av obehandlad betong, klädd med spalje av obehandlad lärk. Pergola av obehandlad lärk. Takfot över murkrön av obehandlad lärk.
Mot parksidan: Målad stående panel, träportar.
Tak: Grönt tak, Sedum eller likvärdigt.
Plåtavteckningar och avvattning: Zinkplåt
Kulör panel / portar. NCS S 5020-Y10R

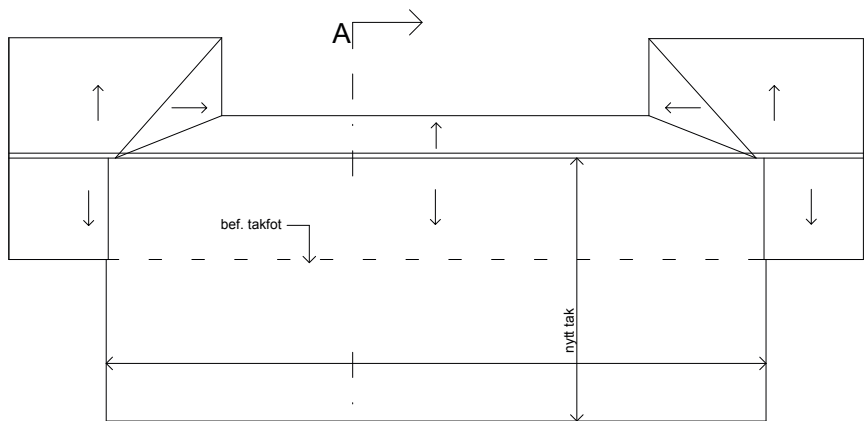
VERANDA

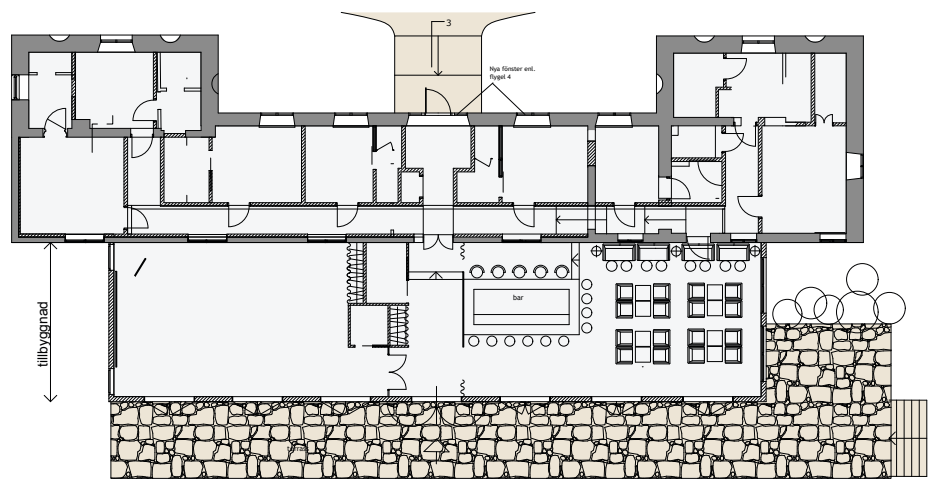
FASAD MOT SÖDER

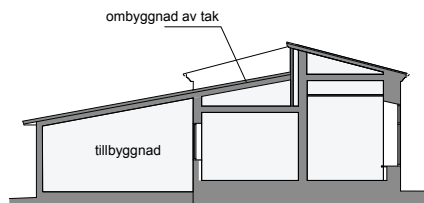
GAVELFASAD MOT ÖSTER

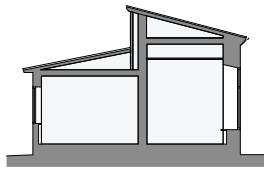
TAKPLAN

PLAN

SEKTION A-A MED TILLBYGGNAD

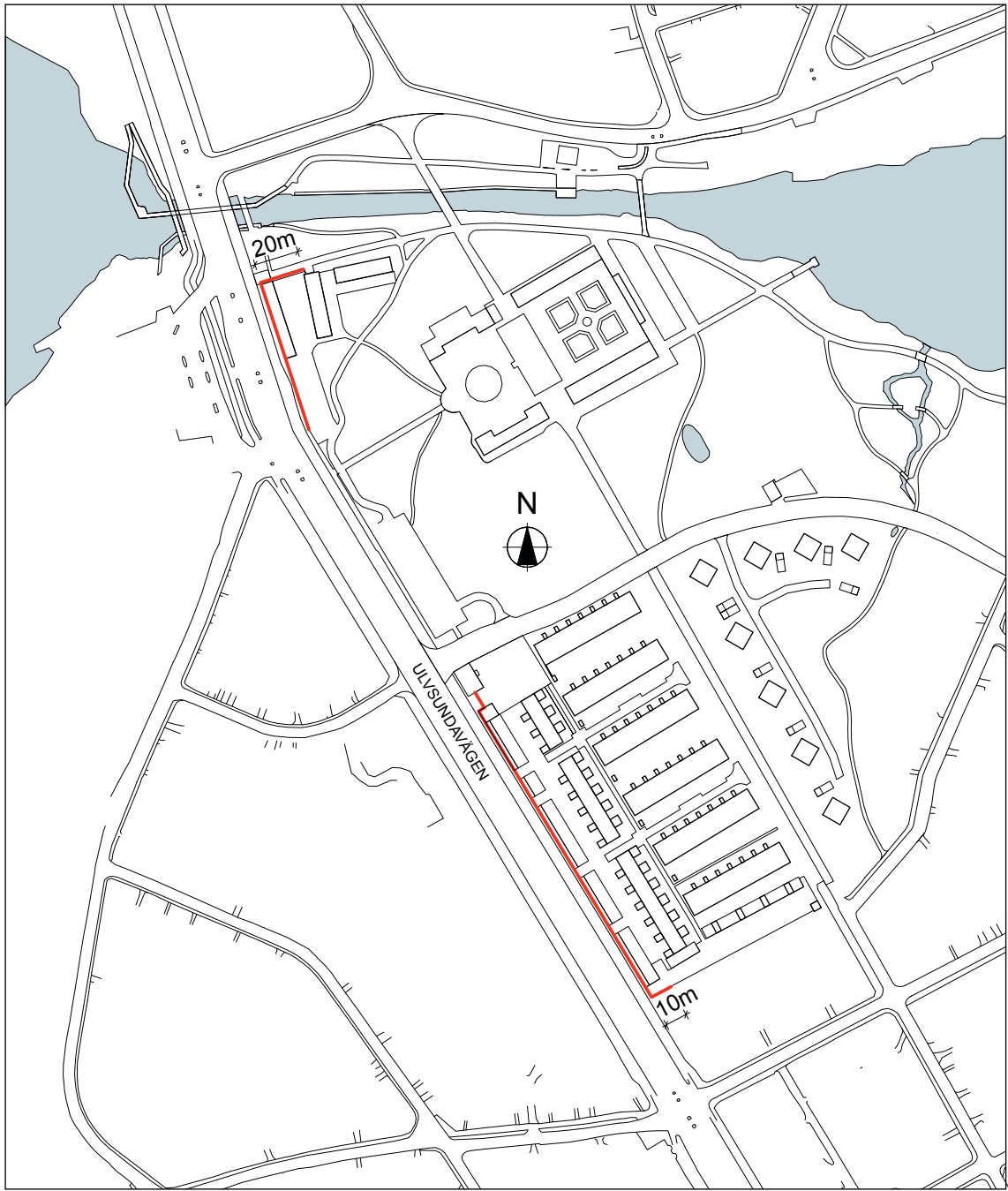

BEFINTLIG SEKTION A-A

Tillbyggnaden av den sydvästra slottsflygeln motsvarar den motstående flygelutbyggnaden i norr i volym.

- Material och färg:
Grundläggning: Platta på mark
Sockel: Lika befintlig flygelbyggnad
Fasader: Slätputs på murverk, lika befintlig flygelbyggnad
Takfot: Lika befintlig flygelbyggnad
Fönster: Målat trä, detaljer lika befintlig flygel
Tak: Falsad plåt, lika befintlig flygelbyggnad

SKYDDSMUR

MURENS STRÄCKNING LÄNGS ULVSUNDAVÄGEN

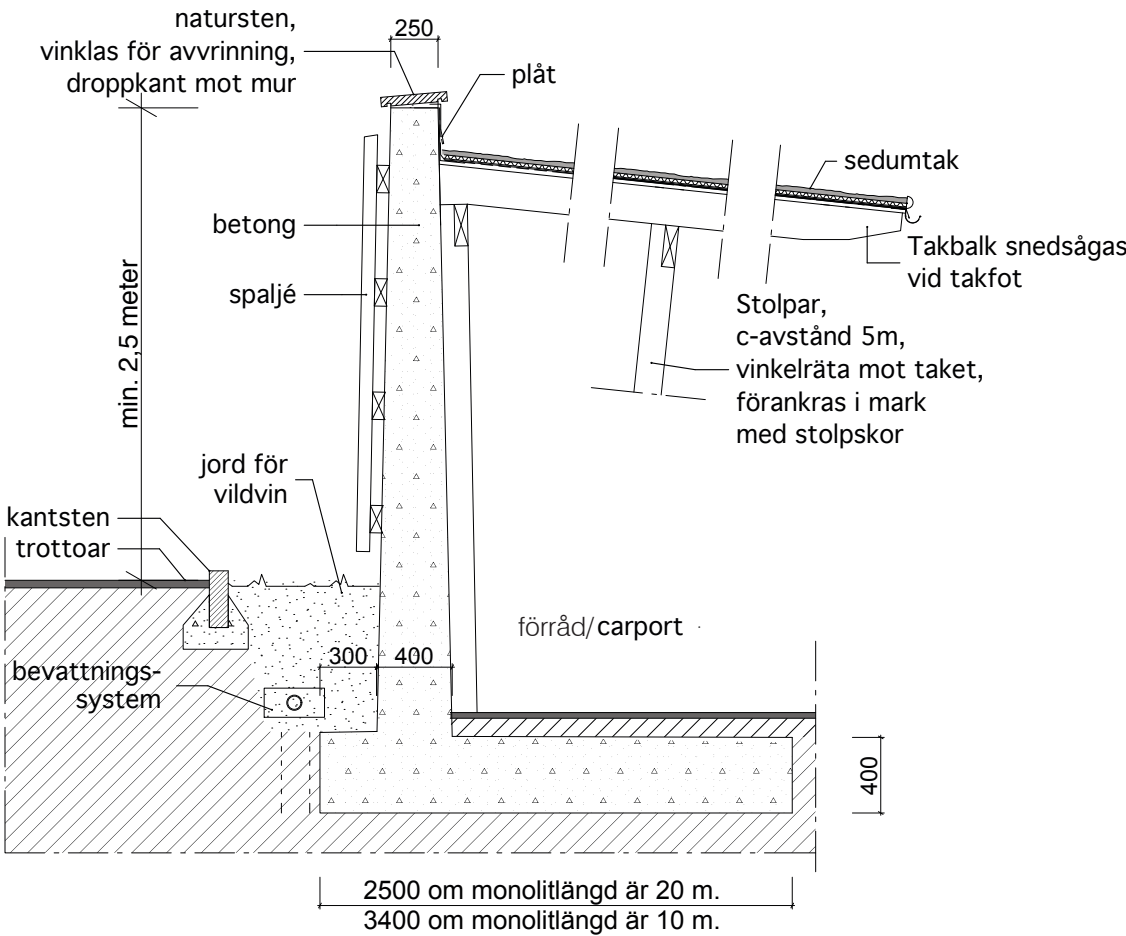
Gestaltning:

Skyddsmuren kläs mot Ulvsundavägen med träspaljé för vildvin som planteras längs med hela gatan. För-rådsbyggnaderna förbinds med en indragen mur. Ba-kom denna planteras lindar som tillåts sträcka sig ut över muren och annonsera trädgårdarna mot gatan.

Den indragna muren mellan byggnaderna utförs med betongen exponerad för konstnärlig utsmyckning med ingjutet reliefmönster. De indragna nischerna med grafisk dekoration belyses med en sidoplacerad, infälld armatur. Se avsnitt om belysning.

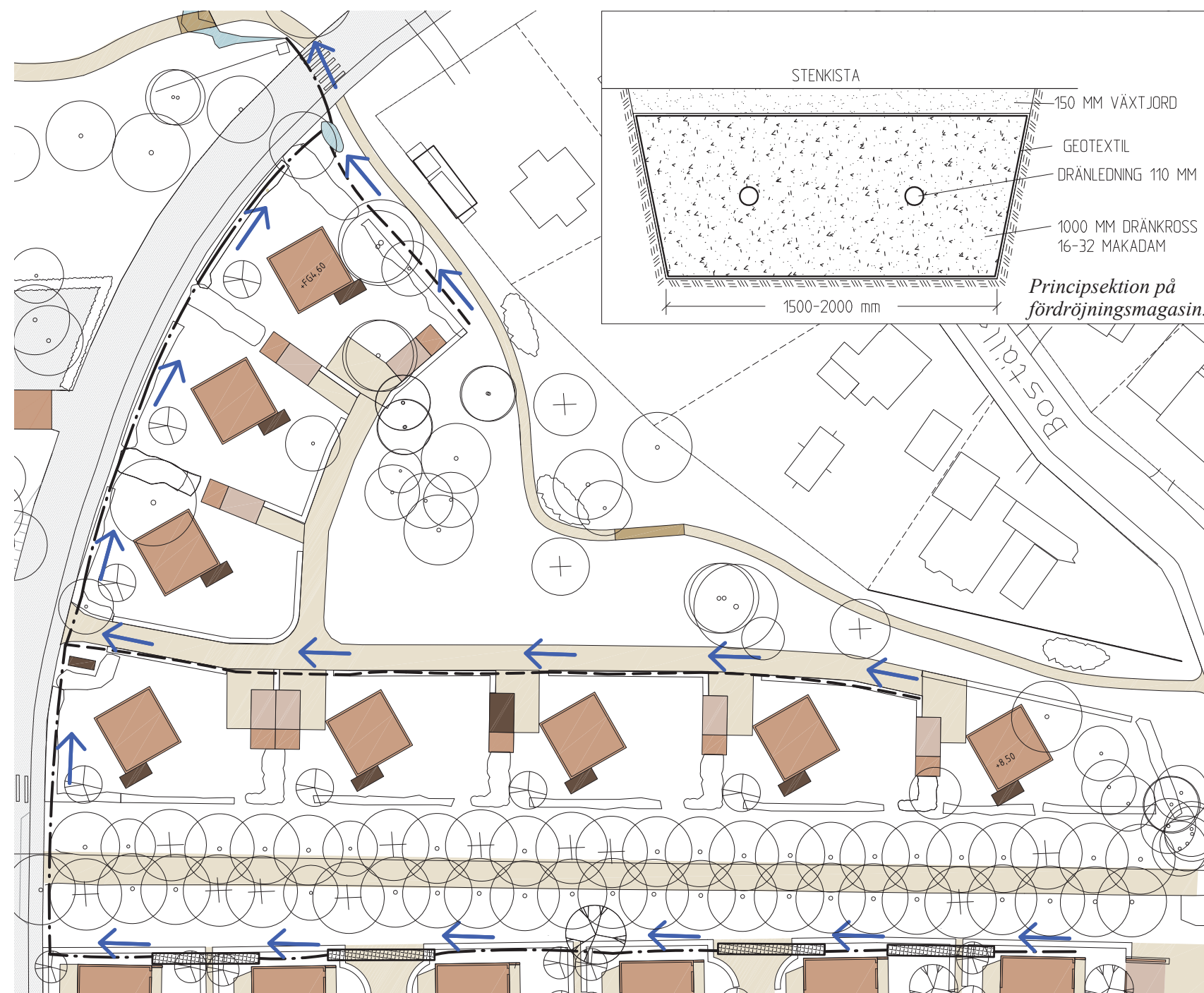
Tekniska egenskapskrav:

Konstruktionen tål påkörning av fordon och uppfyller de krav som är specificerade i riskanalys framtagna för området med hänsyn tagen till transporter av farligt gods på Ulvsundavägen.

SEKTION GENOM SKYDDSMUREN 1:40

OMHÄNDERTAGANDE AV DAGVATTEN

TECKENFÖRKLARING
DAGVATTENHANTERING

--- DIKE ALT LEDNING
- - - LEDNING
[Pattern] FÖDRÖJNINGSMAGASIN

SKALA 1:750 (A3)

0 5 10 15 20 meter

DRÄNERING
600 mm

GRÄSTORV TYP PARKBLANDNING
150 MM 0-8 STENMJÖL
GEOTEXTIL
DRÄNLEDNING 110 MM
350 MM DRÄNKROSS
16-32 MAKADAM

Principsektion på ledningsbädd.

VA- och dagvattenanläggningar

Det lokala dag- och spillvattennätet inom området måste dimensioneras för tillkommande bebyggelse. Det innebär schakter och ny ledningsförrättning som samordnas med övrig kanalisation i form av el, data, tele m m. Nya servisanslutningar för bostäderna kommer att byggas.

Dagvatten

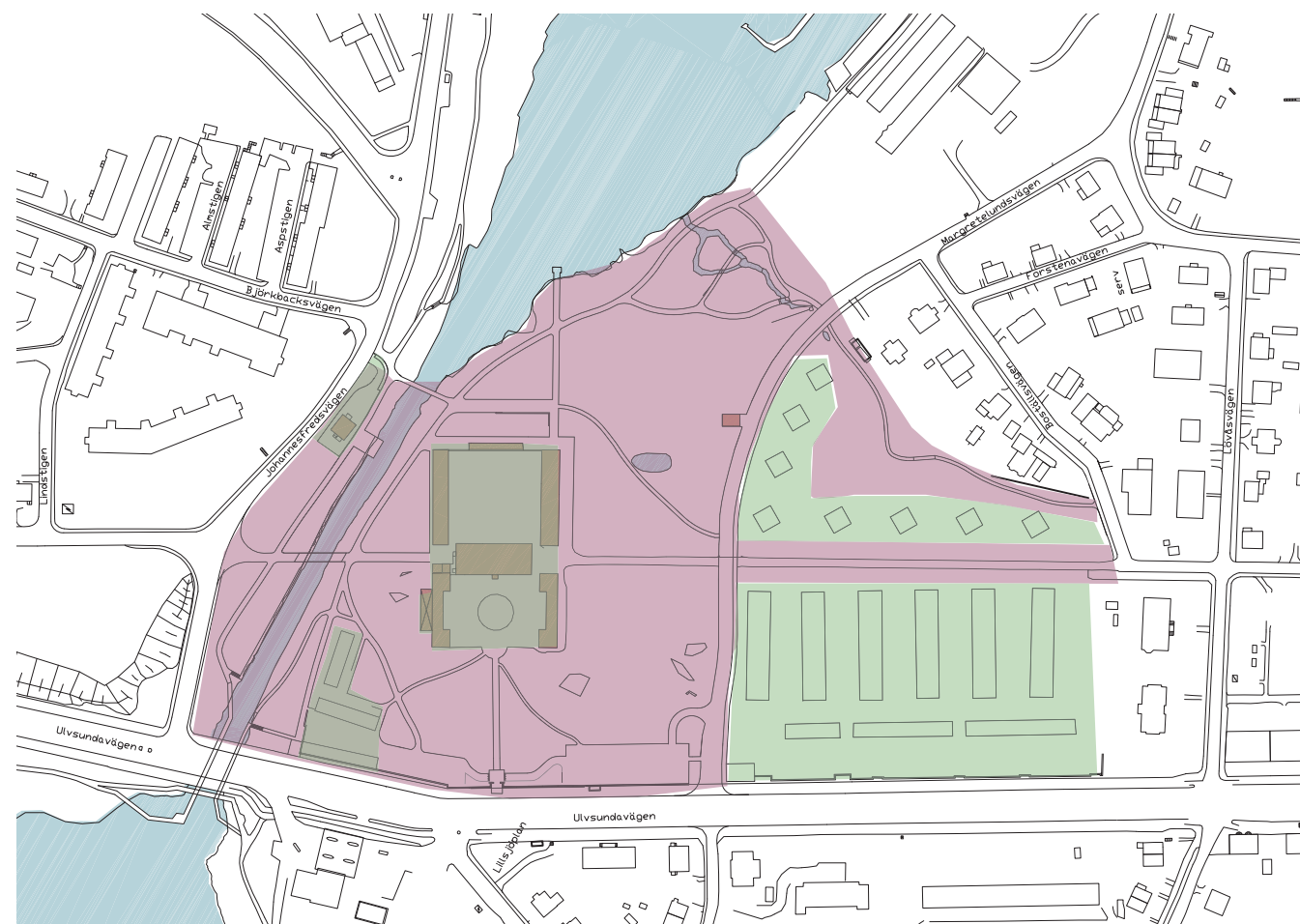
Vid nybyggnation av området kommer mängden hårdgjorda ytor att öka. Man kan anlägga lokala magasin, som fördröjer dagvattnet innan det når huvudledningarna. Dessa magasin bör vara långsmala och nå omgivande mark med så stor yta som möjligt. Magasinen byggs cirka 0,4 meter under mark med ungefär samma tjocklek. Bredden bör inte överstiga 2 meter. Lämpliga lägen för infiltrationsmagasin är i och intill gångbanor, under parkeringsytor samt vid öppna gräsytor. Höjdförhållandena är goda för att avleda allt dagvatten via självfallsledningar. Pumpning av dagvatten kan bli aktuellt inom låglänta delar av radhusbebyggelsen genom lindallén till sänkor i parkrummet.

I villabebyggelsen kan diken byggas, som samlar upp vattnet från hårdgjorda ytor i tomtgräns. Dagvattnet kan ledas ned i parkområdet till en öppen dagvattendamm. Denna damm står sedan i förbindelse med Ulvsundasjön via en mindre bäck med små fall för att hålla en synlig vattenyta. Det gagnar både djurliv och växter.

Exempel på dagvattendamm från Årstabäcken (projektering Tengbom Naturvårdsbyrå)

2.4 Park- och landskapsutformning

Lila markering visar det område som omfattas av Ulvsunda slottspark enligt planen. Det gröna området utgör den blivande nya kvartersmarken för bostadsbebyggelse. Bebyggelsens läge och den yttre miljön har bearbetats för att uppnå en god boendemiljö och egen identitet i samspel med platsen och parken.

- Ulvsunda slottspark. Område där allmänheten har tillträde
- Bebyggelsekvarter för bostäder och verksamheter

Det slottsnära landskapet med angränsade kanal och parkmark mot norr benämns här *Ulvsunda slottspark*. Se vidstående karta.

I och intill slottsparken redovisar planen bostads- och slottsbebyggelse med konferensverksamhet. Till denna senare kategori hör de föreslagna bostadskvarteren i söder, förslag till ett annex för hotellverksamheten samt ny användning för den f. d. mejerivillan norr om kanalen.

Park- och landskapsutformning har översiktligt bearbetats för det markerade området som en helhet. De nya bebyggelsekvarternes yttre miljö har utformats både med hänsyn till platsens historia och kvarternes framtida förändrade funktion och identitet.

Utformning av *Ulvsunda slottspark* har utgått från den historiska aspekten. De kulturhistoriska värdena har dock inte ensamma stått i centrum för gestaltningen utan även funktionella, rekreativa, biologiska och hortikulturella aspekter har spelat in. Stor hänsyn har dock tagits till kulturvärdena.

Syftet har varit dels att respektera och ibland förtydliga spår efter de olika utvecklingsskedena, från 1600-talet och framåt, som kan avläsas i slottets närmaste omgivning, dels att göra parken med sitt historiska innehåll tillgänglig, användbar och upplevelserik för såväl slottets besökare som de omkringboende i stadsdelen. Historiska värden har identifierats och förtecknats genom flera utredningar som föregått planförslaget. (Se källor nedan).

Den lilla park som ligger norr om kanalen och som under senare år främst haft betydelse som promenadstråk med förbindelse mot Lillsjön, ges här en anknytning till slottsparken och kallas 'Johannesfreds-parken'. Parkstråket råkar i viss konflikt med föreslagen körbro över kanalen mot slottet men gör samtidigt slottsområdet mera tillgängligt. Denna förbindelse levandegör den mest ursprungliga landförbindelsen belagd i kartmaterial från 1700-talet och innebär samtidigt att slottets verksamhet kan fortgå med nödvändiga varuleveranser utan att dessa stör parkens övriga delar.

Park- och landskapsutformningen har förenats med att vissa delar får en starkt bevarandeskydd jämfört med dagens situation.

Slottsträdgårdens kulturvärden har hittills inte haft något skydd. Översiktlig historisk dokumentation och analys har i samband med planförberedelserna utförts av flera oberoende experter enligt förteckning nedan. Dessa utredningar innehåller nulägesbeskrivning, översiktlig historisk dokumentation och kulturhistorisk analys samt utkast till bevarandestrategier.

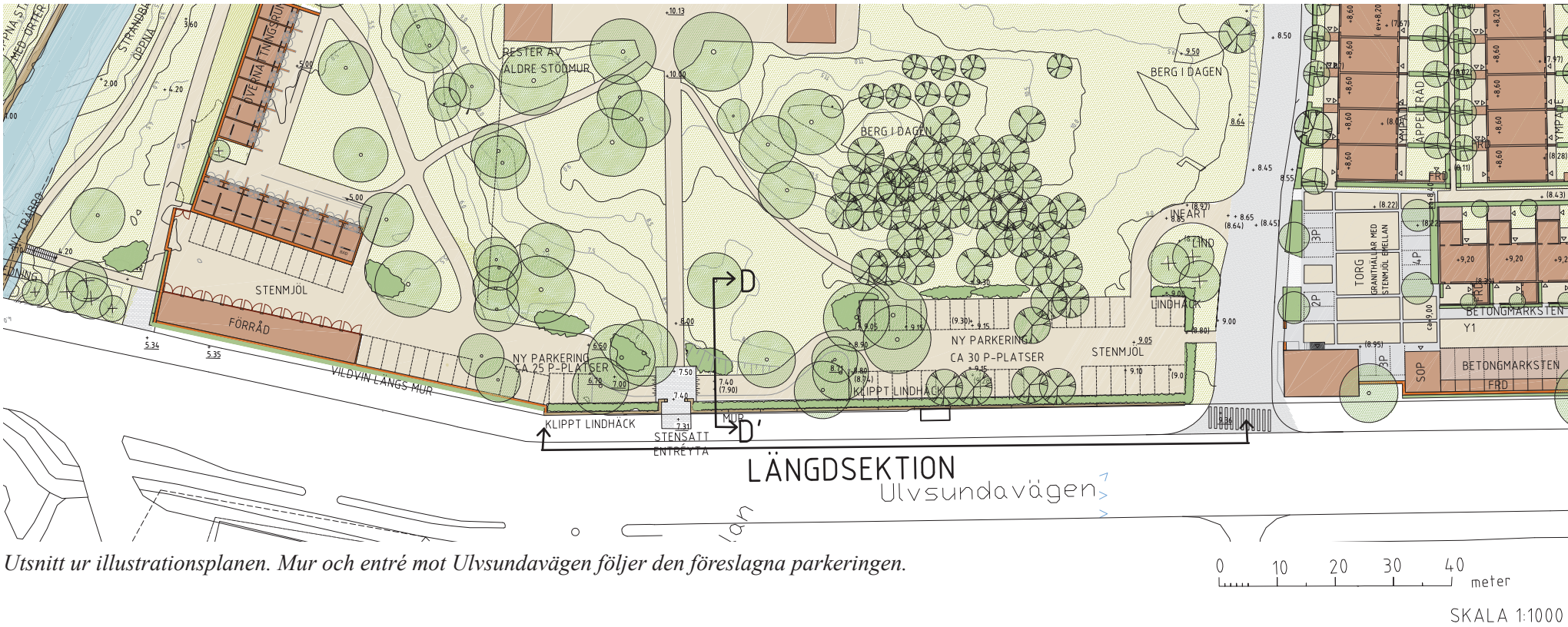
Historisk dokumentation och analys:

- Stritzke, Klaus, Sven A Hermelin AB, 2004. *Ulfsunda Slott*.
- Matson, Rein, 2008, Topia Landskapsarkitekter AB. *Ulvsunda slottspark. Kulturhistorisk värdering och bedömning av konsekvenser för kulturmiljön av planförslag för ny bebyggelse*.
- Reichmann, Claes, 2008, Reichmann antikvarier AB. *Ulvsunda slott & slottspark. Antikvarisk analys. Planstrukturell analys i samband med detaljplanearbete*.

Historiskt kartmaterial från Lantmäteristyrelsens Arkiv:

- Lantmäterikarta från 1743,
- Karta från 1789,
- Karta från 1826
- Ägokarta från 1868
- Karta från 1928

MUR OCH ENTRÉ

TECKENFÖRKLARING

- + 0.00 BEF HÖJD SOM BEHÅLLS
- + (0.00) BEF HÖJD SOM UTGÅR
- + 0.00 NY HÖJD
- BEF HÖJDKURVA, EJ ÄNDRAD EFTER NY SITUATION
- NY HÖJDKURVA, ENDAST ÄNDRAD I PLAN VID TERRASS
- BEF TRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- BEF FRUKTRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- NYTT TRÄD
- NYTT FRUKTRÄD
- BUSKAGE/HÄCK
- ASFALT
- STENMJÖL
- GRÄS
- ÄNGSMARK
- LÅG MUR
- SKYDDSMUR
- TRAPPA

Utsnitt ur illustrationsplanen. Mur och entré mot Ulvsundavägen följer den föreslagna parkeringen.

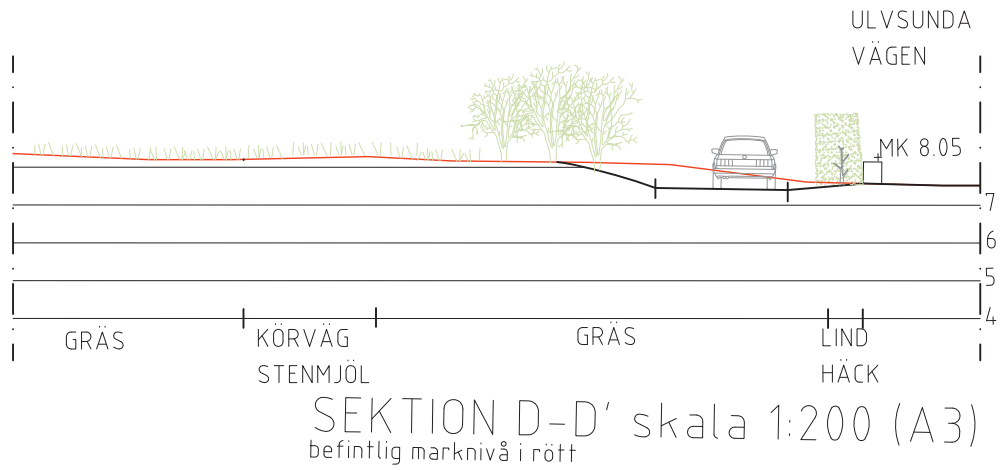
Slottsträdgården ges en tydlig och tilltalande avgränsning mot Ulvsundavägen i form av en barriärmur (påbyggnad av den befintliga muren) i kombination med en klippt häck. Muren utförs låg och putsad med samma kulör som huvudbyggnaden och med avtäckning av flammad granitsten. Innanför muren planteras en kraftig lindhäck som klipps tät och som avgränsar och samtidigt anknyter till det historiska växtmaterialet i parken.

Muren längs Ulvsundavägen följer markens lutning genom trappning fram till befintlig entré med grindar. Muren lägsta höjd utförs 0,55 meter och dess högsta höjd 0,75 meter. Lindhäcken klipps med trappning med något längre intervall än muren. Se detalj. Dess högsta höjd bör vara cirka 1,80 m. Det är ett önskemål att den avskärmar Ulvsundavägens biltrafik sett från orangerigården. Norr om entrén till slottsparken trappas inte barriärmuren utan marken faller undan och muren blir allt högre tills den möter den ännu högre skyddsmuren vid hotellannexet.

Muröppningen mot Ulvsundavägen dras in från murliv utmed trottoaren så att en liten entréplats bildas varifrån en besökare ges uppsikt över den nya parkeringsvägen som korsar gångvägen mot slottet innanför muren.

Entréplatsen beläggs med granitsten med utbredning från inre cykelbanekant utmed Ulvsundavägen in över parkeringens körväg. Ytan utförs upphöjd i förhållande till "parkeringsvägen" för att markera korsningen. Den stensatta entréytan och indragningen i muren annonserar slottet från Ulvsundavägen.

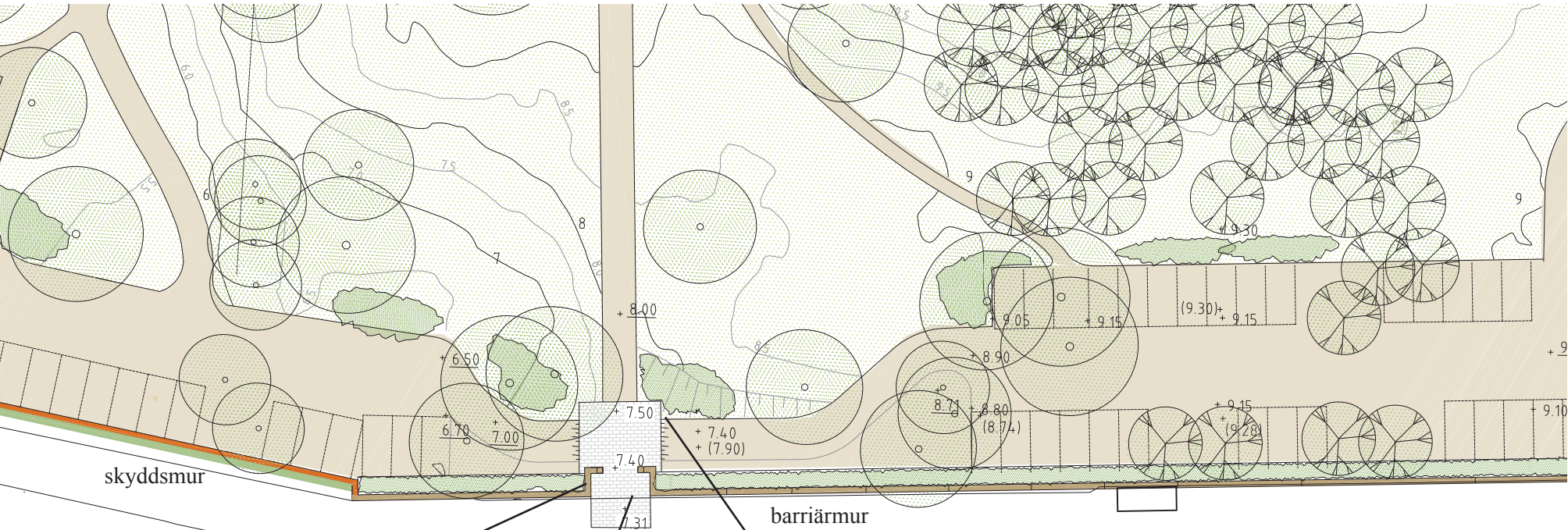
Den låga barriärmuren möter den högre skyddsmuren strax norr om entréplatsen i en vinklad del med lägesförskjutning. Se avsnitt om skyddsmur.

Den klippta lindhäcken bör vara 1,5 meter bred

Sektionen visar den låga muren och den klippta lindhäcken som här är cirka 1,80 meter hög. Den stensatta entréytan kommer att skära in något i befintlig slänt. Den nya slänten bearbetas och anpassas omsorgsfullt till slutningen. En plantering av låga buskar kan anläggas som gömmer skärningen och som ersättning för de buskplanteringar som avlägsnas vid parkeringen.

Mur och entré - detaljer

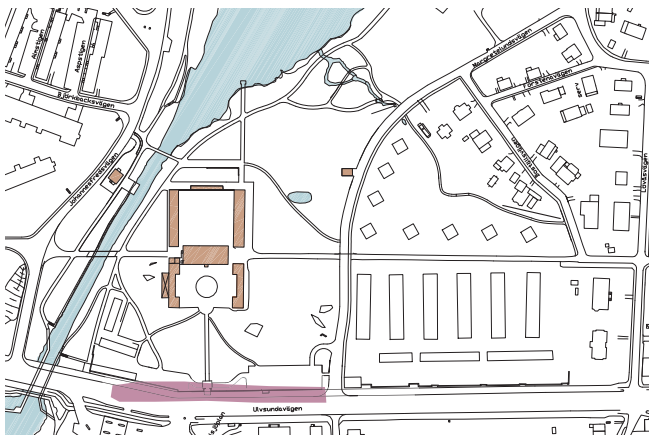
SKALA 1:500

Muren dras in vid entrén för att markera platsen och bilda ett "förrum" med överblick över den korsande parkeringsvägen.

Entréplatsen markeras genom en "matta" av granitsten som breder ut sig från cykelbanekant in över parkeringens körväg. Ytan utförs upphöjd i förhållande till "parkeringsvägen".

Entréplatsen kommer att skära in i terrängen i det östra hörnet. Slänten anpassas och planteras med låga buskar.

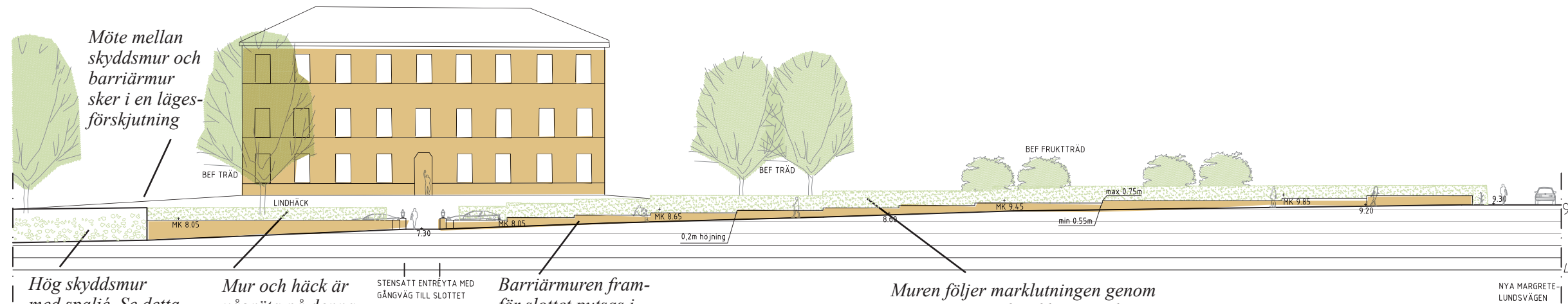
Vid infarten till nya Margretelundsvägen är häcken som lägst, cirka 1,65 meter. Här kan gående på Ulvsundavägen få en inblick i parken. Häcken trappas sedan i långa etapper och hålls mellan 1,75 - 2,15 meters hög. Vid entrén framför slottet hålls häcken cirka 1,80 meter hög, för att visuellt avskärma Ulvsundavägens trafik sett från orangerigården. Barriärmur och häck fortsätter ett kort stycke norr om entrén där de möter den höga och specialkonstruerade skyddsmuren.

Orienteringskarta över läge för entré och mur

Exempel på klippt lindhäck

LÄNGDSEKTION MUR
1:400 (A3)

Mur och entré mot Ulvsundavägen. Fasad. Skala 1:400 (A3).

Mur och entré - bilder

Befintligt foto från Ulvsundavägen sett mot slottets västra entré för gående.

Befintlig mur mot Ulvsundavägen sett mot sydost från entréplatsen.

Befintlig avgränsning sett mot väster med bensinstationen i bakgrunden
Här föreslås en mur som blir allt högre norrut och avskärmar trafiken från parken.

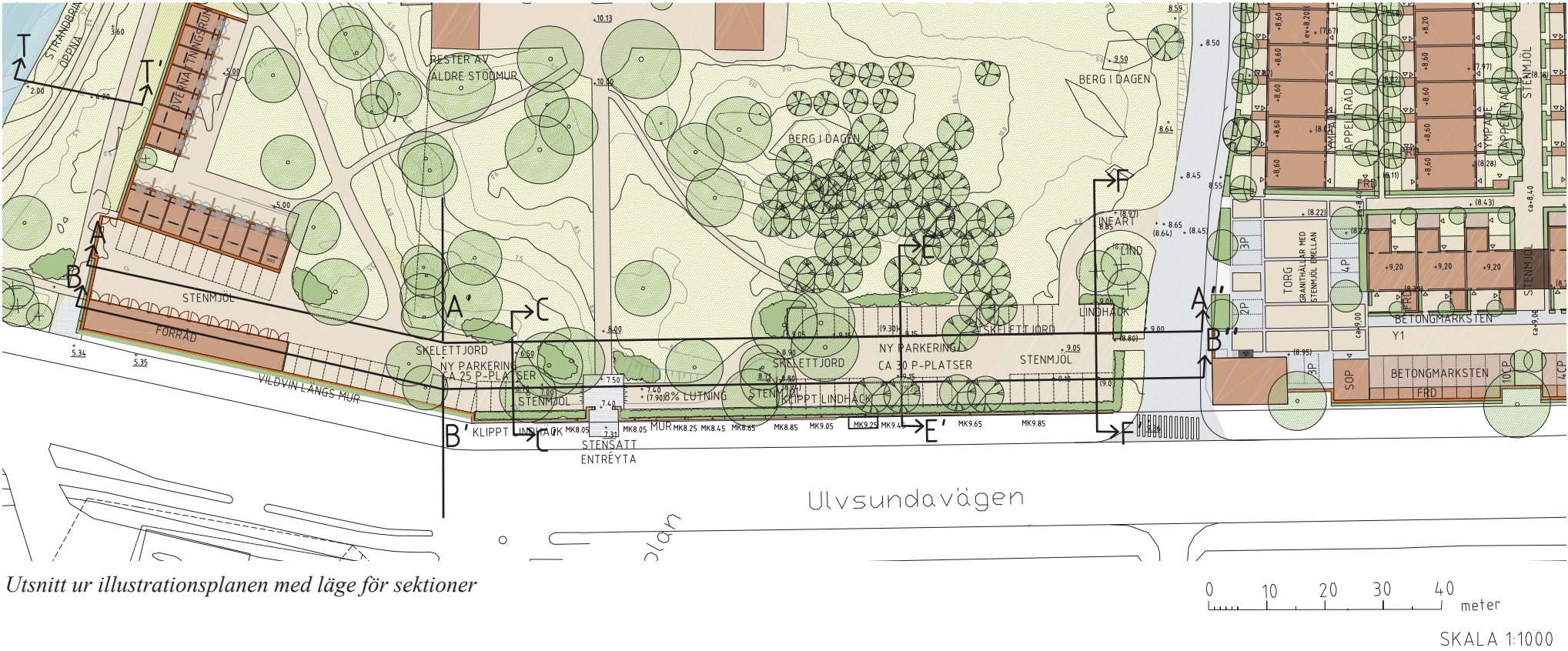
Befintligt stängsel mot Ulvsundavägen sett mot söder från det område där den nya parkeringen föreslås anläggas.

Mur och entré - fotomontage

Fotomontage som visar att den nya barriärmuren utförs högre, putsas i slottets kulör och avtäcks med granit. En kraftig klippt häck av lind planteras bakom muren. Muren dras in och bildar en stensatt entréplats mitt för befintlig gångväg till slottet. (Fotomontage: Tengbom)

SLOTTETS PARKERING

TECKENFÖRKLARING

- + 0.00 BEF HÖJD SOM BEHÅLLS
- + (0.00) BEF HÖJD SOM UTGÅR
- + 0.00 NY HÖJD
- BEF HÖJDKURVA, EJ ÄNDRAD EFTER NY SITUATION
- NY HÖJDKURVA, ENDAST ÄNDRAD I PLAN VID TERRASS
- BEF TRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- BEF FRUKTRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- NYTT TRÄD
- NYTT FRUKTRÄD
- BUSKAGE/HÄCK
- ASFALT
- STENMJÖL
- GRÄS
- ÄNGSMARK
- LÅG MUR
- SKYDDSMUR
- TRAPPA

Utsnitt ur illustrationsplanen med läge för sektioner

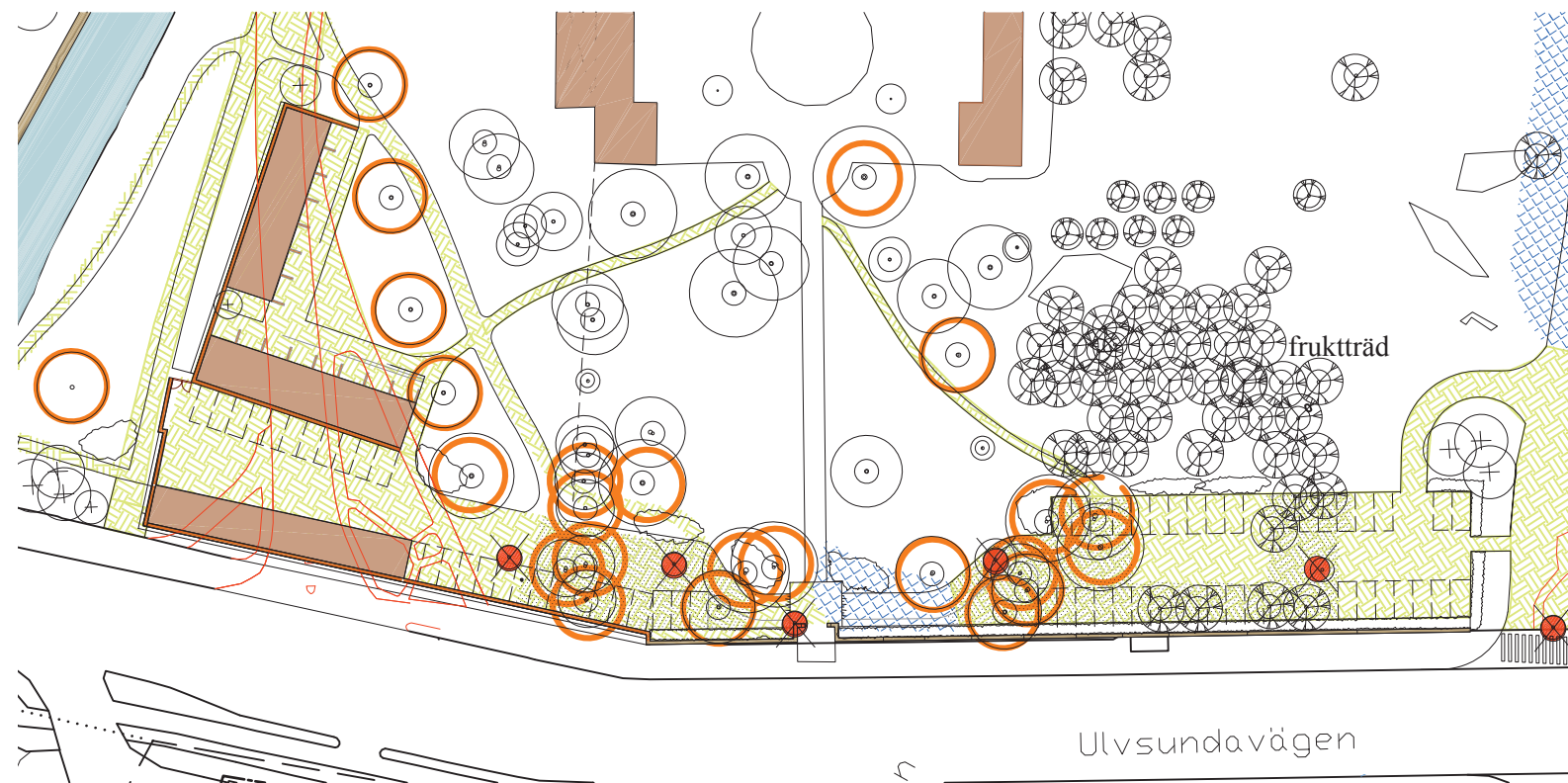
Margretelundsvägens nya sträckning ger möjlighet att ansluta slottets parkering längs med det bullerutsatta området närmast Ulvsundavägen och i direkt anslutning till det framtida annexet. Samtidigt förstärks då avskärmningen mellan slottsområdet och den trafikerade Ulvsundavägen (se föregående avsnitt).

Den nya parkeringen består av två delar som ligger på ömse sidor om befintlig gångväg mot slottets orange-riträdgård. Dessa delar förbinds genom en avsmalnad körväg med en stensatt upphöjning i korsningen med befintlig gångväg. Parkeringens norra del kombineras med en grusad plan och en förradslänga för parkens skötselutrustning och maskinpark.

Parkeringen ges en lågmäld karaktär. Anläggningen utformas som en grusplan infogad i befintlig miljö. Marken beläggs med stensmjöl. Parkeringen anläggs varsamt med minimala schakt- och fyllnadsåtgärder. Några mindre och svaga träd tas bort men i övrigt leds körvägen mellan befintliga träd. Biluppställningsplatser markeras inte särskilt. Parkering sker där utrymme ges på grusplanen. Parkeringen avgränsas mot parken med en stenrad i marknivå. Friväxande och avskärmade buskage kan anläggas mellan biluppställningsplatserna och slottet. Parkeringen kommer totalt att rymma ungefär 55-60 bilar.

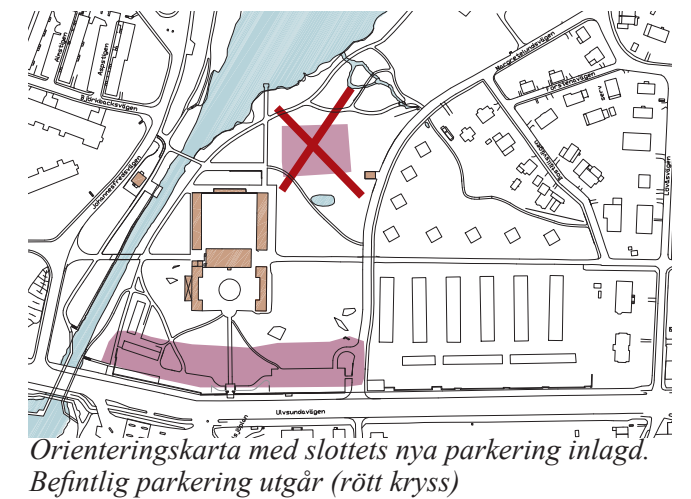
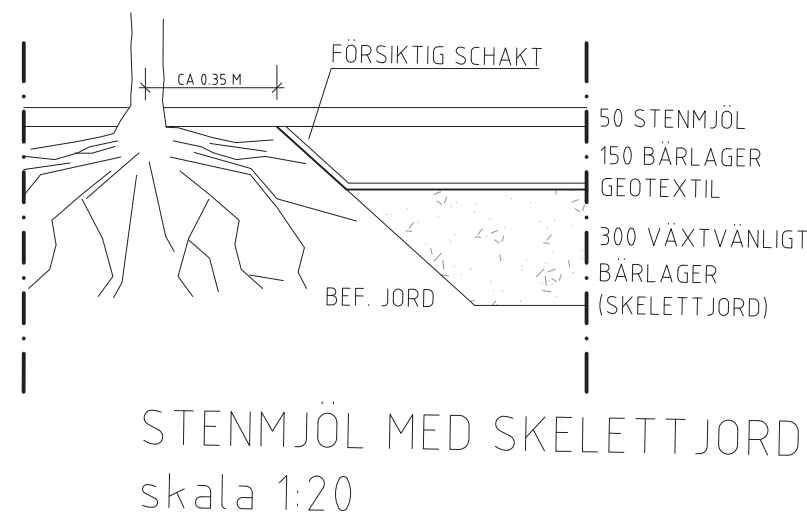
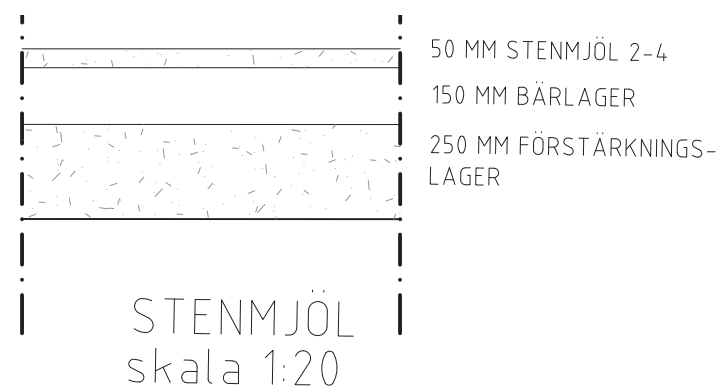

Vy mot norr utmed Ulvsundavägen. Befintlig entré för gående skymtar bakom busshållplatsen. Parkeringen anläggs i området invid Ulvsundavägen till höger i bild och avgränsas med mur och klippt lindhäck istället för med stängsel.

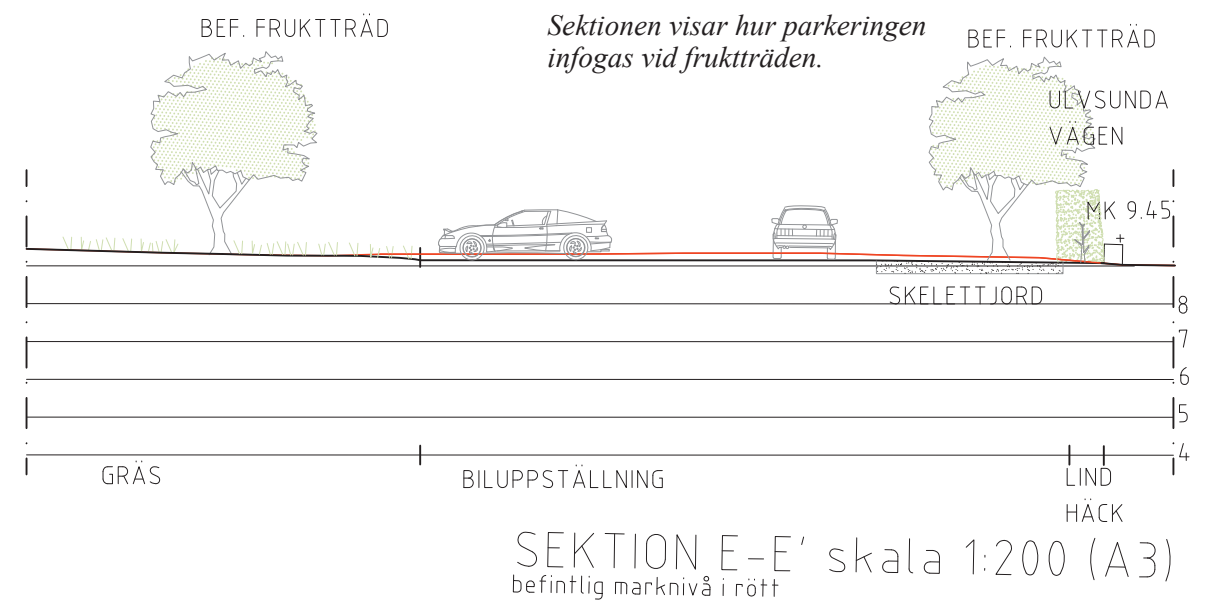

Utsnitt ur åtgärdsplan

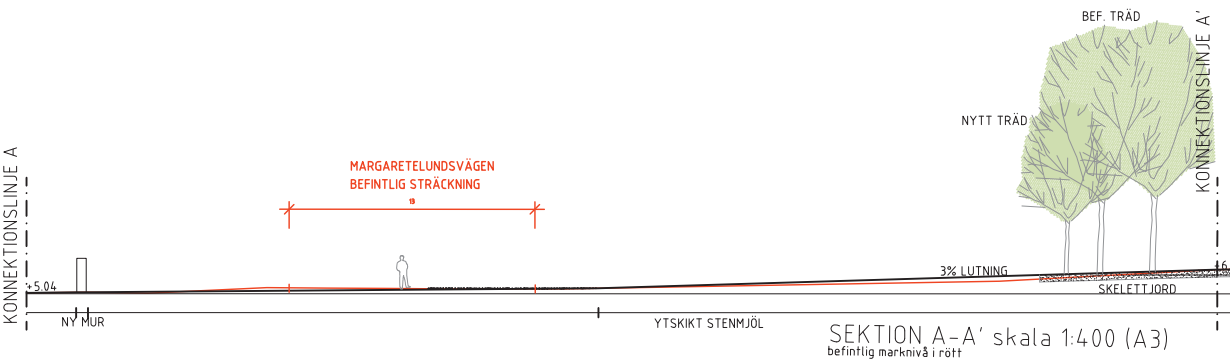
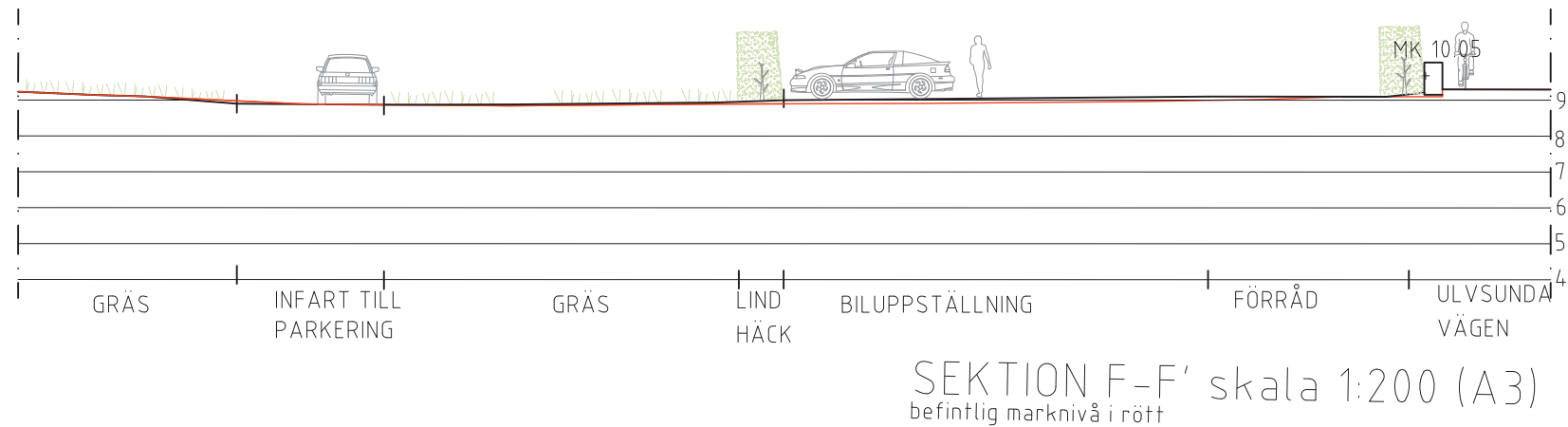
Befintlig mark jordschaktas för överbyggnaden. Överbyggnad utförs enligt nedanstående sektion. Omkring befintliga träd, som ska behållas, utförs försiktig schakt eller sugning av jord med djupet 500 mm. Åtgärder vidtas enligt avsnittet 'Skydd av träd'. Ett växtvänligt bärlager, skelettjord, påförs under bärlager och ytskikt enligt vidstående sektion.

Den befintliga parkeringen på slottets östra sida utgör en barriär mellan slottsparken och Ulsundsjön. Parkering i nytt läge frigör denna plats.

Slottets parkering - sektioner

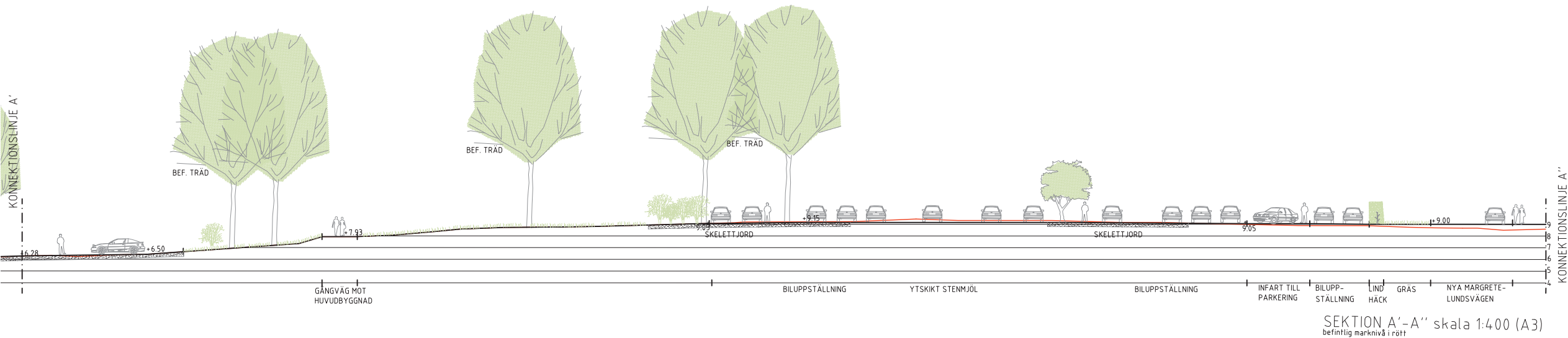
Parkeringen placeras så att den i möjligaste mån följer den befintliga marknivån. I vissa fall, speciellt i den norra delen, där marken böljar, kommer det att bli nödvändigt med viss schakt och fyllning. Detta utförs med största hänsyn till befintlig växtlighet. Se föregående sida samt avsnittet 'Skydd av träd'.

De befintliga träden behålls, växtbäddarna förses med skelettjord och bilarna parkeras mellan träden.

Den grusade entrégången från Ulvsundavägen till slottet behålls. (Vy från slottet mot Ulvsundavägen)

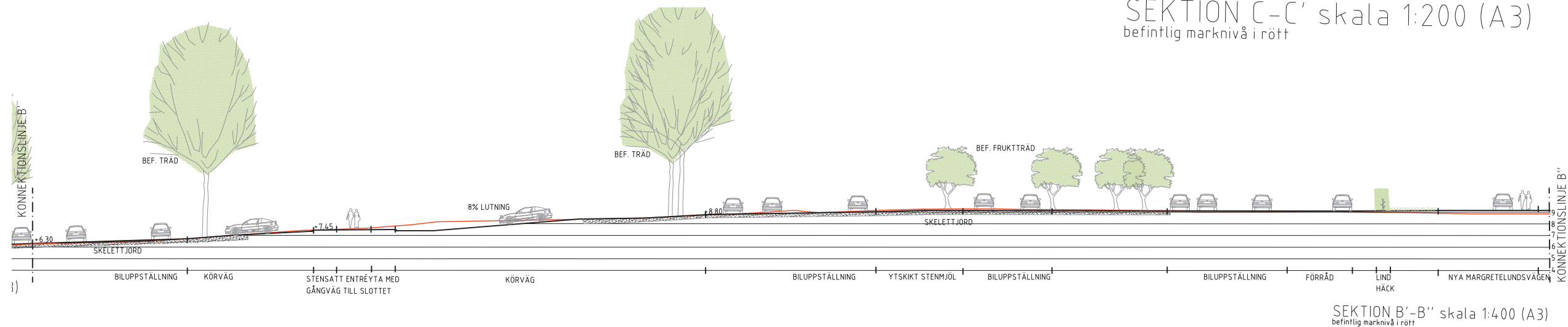
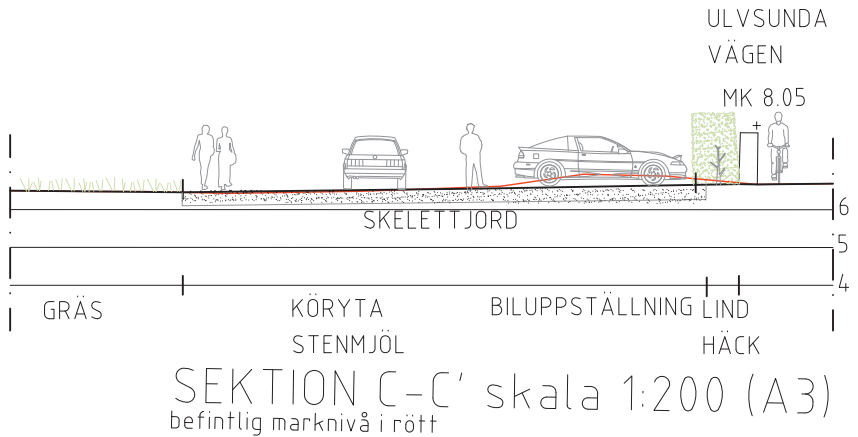
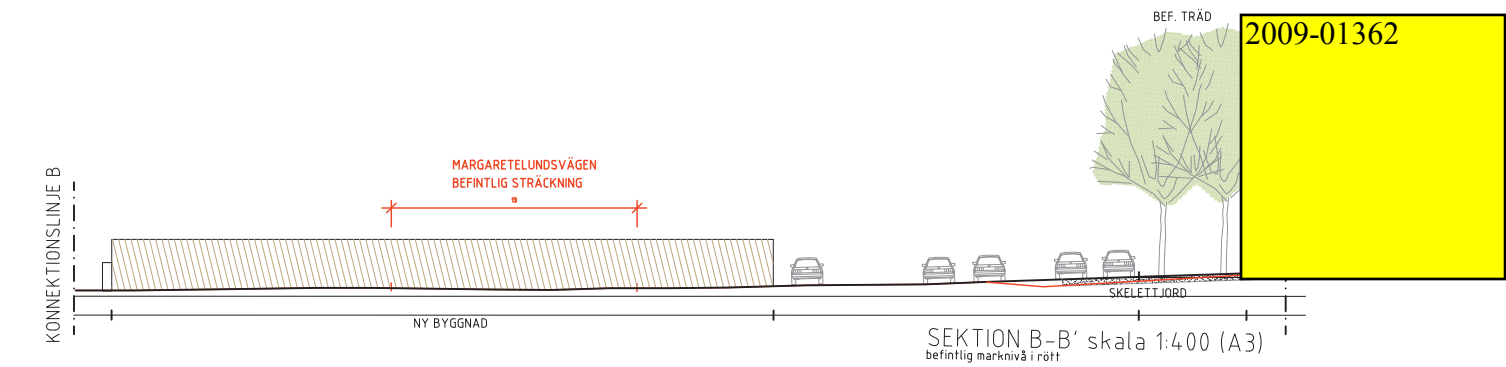
Norra delen av den nya parkeringen. Vy från norr. Befintlig mur utmed Ulvsundavägen skymtar till höger.

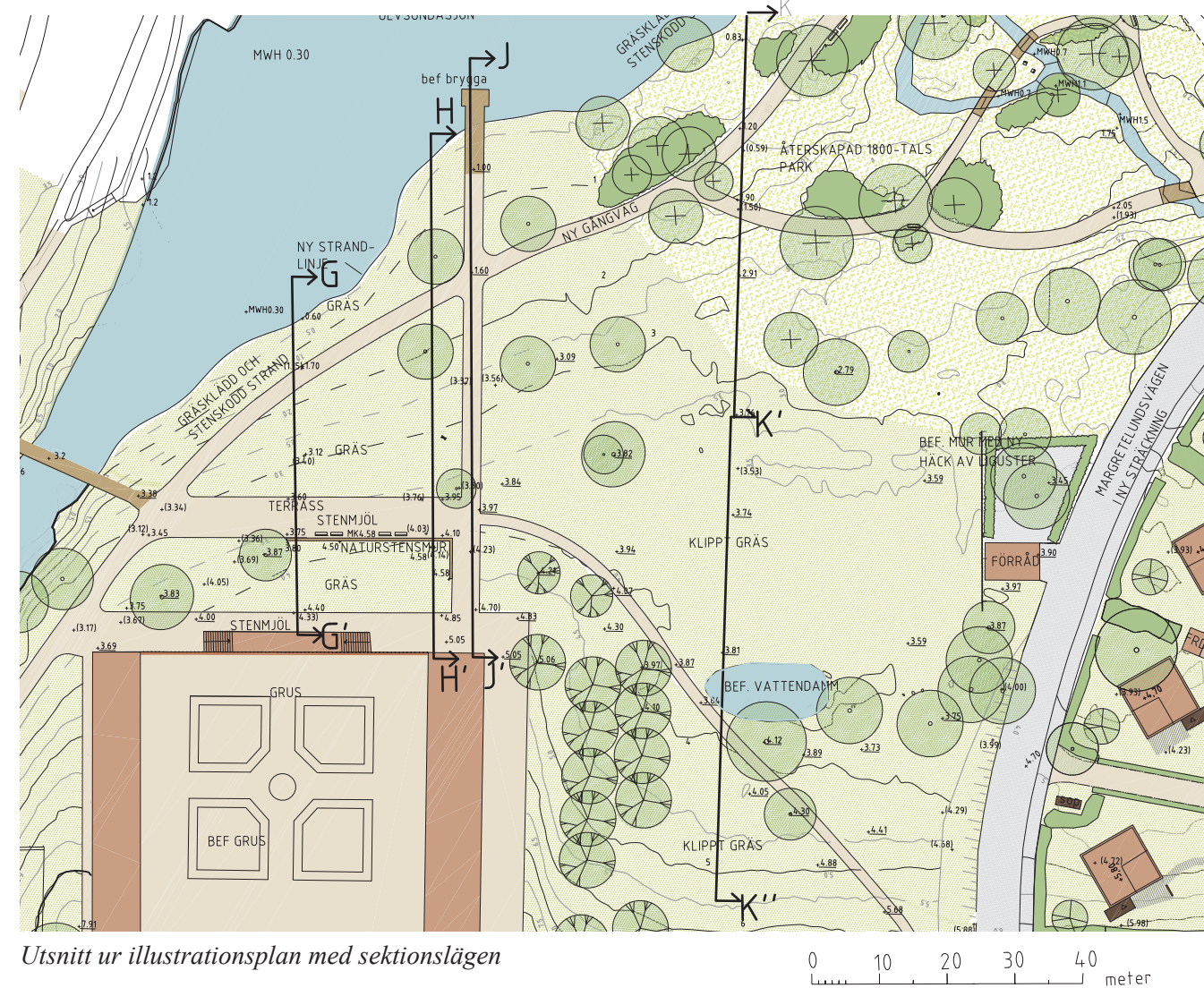
Norra delen av den nya parkeringen. Vy från befintlig entréväg mot Ulvsundavägen. Bensinstationen skymtar i bakgrunden.

Södra delen av den nya parkeringen. Ulvsundavägen skymtar i bakgrunden. Frukträden syns till vänster i bilden

SJÖTRÄDGÅRDEN

Området mellan den ursprungliga slottshuvudbyggnaden och Ulvsundasjön benämns här 'sjöträdgården'. Den delas upp i tre delområden: 'pelousen', 'sjöterrassen' och 'strandskoningen'. Se orienteringskarta på motstående sida.

Denna trädgårdsdel antas vara den äldsta och tidigast anordnade. Brygga och sjögård utgjorde ursprungligen anläggningens huvudentré. En "lustgård" är omskriven, vars läge och utseende inte finns dokumenterat men den kan ha legat nära den sydöstra flygeln där en liten vattendamm ligger idag.

'Pelousen' betecknar här den sammanhängande gräsplan som bildas när parkeringsplatsen och Margreterundsvägen ersätts av en gräsyta som sammankopplas

med befintlig gräsplan väster om vattendammen. Mellan allén och sjön bildas sålunda en sammanhängande gräsplan, en "pelouse" (eg. en gräsmatta) i en svag sluttning omgiven av skogsbryn eller vägar).

'Sjöterrassen' utgörs av planen nedanför slottets ursprungliga entrétrappa. Mitt för slottstrappan anläggs en terrass med sittplatser för utsikt ut mot Ulvsundasjön.

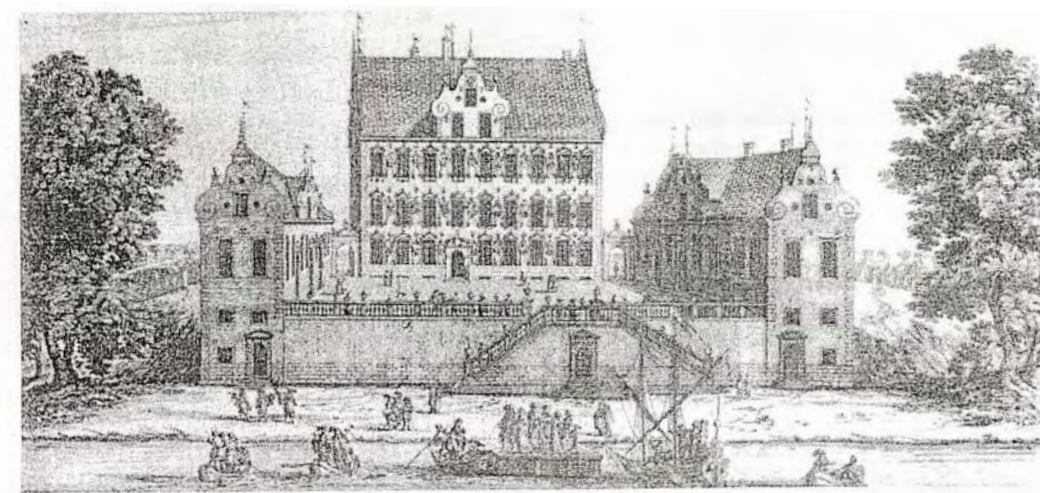
'Strandskoningen' innebär att strandzonen gallras för siktlinjer och vistelserum. Strandlinjen ges en rundad profil enligt historisk förebild. Vattenlinjen röjs från vass och strandslätten skonas med sprängsten i vattenlinjen på samma sätt som befintlig stenskonung utmed kanalen.

TECKENFÖRKLARING

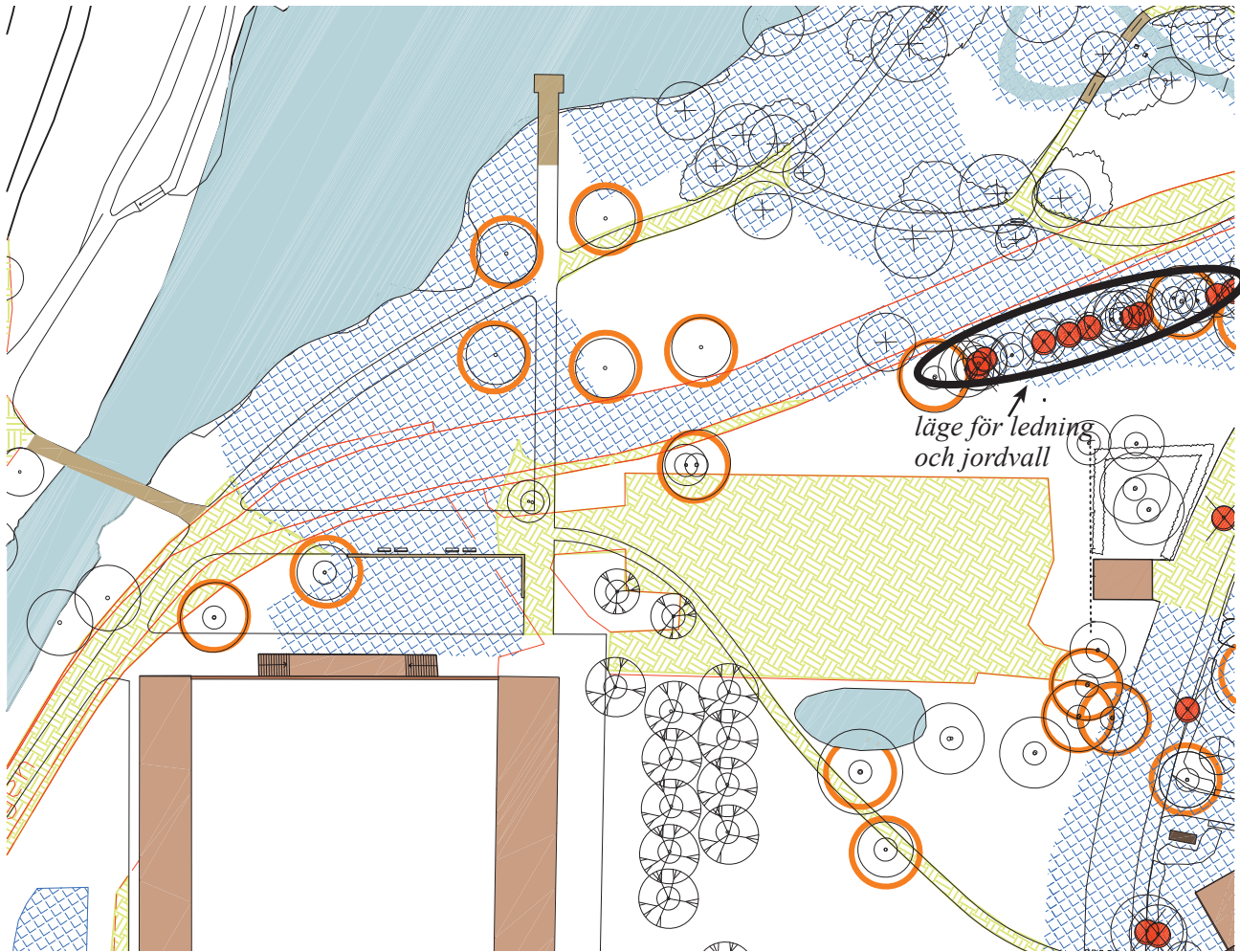
+ 0.00	BEF HÖJD SOM BEHÅLLS		NYTT TRÄD
+ (0.00)	BEF HÖJD SOM UTGÅR		NYTT FRUKTTÄD
+ 0.00	NY HÖJD		BUSKAGE/HÄCK
	BEF HÖJDKURVA, EJ ÄNDRAD EFTER NY SITUATION		ASFALT
	NY HÖJDKURVA, ENDAST ÄNDRAD I PLAN VID TERRASS		STENMJÖL
	BEF TRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD		GRÄS
	BEF FRUKTTÄD MED TRÄDKRONANS BREDD		ÄNGSMARK
			LÅG MUR

Vy från sjösidan. Strandzonen röjs från sly och vass och stenskonas såsom i kanalen norr om slottet. Skoningen skyddar stränderna mot erosion. Slottet "presenterar sig" mot vattenrummet med den fasad som ursprungligen utgjorde dess entré..

Ulvsunda slott år 1667, vy från Ulvsundasjön, ur Suecia Antiqua

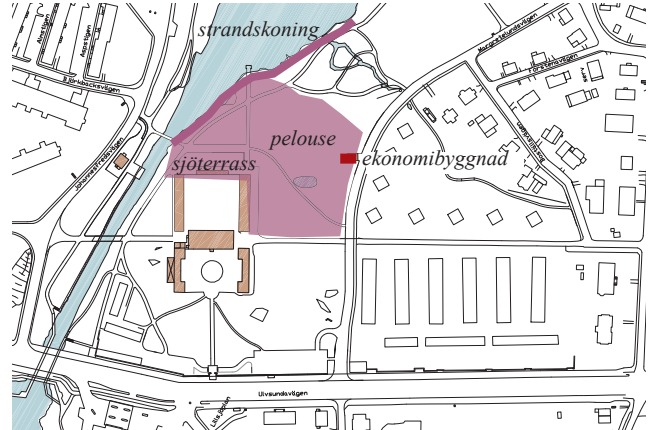

Utsnitt ur åtgärdsplanen.

Ytskiktet för befintlig parkeringsplats rivs och anläggs som en gräsyta som ansluter till den befintliga parkens gräsplan. Den befintliga Margretelundsvägen rivs med ytskikt och överbyggnad. Slänterna modelleras om och ges en jämn lutning. Överskottsmassor återanvänds som fyllnadsmaterial på annan plats om de är av lämplig kvalitet. Intill befintliga Margretelundsvägen ligger en större spillvattenledning. På grund av dåliga höjdförhållanden ligger ledningen ytligt med en jordvall som täckning. Vallen bör reduceras i höjd och ersättas där det går med en hästskoformad isolering. Träden längs med ledningen gallras hårt för att minska markeringen av en linjeplantering.

Vy från slottstrappan mot Ulvsundasjön. Hårdgjorda ytor rivs och ersätts med klippt gräs och en parkväg utmed stranden.

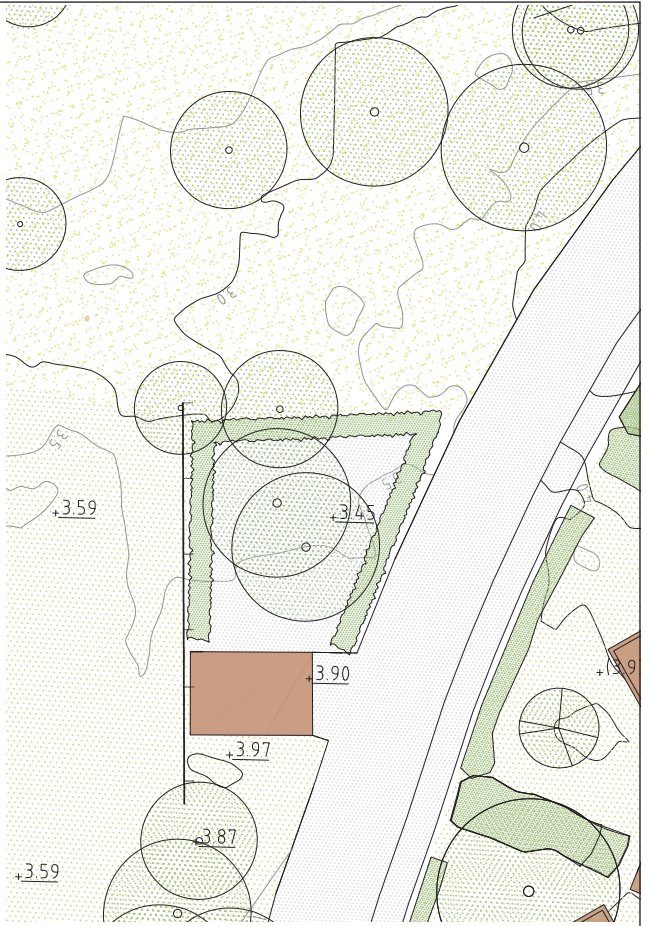
Orienteringskarta med sjöträdgården markerad inklusive den strandremsa som föreslås åtgärdas

Ekonomibyggnad

Ekonomibyggnaden i trädgården används som förråd för trädgårdens skötsel. Det var det tidigare vårdhjemmets bårhus, uppfört 1940. Byggnaden bevaras och ansluts till nya Margretelundsvägen. Den angränsande stenmuren är uppbyggd av rester av den gamla sjötrappan i röd och gul sandsten. Den justeras så att byggnaden hänger samman med en avgränsad gård. Runt gården anläggs även en klippt häck av liguster eller avenbok.

Ekonomibyggnaden med befintlig stenmur uppbyggd av sten från den gamla sjötrappan.

Utsnitt ur plan över nuvarande ekonomibyggnad med förslag till gårdsgestaltning.

Sjöträdgården- Pelouse

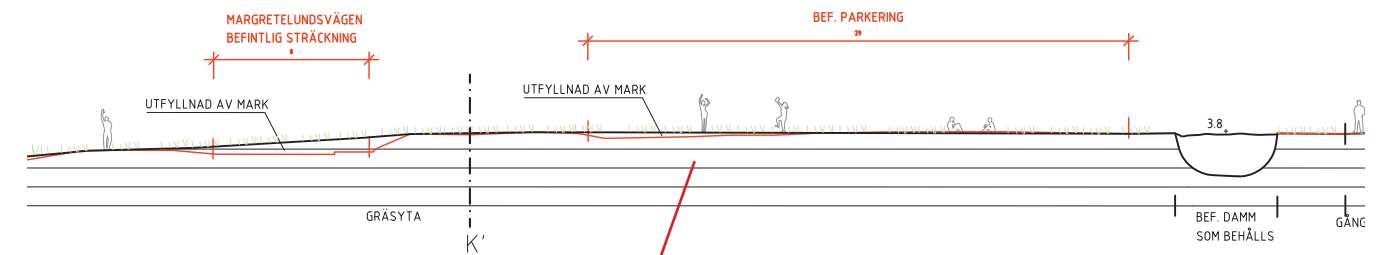
Sydost om slottet anläggs en pelouse, en mjukt formad gräsplan som sluttar ner mot Ulvsundasjön. Detta sker genom att befintlig parkering och Margretelundsvägen flyttas och ersätts av klippt gräs. Det är angeläget att den avröjda marken jämnas ut och modelleras så att lutningen blir jämn och rummet ges vackra proportioner. Tillsammans med den befintliga gräsplanen öster om allén erhålls en sammanhängande sluttning ner mot sjön. I nordväst avgränsas pelousen av den föreslagna terrassen nedanför slottet och i öster gränsar den till lövträden i den förnyade delen av 1800-talsparken. Befintliga träd behålls. Genom dessa åtgärder kommer slottets huvudbyggnad av omges av ett samlat trädgårdsrum i bättre samklang med slottsparkens historia än nuläget och där det finns förutsättningar för parkupplevelser, samvaro och olika typer av aktiviteter.

Referensbild: Utsikt ner mot Brunnsviken utmed den sluttande pelousen i Haga parken.

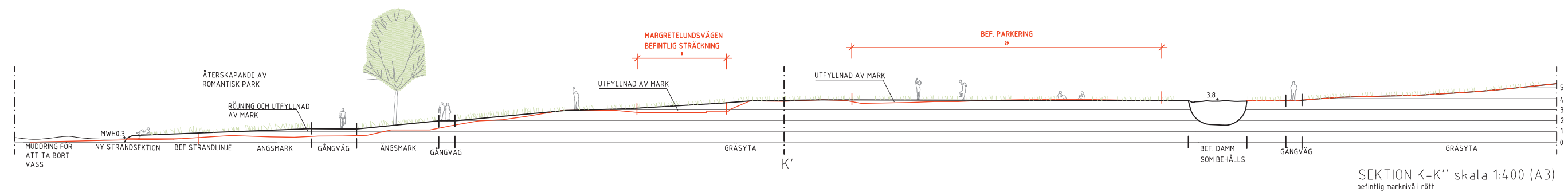
Utformningen leder till ett sammanhängande öppet parkrum omkring slottet utan barriärer mot stranden och sjön. Detta är möjligt genom att den befintliga parkeringsplatsen och Margretelundsvägen flyttas. Se åtgärdsplanen på föregående sida. I nuläget leder ett upptrampat gångstråk genom trädgården från södra entrén mot befintlig gångbro över kanalen. Ett ordnat gångstråk som följer denna sträckning anläggs.

Vy från slottstrappan mot sydost. Befintlig parkeringsplats och Margretelundsvägen tas bort och ersätts av en sammanhängande gräsplan ända ner till stranden. Grus- och asfaltyrorna som splittrar områdets karaktär ersätts av klippt gräs (grönt område i bilden). Se sektionen ovan. Sektionen visas i sin helhet på motstående sida.

Vy från söder mot den sydöstra flygeln. Den sluttande gräsplanen förlängs fram till sjön genom att befintlig parkeringsplats till höger i bilden rivs. Parkeringen flyttas till andra sidan av slottet. Ett sammanhängande parkrum uppnås. (Montage av två foton)

När Margretelundsvägen och parkeringen flyttas modelleras marken och ansluts till befintlig gräsplan öster om allén. Marken avjämnas och ges en jämn lutning ner mot stranden.

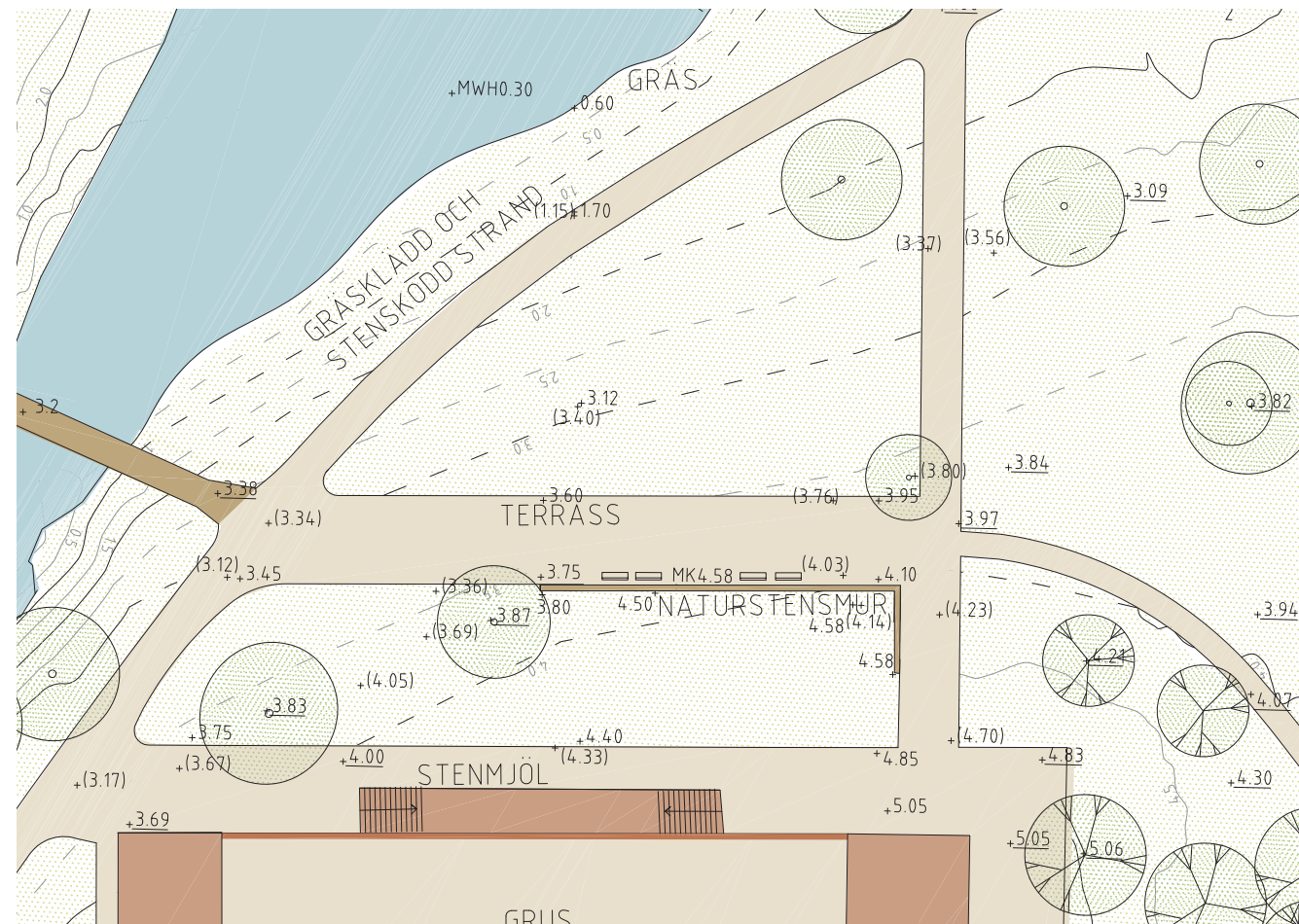

Vy mot öster från lindallén. Ulvsundasjön skymtar i fonden. Den skålade gräsplanen förlängs ända ner till stranden vilket framhäver slottets historia och erbjuder stora fria ytor för samvaro och aktiviteter.

Vy från öster mot befintlig parkeringsplats från Margretelundsvägen. Hårdgjorda ytor rivs och omförs till en sammanhängande gräsplan som sluttar ner mot stranden.

Sjöträdgården - terrass

Plan över terrassen, skala 1:500 (A3).

En terrass anläggs nedanför slottet framför slottstrappan med sittplatser som erbjuder utsikt över sjön. Terrassen ska vara offentligt tillgänglig och integrerar framtida användning av slottsparken med slottets tidigaste historia där sjösidan utgjorde huvudentré. Terrassen skär in något i terrängen och en stödmuren utförs av natursten och förses med inbyggd belysning (se avsnitt om belysning). I nuläget leder ett upptrampat gångstråk genom trädgården från södra entrén mot befintlig gångbro över kanalen. Ett ordnat gångstråk som följer denna sträckning anläggs och leds in över den nya terrassen.

Den föreslagna terrassen anläggs framför trappan upp mot borggården, se plan ovan och sektioner på nästa sida.

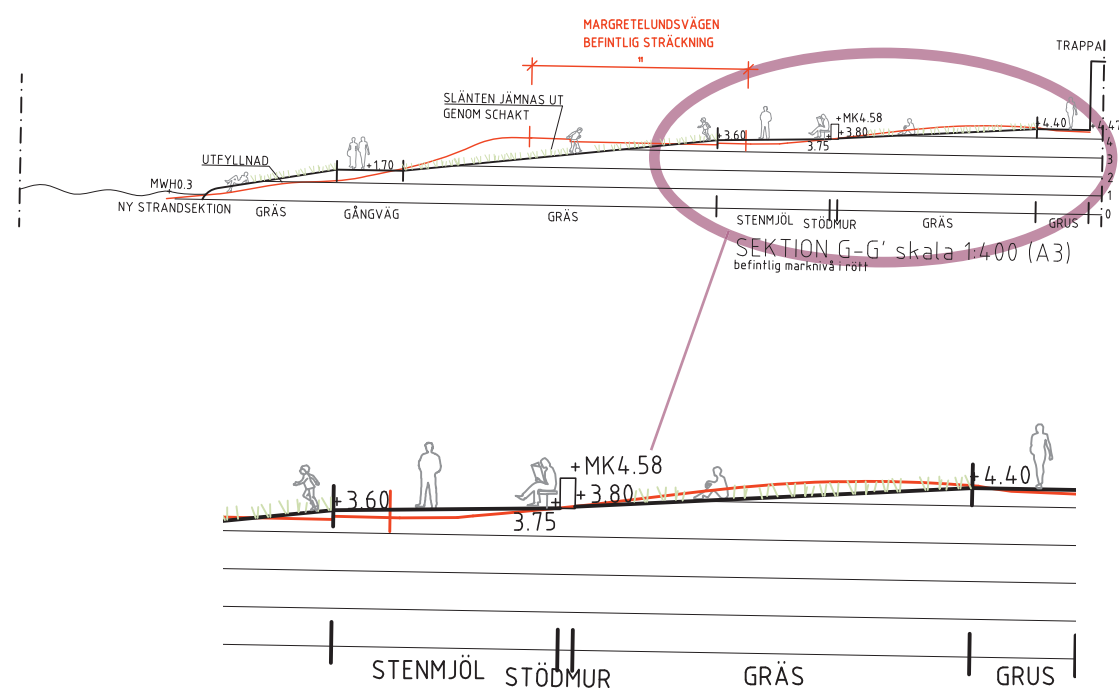
“Sjöterrassen” kommer att erbjuda utsikt över sjön och stränderna på andra sidan genom sitt lite upphöjda läge. Befintliga Margretelundsvägen syns i bilden. Asfaltvägen med sitt räcke rivs. Markens släntas i jämn lutning ner mot stranden och en gångväg belagd med stenmjöl kommer att följa strandlinjen. Brygghuset (mobilt) i bilden ligger vid befintlig brygga vilket är samma läge som bryggan hade under 1600-talet då man angjorde slottet sjövägen.

Vintervy från befintlig brygga. Sjöterrassen placeras nedanför slottstrappan centralt i bilden. Marken nedanför slottet ges en jämn lutning mot vattnet och strandlinjen gallras, vassbekämpas och stenskonas. Rosa linje visar terrassläget.

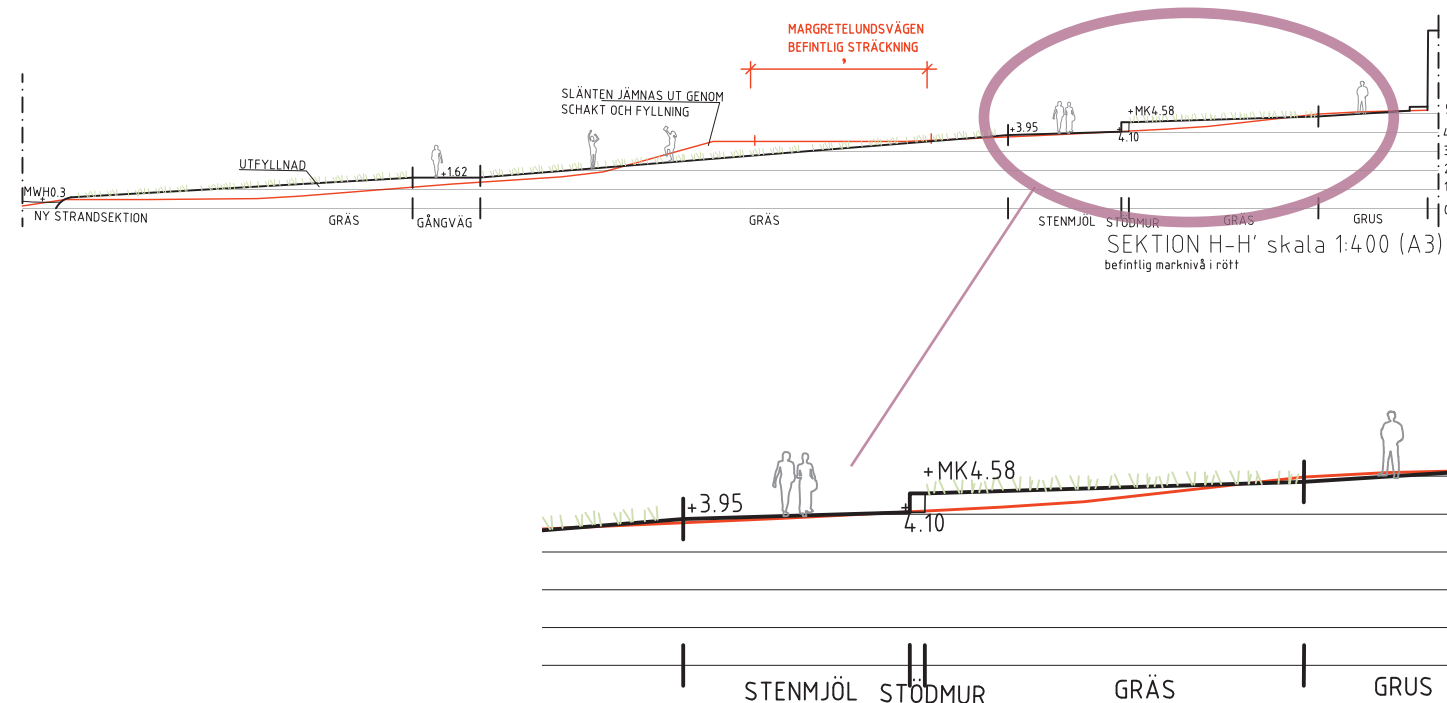
Sjöträdgården - terrass

Marken bearbetas och slänten mellan slottet och Ulvsundasjön modelleras enligt sektionerna.

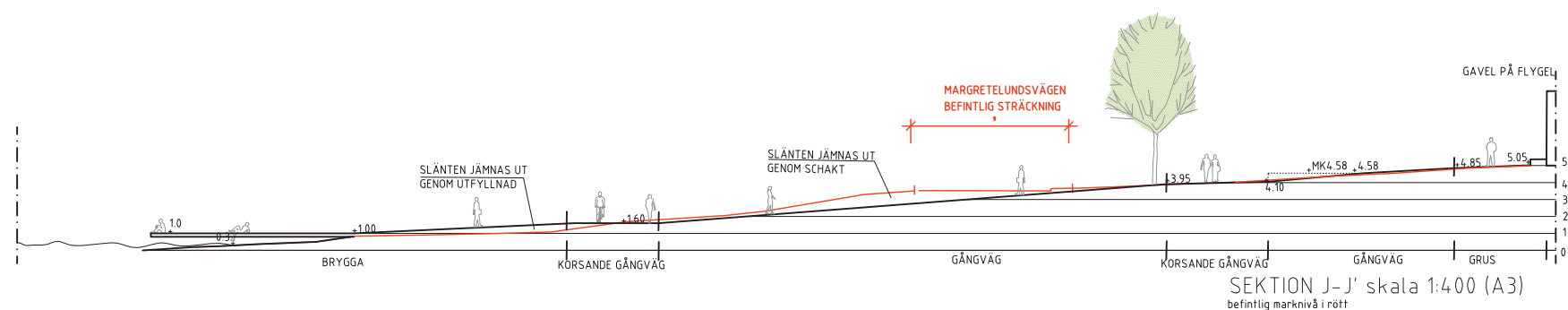
Utsnitt ur sektion G-G', skala 1:200 (A3).

Marken modelleras så att den nya terrassen kan anläggas endast med svagare lutning för avvattning. Utformningen förutsätter en stödmur som övergår till fristående barriärmur i den norra delen där bakomliggande gräsmark faller undan brantare ner mot kanalområdet. I sektion G - G möts ovanförliggande gräsmatta och stenmjölsterrass på samma höjd och muren avslutas som fristående barriärmur 80 cm hög.

Utsnitt av sektion H-H', skala 1:200.

I terrassens södra del skär marken in i bakomliggande grässlänt och den avgränsande muren fungerar som en stödmur där den gräsklädda marken ovanför planas ut mot muren så att marken "trappar" mera diskinkt från det ena planet till det andra. Gångvägen mellan bryggan och slottet anläggs i jämn lutning vid sidan av terrassen.

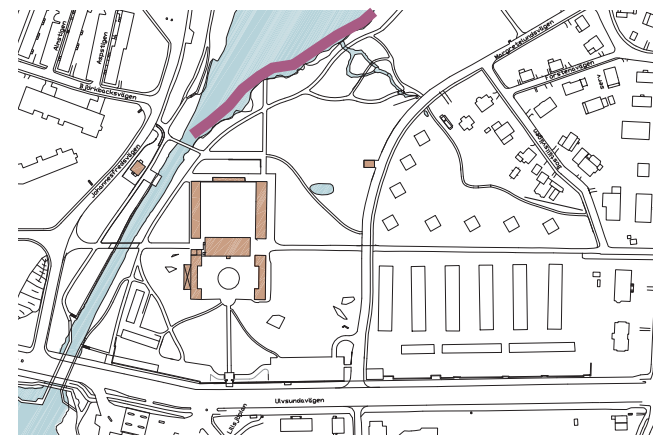

Sektion mellan bryggan och slottsflygeln. Slänten planas ut och ges en jämn lutning från huvubyggnad till strandlinje. Gräsytor för klippt gräs anläggs och ny gångväg beläggs med stenmjöl.

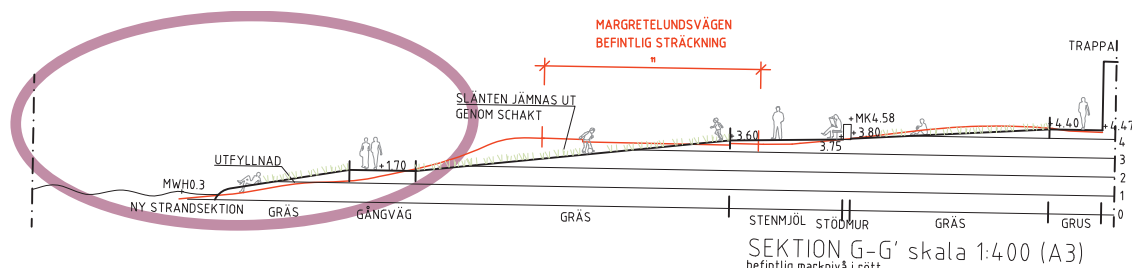
Sjöträdgården - strandskoning

Strandzonen mellan gångbron och båtklubben åtgärdas för att åstadkomma ett tilltalande möte mellan slott, park och vattenrum. Avsikten är bland annat att lyfta fram slottets läge i landskapet och spegla dess långa historia.

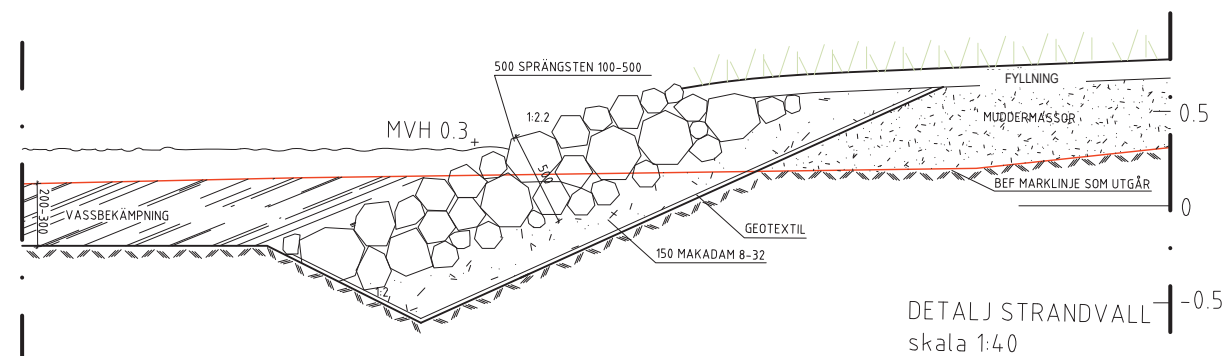
Utmed stranden anläggs en mjukt slingrande parkväg som ansluts till Ulvsundavägen och den nya Margreterundsvägen. Den är möjlig att ansluta till ett framtida gångvägnät längs Ulvsundasjöns stränder. Marknivåerna bearbetas efter den befintliga Margreterundsvägens rivning, se sektioner under avsnittet "pelouse". En jämn lutning eftersträvas från trädgårdens centrala delar ner mot sjön. I den sydöstra delen fylls marken upp mera för att möjliggöra förnyelse av en del av 1800-talets park. Strandlinjen vassbekämpas och en ny strandskoning anläggs. Skoningen utförs som den befintliga utmed kanalen och byggs upp av makadam och sprängsten som läggs orgelbundet med en sluttande profil (se detalj).

Orienteringskarta område för strandåtgärder

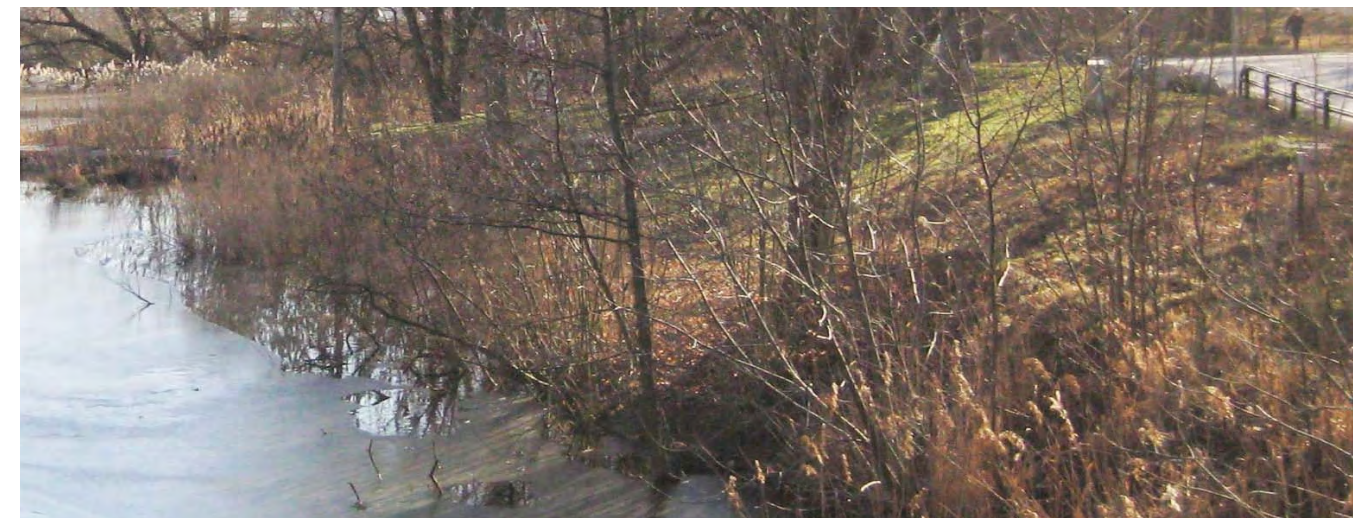
Strandzonen vassbekämpas och skonas med sprängsten.

Föreslagen strandskoning efter vassbekämpning och markmodellering. Strandskoning utförs så att den liknar den befintliga utmed kanalen mellan Ulvsundasjön och Lillsjön.

Strandskoning utmed kanalen norr om slottet.

Befintlig strandzon nedanför slottet röjs, vassbekämpas och stenskonas

Detaljbild på strandskoning av ordnad, huggen natursten utmed den befintliga kanalen norr om Ulvsunda slott.

Sjöträdgården - strandskoning

Referensbilder

Den engelska parken i Haga gestaltades omsorgsfullt med rundade stränder skodda med grästorv i mötet med Brunnsviken. Vid renässansslottet i Kalmar har mötet med Kalmarsund vid Slottsfjärden föranlett en stenskodd strandlinje med fältstenar som placerats sida vid sida. Utmed vallgraven i Göteborg har en ordnad strandskoning utförts med huggen sten som staplats.

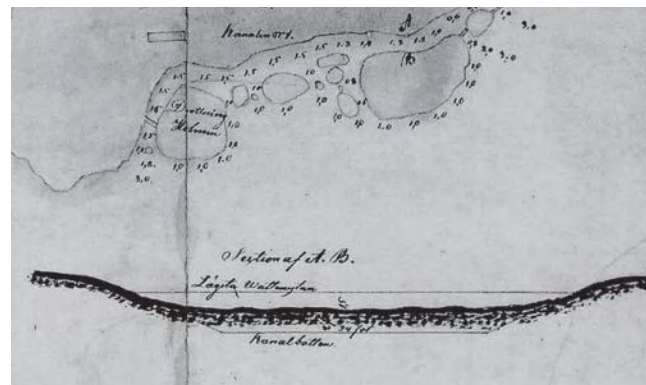
I Ulvsunda föreslås att sprängsten används på samma sätt som i den befintliga kanalen mellan Ulvsundasjön och Lillsjön. Stenen läggs inom en anvisad zon men utan att ordnas strikt symmetriskt. Se detaljritning på föregående sida.

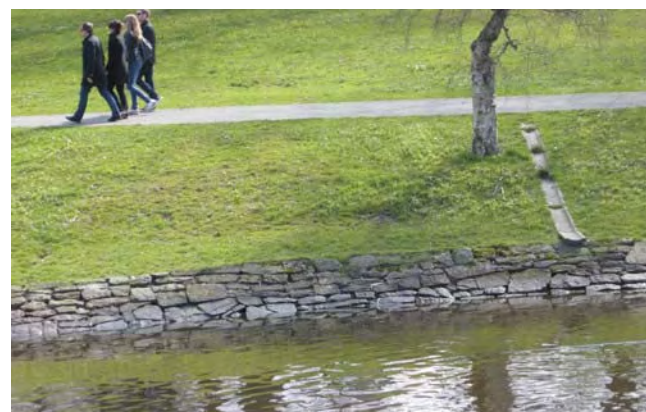
Strandskoning av rundade fältstensblock lagda sida vid sida ("ordnade") vid Kalmar slott.

Hagaparken. Gustav IV Adolf:s paviljong. Rundade gräsklädda stränder möter Brunnsvikens vatten. Litografi av T. Thorsör.

Rundade och gräsklädda stränder. Detalj ur uppmätning av plan och profiler i Hagaparken av M v Törne 1836.

Strandskoning av staplad huggen natursten i vallgraven, centrala Göteborg.

Vy över stranden sedd från bryggan (överst) och från befintlig gångbro (nederst). Marken modelleras, växtligheten gallras, sly röjs och vassen tas bort. Stranden skonas med sprängsten.

Vy över Ulvsundasjön från befintlig strandpromenad i nordost. Föreslagna villor skymtar till vänster om slottet. Stranden anordnas för att främja trädgårdens historiska och rekreativa värden. (Perspektiv: Södergruppen Arkitekter 2006.)

DEL AV 1800-TALETS PARK

Utsnitt ur illustrationsplanen. Gestaltningen preciseras före utförande.

Bakgrund

Enligt det historiska källmaterialet utvidgades trädgården i den sydöstra delen under slutet av 1700-talet. Landskapsparkens formspråk tillkom i den dithills symmetriska 1600- och 1700-talsparken. Detta skedde under greve Erik Ruuths innehav av slottet. Ruuth hade i egenskap av Gustav III:s finansminister en nära kontakt med kungen vilket eventuellt kan förklara tillkomsten av en engelsk park.

Under 1800-talets början tycks denna park ha utvidgats både sydost och väster om slottet. På en ägokarta från 1868 (Lantmäteristyrelsens arkiv) framgår parkens största utbredning med slingrande promenadvägar, trädplanteringar och små platser. I den södra delen rann den forna Slottsbacken genom den parken. Vid slottsbackens mynning finns en liten utgrävd holme. Se karta på följande uppslag.

På flera platser inom planområdet kan man ana rester av 1800-talsparken i form av planterade träd och den böljande terrängen i den forna Slottsbackens ravin. En del av träden är flerstammiga eller planterade i grupper vilket är kännetecknande för det rådande parkidealet. Den sydöstra parkdelen föreslås förnyas i samklang med historien och ges 1800-talets karaktär åter.

Förslag

Planområdets nordöstra del, sjösidan av befintliga Margretelundsvägen, utgörs idag av ett övergivet markområde, en sank och vildvuxen del av området. Här föreslås en omgestaltning med ledning av det historiska kartmaterialet, ett återställande till det tidigare utseendet med hjälp av de källor som går att finna. En sådan "fri förnyelse" kan stärka trädgårdens historiska innehåll och kan, tillsammans med närheten till vattnet vara av stor betydelse för helhetsupplevelsen. Typiskt för epokens stilideal är slingrande promenad-

TECKENFÖRKLARING

- + 0.00 BEF HÖJD SOM BEHÅLLS
- + (0.00) BEF HÖJD SOM UTGÅR
- + 0.00 NY HÖJD
- BEF HÖJDKURVA, EJ ÄNDRAD EFTER NY SITUATION
- NY HÖJDKURVA, ENDAST ÄNDRAD I PLAN VID TERRASS
- BEF TRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- BEF FRUKTRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- NYTT TRÄD
- NYTT FRUKTRÄD
- BUSKAGE/HÄCK
- ASFALT
- STENMJÖL
- GRÄS
- ÄNGSMARK

0 10 20 30 40 meter

SKALA 1:1000

vägar, vattendrag, kullar och sänkor, utsiktspunkter och en växling mellan ljus och skugga. Återskapande av denna del bör ske med vetenskapligt sakkunnig expertis.

Befintlig växtlighet inventeras. De träd som kan berika parken markeras och behålls. Äldre alar m.m. förekommer bland annat i strandzonen.

Den sankta marken mot Ulvsundasjön fylls ut, se sektion härintill. Om möjligt återanvänds massor från rivning av Margretelundsvägen vid markmodellering. Intill vägen ligger en större spillvattenledning ytligt med en jordvall som täckning. Vallen bör reduceras i höjd och ersättas där det går med en hästskeformad isolering. Träden längs med ledningen gallras hårt för att minska markeringen av en linjeplantering.

Den igenvuxna delen som föreslås förnyas ligger på sjösidan av befintlig Margretelundsväg. Sjön skymtar mellan träden.

Platsen gränsar till båtklubbens område. Sjön skymtar från befintlig gata.

Margretelundsvägen i förgrunden. Den förnyade 1800-talsparken ligger på andra sidan av gatan ut mot sjön.

Utsnitt ur åtgärdsplanen

Ett öppet vattendrag återskapas genom utgrävning av en fåra med form och läge som hämtat intryck från lantmäteristyrelsens karta från år 1868. Där redovisas den forna Slottsbäcken med utlopp i Ulvsundasjön på ungefär samma ställe som det här föreslagna vattendraget. (Se karta på nästa uppslag).

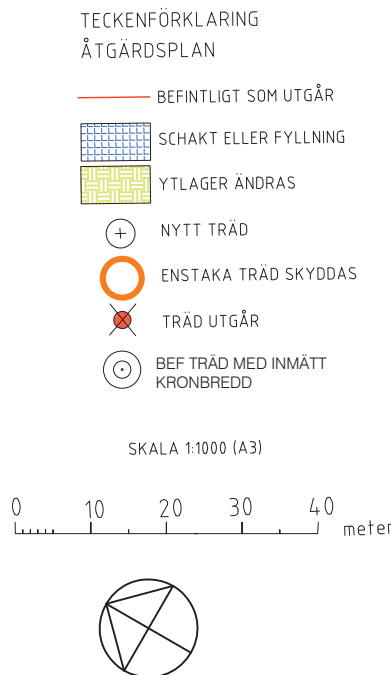
Den nya bäckfårans nedre, östra del placeras i samma nivå som Ulvsundasjön för att hållas vattenfylld under torra perioder. Dagvattnet från den nya bebyggelsen transporteras till bäckfårans översta del. Fåran trappas sedan neråt med hjälp av vattentrösklar för att inte bli för djup.

Promenadvägarna ges böljande linjer i samverkan med modellering av terräng och växtlighet. En av gångvägarna leds via små broar över holmen i vattendraget. Gångvägen som följer stranden från kanalparken och Ulvsundavägen ansluts till nya Margretelundsvägen

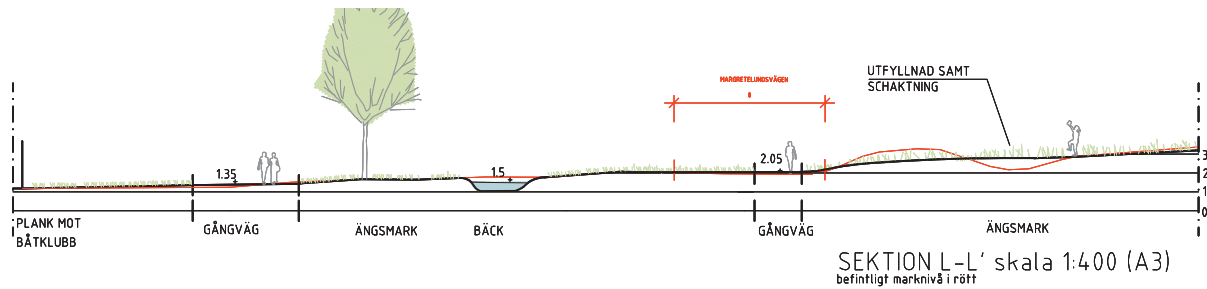
så att ett huvudgångstråk knyts samman inom parken med anknytning till omgivande gångstråk.

Kontraster skapas genom ett varierat växtval, till exempel med avseende på bladverk och växtsätt. Träd placeras i grupper, så kallade "clumps" enligt den engelska parkens stilideal. Träd och buskar planteras så att växling skapas mellan slutna rum och överraskande utsikter. Marken besås med ängsgräs för slätter samt planteras med örtplanter. Se avsnitt om växtmaterial

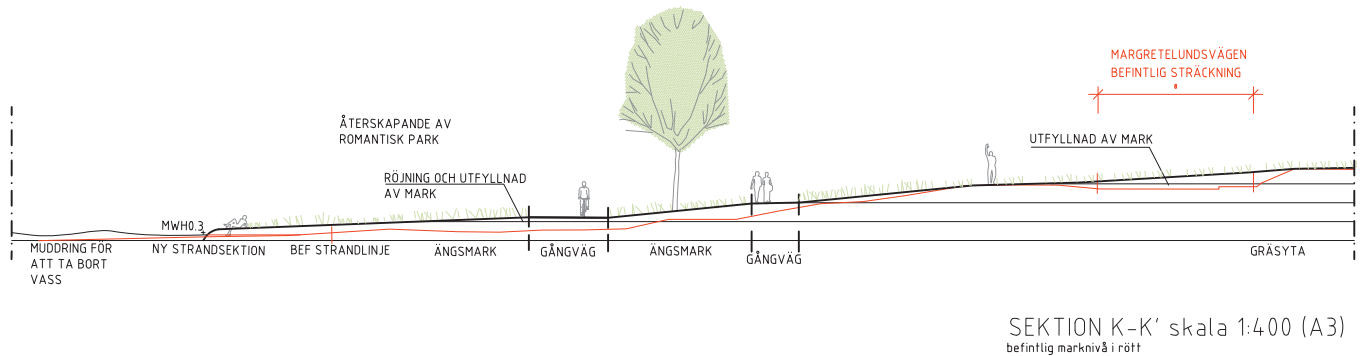
Illustrationsplanen på motstående sida utgör en ungefärlig redovisning av åtgärderna. Den slutliga utformningen beslutas efter ett fördjupat gestaltungs-förslag. Rekonstruktionen ska ske under medverkan av antikvariskt sakkunnig person.

Orienteringskarta med läget för den föreslagna förnyelsen av parkdel från 1800-talet.

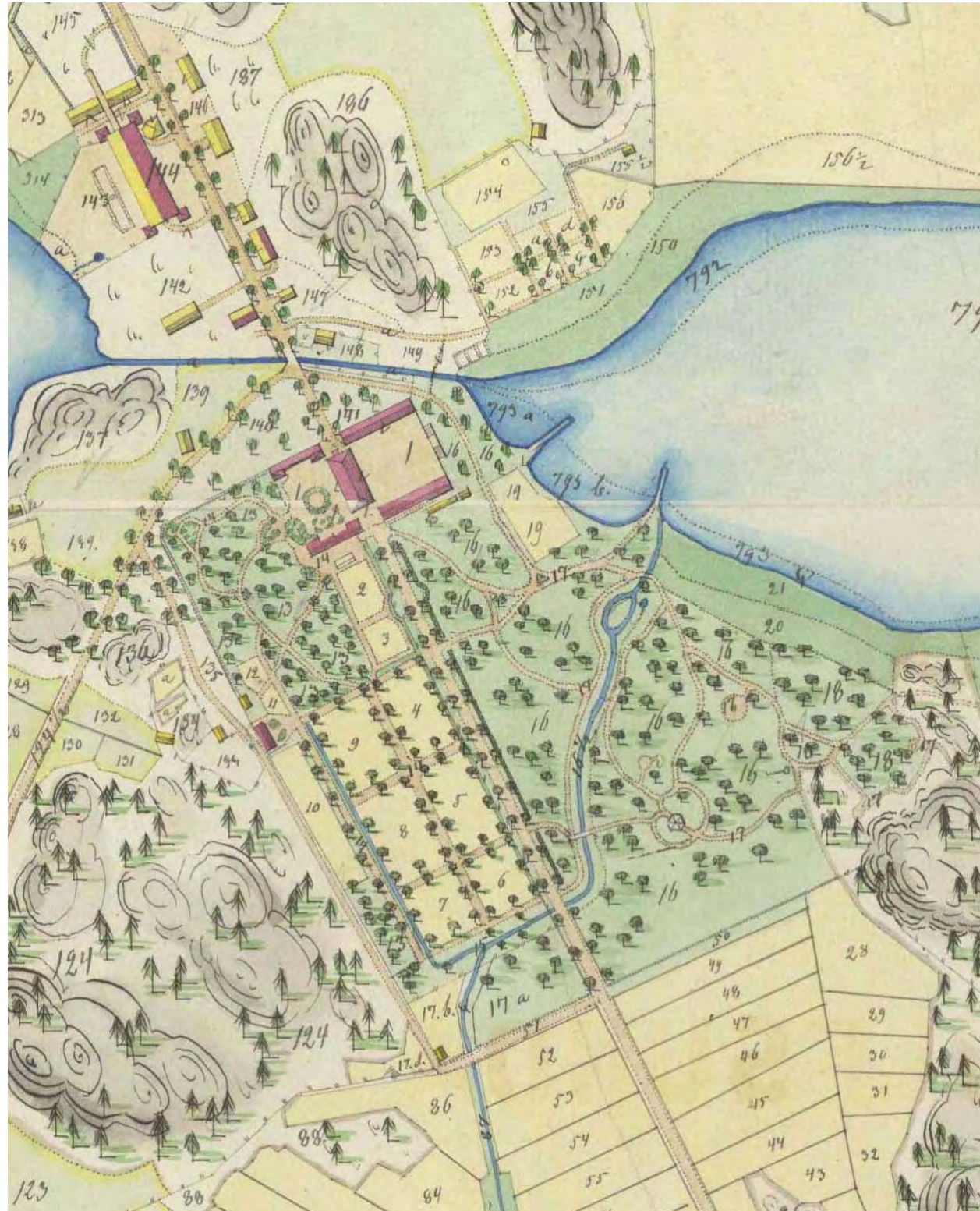

Sektion genom den förnyade parkdelen. Befintlig ledningsvall reduceras och gallras hårt.

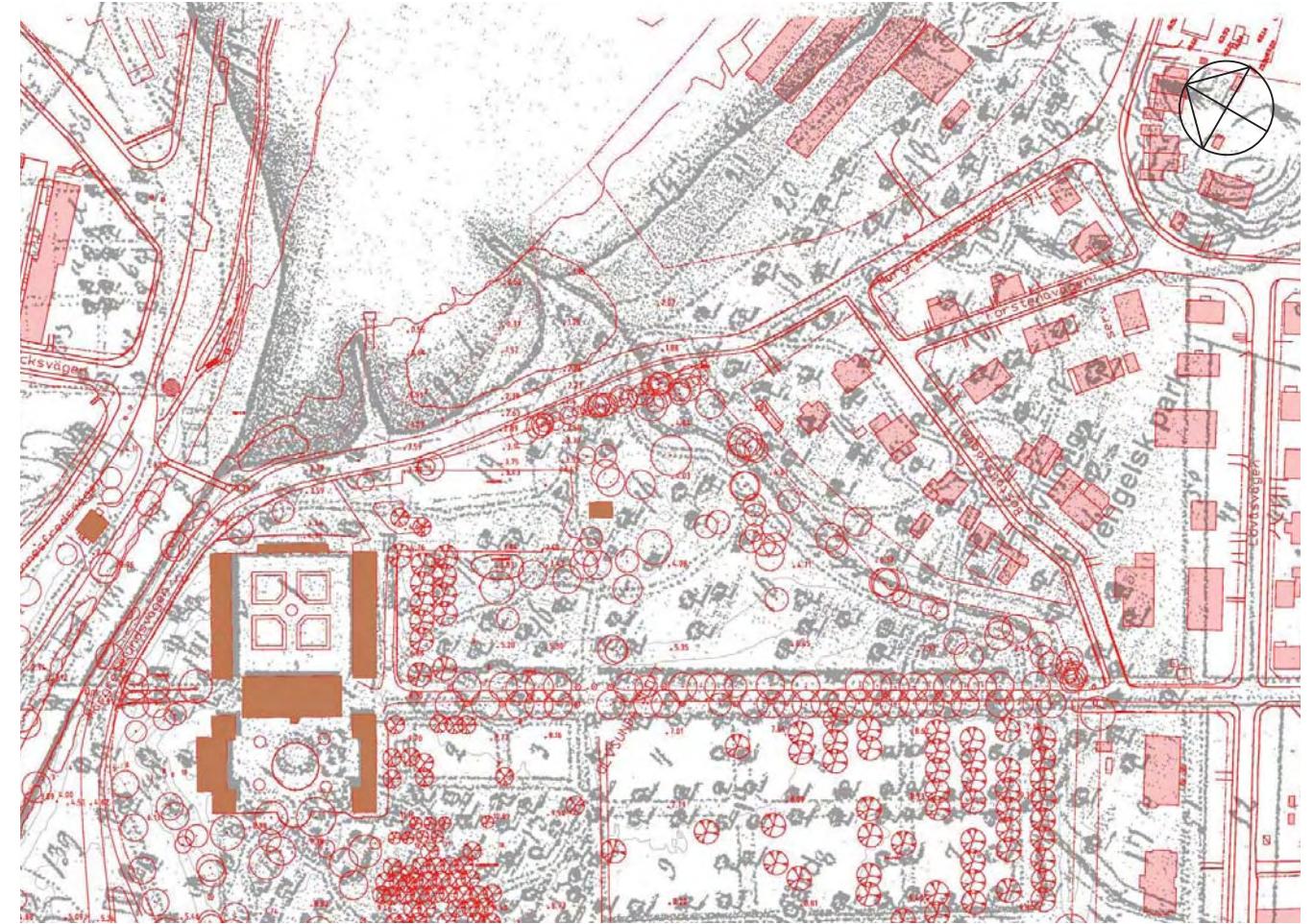

Sektionen visar markmodellering för förnyelse av parkdel från 1800-talet.

Historiska årsringar: 1800-talets park - 1900-talets villastad

Ägokarta från 1868, Lantmäteristyreliens Arkiv (Ur Matson, R. 2008) är en detaljrik redovisning av slottsparken och dess karakteristiska drag. Här syns att lindallén utgjorde en lika viktig axel norr om slottet som söderut. Den nordvästra trädgårdsgränsen, parallell med nordvästra flygeln, är mycket distinkt och återfinns i dagens park. 1800-talets landskapspark återfinns både väster och öster om slottet. Den sydöstra delen bebyggdes med småhus under 1920-talet.

Ägokartan från 1868 (Lantmäteristyreliens arkiv) har lagts ihop med aktuell grundkarta från området (röda linjer). Här kan man se hur Ulvsunda trädgårdsstad har tagit en stor del av den engelska parken i anspråk.

Avstyckningarna

År 1900 splittrades Ulvsundas stora markegendom. Ulvsunda trädgårdsstad planlades av Stockholms stad och förverkligades under 1900-talets första hälft. Vid denna tid genomfördes även avstyckningar av de östra delarna av den engelska parken. Av cirka 100 tomter blev cirka 90 tomter bebyggda fram till 1920-talet.

Området sydost om Slottsbäcken, med en del av 1800-talets park, togs i anspråk för villabebyggelse. Det faktum att Ulvsunda trädgårdsstad anlagts i närheten och i delar av den engelska parken bedöms dock inte påverka avläsningen av slottsanläggningens samhällshistoriska värde utan utgör i sig en årsring i stadsdelens utveckling enligt den antikvariska analysen. (Reichmann, Claes, 2008)

Vy mot öster över bäckravinen. Bebyggelsen i Ulvsunda trädgårdsstad skymtar i bakgrunden. Parken sträckte sig dubbelt så långt bort före 1900-talet.

Del av 1800-talets park - referenser

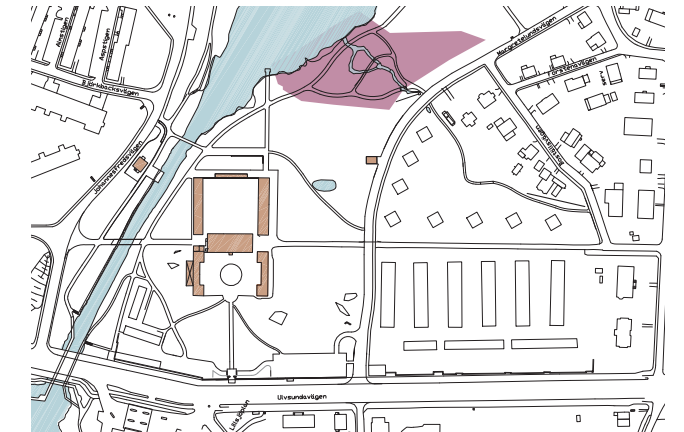

Utsnitt ur ägokarta från 1868. Lantmäteristyrelsens Arkiv (Ur Matson, R. 2008)

Ägokartan från 1868 visar tydligt en park med många slingrande gångar som breder ut sig öster om allén, även där befintlig villabebyggelse breder ut sig i dag. En paviljong var belägen där Boställsvägen går idag. Vattendraget med en holme i är den forna Slotts-bäcken. Förslag till förnyelse av denna parkdel utgår från kartan. Det föreslagna vattendragets utlopp är pla-cerat ungefär på samma ställe. Nya promenadvägar bör dock anpassas till parkens framtida funktion och gångstråk.

Bild från området runt Årstabäcken. Damm i anslutning till grupper av träd invid gångvägen.

Orienteringskarta med läget för den föreslagna förnyelsen av 1800-talsparken.

Bild från Sikrenoparken, Danderyd. Slingrande gångväg löper mellan träd i knippen och klungor.

Bild från Parc des Buttes-Chaumont, Paris. En romantisk park från 1800-talet. Den romantiska 1800-talsparken kan sägas vara landskapspark i modifierad form. Man ville likna naturen men dramatiserade uttrycken och använde sig av stämningsbärande element. Bilden visar bland annat exempel på hur växtmaterial med olika karaktärer kan blandas och grupperas.

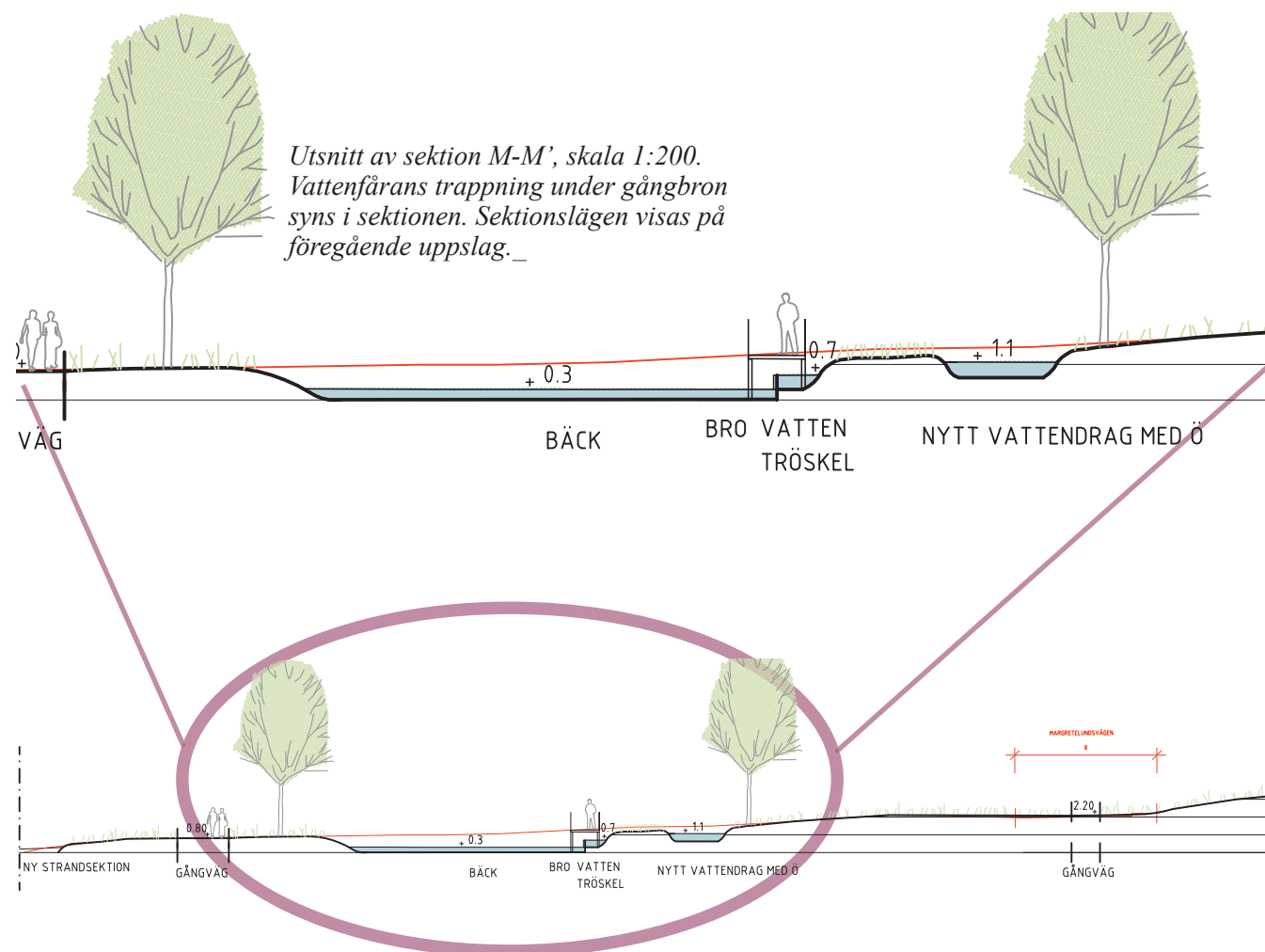
Del av 1800-talets park - ny bäckfåra

Exempel på vattentröskel i trä från Årstabäcken.

Vattentrösklarna innebär att vattenfårans djup kan begränsas.

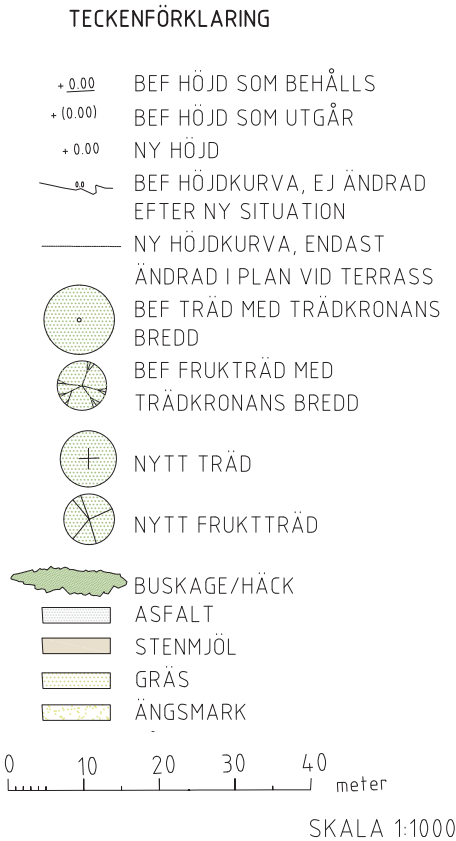

Föreslaget vattendrag i den rekonstruerade 1800-talsparken.

SKALA 1:500 (A3)

Den föreslagna vattenfåran ges djupet cirka 30-40 cm. Från Ulvsundasjön och så långt in som det är möjligt utformas fårans botten plan och medelvattennivån (MWH) kommer då att ligga på samma nivå som Ulvsundasjön (+ 0,3 m ö h). På detta sätt kommer denna del av fåran alltid att vara vattenfylld. Vattentrösklar utformade i trä som höjer fåran cirka 40 cm anläggs under de små broarna till den lilla holmen. Fåran höjs ytterliggare cirka två gånger uppströms. Utan vattentrösklarna skulle fåran bli alltför djup. Genom att dagvatten leds genom diken och ledningar från den nya bebyggelsen kommer vatten att tillföras.

BÄCKRAVIN MED GÅNGVÄG

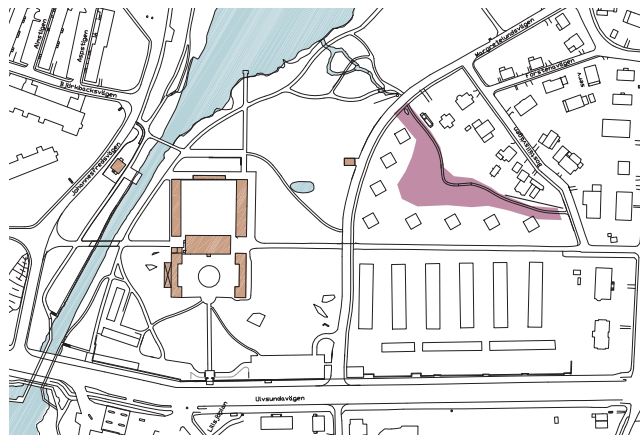

Utsnitt ur illustrationsplanen.

Utsnitt ur åtgärdsplanen som visar att bäckravinen förändras i minsta möjliga mån.

Parken från 1800-talet fortsätter söder om Margreterundsvägen i en befintlig ravin med bevarad parkkarakter. I den östra kanten vindlar den forna Slottsbäckens ravin ner mot Ulvsundasjön. Terrängen böljar i form av en tilltalande dæld med praktfulla lövträd i grupper och klungor. En rest från 1800-talets landskapspark. Parken bevaras och en smal grusad gångväg anläggs mellan de nya kvarteren och den befintliga villastaden. Gångvägens sträckning anpassas till befintlig terräng och växtlighet. Den redovisade utformningen platsanpassas efter noggranna fältstudier. Enkla träbroar prioriteras före fyllning för vägens sträckning. Nya bostäder i form av villor placeras öster om allén. Angöringsgatorna ska anläggas med stor hänsyn till denna parkdel som avses bevaras. Onödiga schakter och fyllningar får inte göras för gatorna.

Orienteringskarta med läget för bäckravinen och den nya gångvägen.

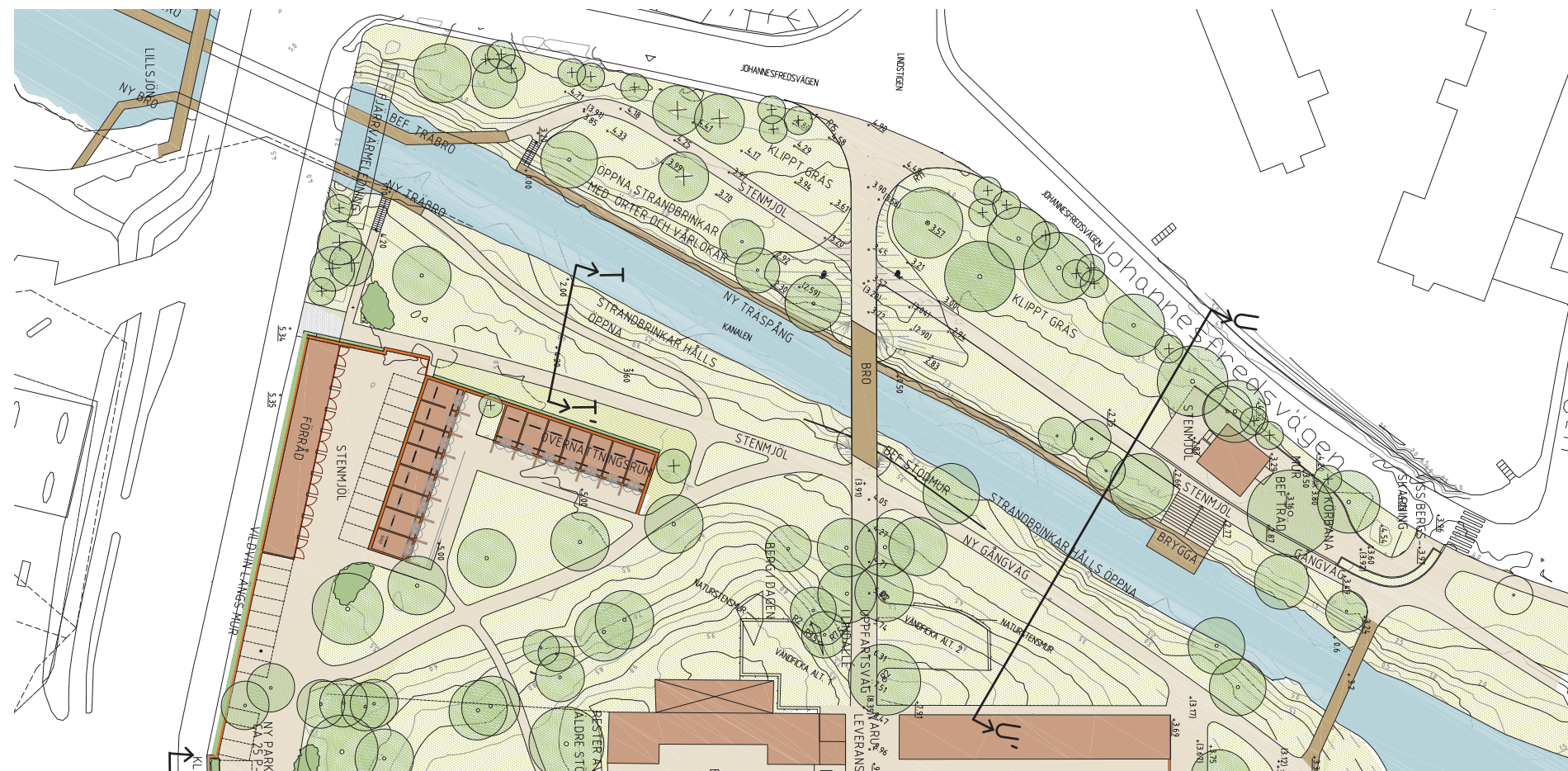

Vy mot nordväst nedför den böljande dälden. En smal gångväg anläggs med stor försiktighet i dalgången.

Vy mot norr från allén. Den varierade trädplanteringen från 1800-talets landskapspark. Den centrala delen bevaras som en offentlig park.

JOHANNESFREDSPARKEN OCH KANALPARKEN

Utsnitt ur illustrationsplanen över Johannesfredsparken och kanalparken.

TECKENFÖRKLARING

- + 0.00 BEF HÖJD SOM BEHÅLLS
- + (0.00) BEF HÖJD SOM UTGÅR
- + 0.00 NY HÖJD
- BEF HÖJDKURVA, EJ ÄNDRAD EFTER NY SITUATION
- NY HÖJDKURVA, ENDAST ÄNDRAD I PLAN VID TERRASS
- BEF TRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- NYTT TRÄD
- STENMJÖL
- GRÄS
- ÄNGSMARK
- LÅG MUR
- SKYDDSMUR
- TRAPPA

0 10 20 30 40 meter
SKALA 1:1000

Det parkstråk som ligger mellan Johannesfredsvägen och kanalen mellan Ulvsundasjön och Lillsjön har fått benämningen 'Johannesfredsparken'. Parken används idag som promenadstråk utefter vilket man kan nå Lillsjön via en gångbro under Ulvsundavägen.

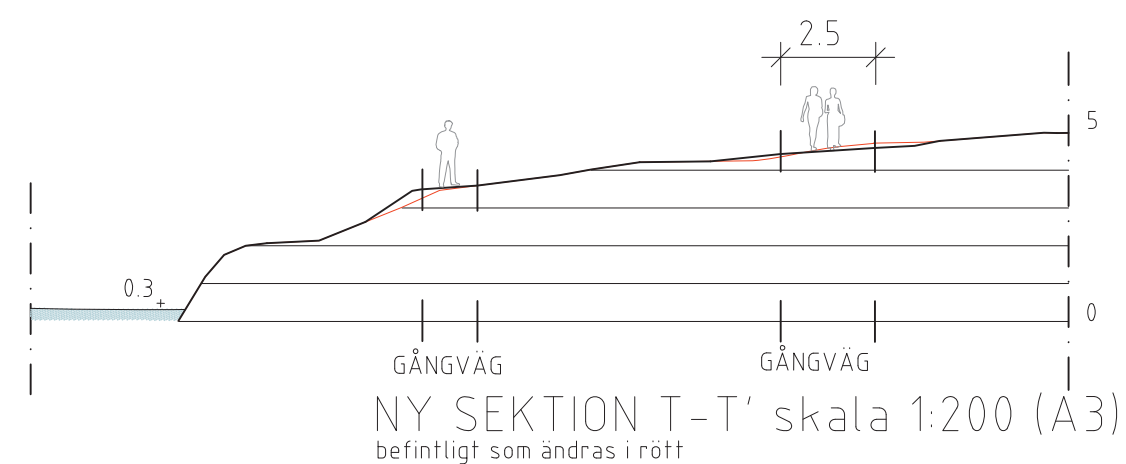
Johannesfredsparken knyts samman med kanalområdet där kanalen blir en huvudattraktion med sin intima skala och förtätade stämning i en annars storskalig och i vissa delar hårt trafikerade miljö.

Parkrummet kompletteras med träd mot parkens kantzoner med öppna sluttande gräsplaner centralt där en rikedom av vårblostande lökväxter blir en spektakulär händelse under sensvåren.

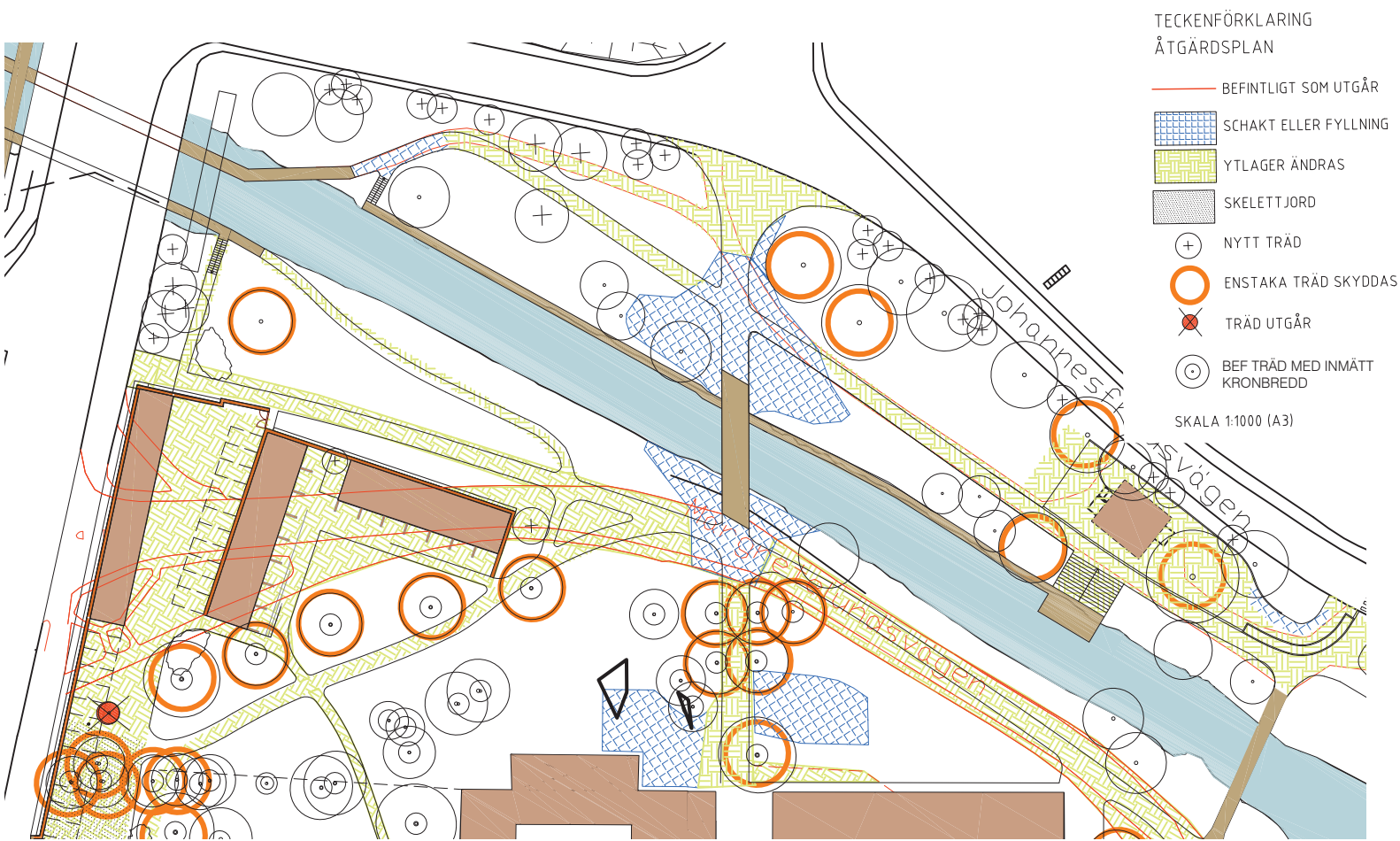
Kanalen används idag för kajakpaddling. En smal träspång gör det möjligt även för gående att ta sig fram nära vattnet. Spången nås från en trätrappa vid befintlig bro under Ulvsundavägen samt från en brygga ned-

anför f. d. mejeriet. Denna träbyggnad avgränsas för någon form av publik verksamhet där kopplingen till kanalen via bryggan kan ses som en tillgång. En träbro under Ulvsundavägen föreslås även på den södra sidan av kanalen med anslutning till slottssannexet och gångvägnätet.

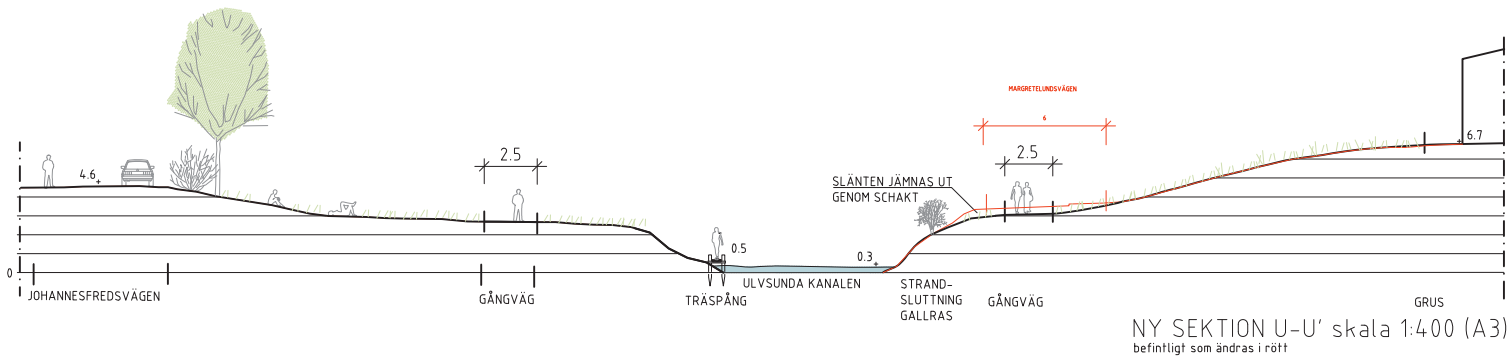
En körbar väg anläggs på ny bro över kanalen för att möjliggöra varuleveranser till slottets verksamhet. Se särskilt avsnitt. Denna förbindelse kommer även att betjäna parkbesökarna som kan cirkulera i omgivningarna på ett friare sätt. På detta sätt främjas en sammanhängande parkslinga som leder runt Lillsjön och åter via någon av broarna över kanalen vilket stärker grönsstrukturen väsentligt. Utformningen levandegör och formar de norra parkdelarna till en helhet.

Sektion genom kanalparkens södra del där gångvägen till nya bron under Ulvsundavägen syns till vänster samt till höger den stora gångvägen som leder in i parken från Ulvsundavägen och går vidare utmed stranden tills den ansluter till den nya Margreterundsvägen.

Utsnitt ur åtgärdsplan för Johannesfredsparken och kanalen. Efter rivning av befintliga Margretelundsvägen anläggs en huvudgångväg parallellt med kanalen. Slätten jämnas ut och gräsyta anläggs. Anläggningen måste ske så att befintliga ledningar kan nås även efter förändringen. Gräsytan ska därför anläggas så att den är körbar för tunga fordon med bredden 3 meter närmast ledning.

Sektion genom området där kanalen och gångvägar framgår.

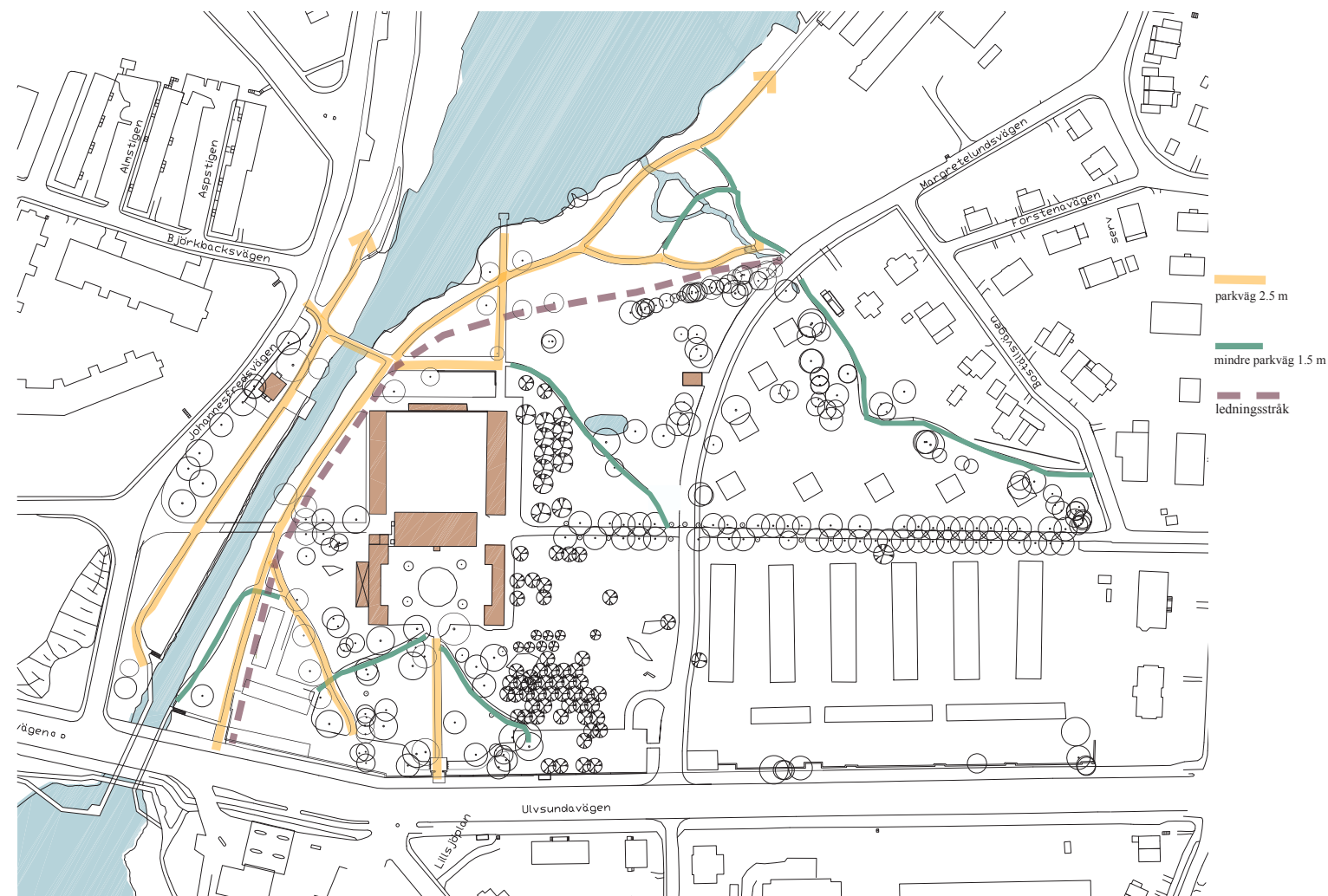

Kanalen sedd från öster. Slänterna gallras mer selektivt. Margretelundsvägen till vänster ersätts av en parkväg. En träspång anläggs nära vattnet utmed norra slätten (t h i bild). En ny bro anläggs över kanalen.

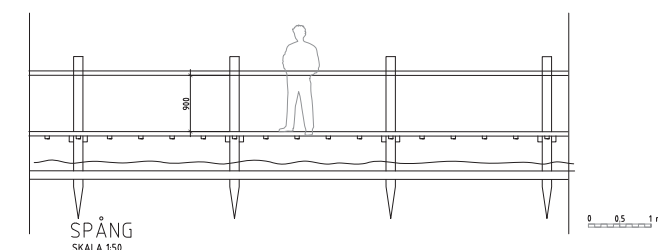
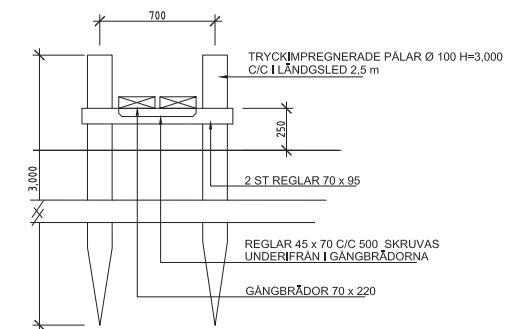
'Johannesfredsparken' sedd från väster. En körbar parkväg kommer att korsa parken vidare på en bro över kanalen. Parkvägar byggs om. Kanalslänterna gallras selektivt för bättre visuell kontakt med vattnet. Vårlok planteras. Före detta mejeriet ges möjlighet till publik verksamhet i parken.

PARKVÄGAR

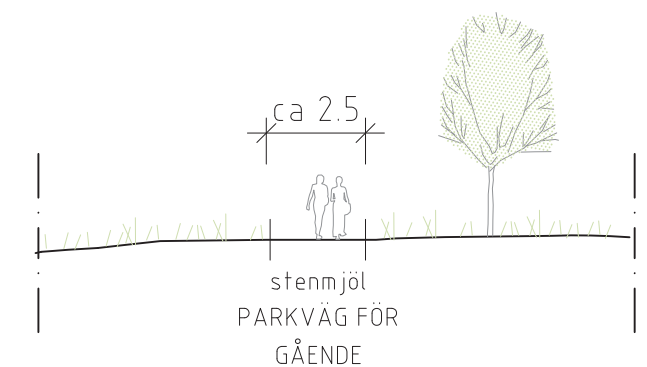
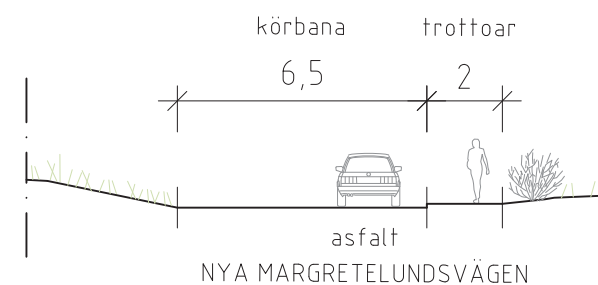
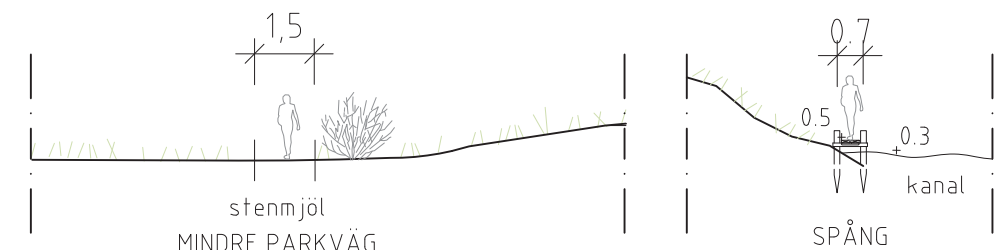

Parkens gångvägssystem redovisas ovan. Ett huvudstråk för gående leder från Ulvsundavägen utmed kanalen till den befintliga gångbron. Alternativt leder det vidare utmed stranden och upp till den nya Margretelundsvägen med möjlighet till förlängning utmed stranden i en framtida utveckling av strandpromenaden. Cykling tillåts inte på gångvägarna. Nya Margretelundsvägen anläggs med en ensidig trottoar som ansluter till Ulvsundavägens trottoar. Byggnader och platser i parken förbinds med smalare parkvägar, i de stråk som förväntas bli frekventerade som genvägar och för att förstärka parkupplevelsen med "stigar" med intimare skala.

Ledningsstråk utmed den befintliga Margretelundsvägen ligger kvar efter föreslagna ombyggnad av parken med nya gångvägar och gräsytor. Ett tre meter brett stråk ska anläggas med överbyggnad under gräs som tål underhållsfordon för ledningar.

Detaljer på träspång

BRO ÖVER KANALEN

Leveranser till slottet med distributionsbilar från nya Margretelundsvägen genom parken skulle ha orsakat stora konflikter med parkens kvaliteter och funktioner i övrigt. För varuleveranser till slottet anläggs därför en körbar väg med bro över kanalen med infart från Johannesfredsvägen. En bro över kanalen i detta läge redovisas i det allra äldsta kartmaterialet från 1700-talet och ända fram till 1937 då den gamla stenbron revs.

Den nya bron byggs som en stålbalckbro med stödpe-lare av betong, slitlager av trä och målat stålräcke med genomfallsskydd. Belysning integreras i räcket på ena sidan. Slänterna under bron kläs med ordnad natursten. Brospannet utförs så långt som möjligt. Avsikten är att bron ska förbinda kanalens släntrön på ömse sidor om kanalen och utan att brostöden är synliga. Slut-ligt utförande fastläggs efter geoteknisk undersökning och konstruktion av grundläggning. Körvägen beläggs med stenmjöl.

Tillfarten till bron anpassas så långt det är möjligt till befintlig marknivå. En låg bank på den norra sidan är oundviklig men bankslänterna flackas för bättre anpassning. Befintlig gångväg anpassas till markens förhöjning och den korsande gångvägens anslutning studeras mer detaljerat före genomförandet.

Vy mot slottets varuintag i brons längdaxel.

Bild på samma brotyp för distributionsbilar vid Näs fabriker i Alingsås (Foto: Oscar Lindblad)

Bro vid Näs fabriker i Alingsås. Bron landar mot slänten med en sten och växtklädd brokon vid stödet. (Foto: Oscar Lindblad)

Körväg och bro

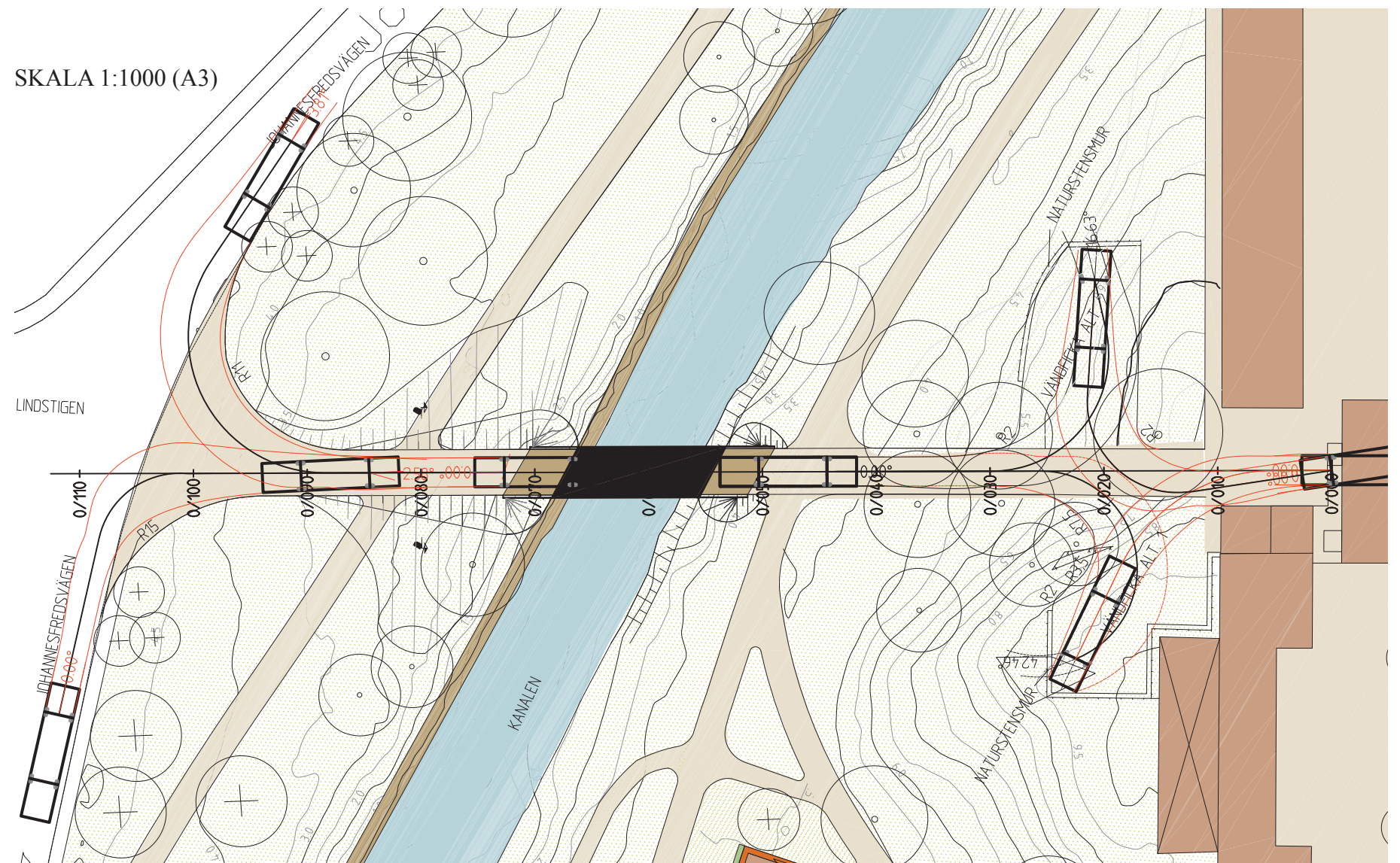
Körvägen följer den ursprungliga axeln norr om slottet där den 200 år gamla lindallén tar vid från den södra sidan. Bron visas här i ett kort utförande med anledning av att geoteknisk utredning återstår. En längre bro eftersträvas vilken kan anpassas bättre till kanalmiljön och kanalens branta slänter. Dimensionerande fordon är en 12 meter lång distributionsbil. Distributionsbilen får inte backa över parkvägar. Två alternativa möjligheter för en distributionsbil att vända redovisas här nedan.

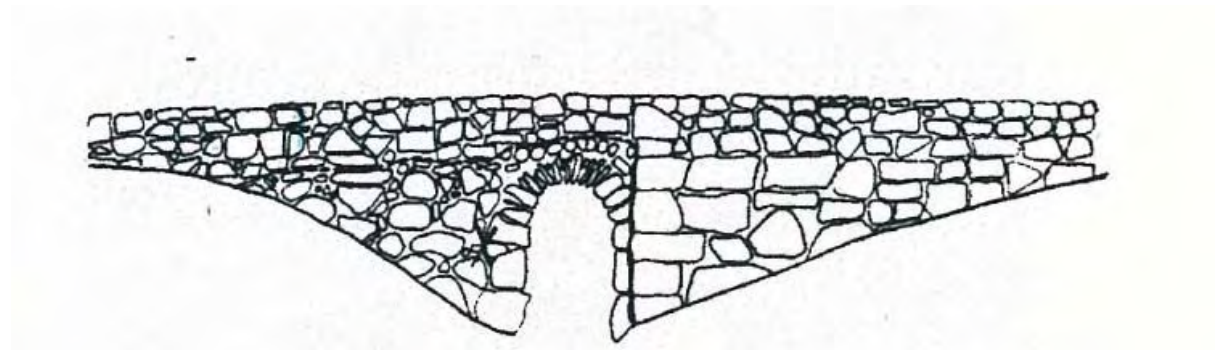
Uppfarten från norr mot slottets varuintag, en av de äldsta vägarna vid huvudbyggnaden.

Läget för alternativ 1 där vändplanen spräns in något i berget.

Plan över föreslagen körväg från Johannesfredsvägen med ny bro över kanalen och vändplan i anslutning till slottets varuintag. Körväg, bro och vändplan är dimensionerade efter ett 12 meters distributionsfordon. Brokonstruktionens landfästen utformas slutgiltigt först efter det att en geoteknisk undersökning utförts. Bron utformas så lång som möjligt. Se sektion. Körvägen ligger på bank något högre än befintlig marknivå i Johannesfredsparken. Vägens bankslänter flackas ut och anpassas till omgivande marknivåer. I korsningspunkten beräknas parkvägen behöva lyftas 40 centimeter högre än dagens nivå.

Uppmätning 1937 före rivning av den gamla stenbron över kanalen i slottets norra mittaxel. Läget är detsamma för den föreslagna bron. (ur Reichmann, Claes, Ulvsunda slott & slottspark, Antikvarisk analys. 2008)

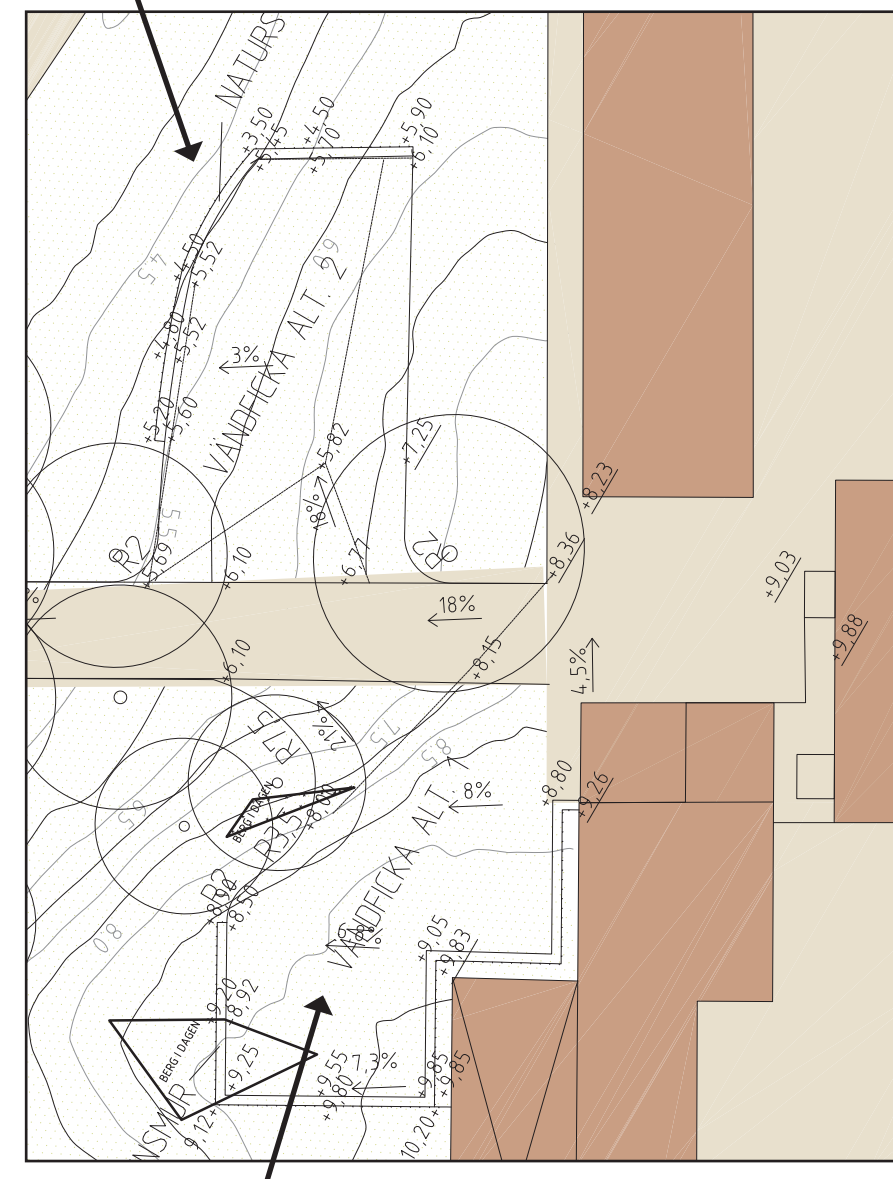

Vy över kanalen sett mot Ulvsundavägen. Bron kommer att ligga (liksom en gång har legat) tvärs över kanalen ungefär mitt i bilden. (Foto: Jörgen Orback)

Vändplan

Vändplan enligt alternativ 2. En terrass anläggs i slänten med stödmur i natursten. Stödmuren kommer i sitt högsta läge att bli 2-3 meter hög och kommer att exponeras mot parkvägen nedanför. Anslutning till vändplanen sker i en lutning på 12 % varför vändplanen kommer att luta skevt i sin främre del. Se markering på plan.

0 5 10 15 20 meter

Vändplan enligt alternativ 1. En vändplan måste sprängs in i berget närmast flygeln. En stödmur anläggs utanför hussockeln för att möjliggöra höjning av marknivå och minimera lutningarna. Vändplanen kommer att döljas bakom bergskrönet och kommer inte att synas nerifrån parken.

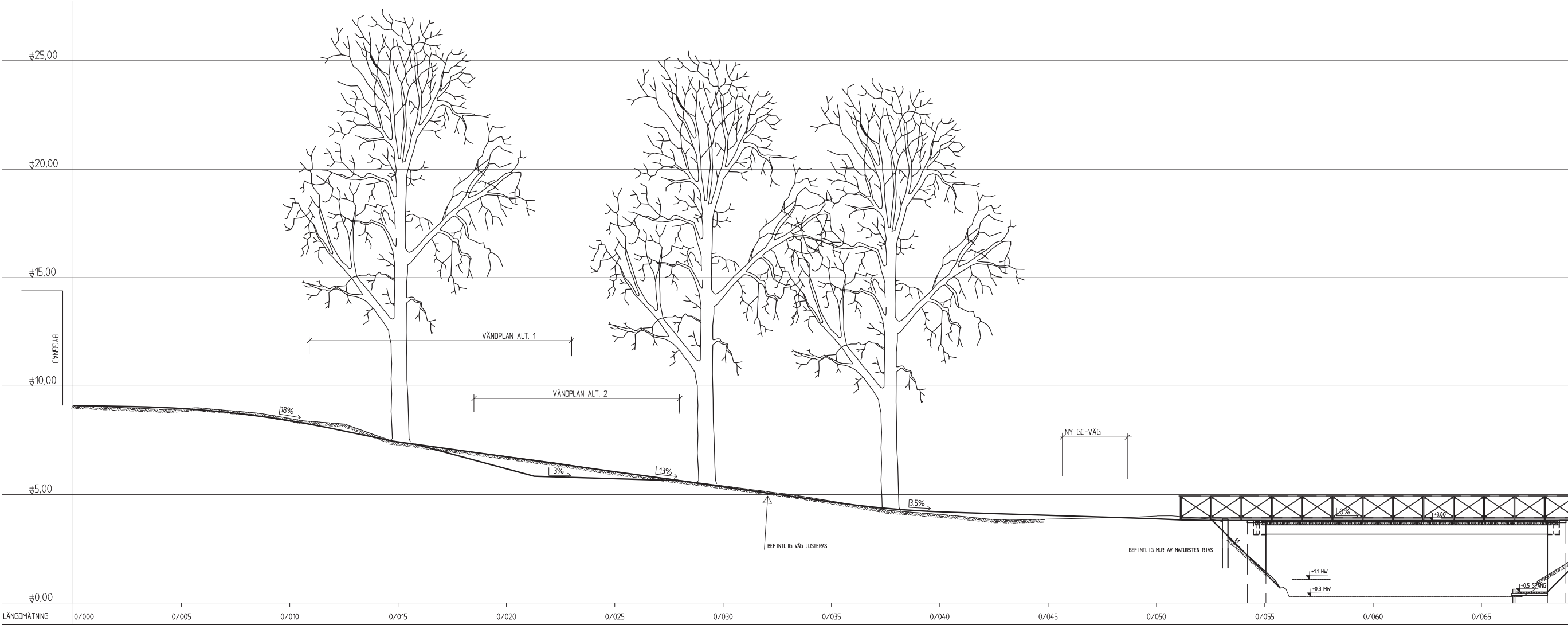
Sektioner

Panoramabild på norra allén, befintliga Margretelundsvägen och kanalen. Margretelundsvägen ersätts av en parkväg som korsas av den nya körvägen på ny bro över kanalen och vidare upp till slottets varuintag vid husgavlarna. Vändplan skulle kunna placeras i slänten hitom uppfartsvägen i form av terrass med stödmur eller insprängd i berget på andra sidan av uppfartsvägen vid byggnaden bakom trädet i bilden.

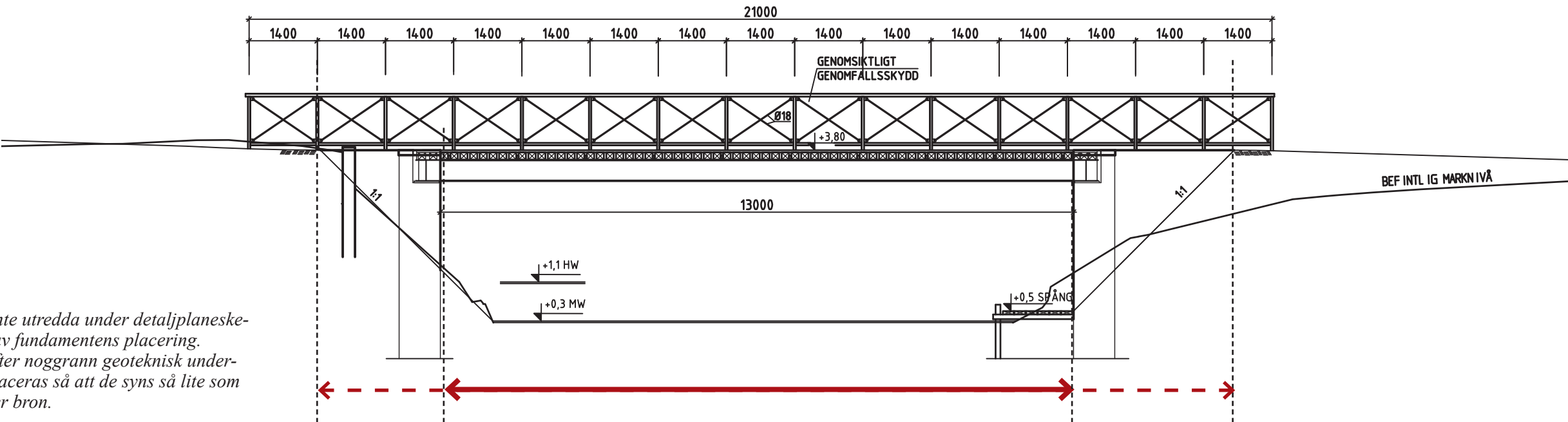

Bild på liknande brotyp som i detta förslag. Bild från Nääs fabriker i Alingsås (Foto: Oscar Lindblad)

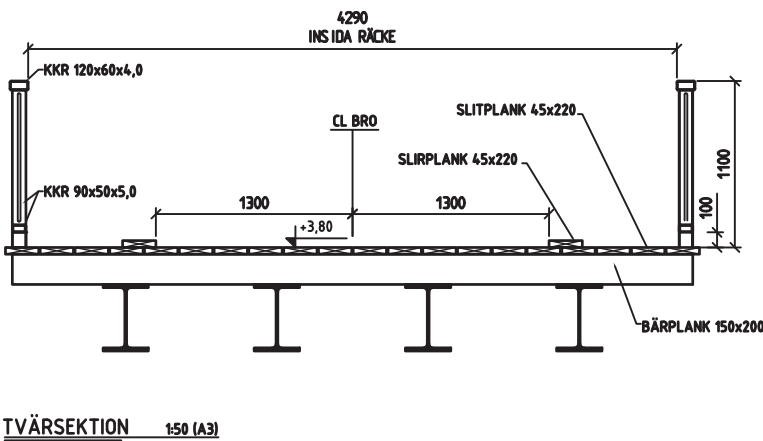
Längdprofil längs körvägens södra sida (COWI)

Brokonstruktion och sektioner

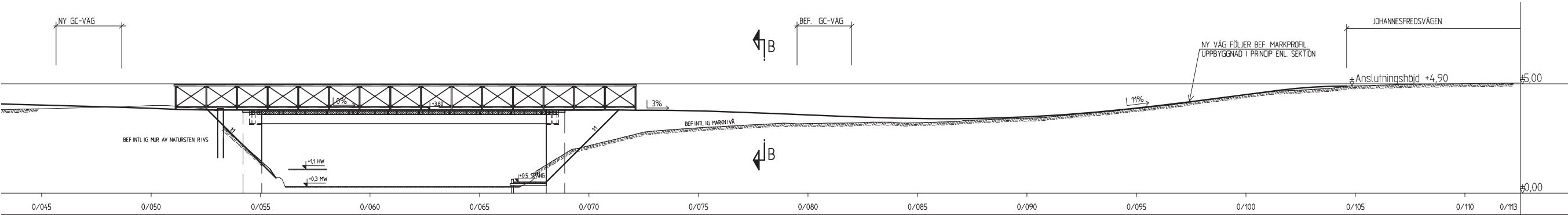

Grundförhållandena är inte utredda under detaljplanesket. Brons längd avgörs av fundamentens placering. Fundamenten placeras efter noggrann geoteknisk undersökning. Fundamenten placeras så att de syns så lite som möjligt när man går under bron.

Om möjligt med hänsyn till grundförhållanden placeras fundamenten i linje med eller innanför kanalbranternas slänkrön och innanför befintlig stödmur på den södra sidan. Se lägen för röda pilar ovan.

Bilder på liknande brotyp som i detta förslag från Nääs fabriker i Alingsås (Foto: Oscar Lindblad)

Längdprofil längs bron och körvägens norra sida

VÄXTMATERIAL

Slottsträdgårdens växtmaterial domineras av dess trädbestånd. Området har en gles lundkaraktär med ädellövträd såsom lind, alm, ask och ek men även lönn, hästkastanj, poppel och al med flera förekommer. Trädbeståndet är olikåldrigt och vissa träd bedöms vara över 200 år gamla. I de delar som bedöms ha utgjort nyttoträdgård finns rikligt med äpple- och päronträd av okänd sort. I väster finns en stor grupp stenfruktträd.

I vissa delar har nyplantering skett, till exempel fyra hängaskar på orangeriträdgården vilka ersätter äldre utgångna exemplar. Delar av trädbeståndet har inventerats och värderats.

Planen illustrerar läget för inmätta träd med uppskattade mått på krondiameter. Bedömningar av såväl trädens kulturhistoriska som biologiska värden har utförts för ädellövträden i den centrala trädgården. En åtgärdsplan har senare upprättats avseende biologiska värden hos lindarna i allén samt några av de mest livskraftiga träden i omgivande park.

Den nya bostadsbebyggelsen berör få av de högst klassade träden. Genomförandet av planen kan dessutom kombineras med åtgärder för bevarande eller förnyelse av det kvarvarande trädbeståndet. Föreslagna åtgärder framgår av plan för skydd av träd, trädvårdsplan och skötselprogram. Utöver skydd och vård av befintliga träd föreslås viss nyplantering enligt den mer detaljerade beskrivningen här nedan.

Stränder och kanalsidor är delvis igenvuxna av ungträd och sly. Gallring, röjning och vassbekämpning under sakkunig ledning bör vidtas.

Buskskiktet är mycket sparsamt men kompletteras i försiktig omfattning enligt plan och beskrivning nedan. Utmed Ulvsundavägen, mitt för slottets huvudbyggnad anläggs en klippt lindhäck. Nya äppelträd får ersätta fruktträd som tas bort i den nya radhusdelen. På utsidan av skyddsmuren, mot Ulvsundavägen, planteras vildvin.

Fältskiktet kännetecknas av en rik vårflora i delar av parken. Anläggningen kompletteras med vårlökar i vissa nyanlagda delar. I den sydöstra delen föreslås en "fri" rekonstruktion av en liten del av 1800-talets park som ursprungligen hade en betydligt större utbredning än idag.

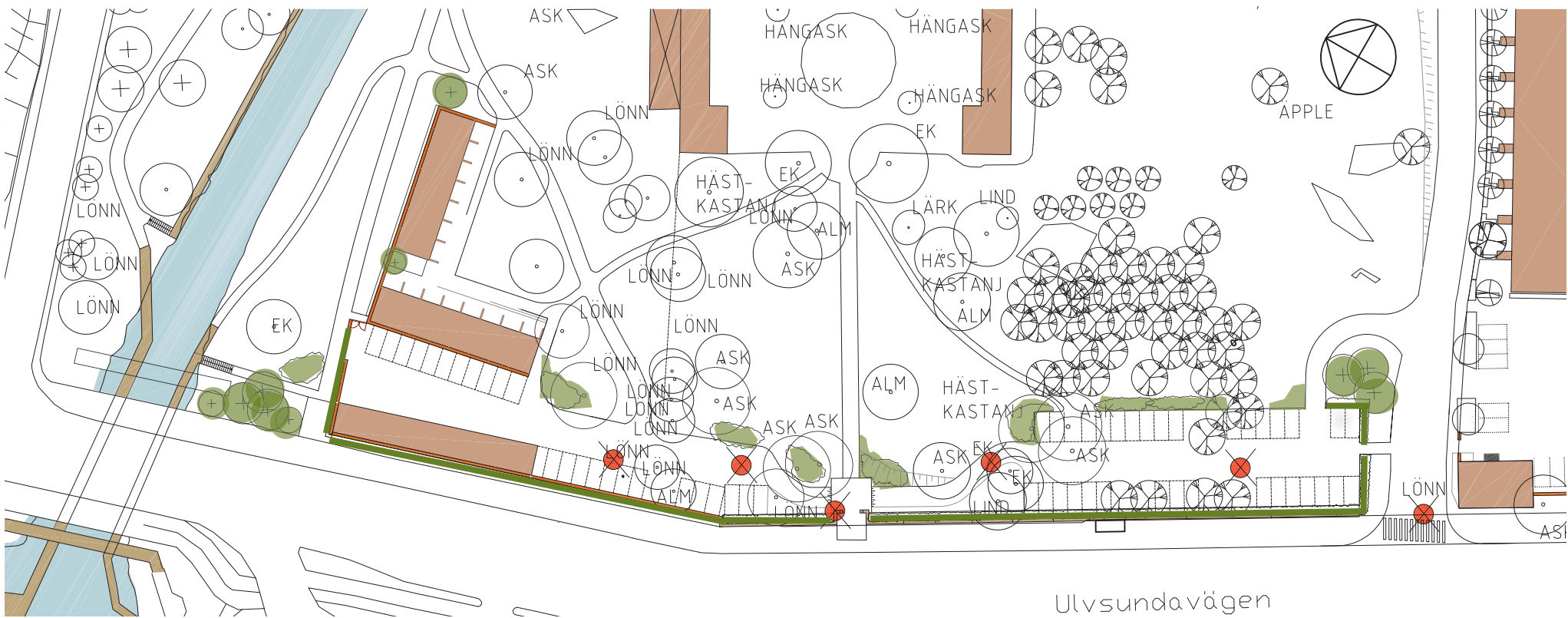
Skydd, vård och framtida komplettering av växtmaterialet ska ske med beaktande av trädgårdshistoriska värden. Varje delområde beskrivs mer detaljerat i det följande.

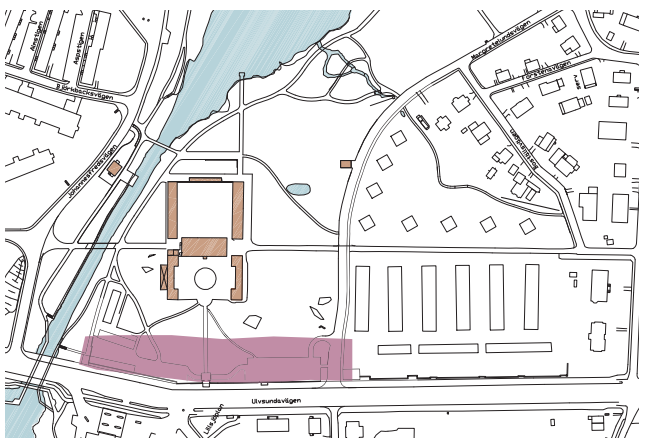
Illustrationsplan med befintliga träd, föreslagna träd och träd som tas bort.

SKALA 1:1500

Entrén och slottets parkering samt hotellannex

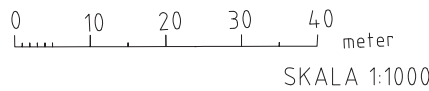

Utsnitt ur illustrationsplanen

TECKENFÖRKLARING
VÄXTMATERIAL

- BEF TRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- BEF FRUKTRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- NYTT TRÄD
- NYTT BUSKAGE/HÄCK
- TRÄD UTGÅR

Infart och parkering anläggs med största möjliga hänsyn till befintlig växtlighet enligt plan för skydd av träd. Se detta avsnitt. Bärlager nära träd byts ut mot växtvänliga bärlager, i form av “skelettjord” enligt anvisning.

Mot Ulvsvandavägen, framför slottet, uppförs en ny låg betongmur och innanför muren anläggs en lindhäck med utbredning enligt plan. Häcken följer muren och marklutningen enligt ritning i avsnittet ‘Mur och entré’. Användning av lind som häck har gamla anor. Den är dock inte lika välförgrenad som ungräd vilket ofta innebär att den ska planteras i dubbla eller tredubbla rader för att få snabb effekt, se skötselprogrm. Utmed skyddsmuren vid hotellannexet planteras vildvin på utsidan mot Ulvsvandavägen samt mot kanalrummet i norr. I anslutning till entrén mitt för slottet och mellan parkering och befintlig park kan friväxande buskage anläggas för att avskärma parkerade fordon, för att bättre ansluta åtgärderna till befintlig mark och för att ersätta buskage som tas bort där ny mur och häck

anläggs. Mellan hotellannexet och broräcket, bredvid gångvägens anslutning till trottoaren, planteras en skärm av lövbärande träd som skydd mot Ulvsvandavägen.

Arter som används:

Acer platanoides, skogslönn
Prunus avium ‘Plena’, fågelbär
Syringa vulgaris, vanlig syrén
Spiraea x vanhouttei, bukettspirea

Häck: Tilia cordata, skogslind. Planteras i minst två parallella rader. De kvaliteter som lämpar sig bäst är solitärplantor 200-250 cm med inbördes avstånd om 75 cm.

Klängväxt: Parthenocissus quinquefolia, klättrervildvin

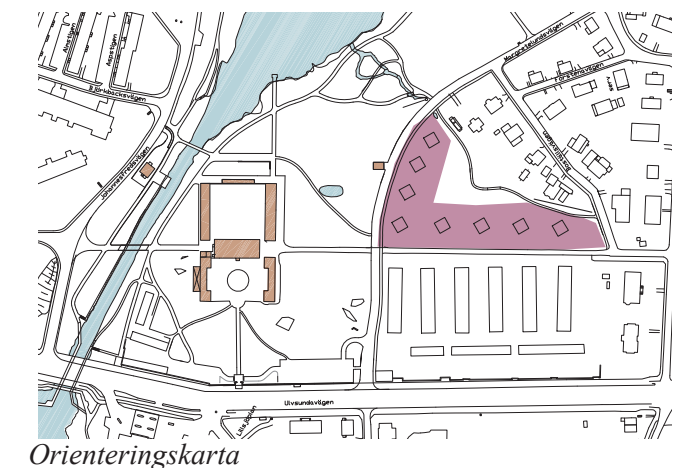

Området för entré och parkering innehåller stora träd vars växtbäddar förbättras enligt särskild beskrivning. Befintliga buskage kan kompletteras, bland annat syrén.

Exempel på klippt lindhäck. Häcken ska slutligen vara 1.5 meter bred och upp till 1.8 meter hög. Den klipps med trappning enligt elevation i avsnittet ‘Mur och entré’.

Växtmaterial vid villorna

TECKENFÖRKLARING VÄXTMATERIAL

- BEF TRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- BEF FRUKTRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- NYTT TRÄD
- NYTT FRUKTRÄD
- NYTT BUSKAGE/HÄCK
- TRÄD UTGÅR

De nya villorna anpassas till den befintliga sluttningen genom varierande sockelhöjd så att schakt och uppfyllnad undviks. Befintliga träd skyddas så långt möjligt under byggskedet. Se anvisningar för skydd av träd och byggetableringsplan. Villatomtena förplanteras utmed gränserna mot lindallén och mot nya Margretelundsvägen och mot förråden. Planteringarna utförs som friväxande buskage.

Arter som används:

Cornus alba 'Sibirica, korallkornell
Kolkwitzia amabilis, paradibuske
Rosa rubiginosa, äppelros
Rosa multiflora, japansk klätterros
Spiraea x vanhouttei, bukettspirea
Syringa vulgaris, vanlig syren
Syringa vulgaris f. alba vit syren
Syringa x prestoniae 'James McFarlane', Prestonsyren
Syringa x prestoniae 'Royalti' prestonsyren
Viburnum farreri, kejsarolvon
Viburnum lantana, parkolvon
Viburnum rhytidophyllum, rynkolvon

Villorna placeras i slänten nedanför lindallén som syns i mitten av bilden. Så många av de friväxande lövträden som möjligt bevaras i det blivande villaområdet.

Buskskiktet är sparsamt inom området. Det blivande villaområdet berikas med friväxande buskage av arter som valts med hänsyn till parkens historia.

Växtmaterial vid atriumhusen och radhusen

Växtmaterialet i det nya radhusområdet anpassas till platsens historia. Befintliga äppleträd bevaras där så är möjligt. Träden skyddas under byggskedet. Se anvisningar för skydd av träd och byggetableringsplan.

Nya kärnfruktträd kan dras upp från ympning av de som måste avverkas. Nya träd planteras utmed huslängorna enligt planillustration. Radhusområdet förplanteras ut mot lindallén med bukettapel för friväxande eller klippta häckar som ett anslag med tanke på områdets historia som fruktträdgård. Stomplantering av klippta häckar vid radhusen ska ske med avenbok eller liguster. Vid atriumhusen förplanteras varje förträdgård med ett mindre "entréträd" av typen prydnadsäpple eller prydnadskörbär.

Vid det lilla entrétorget planteras 4 stora hästkastanjer och i murnischer och gaturum planteras lind. På utsidan av skyddsmuren längs Ulvsundavägen planteras vildvin mot träspaljéer. Växtbädd med bevatt-

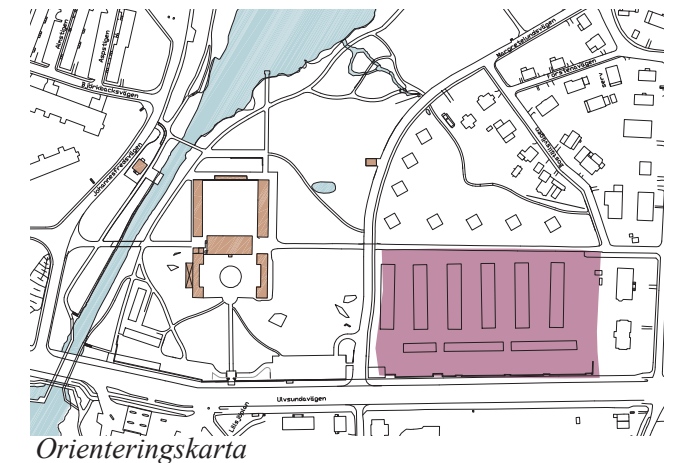
ningstankar enligt sektion under beskrivning av mur. Även utmed den södra kvartersgränsens träspaljé planteras vildvin. Vildvinet ska etableringsbevattas under de första 5-10 åren. Se skötselprogram.

Arter som används:

Aesculus hippocastanum, hästkastanj
Malus domestica, äpple, (eventuellt ympad från befintlig sort och uppdriven)
Malus baccata, bukettapel
Tilia cordata, skogslind
Malus ssp och Prunus ssp

Häck:
Carpinus betulus, avenbok
Ligustrum vulgare, liguster

Klängväxt:
Parthenocissus quinquefolia, klättrervildvin

TECKENFÖRKLARING
VÄXTMATERIAL

- BEF TRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- BEF FRUKTRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- NYTT TRÄD
- NYTT FRUKTRÄD
- NYTT BUSKAGE/HÄCK
- TRÄD UTGÅR
- SPALJÉ ELLER MUR MED VILDVIN

Radhusen palaceras i den forna fruktträdgården med äpple- och päronträd. Växtmaterialet i det nya kvarteret bör avspegla detta.

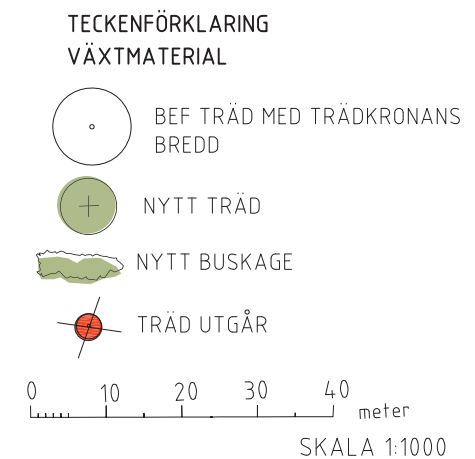
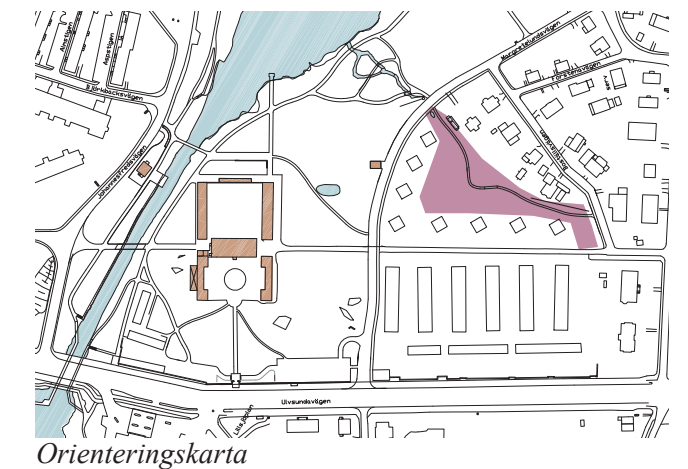

Befintliga fruktträd bevaras så långt det är möjligt i det nya området.

Växtmaterial i bäckravinen

Utsnitt ur illustrationsplanen

Från den södra entrén till området slingrar sig den torrlagda bäckravinen ner mot Ulvsundasjön. Omkring och i ravinen förekommer trädrupper som sannolikt utgör rester av 1800-talets park. Solitära träd, flerstammiga träd och träd som växer i grupper förekommer. Viss komplettering kan ske med ytterligare träd, gärna enstaka barrträd såsom lärk, cypress eller serbisk gran.

Arter som kan användas:

Chamaecyparis nootkatensis, nutkacypress
Larix kaempferi, japansk lärk
Picea omorika, serbisk gran
Pseudotsuga menziesii, Douglassgran

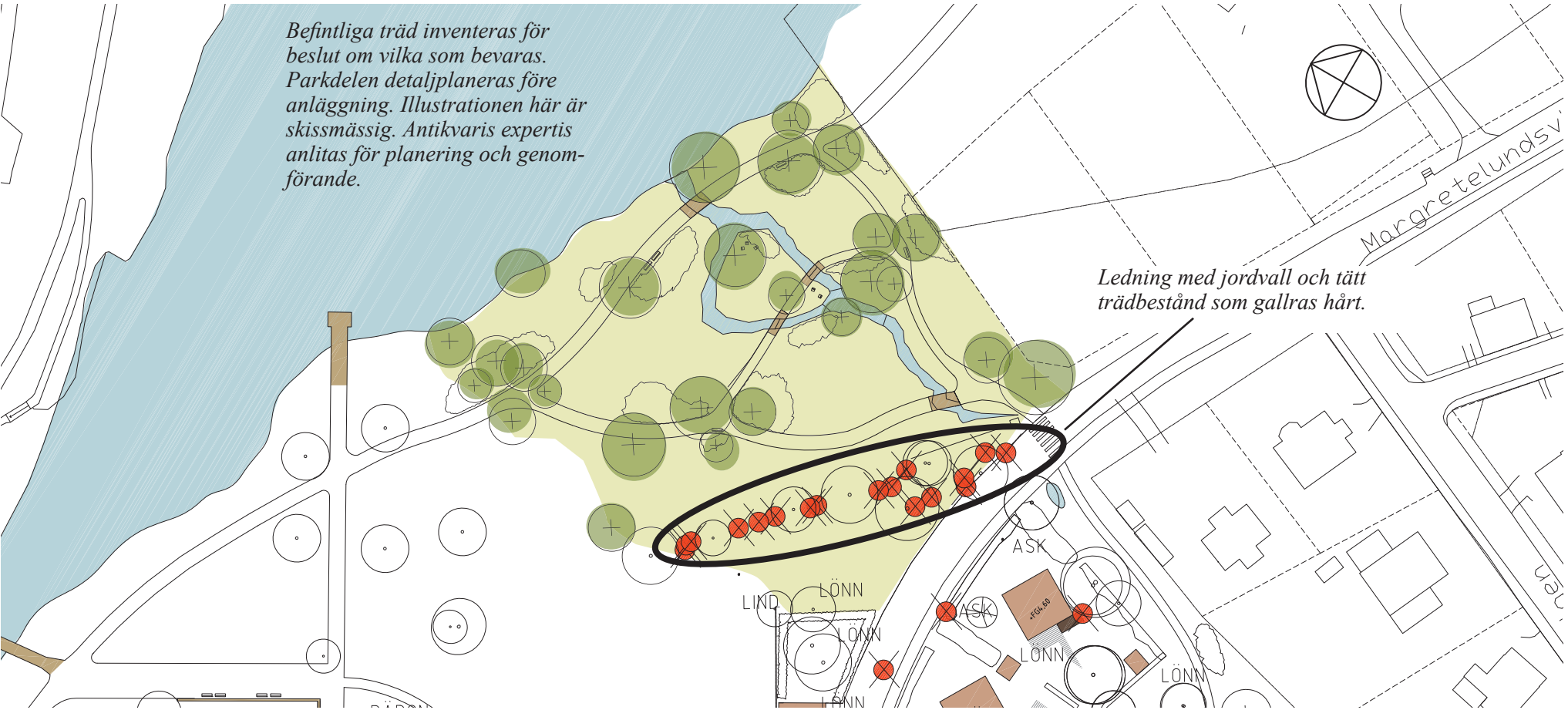
Ravinen med rester av 1800-talets växtlighet, friväxande träd av olika arter i klungor omväxlande med böljande klippta gräsytor.

Lövträden kompletteras med enstaka barrträd såsom serbisk gran, lärk eller cypress.

Växtmaterial i 1800-talsparken

Utsnitt ur illustrationsplanen

Orienteringskarta

TECKENFÖRKLARING
VÄXTMATERIAL

- BEF TRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- NYTT TRÄD
- NYTT BUSKAGE
- TRÄD UTGÅR

0 10 20 30 40 meter
SKALA 1:1000

Området är i nuläget vildvuxet med en del äldre lövträd såsom al och poppel. Före anläggning av denna del inventeras trädbeståndet och beslut fattas om vilka träd som kan bevaras. Träd och buskar för nyplantering ska beakta 1800-talets parkideal och strävan efter variation och parkupplevelser. Träd planteras i knippen eller klungor. Barrträd och lövfällande träd kombineras. Buskar planteras vid gångvägarnas skärningsspunkter eller så att omväxling uppstår mellan slutenhet och öppna utblickar utmed promenadvägarna. Växtmaterial kombineras utifrån aspekterna varierande kronform och bladverk. I fältskiktet sås ängsgräs som lämpar sig för slåtter och örtfloran förstärks genom plantering av pluggplanter.

Den gamla spillvattenledningen ligger ytligt med en jordvall som täckning (delvis bar). Intill vallen växer ett bestånd av lövträd, främst lönnar. Vallen bör reduceras i höjd och ersättas där det går med en hästskoformad isolering. Träd längs ledningen bör gallras hårt för att minska markering av en linjeplantering.

Arter som används:

Aesculus hippocastanum, hästkastanj
Alnus glutinosa, klibbal
Corylus avellana, hassel
Fraxinus excelsior, ask
Larix decidua, europeisk lärk
Populus balsamifera, balsampoppel
Pseudotsuga menziesii, douglasgran
Quercus palustris, käreck
Sambucus nigra, äkta fläder
Viburnum ssp, olvon i sorter

Vattennära perenner - 100 plantor av varje sort

Caltha palustris, kabbeka
Iris pseudacorus, gul svärdsilja
Iris spuria, dansk iris
Lythrum salicaria, fackelblomster
Typha latifolia, kaveldun

Örtpluggplanter/sådd cirka 500 per art

(planteras enligt anvisning från Veg Tech)
Anemone nemorosa, vitsippa
Eranthis hiemalis, vintergäck
Galium odoratum, myskmadra

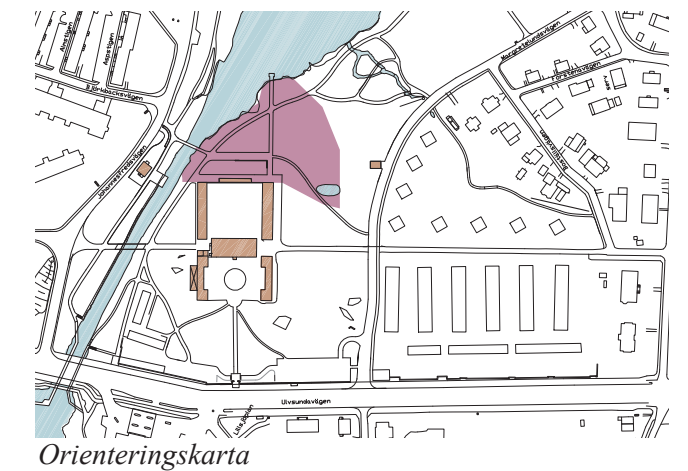
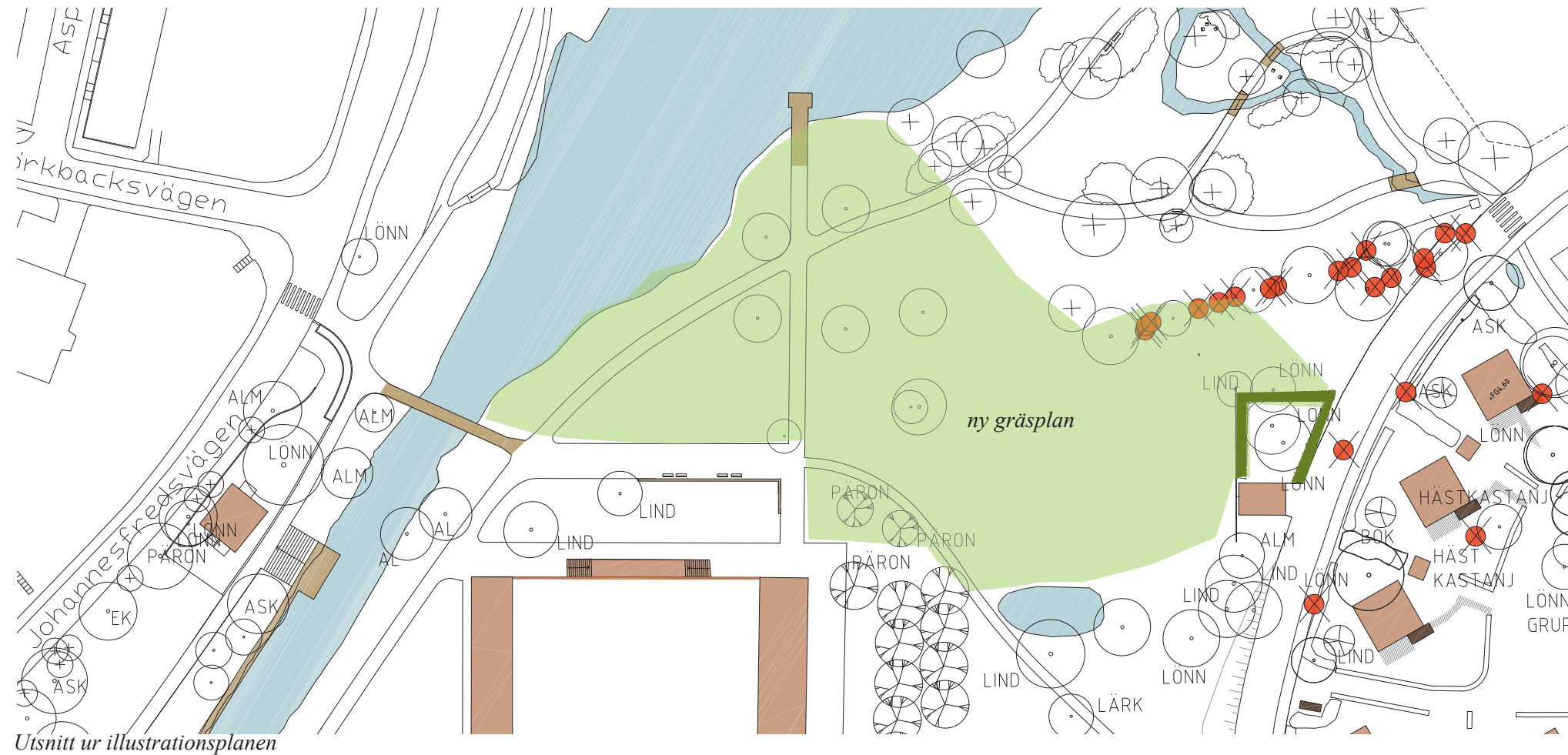

Vägen och stranden förnyas till en park med 1800-talets gestaltning och växtmaterial som förebild.

Fältskiktet berikas med perenner. Här gul svärdsilja.

Växtmaterial i sjöträdgården

TECKENFÖRKLARING VÄXTMATERIAL

0 10 20 30 40 meter
SKALA 1:1000

Rivning av Margretelundsvägen sker efter skydd av befintliga träd. (Se byggetableringsplan). Strandzonen röjs från sly och vass. Efter markmodellering utförs lämplig grässådd för klippt gräs. Eventuell komplettering av träd ska ske med hänsyn till parkdelens huvudkaraktär av vid och öppen gräsplan med träd i kantonerna. I denna del av parken är det viktigt att markmodelleringen skett omsorgsfullt med mjukt formade övergångar som framträder i samspel med det klippta gräset. Gräsplanens möte med vattnet har också betydelse för upplevelsen av denna plats.

Lökfloran kompletteras med drygt 2000 lökar såsom scilla och ramslök på den del som nyanläggs mot sjön efter rivning och modellering. Där kan även örtfloran utökas med vitsippa och nunneört.

Ekonomibyggnaden kompletteras med en klippt avenbokshäck enligt illustrationsplanen.

Arter som används:

Häck vid ekonomibyggnad:
Carpinus betulus, avenbok

Lökar/knölar
Allium ursinum, ramslök 100 lökar
Corydalis solida, stor nunneört 100 lökar
Scilla siberica, blåstjärna 2000 lökar

Örtpluggplantor
(planteras enligt anvisning från Veg Tech AB)
Anemone nemorosa, vitsippa

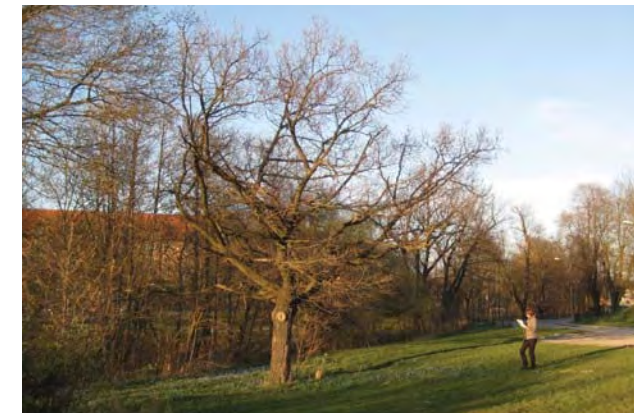
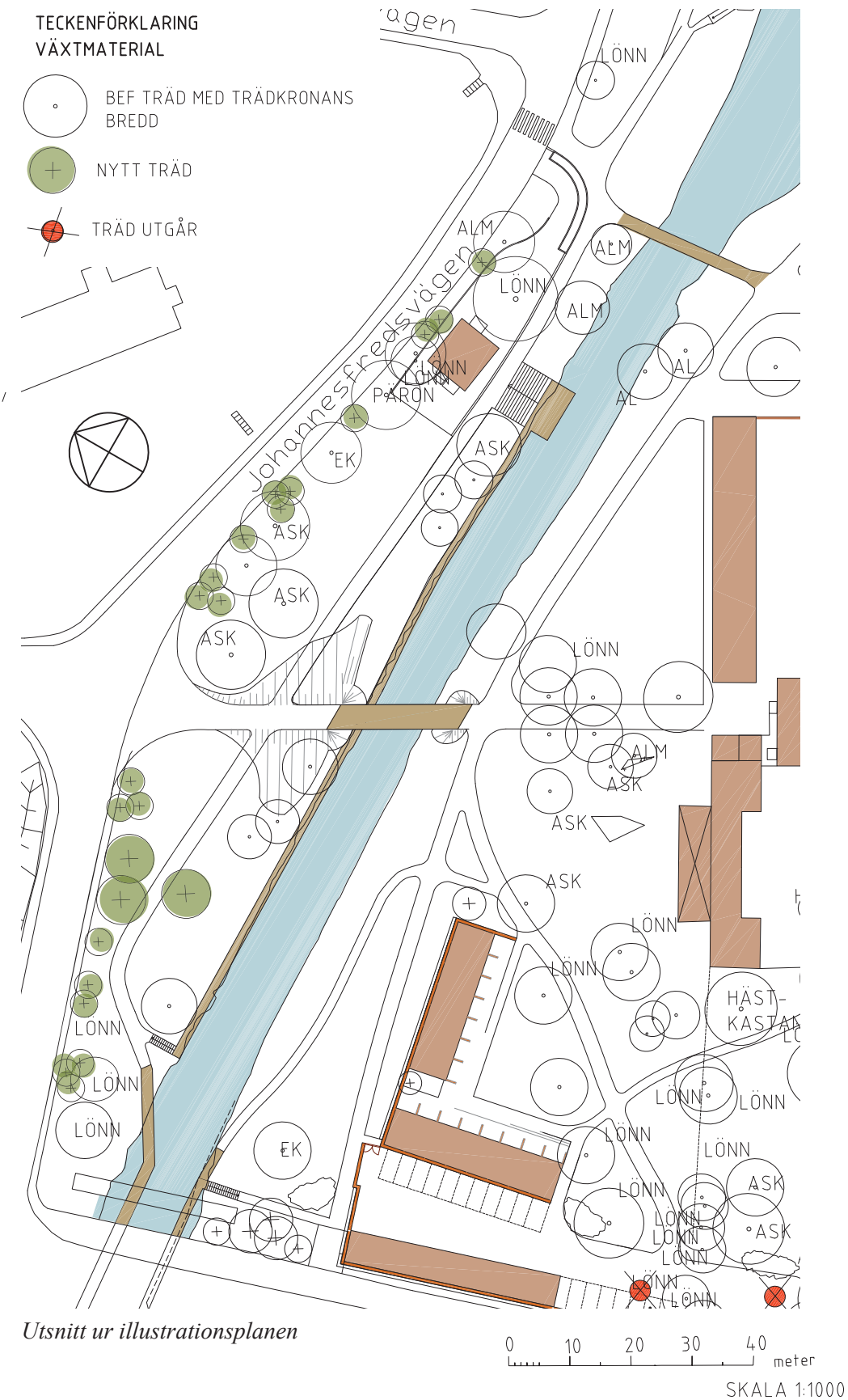

Hårdgjorda ytor rivs och gräsplanen fortsätter fram till stranden. Träden skyddas och bevaras.

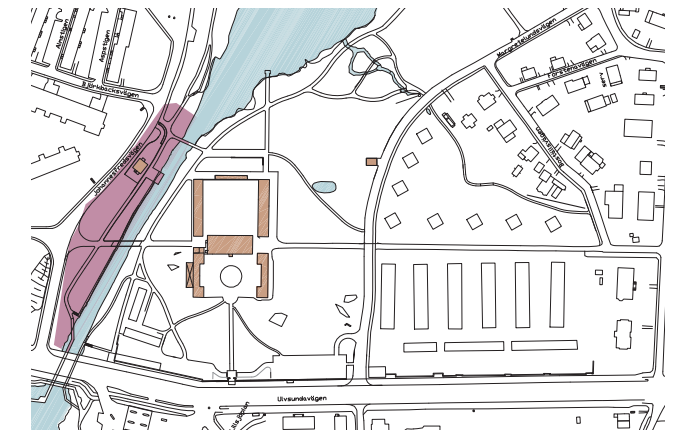

Vårlökar förekommer rikligt i den befintliga trädgården ner mot befintlig parkering. Lökplanterarna kompletteras där nya gräsytor anläggs.

Växtmaterial i Johannesfredsparken och kanalparken

Solitär ek vid södra sidan av kanalen.

Orienteringskarta

Efter ombyggnad kompletteras parken med låga buskar mot gatan, narcisser och tidiga vårlökar.

Kanalrummet gallras under sakkunnig ledning

Johannesfredsparken avskärras från Johannesfredsvägen med trädgrupper som ger parken rumslighet. Parkens centrala del hålls öppen med klippt gräs liksom i nuläget. Kanalrummet gallras i samråd med förvaltaren så att parkbesökaren får kontakt med vattenrummet och så att viktiga siktlinjer värnas. Komplettering med nya träd utgår från befintliga arter och plantering sker i parkens kantzoner. Uppvuxna och friska lövträd i parken och nära f.d.mejerivillan skyddas under ombyggnaden. Se avsnittet om skydd av träd. Kanalsidorna och brokonerna kan kompletteras med örtpluggplanter. De större gräsytorna planteras med riklig mängd påsk- och pingstliljor.

Arter som används:

Pyrus domestica Gräpäron
Prunus avium 'Plena', fågelbär
Prunus ceracifera, körsbärspommon
Quercus robur, ek

Lökar 2000 st av varje sort (på gräsplanen)

Narcissus poeticus, pingstlilja
Narcissus pseudonarcissus, påsklilja

Lökar/knölar (mot kanalen)

Allium ursinum, ramslök 100 st
Corydalis solida, stor nunneört 100 st
Scilla siberica, blåstjärna 1000 st

Örtpluggplanter 500 per art (mot kanalen)

(planteras enligt anvisning från Veg Tech AB)
Anemone nemorosa, vitsippa
Caltha palustris, kabbeka
Galium odoratum, myskmadra
Hepatica nobilis, blåsippa

TRÄDINVENTERING OCH TRÄDVÅRD

Värdering av parkens trädbestånd.

Sammanfattande slutsatser

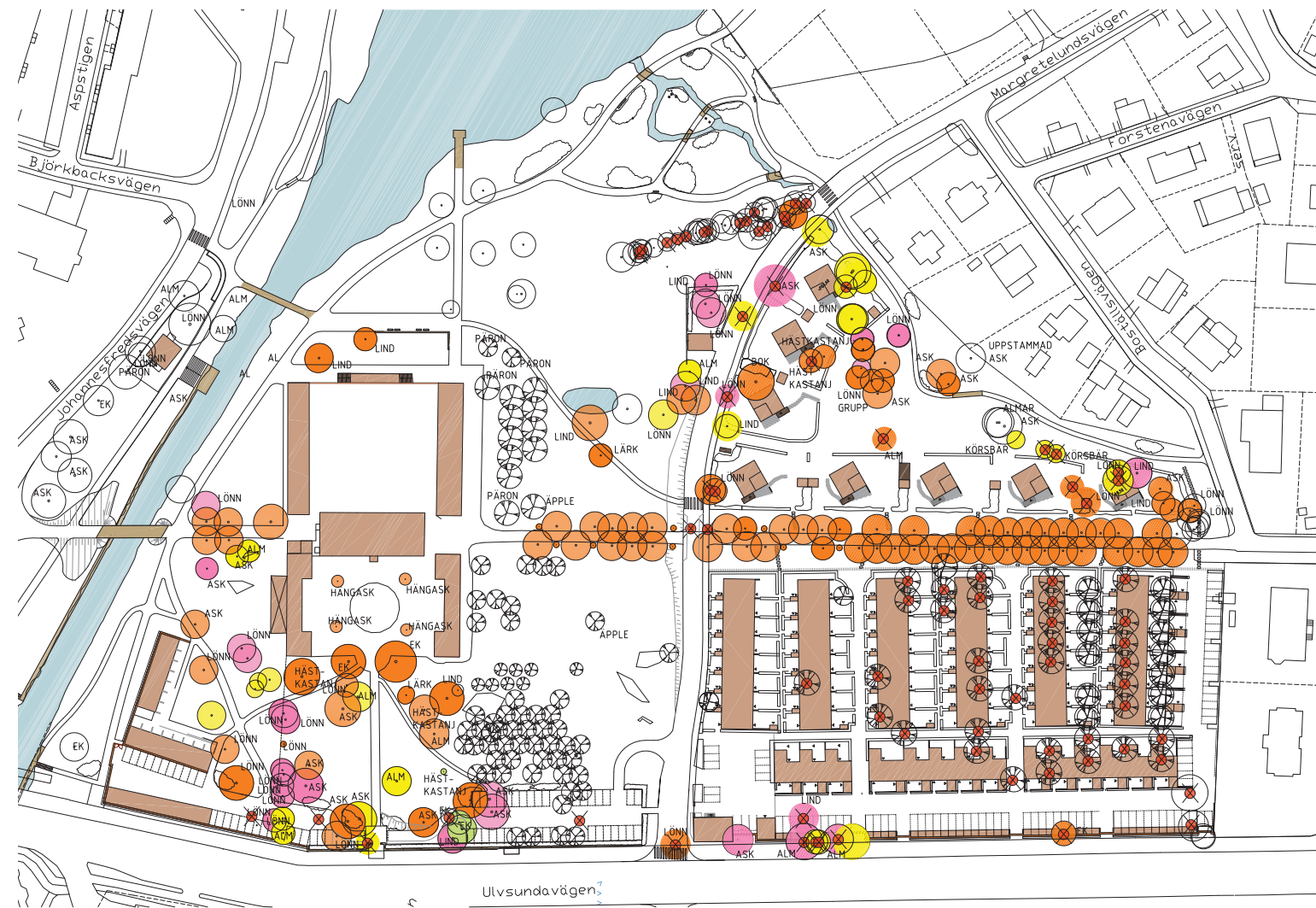
Trädbeståndet i slottsparken är olikåldrigt och träden i allén på slottets norra och södra sida bedöms vara planterade redan under 1700-talet.

Två av varandra oberoende bedömningar har gjorts. Enligt bedömning av trädens kondition från strikt biologisk utgångspunkt, bör många av träden fällas. Ett motstående argumentet mot att fälla träden, framför allt i allén, är trädens stora kulturhistoriska betydelse. Av detta skäl och även ur arkitektonisk synvinkel, eftersom allén utgör ett oerhört viktigt dominerande element i slottsparken, bör kraftig beskärning istället övervägas med reduktion av kronornas volym. Detta utgör ett alternativ till att fälla träden. Återkommande beskärningsarbeten kommer i så fall att krävas av fackkunnig personal för att behålla trädens form och säkerhet.

Rekommendationen för lindallén är här att de skärs tillbaka till den punkt de blev toppkapade vid tidigare. Lindarnas tillväxt är såpass god att denna åtgärd inte behöver ske stegvis. Beskärningsarbetet kan med fördel utföras under perioden mars - april. En viss fördröjning av skotttillväxt och bladutveckling under den efterkommande försommaren är fullt naturlig. Lindarna lämnas sedan för observation och tillväxt under minst två växtsäsonger, för att därefter återigen skäras tillbaka. Denna åtgärd bör därefter ske kontinuerligt med högst tre årsintervall. Beskärningsarbetena ska utföras av arborister utbildade enligt normer fastställda av European Agriculture Council och/eller International Society of Arboriculture.

Södra allén. Allén är viktig som landmärke och kulturhistoriskt element. Nivåer för tidigare beskärningar kan urskiljas i kronorna.

Allén norr om slottet. Även den i behov av översyn och beskärning.

Trädens kondition och historiska värde

I samband med ett utlåtande över slottsparkens historiska betydelse har Klaus Stritzke genomfört en bedömning av de befintliga träden avseende såväl trädens värde som historiskt dokument och trädens kondition. (Stritzke, Klaus, 2004. *Ulvsunda slott*, Sven A Hermelin AB)

Värderingen var en kombination av de två bedömningsgrunderna och låg till grund för en bedömning av markens användbarhet för bebyggelse. Bedömningen och värderingen framgår av kartan ovan. Träden som har markerats med poängtal 1-4 (färgmarkerade) ingår i denna bedömning.

Vid bedömningen anmärktes bland annat att skador på lindarna i allén som leder till instabilitet och därmed till fara för olyckor måste motverkas genom beskärning i kronan.

Skyddsvärd lind vid den befintliga dammen.

Allén har skador men är samtidigt betydelsefull som levande historiskt dokument i trädgården.

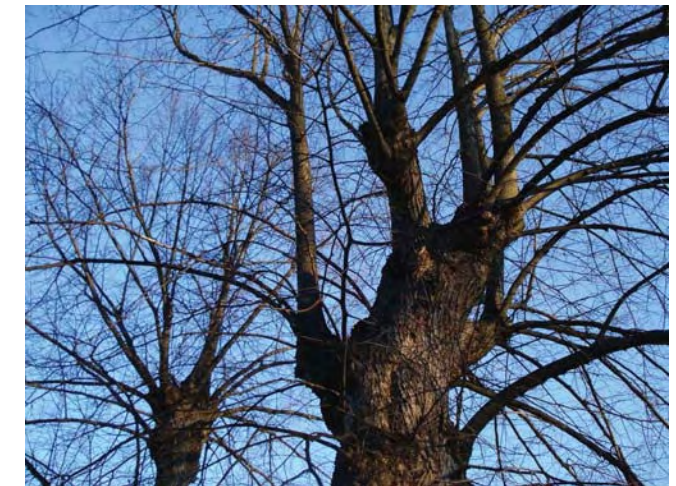
● Speciellt skyddsvärda träd från biologisk och strukturell synpunkt

● Förlagda nya träd i lindallén där träd har gått ut och luckor har uppstått.

Enligt biologisk bedömning nedan är större delen av alléns befintliga träd i behov av omedelbara åtgärder. (Rapport avseende träd vid Ulvsunda slott i Stockholm Februari 2009).

Skyddsvärd kandelaberformad ek vid orangerigården.

De äldre träden har hamlats/toppkapats många gånger genom åren. (Foto Cathrine Bernard)

Trädens biologiska kondition

En trädvårdsplan har upprättats för allén och ytterligare sju träd i parken. Trädvårdsplanen bygger på kriterier för hållfasthet i träden där en bedömning har gjorts av trädens strukturella och biologiska kondition. (Svartsjö Trädkonsult. C. Bernard. 2009).

Lindallén

Variation av trädens ålder, kondition och beskärning gör det inte möjligt att ge allén en gemensam rekommendation. Det enda sättet att skapa en visuellt och biologiskt homogen allé igen är att ta bort stående träd och återplantera allén och ge träden likartade förutsättningar gällande markförhållande och beskärningsåtgärder. De äldsta träden i allén har tidigare bedömts vara 220-275 år gamla. De äldre träden har skador i stam och kronor och i många fall har detta medfört

ett för tidigt åldrande. Hamling/toppkapning genom åren har orsakat röta och håligheter och flera av trädens stammar har mycket lite återstående frisk ved. Många av träden bedöms inte som stabila och utgör en risk för omgivningen och för 20 stycken av de äldre träden bedöms fällning som enda lösningen. Resterande av de äldre träden har bedömts kunna stå kvar en viss tid om deras kronor minskas ned och det görs återkommande vart 2-3 år. De unga träden har problem att växa och må bra då de har för lite utrymme och ljusstillgång, men även en otillräcklig markmiljö kan vara del av problemet. Flera av ungträden har allvarliga påkörningsskador på stambasen. Ungträdens kronor bör även få en korrekt, återkommande uppbyggnadsbeskärning.

Trädens ståndort utgör idag ett problem för att träden ska kunna växa, må bra och hantera yttre stress. Hela markytan kring alla träden i allén bör förbättras genom att organiskt material tillsätts jorden och ytan närmast träden blir fri från grässvål. Förlagsvis läggs grus eller barkmull på den gräsfria ytan alternativt en plantering med perenner. Vissa delar av allén har också problem med stillastående vatten och dräneringen bör ses över.

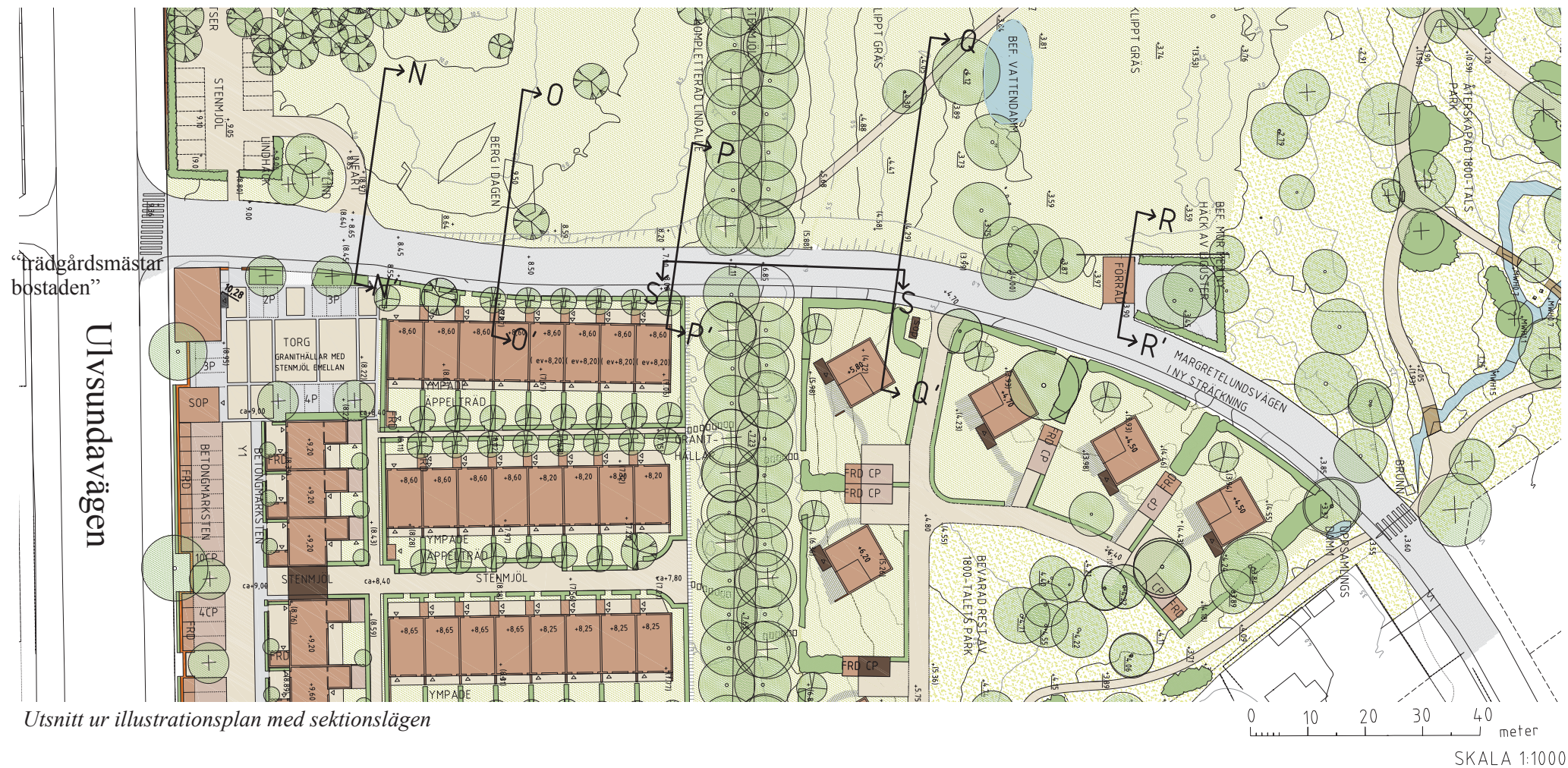
Speciellt skyddsvärda träd

Utgångsläget har varit att välja träd som har relativt god kondition från biologisk och strukturell synpunkt och som kan vara en tillgång för parken i framtiden. Sju träd har pekats ut som särskilt värdefulla. Se karta här ovan.

Allén består av lindar i varierande ålder och kondition. (Foto Cathrine Bernard)

2.5 Nya Margretelundsvägen

Margretelundsvägen med passage öster om slottet planlades som en del av det kommunala gatunätet under mitten av 1900-talet. På tidigare ritningar kan man här konstatera en vägsträckning som en del av slottets interna vägsystem men då anpassad för gångtrafik och lättare fordon. Successivt har det skett en breddning och omplanering med anpassning till tyngre fordon. Margretelundsvägens sträckning och gestaltning har därmed kommit att förlora sin ursprungliga relation till slottet och upplevs idag som ett främmande element sett till slottsparken

Genom att flytta vägen längre söderut kan det viktiga sambandet mellan slottet, det näraliggande parkområdet och Ulvsundasjön återskapas. Den nya Margretelundsvägens sträckning sker genom att gatan avlänkas från befintligt läge i fastighetens södra gräns och följer en av trädgårdens tvärxlar upp mot Ulvsundavägen strax norr om den befintliga "trädgårdsmästarbostaden". Vägen kommer att på detta sätt skilja de nya bostads-

kvarteren från den kvarvarande slottsträdgården. Ulvsunda slott och de nya bostadskvarteren ges härigenom en ny entré från Ulvsundavägen samtidigt som gatans funktion att försörja Margretelunds trafikbehov uppfylls.

Margretelundsvägen ska fungera som en stadsgata som ingår i stadsdelen och ska gestaltas i konsekvens med stadsdelens gatunät som helhet. Gatan dimensioneras därefter och den utformas med stor omsorg. Gatan anpassas efter omgivande mark så långt det är möjligt. I den västra delen har vägsträckningen en svagt böjd form för att undvika onödiga skärningar i berghällarna omedelbart norr om gatan.

Infarten till den föreslagna nya parkeringen från Margretelundsvägen är placerad relativt långt in från korsningen för att undvika stående köer ut på Ulvsundavägen. Detta avstånd bör beaktas under projekteringskedet.

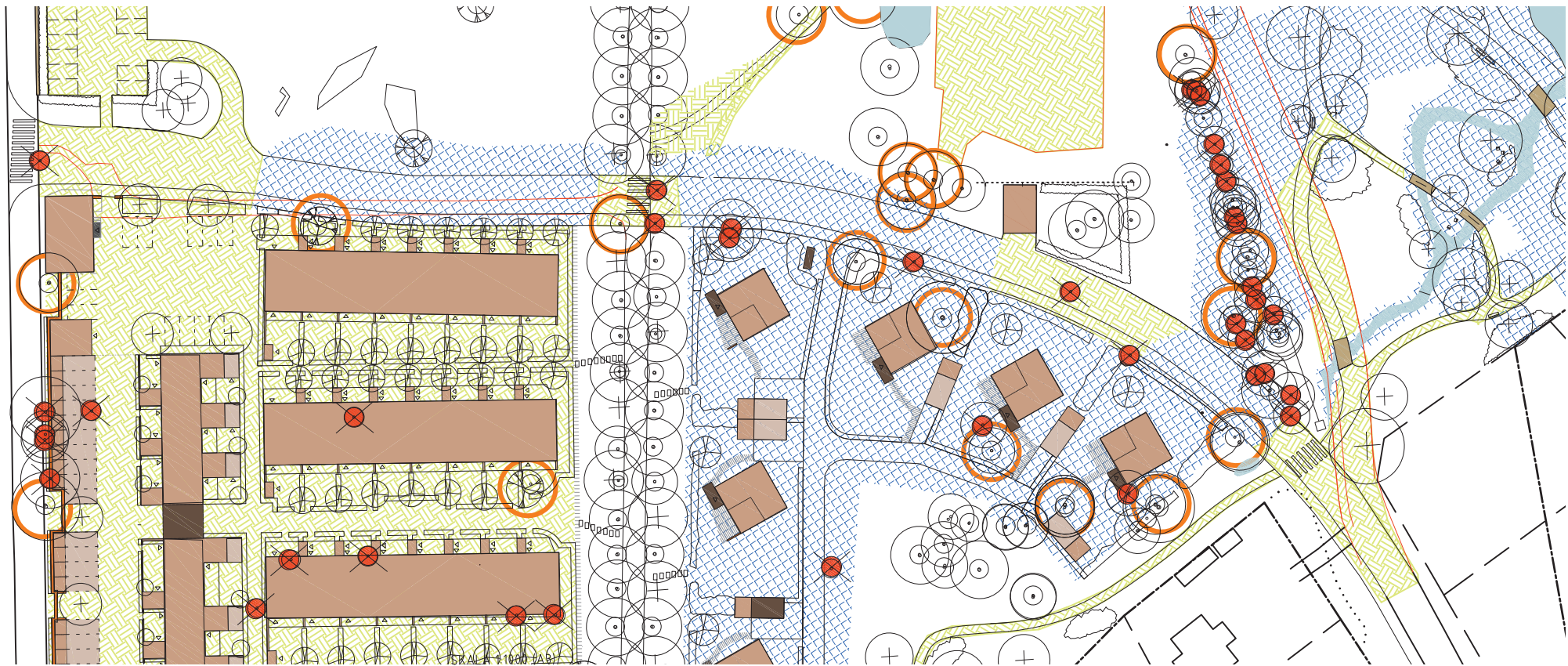
Nya Margretelundsvägen korsar den befintliga lindallén. Några lindar måste tas bort i korsningspunkten. Gatan måste utgå från befintlig marknivå i allén vilket leder till viss fyllning öster om allén och viss schakt väster om allén. Gatan bör ansluta till den befintliga markens höjder så långt det är möjligt. Ungefär vid den befintliga bebyggelsen i sydöst kommer nya Margretelundsvägen att ansluta till vägens nuvarande sträckning.

Den nya Margretelundsvägen avgränsar den nya bebyggelsen från parken, vilket tydligt markerar att slottsparken är en offentlig park och ett vistelserum för alla.

TECKENFÖRKLARING

- + 0.00 BEF HÖJD SOM BEHÅLLS
- + (0.00) BEF HÖJD SOM UTGÅR
- + 0.00 NY HÖJD
- BEF HÖJDKURVA, EJ ÄNDRAD EFTER NY SITUATION
- NY HÖJDKURVA, ENDAST ÄNDRAD I PLAN VID TERRASS
- BEF TRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- BEF FRUKTRÄD MED TRÄDKRONANS BREDD
- NYTT TRÄD
- NYTT FRUKTRÄD
- BUSKAGE/HÄCK
- ASFALT
- STENMJÖL
- GRÄS
- ÄNGSMARK
- LÅG MUR
- SKYDDSMUR
- TRAPPA

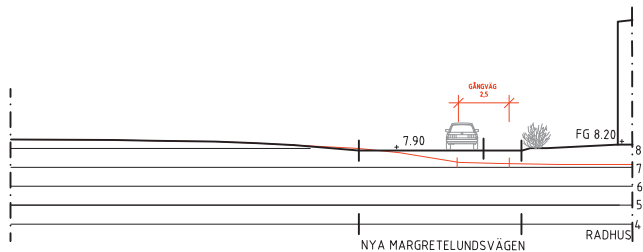
Utsnitt ur åtgärdsplanen.

0 10 20 30 40 meter

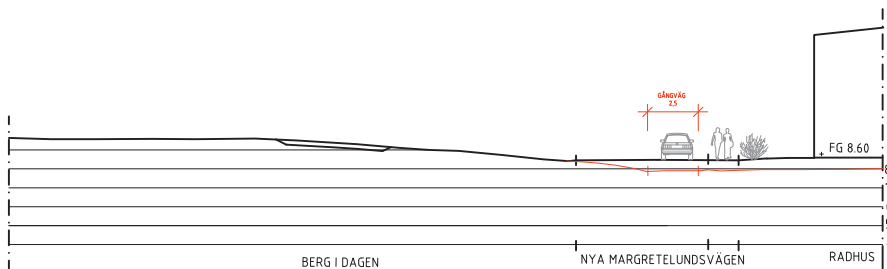
- TECKENFÖRKLARING
ÅTGÄRDSPLAN
- BEFINTLIGT SOM UTGÅR
 - SCHAKT ELLER FYLLNING
 - YTLAGER ÄNDRAS
 - ⊕ NYTT TRÄD
 - ENSTAKA TRÄD SKYDDAS
 - ⊗ TRÄD UTGÅR
 - ⊙ BEF TRÄD MED INMÄTT KRONBREDD
 - ⊗ NYTT FRUKTTRÄD
 - LITET ENTRÉTRÄD

Vy mot allén från väster. Nya Margretelundsvägen hamnar ungefär vid de låga buskarna i bilden.

SEKTION P-P' skala 1:400 (A3)
befintligt marknivå i rött

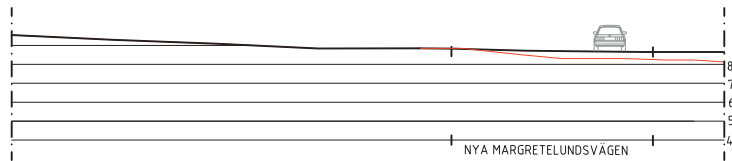
SEKTION O-O' skala 1:400 (A3)
befintligt marknivå i rött

Orienteringskarta med Margretelundsvägens befintliga sträckning i rött. Den nya gatan leds norr om den planerade bebyggelsen. (Befintlig sträckning syns i rött)

Sektioner väster om allén

Vägen ansluter så långt det är möjligt till befintlig marknivå i de västra delarna, mot Ulvsundavägen. Viss mindre uppfyllnad kan eventuellt krävas mot radhusområdet. Viss bergskärning kan bli nödvändig norr om vägen närmast allén. Vägen har utformats för att minimera intrånget. I så fall utförs sned bergskärning som jordtäcks och besås med gräs.

SEKTION N-N' skala 1:400 (A3)
befintligt marknivå i rött

NYA MARGRETELUNDSVÄGEN

Vy väster om lindallén mot Ulvsundavägen. Margretelundsvägen följer parkens tväraxel men viker av norr om trädgårdsmästarebostaden. Viss skärning kan inte undvikas på den norra sidan, till höger i bilden. Skärningen ska följa och ansluta till markens befintliga profil.

Öster om lindallén. Vägen kommer att korsa allén vid den rosa markeringen. Nyplanterade lindar måste tas bort och eventuellt något äldre träd. Marken hitom nya vägsträckningen bebyggs med friliggande villor.

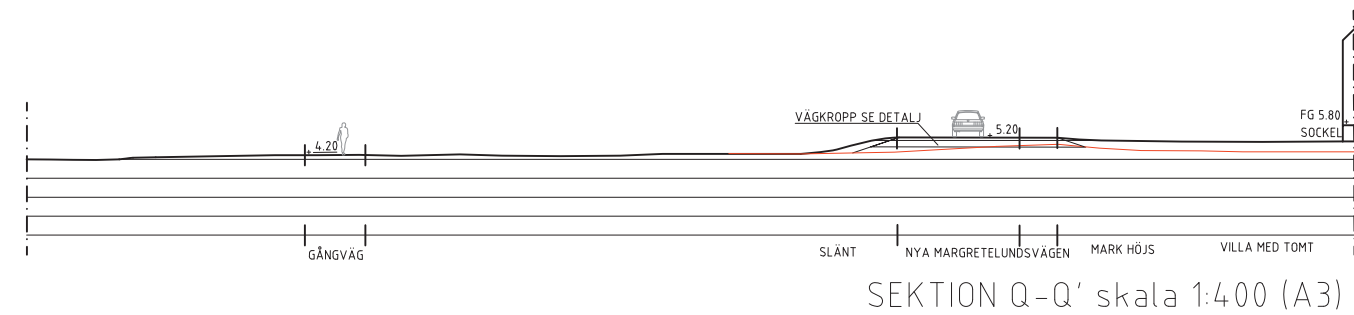
Vy från söder. Nya Margretelundsvägen följer den korsande tväraxeln centralt i bilden. Gatan ska ansluta till befintliga nivåer så långt som möjligt. Se rosa markering. Marken hitom vägen utvecklas som nytt småhusområde.

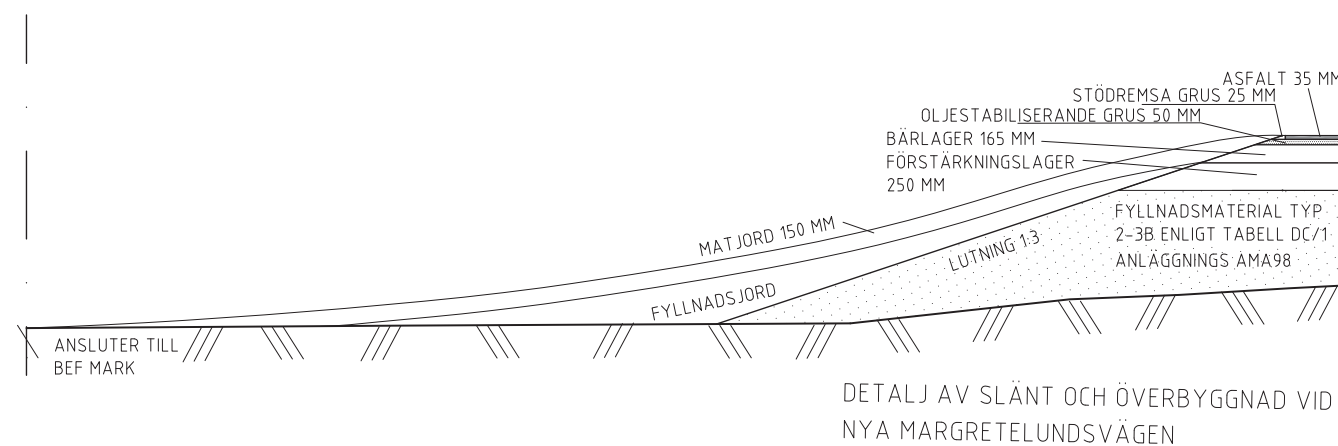
Öster om lindallén. Nya Margretelundsvägen passerar hitom ekonomibyggnaden som skymtar till vänster i bild. Utfart från gården kan anslutas till gatan.

Sektioner öster om allén

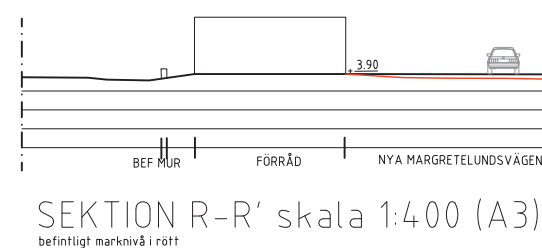
För att kunna ansluta gatan till den befintliga lindallén kommer vägen att behöva ligga på bank en sträcka öster om lindallén. Ungefär halvvägs mellan allén och ekonomibygnaden ansluter vägen till befintlig marknivå.

För att ansluta till befintlig marknivå i lindallén kommer nya Margretelundsvägen att ligga på bank över befintlig marknivå utmed en kortare sträcka. Marken mot den nya villatomterna i söder kan fyllas upp. Mot norr utförs slänten enligt detaljsektion här nedan.

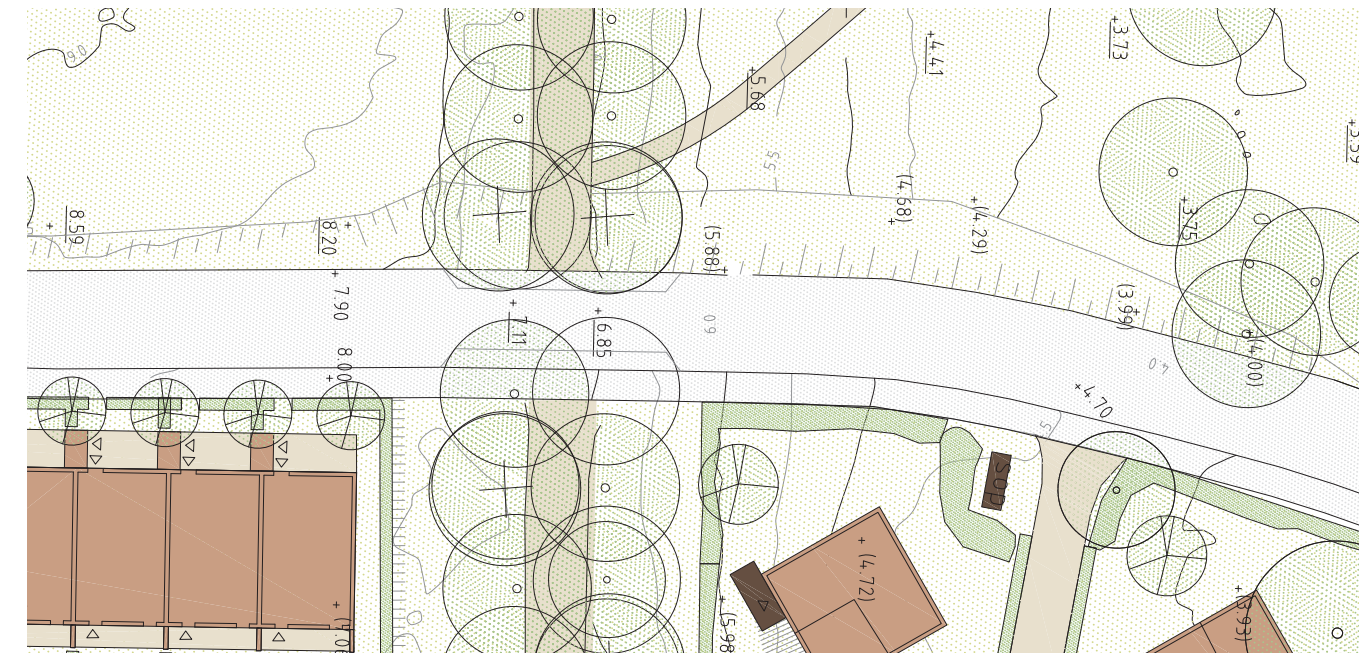

Detaljsektionen visar utformning av slänten på gatans norra sida mot den försänkta trädgårdsdelen nordväst om allén. Slänten här ges samma utformning som på den motsatta sidan mot befintlig väg utmed slottsflygeln.

Sektionen visar passagen vid ekonomibygnaden där nya Margretelundsvägen följer befintlig marknivå.

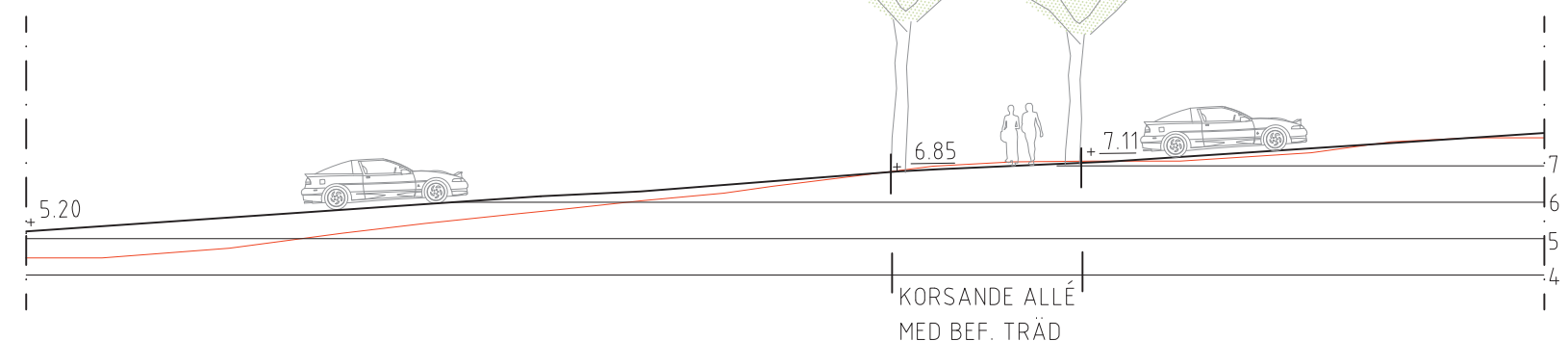
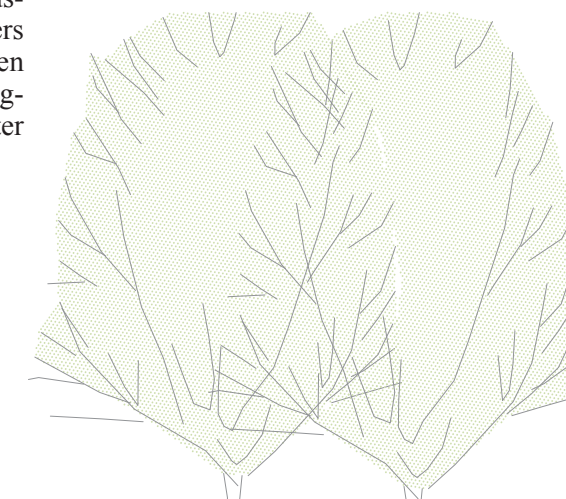
Gatans möte med lindallén

Inzoomning på korsningen nya Margretelundsvägen och den befintliga allén.

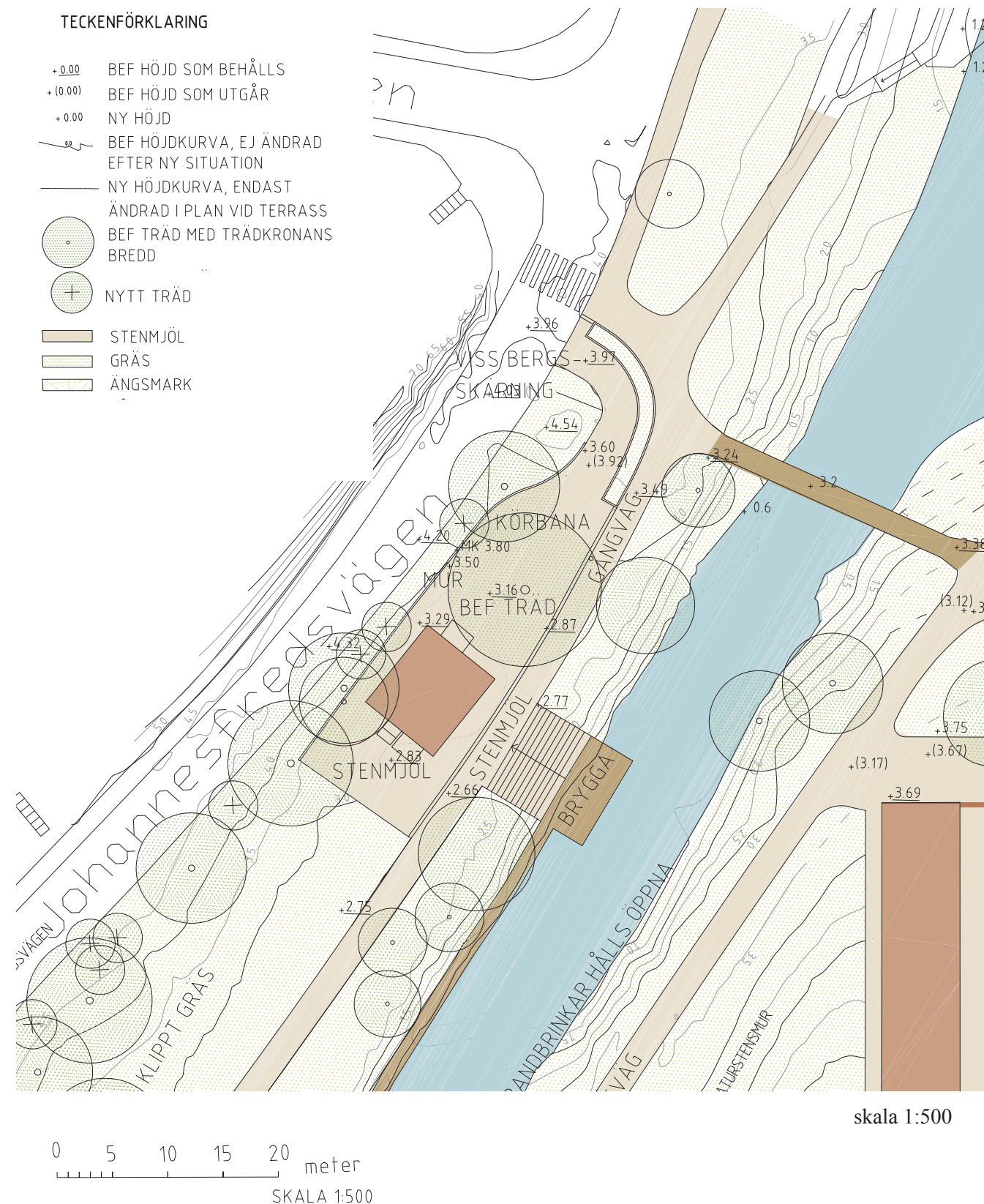
skala 1:500

Vid mötet med allén kan Margretelundsvägens sektion förträngas till 4 meters bredd för den körbara delen av vägen av (se längdsektion S-S'). Förträngningen dämpar hastigheten hos bilister och minimerar intrånget i allén.

Längdsektion S-S' (1:200 A3) genom nya Margretelundsvägen där den korsar den befintliga lindallén.

2.6 F.d mejerivillan

Före detta mejerivillan renoveras och görs i ordning för både konferensverksamhet och publik verksamhet i form av kaffeservering med mera.

Vid behov kan angöring från Johannesfredsvägen med personbil via egen infart anordnas. Parkvägsystemet justeras vid befintlig gångbro. En bilangöring fordrar att viss bergskärning sker i slänten. Längre in mot byggnaden bör en stödmur anläggas mot Johannesfredsvägen för att ta upp höjdskillnaden mellan entréplanet och gatan. Befintliga träd skyddas och behålls.

Befintlig parkväg förflyttas något närmare kanalslänten. Yta för uteplats på byggnadens västra sida avgränsas. Mitt för villan avslutas den smala träspången i kanalen av en trappa i slänten med brygga i vattnet. Eventuell verksamhet i fastigheten kan dra nytta av detta läge såsom en servering, kajakuthyrning eller liknande.

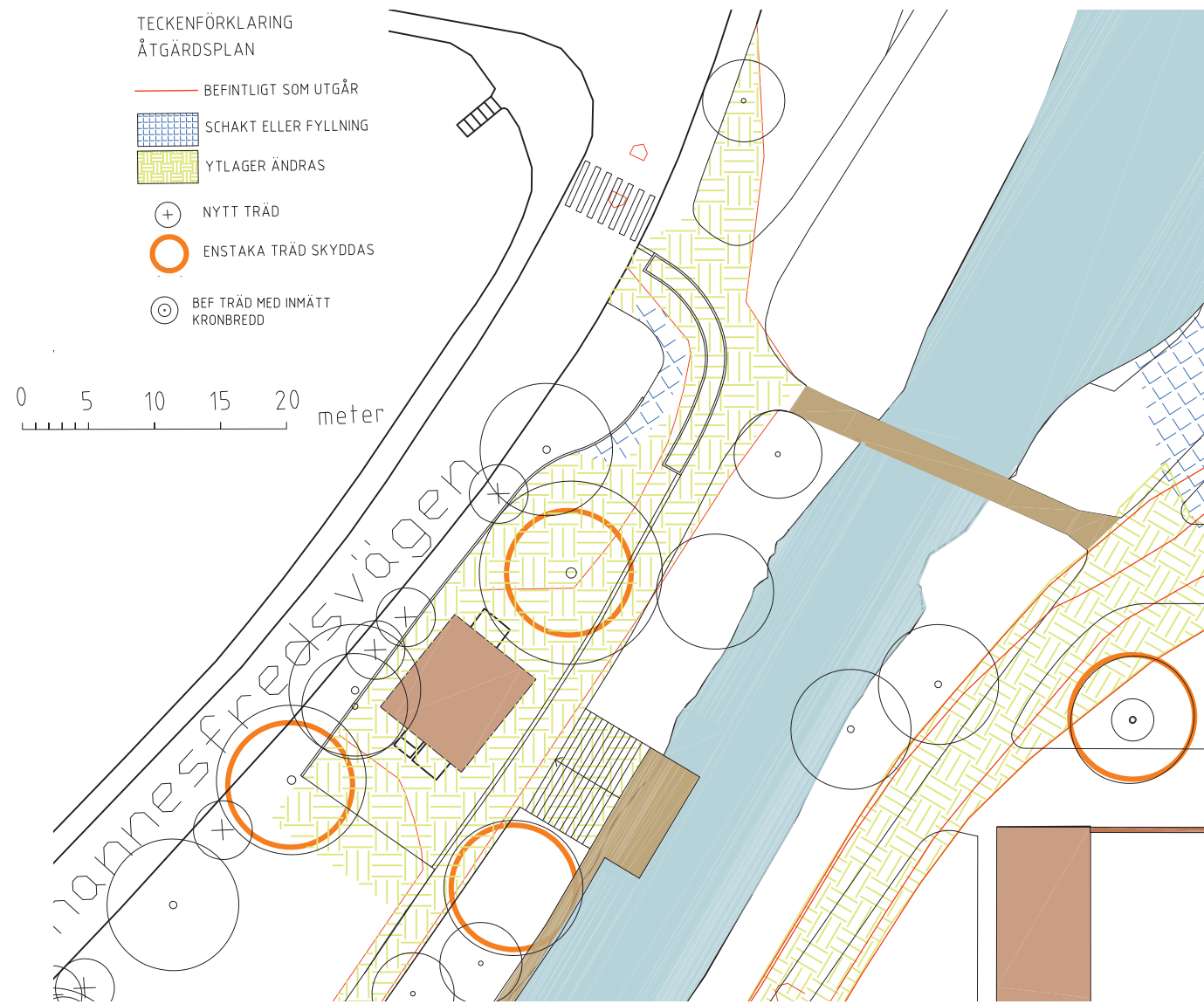
Mejerivillans västra fasad. Utrymme för uteplats i väster finns på denna sida.

Mejerivillans norra sida mot Johannesfredsvägen.

Mejerivillans östra sida med entré. Här fordras viss skärning i slänten för att angöring med personbil ska vara möjlig

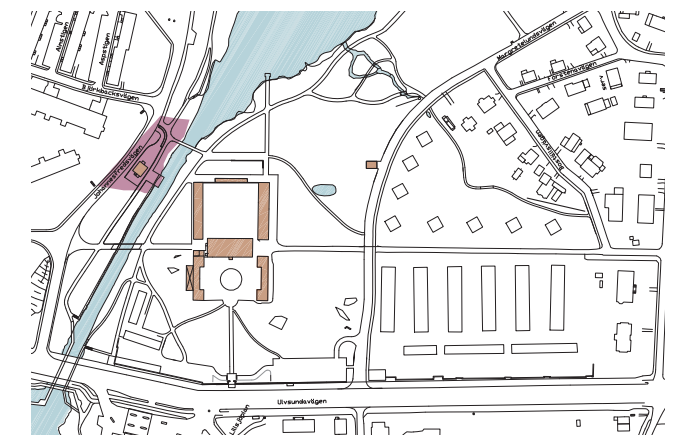
Utsnitt ur åtgärdsplan.

Anslutningen från Johannesfredsvägen till befintlig gångbro och gångväg genom Johannesfredsparken. Till vänster läget för ny angöringsväg till mejerivillan.

Mejerivillans östra fasad med det stora träden framför.

Orienteringskarta för f.d. mejerivillan.

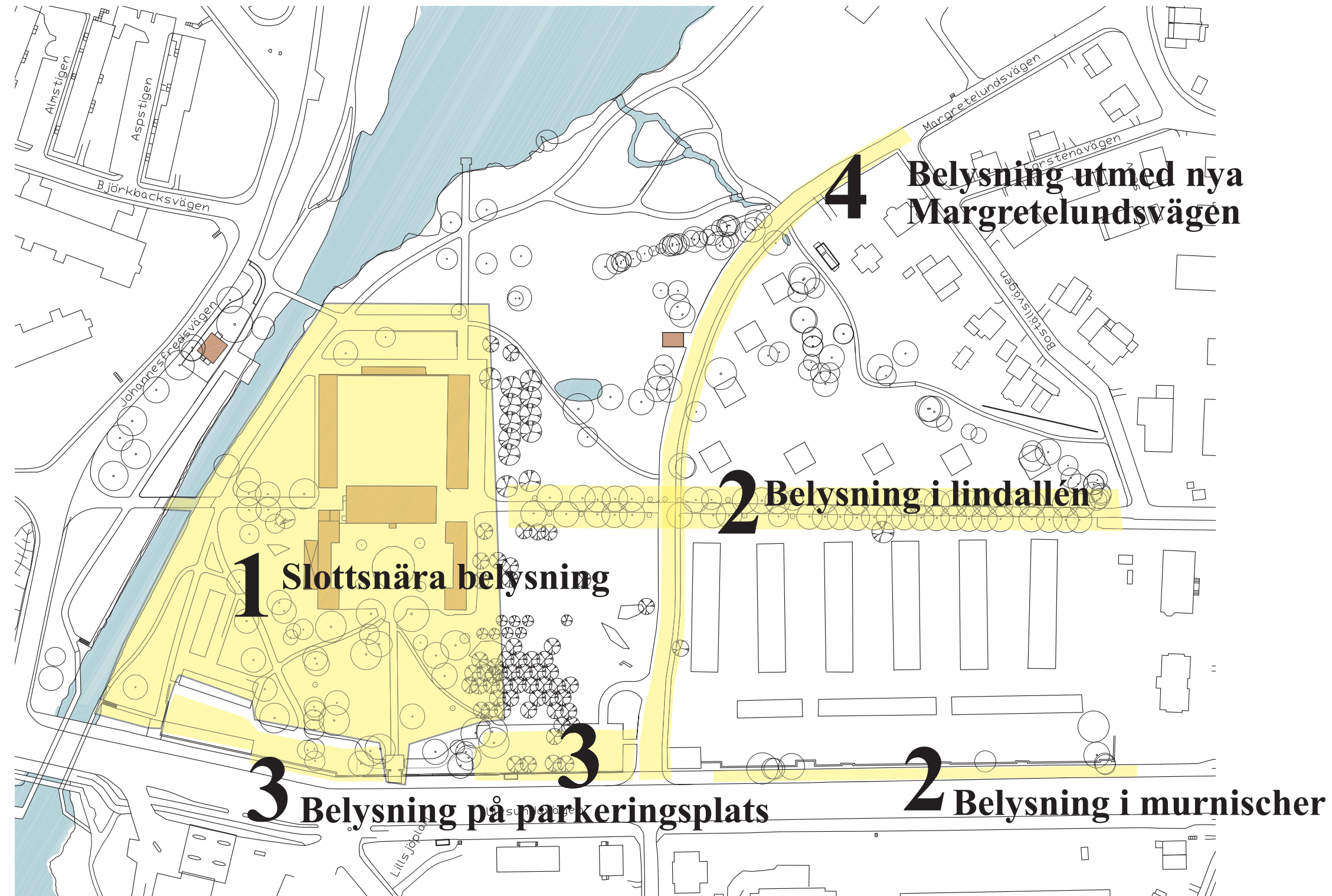

Mejerivillans södra fasad mot kanalen. Byggnadens entréplan till höger i bild och dess uteplats på den motsatta sidan. Mitt för byggnaden föreslås en trärappa i slänten och en brygga i kanalen

2.7 Belysning

Program för exteriör belysning vid Ulvsunda Slott

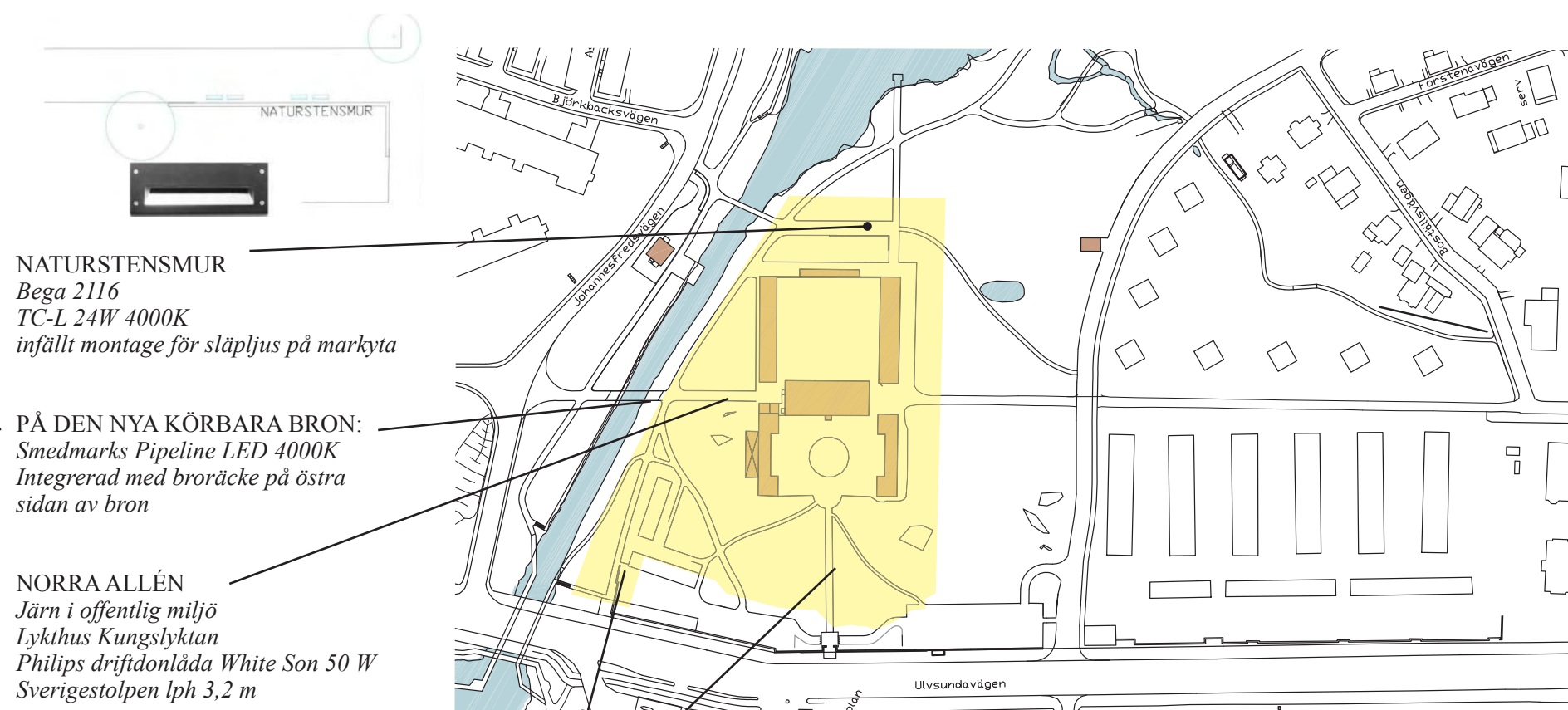
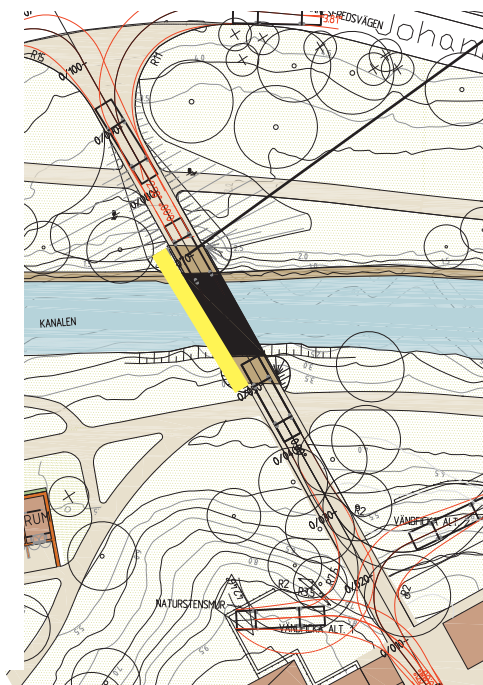
I samband med en ny detaljplan för Ulvsunda Slottspark utarbetas ett program som tar hänsyn till den slottsnära parkmiljön, bilparkering, det nya bostadsområdet samt den nya sträckningen av Margretelundsvägen. Avsikten är att sammanhållet behålla slottskaraktären och för genomresande ge en atmosfär som påminner om slottsparkens historiska arv samt att tillgodose erforderliga säkerhetskrav för trafikanter. Samtliga ljuskällor i området bör ha en hög färgåtergivning.

Slottsnära belysning

Parkbelysning av lykttyp med ett varmt glödlampslikt sken. Den slottsnära belysningen avser även den norra parkvägen längs kanalen från Ulvsundavägen. Kompletterande åtgärder som belysning för gångbro samt vid östra sidans naturstensmur bör ha en kallare färgton med ett lågt liggande släpljus som inte stör parkbelysningen. Se även avsnitt om ny körbar bro över kanalen.

Ingen trädbelysning bör finnas framför slottet mot Ulvsundavägen för att behålla dess historiska karaktär. I övrigt bör sparsam trädbelysning ske efter utvärdering och provbelysning. Trädbelysning bör ske med varmvit ljusfärg för att återge lövträdens naturliga färg.

NATURSTENSMUR
Bega 2116
TC-L 24W 4000K
infällt montage för släpljus på markyta

PÅ DEN NYA KÖRBARA BRON:
Smedmarks Pipeline LED 4000K
Integrerad med broräcke på östra sidan av bron

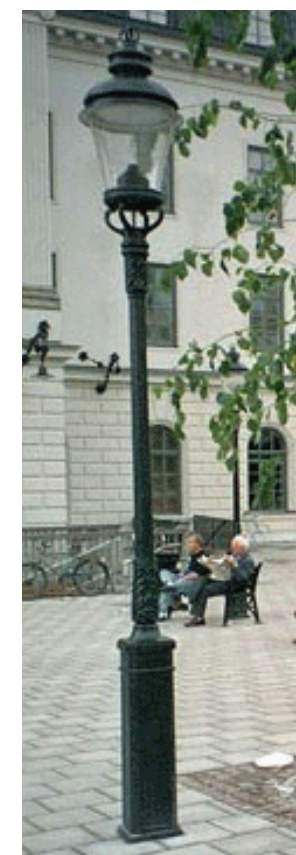
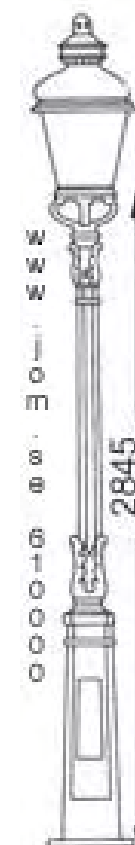
NORRA ALLÉN
Järn i offentlig miljö
Lykthus Kungslyktan
Philips driftdonlåda White Son 50 W
Sverigestolpen lph 3,2 m

MARKINFÄLLD TRÄDBELYSNING:
Platser enligt senare beskrivning
vid provbelysning.
Markinfälld armatur
HIT35-150W varmvit
3000K

UTMED GÅNGVÄGAR:
Järn i offentlig miljö
Lykthus Kungslyktan
Philips driftdonlåda White Son 50 W
Sverigestolpen lph 3,2 m

PÅ FASADER (slottet och annexet):
Järn i offentlig miljö
Lykthus Kungslyktan
Philips driftdonlåda White Son 35-50 W
Standard väggkonsol

Slottets fasadbelysning

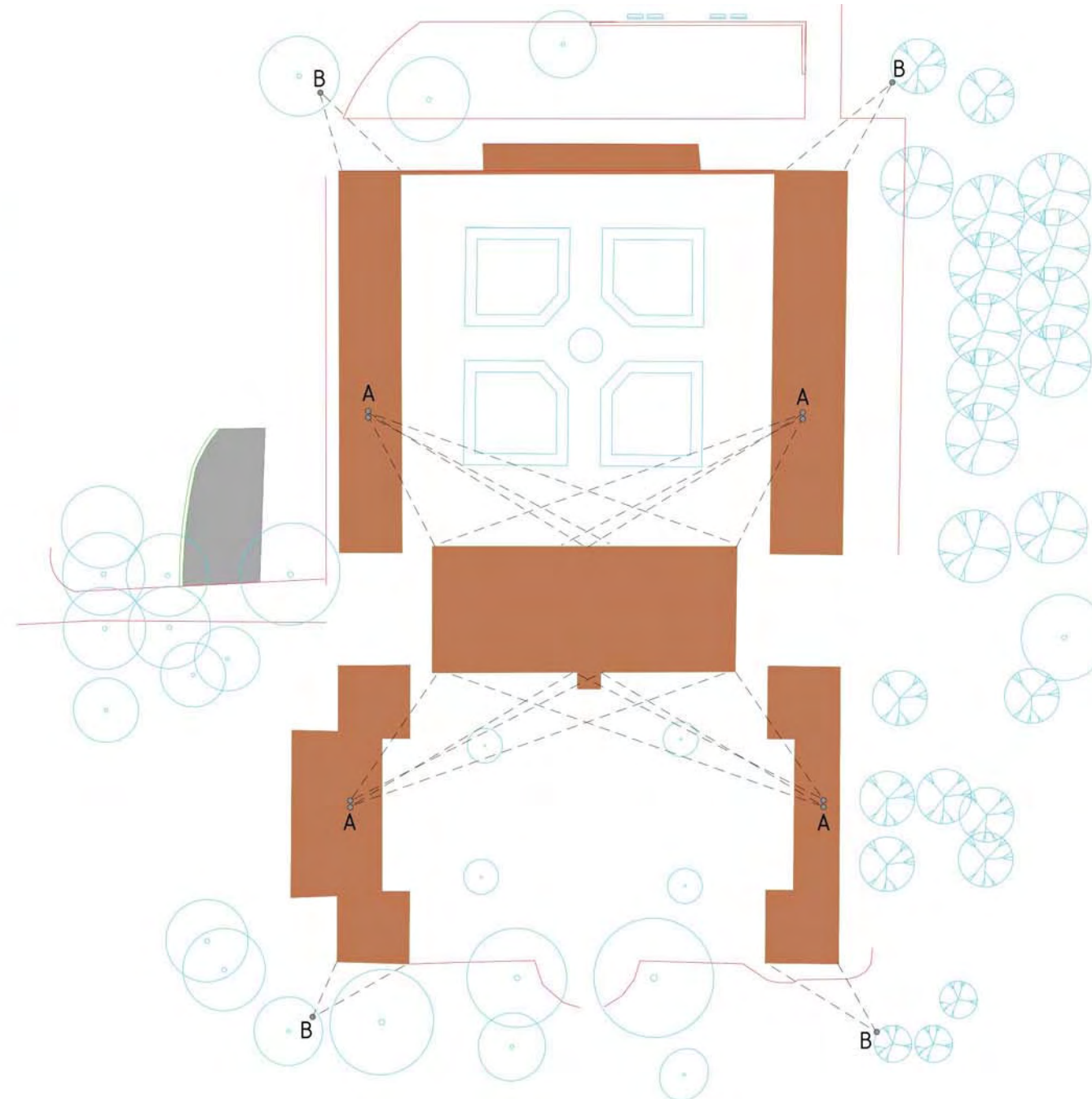
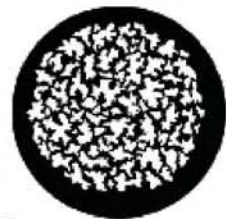
Slottets verksamhet som plats för konferens, restaurang samt små och stora festligheter ger tillfälle till tre skilda ljussättningar. Med anledning av att festaktiviteter äger rum till stora delen under dygnets mörka tid bör särskild hänsyn tas till slottets fasadbelysning. Med orsak av ovanstående bör följande gälla:

- En mjuk avstämd varm fasadbelysning med god färgåtergivning som tillsammans med närliggande slottsnära belysning ger slottet dess historiska karaktär
- Fasadbelysning för mindre festligheter, en komplettering som accentuerar genom en förhöjd ljusnivå samt en komplettering med projektion eller ljusfärger.

- Större tillfälliga festligheter där slottet hyr in ljusutrustning som till exempel vid Halloween.

Meyer Lighting
Gobo projektor 150W
Rosco gobos
Gobos enligt slottets design

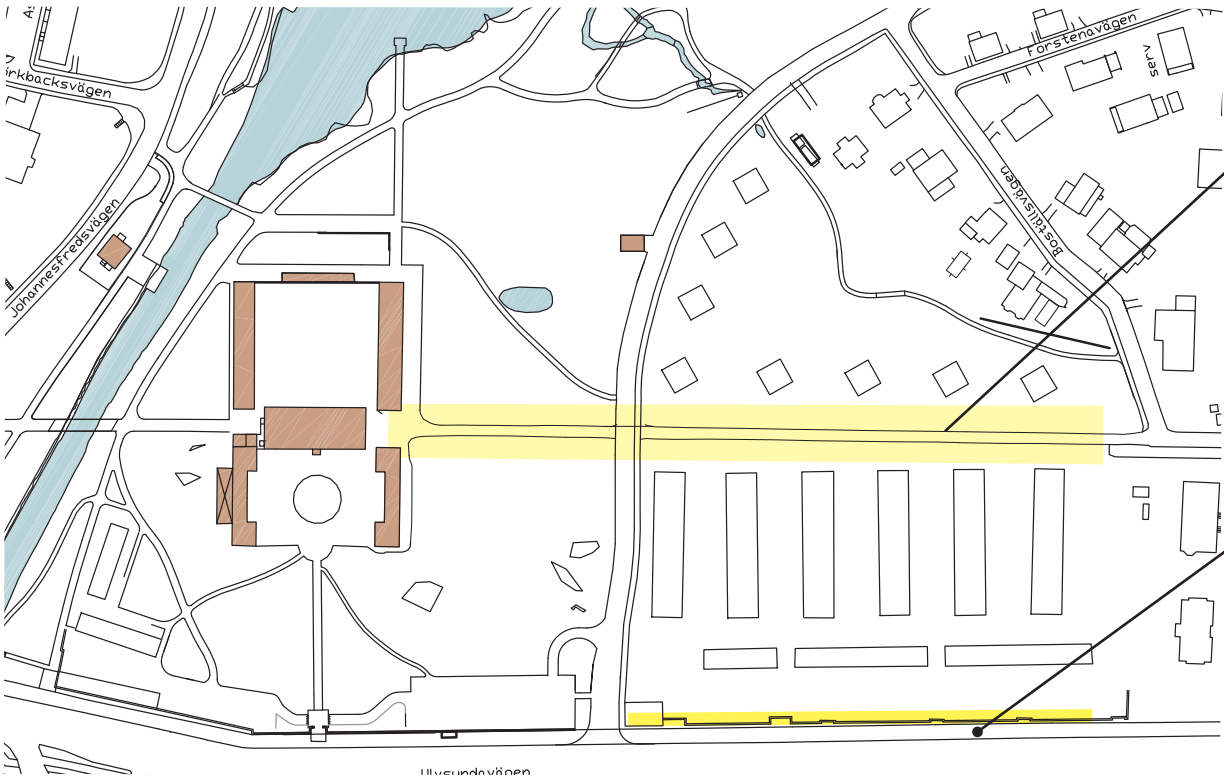
FASADBELYSNING
Palco 5 RGB LED
Wireless DMX 512
8 kanaler

A/ Takmontage
B/ Stolpmontage

Ljusbord för min 64 kanaler

Ovanstående belysningsförslag kan mycket väl användas som den ordinarie fasadbelysningen genom att den kan ljusregleras och färgjusteras.

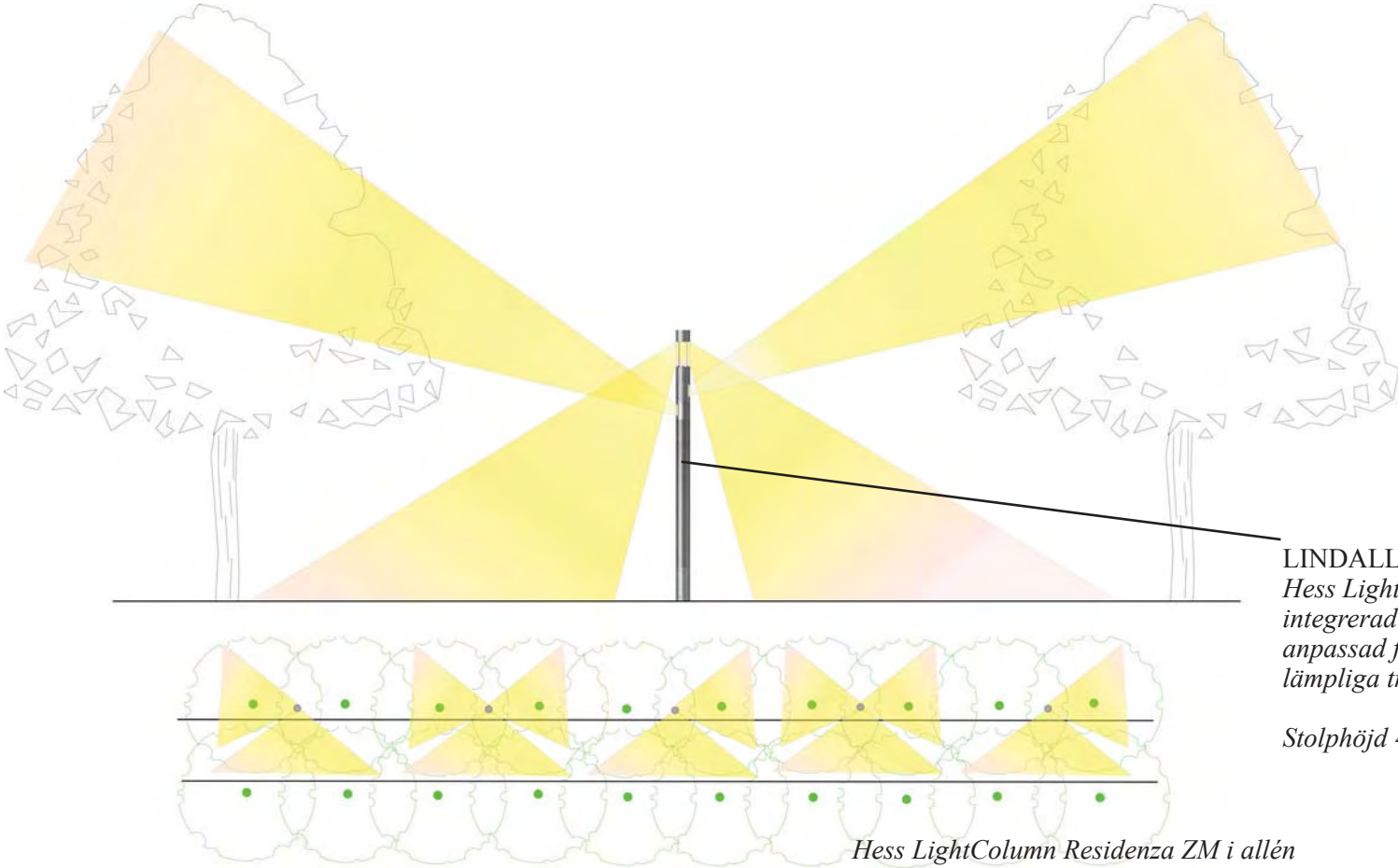
Belysning i lindallén och i murnischer

Lindalléns sträckning från det nya bostadsområdet fram mot slottet ges en tidlös armatur med varmvitt ljus som kombinerar behovet av belysning för gångväg med en ljussättning av vissa utvalda trädkronor på ena sidan av gångvägen. Belysning placeras i allén östra sida och monteras ända fram till slottsgården södra sida. Val av belysning upp mot träd görs efter studier i fält.

Det nya bostadsområdet avgränsas mot Ulvsundavägen med en skyddsmur. Spaljéer med växtlighet klär muren mot Ulvsundavägen mellan indragna nischer med grafisk dekoration. Infällda armaturer monteras utmed nischernas sidor vilka ges ett släpljus med en kallare färgton som kontrasterar avstämt mot Ulvsundavägens gatubelysningen.

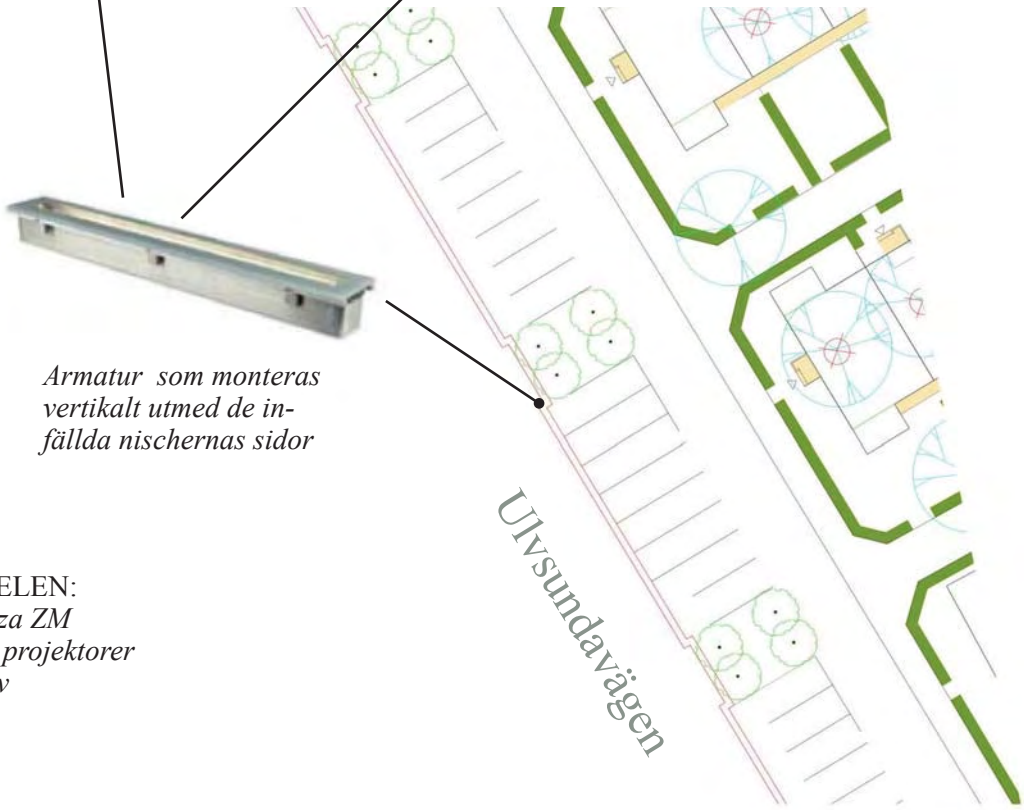
MUR MOT ULVSUNDAVÄGEN
Nischer mot Ulvsundavägen
Exterieur Vert Mercure
asymm.T5 21/39W 4000K
Vertikalt montage vid sida av nisch

LINDALLÉN - SÖDRA DELEN:
Hess LightColumn Residenza ZM
integrerad med en eller två projektorer
anpassad för ljussättning av
lämpliga träd.

Stolphöjd 4.2m.

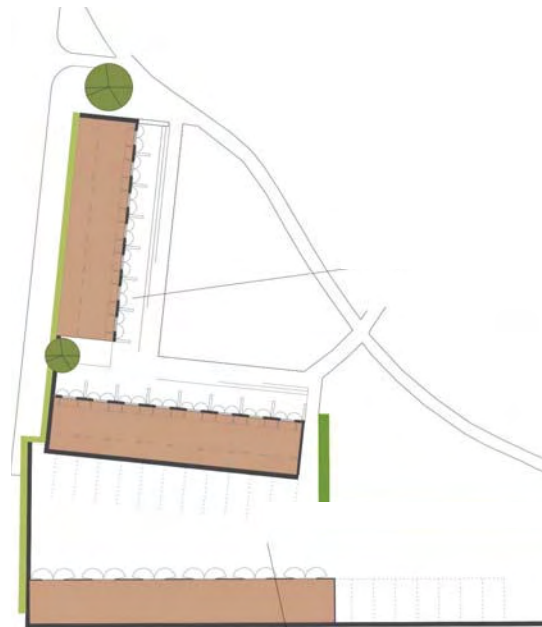
Hess LightColumn Residenza ZM i allén

Armatur som monteras
vertikalt utmed de in-
fällda nischernas sidor

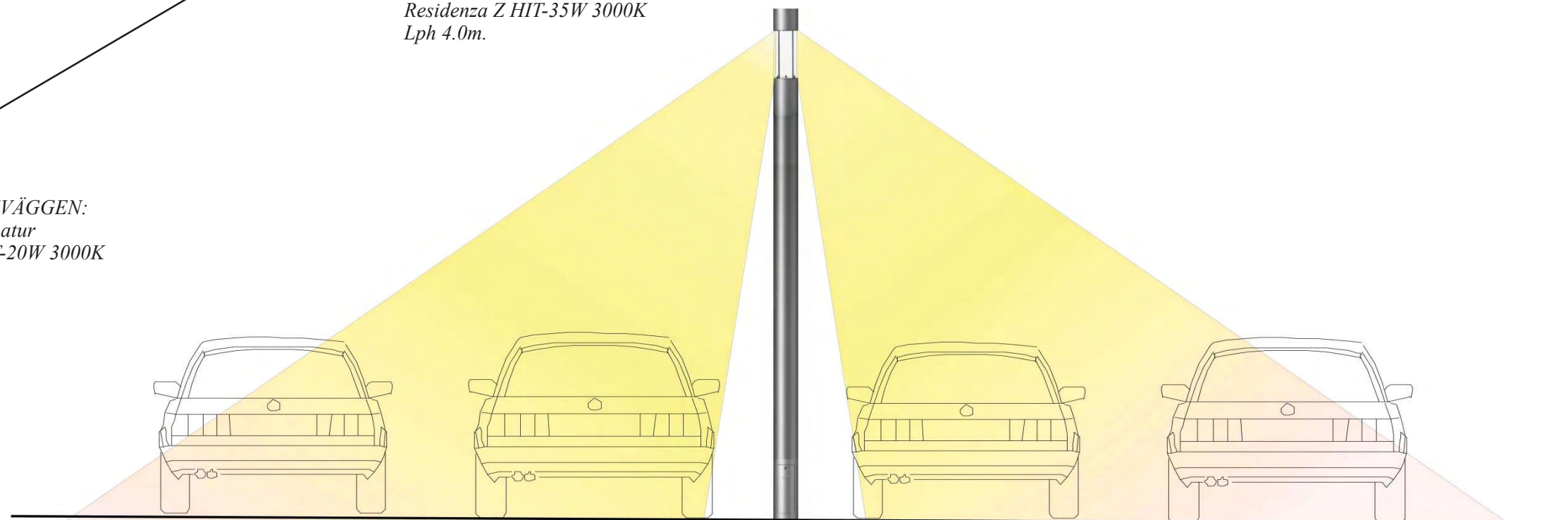
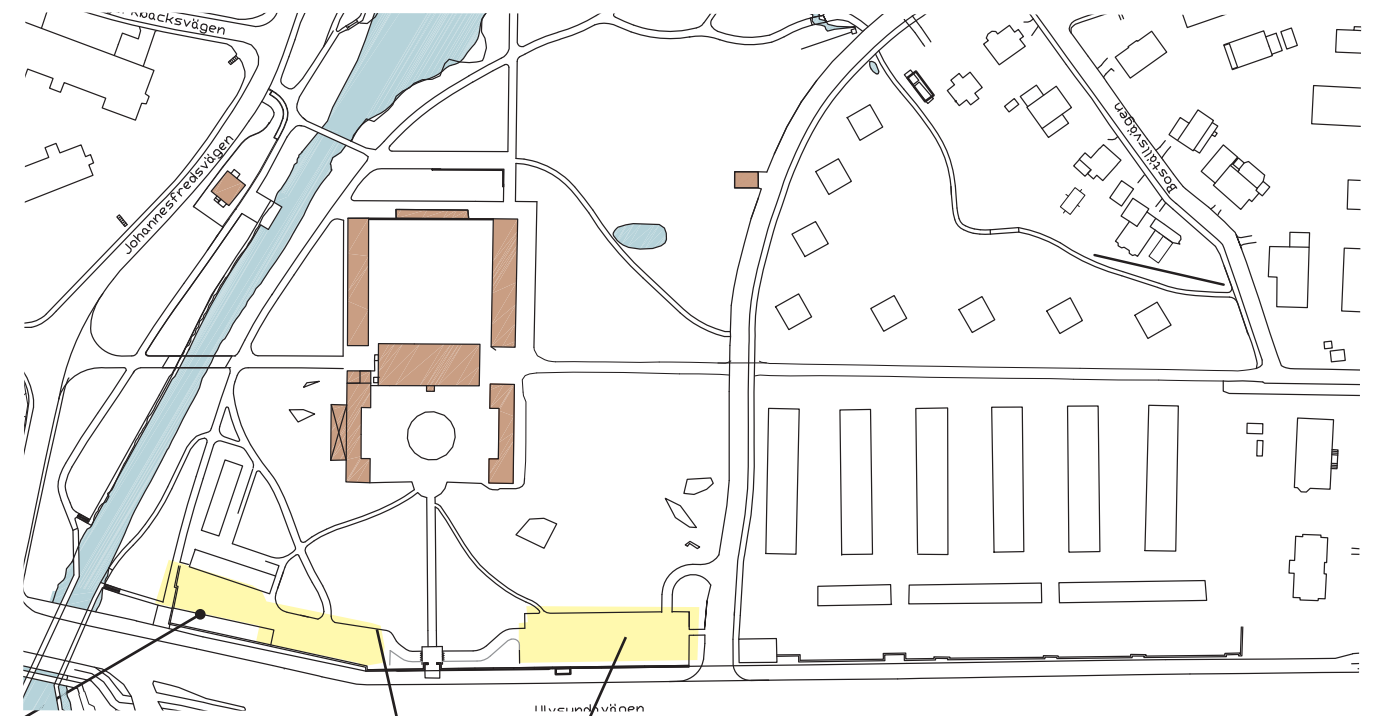
Belysning på parkeringsplatsen

Parkeringen bör ha en förhöjd ljusnivå, dels för att tillgodose trafiksäkerhetskrav, dels för att ge de besökande erforderlig trygghet. Den tidlösa stolpmaturen vid lindallén används även på parkeringen men utan trädbelysning. För att åstadkomma en sammanhållen gestaltning inom parken föreslås likvärdiga väggarmaturer på insidan av skyddsmuren mot parkeringen.

PÅ FÖRRÅDSVÄGGEN:
Hess Vägarmatur
Residenza HIT-20W 3000K

GÄSTPARKERING PÅ FRIYTA:
Hess LightColumn
Residenza Z HIT-35W 3000K
Lph 4.0m.

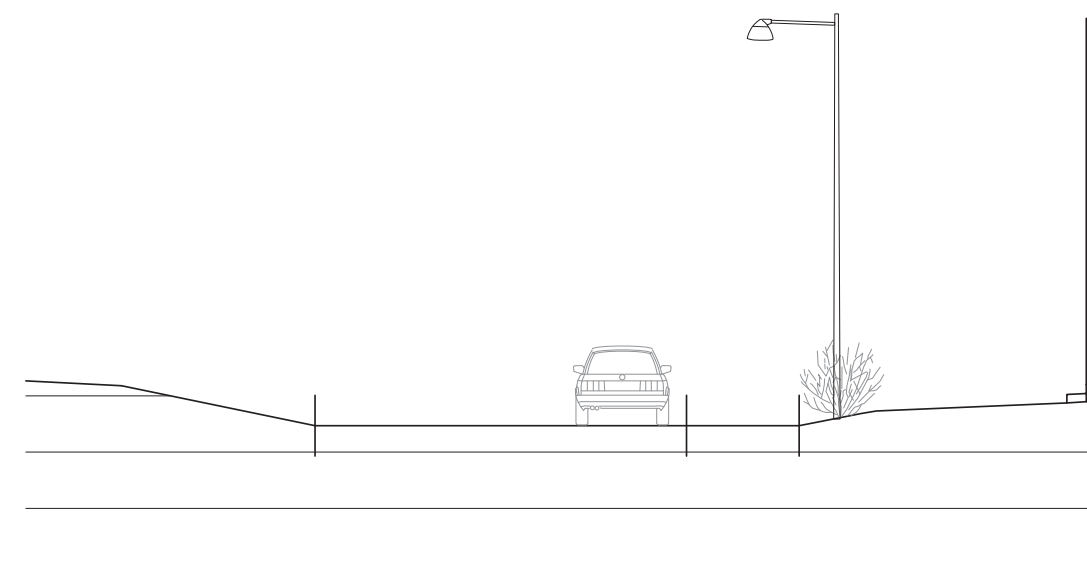
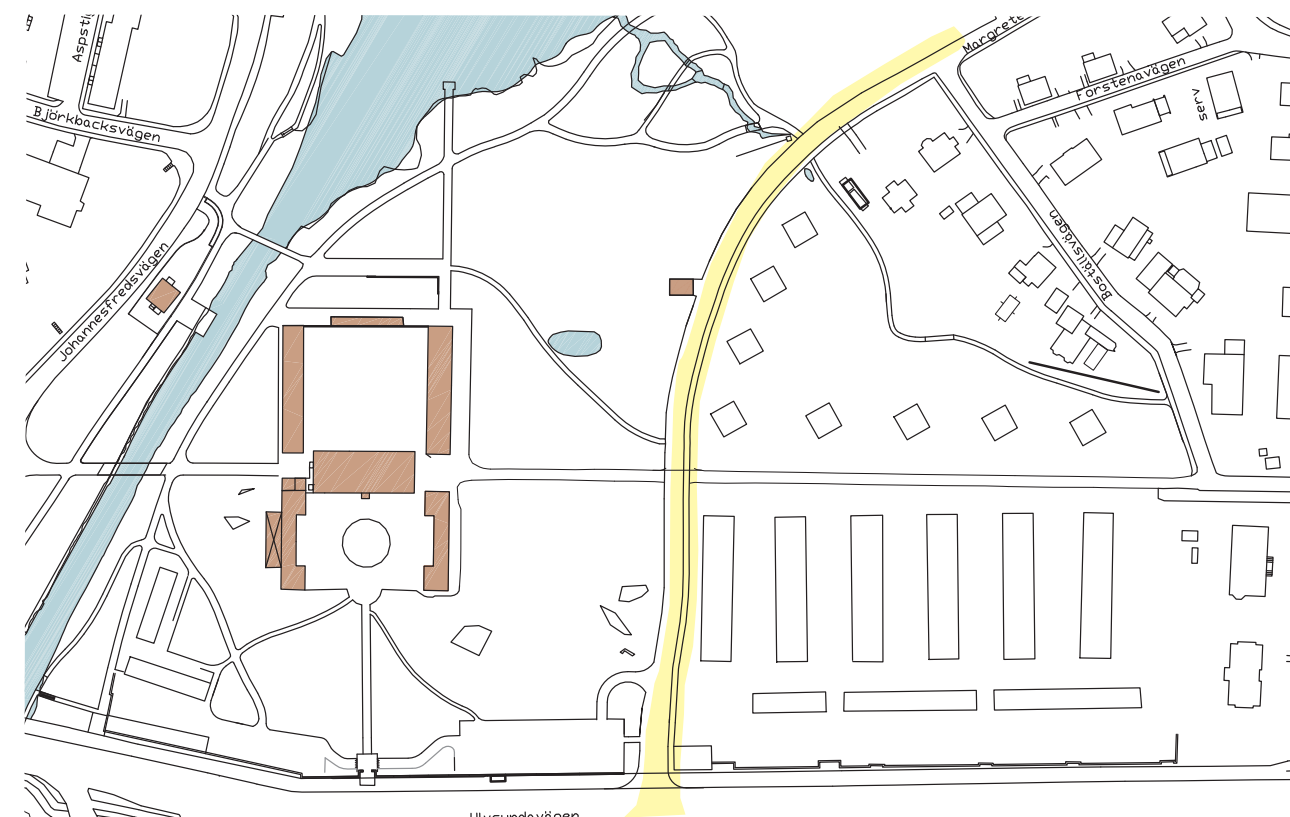
Margretelundsvägen

Margretelundsvägen med dess nya sträckning är en lokalgata som ingår i stadsdelens gatunät. Belysningen skall tillgodose säkerhetskrav enligt VGU beträffande luminans, jämnhet samt bländning. Den föreslagna belysningsarmaturen ingår i belysningsprogrammet för hela stadsdelen.

*Philis Hafnia City
HSR 430P5 ljustät kupa
CDO-TT 100W
Örsta 7 meters konisk stolpe 3890407c
1,2 mtr arm 48 mm diameter
Lack Juton A104112A glans 50 sparkling grey
Monotage c/c 18m 60 cm från trottoar*

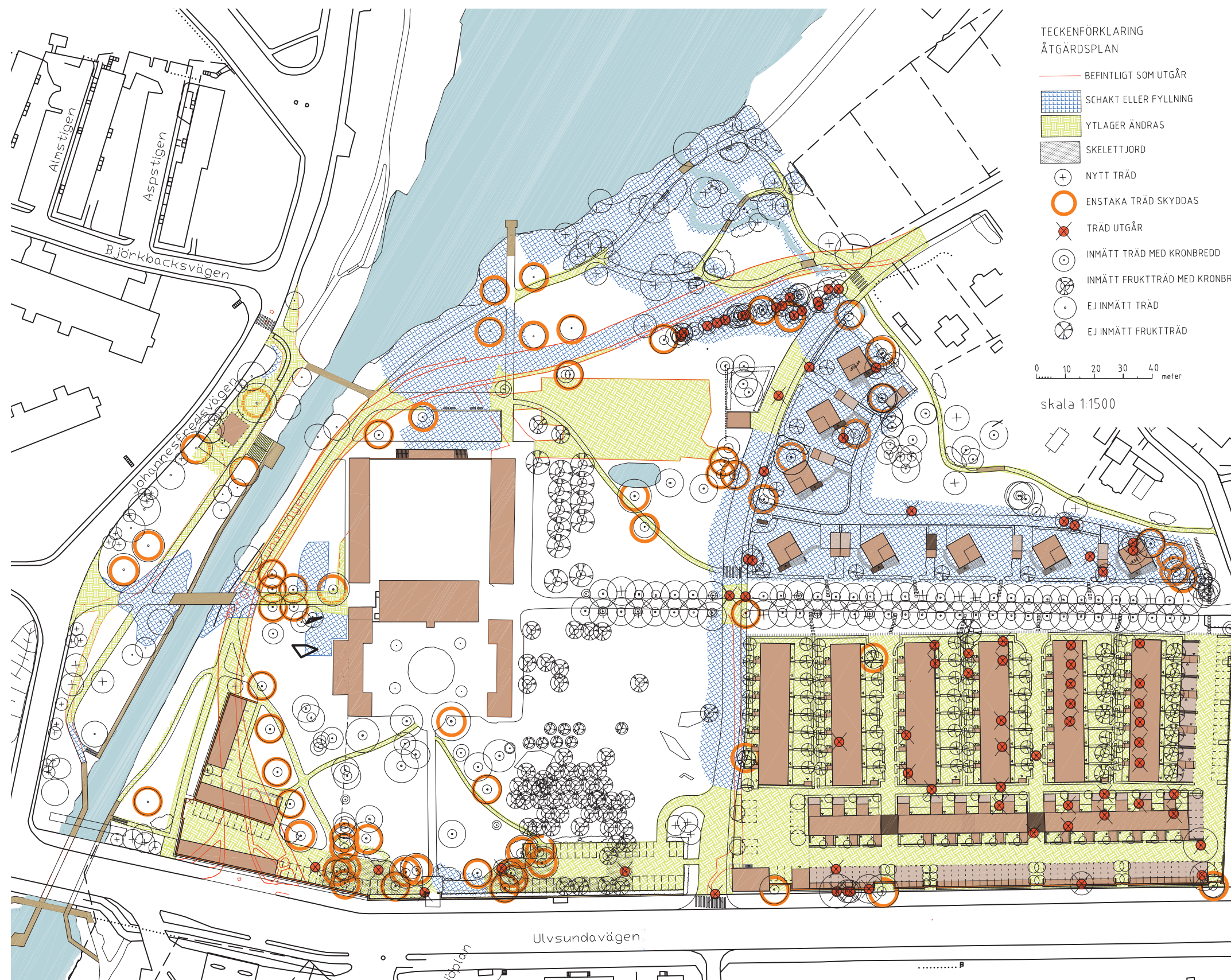

Uppfyller ME4a enligt VGU SS-EN 13201

Sektion genom nya Margretelundsvägen mot öster med föreslagen belysningstyp och en stolpe som är 7 meter hög. Föreslagen radhusbebyggelse syns till höger.

3. Åtgärdsplan

Åtgärdsplan

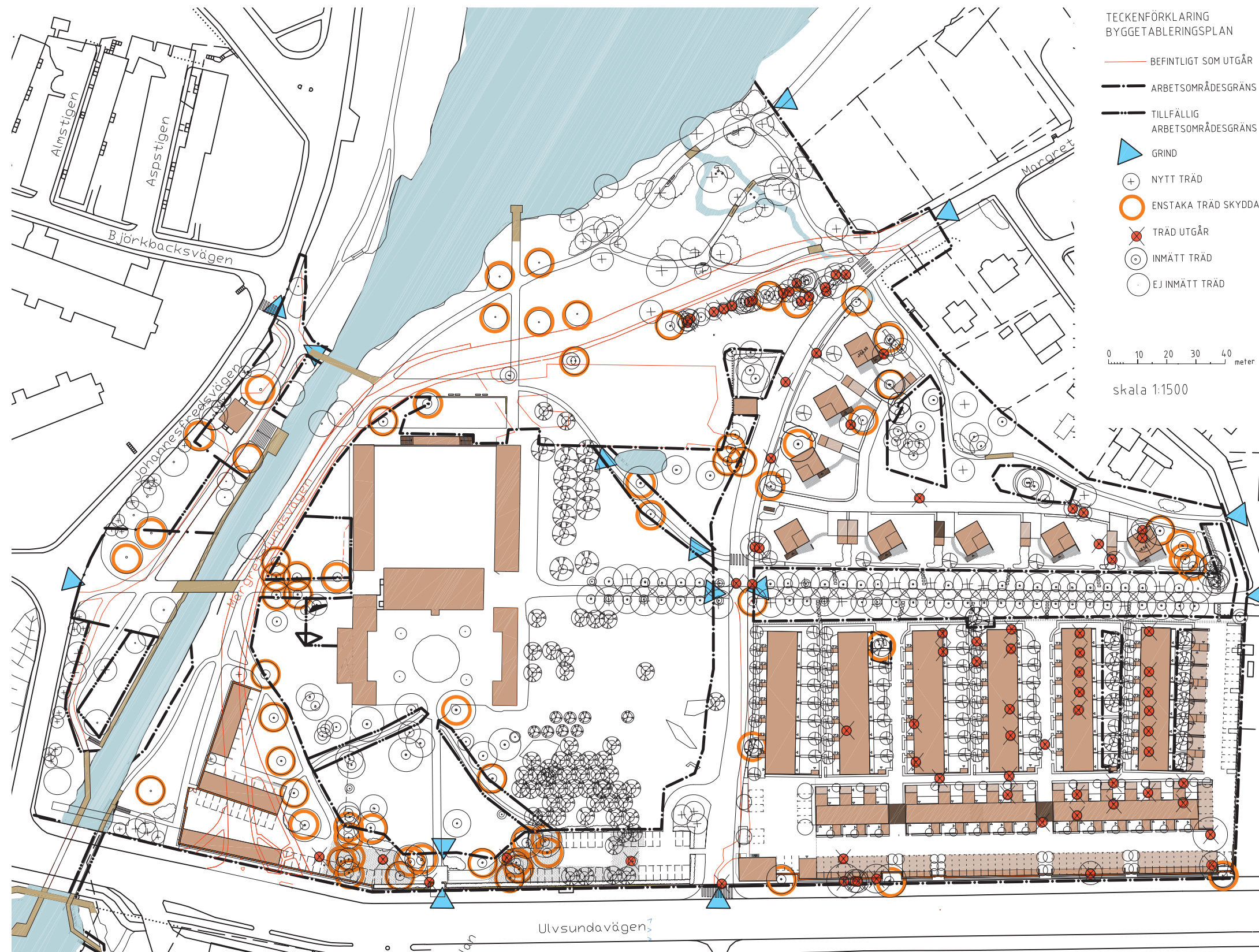
Åtgärdsplanen visar en schematisk bild över mark som kommer att förändras samt träd som skall skyddas.

Blå markering visar mark där störst ingrepp utförs, antingen genom schakt eller fyllning. Det rör sig till exempel om att marknivån modifieras i och med Margretelundsvägens flytt. Den nuvarande vägbanken avplanas. En terrass anläggs nedanför slottet och en jämn lutning modelleras ner mot stranden. Vid den nya Margretelundsvägen behöver marken i viss mån schaktas och fyllas för att anpassas till allén.

Grön markering visar mark där endast ytskiktet berörs och endast små förändringar i marknivån kan ske. Till exempel ersätts den befintliga, grusade, parkeringen öster om slottet med en gräsbelagd yta.

Markeringarna vid den nya bebyggelsen får ses som ytterst schematiska, då området för de nya bostäderna kan komma att schaktas respektive fyllas i olika delar, till exempel för ledningar. Avsikten är att byggnaderna anpassas så långt möjligt till befintlig marknivå, även när det gäller villorna i slutningen nedaför allén.

3.1 Byggetableringsplan

gsplanens syfte är att minimera
h åverkan av bevarad mark. Bygg-
ableringsytor och upplag förläggs
där de inte kan skada kulturhisto-
len. Jordschakt minimeras. Befint-
iteranvänds i största utsträckning.
r förläggs i gemensamma schakt.
leringsplanen visar arbetsområ-
n samt en tillfällig arbetsområdes-
staka träd som skyddas är samma
gärdsplanen.

det skall genomgå en exploatering
ärder där träden skyddas för ska-
system, stam och kronor. Det krävs
let kring träden spärras av helt för
tet. Detta skyddsområde bör vara
a stort som trädens krondiameter,
re.

3.2 Skydd av träd under byggtiden

Skydd av träd på byggarbetsplatsen

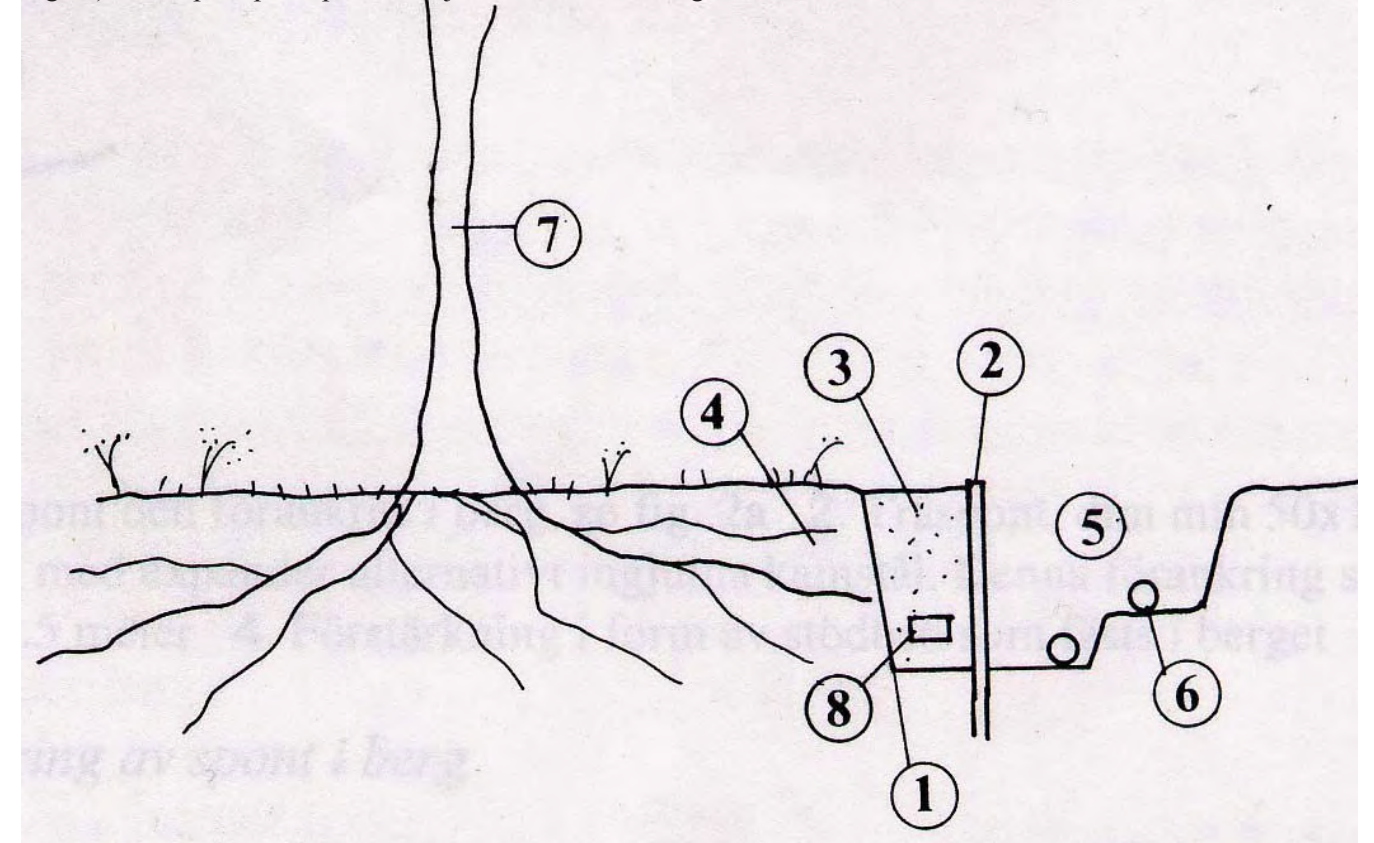
Träd på byggarbetsplatsen utsätts för stora risker. Det bästa skyddet är att avgränsa områden med träd med hjälp av stängsel. Träd som står mitt i arbetsområdet kan behöva skyddas på annat sätt. Både stam och rötter måste därför skyddas. Stammen skyddas genom att gamla bildäck läggs om de nedre och övre delarna av stammen. Utanpå dessa läggs plankor som hålls ihop med dragband. Bildäcken fungerar stötdämpande om någon av misstag skulle komma för nära med en maskin. Om marken under trädet skall trafikerats, måste trycket över rötterna fördelas. Detta sker genom att geotextil placeras ut och en ramp av grova plankor eller stålplattor byggs på ett skikt av 20-30 cm bär-lagergrus. Om ett större antal träd skall skyddas kan i stället ett stängsel (min höjd 2 meter) sättas upp som skydd för samtliga träd i gruppen. Stängslet bör sättas upp utanför kronas droppzon. Inom skyddsinhängnaden får ingen verksamhet förekomma, ej heller upplag av material eller massor.

Skydd av träd vid schakt

När schaktarbeten äger rum nära träd är det vanligt att rötter slits av. Om dessa sedan blir liggande oskyddade för solens, vindens och frostens påverkan under byggtiden, är risken stor att rotsystemet skadas så kraftigt att trädet dör.

För att skydda träd som står nära schakt bör man därför bygga ett så kallat rotdraperi mellan trädet och det blivande schaktet innan schaktarbetena kommit igång. Ett rotdraperi skyddar rötterna mot uttorkning under byggtiden och ger samtidigt de nybildade rötterna ett bra substrat att växa i. Det görs på följande sätt (se figur 1 och 2).

Fig. 1) Rotdraperi, principskiss vid jordschakt för ledningar

1. Dikesvägg 2. Rotdraperi bestående av träspont/stolpar, hönsnät och geotextil 3. Växtsubstrat bestående av jord- och torvblandning 4. Avgrävda rötter som skyddas av rotdraperiet 5. Schakt 6. Ledningar 7. Kronreducering / stabilisering 8. Bevattningstank typ Mona Link

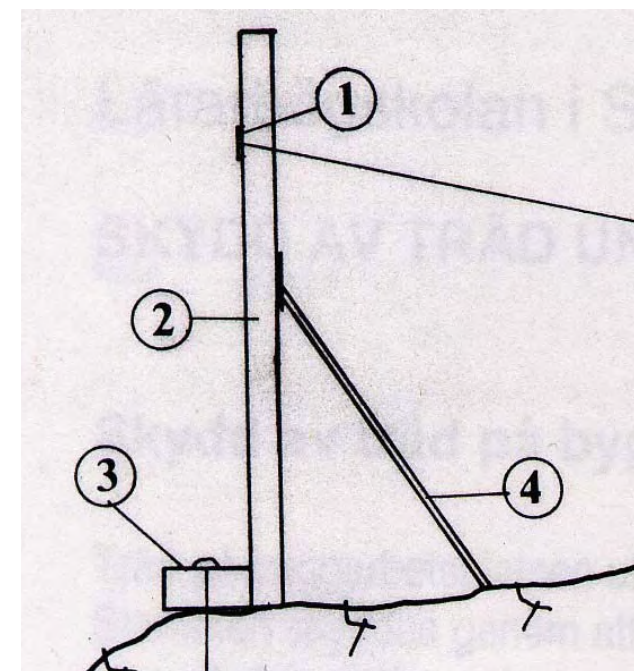

Fig. 2) Detalj, förankring av spont i berg

1. Stålvire som fästs i träspont och förankras i berg, se fig. 2a 2. Träspont, dim min 50x150 3. Förankring av trä i berg med expander alternativt ingjutna kamstål. Denna förankring skall ske med ett c-c avstånd av 1-1.5 meter 4. Förstärkning i form av stödben som fästs i berget

Skydd av träd vid schakt (forts)

Trädet vattnas innan schakten påbörjas. Kronreducering görs normalt efter att markschakter har gjorts. Ibland kan en kronreducering av trädet behöva göras före schakt för att minska trädets behov av vatten samt för att ge en balans mellan krona och till delar bortschaktat rotsystem. Kronreduceringen innebär att ett antal grenar tas bort i sin helhet alternativt kortas in. Arbetet skall bedömas och utföras av fackman (arborist). Schakt för ledningar i mark, byggnation tas upp så långt från trädet som möjligt, dock minst 1,5 meter från stammens utsida. Ju större avstånd, desto mer kan bevaras av trädets rotsystem. Grävningen av ett angränsande dike för rotdraperi kan göras med maskin assisterat med handkraft. Dikets djup är beroende av schaktets djup.

En metod som är att föredra är sugning av jorden, framförallt där jordtäcket är tunt. Med denna metod är det möjligt att spara flera rötter och risken för skador på trädet minskar därmed väsentligt. Schakt av jord samt friläggning av rötter sker genom att man använder sig av ett mobilt vakuumaggregat till vilket man kopplar på sugslangar. Vid trånga utrymmen kan man fästa sugslangen på en teleskoparm. En person sköter sugaggregatet och en annan person lösgör jord och beskär rötter för hand. Grova rötter friläggs försiktigt och placeras utmed schakten innanför en spont eller annat skydd som beskrivs nedan. Rötter som måste tas bort sågas av med handsåg. Mindre rötter skärs av med antingen sekator eller en vass spade.

I dikets botten slår man sedan ner en rad stolpar med ett inbördes avstånd av 1 meter. Stolparna drivs ner i marken så djupt att de kan stå emot det tryck de kommer att utsättas för på den sida där trädet står. Om trädet står i en slänt skall alltså stolparna drivas ned djupare än om trädet står på slät mark. Innanför stolparna placeras en rad med bevattningstankar typ Mona Link, se fig. 1 och 2.

På stolparnas träsida fästes sedan ett grovmaskigt hönsnät (37 mm maskstorlek). En geotextil fästes mot nätet. Mellanrummet mellan draperiet och dikets vägg fylls sedan med ett substrat bestående av lika

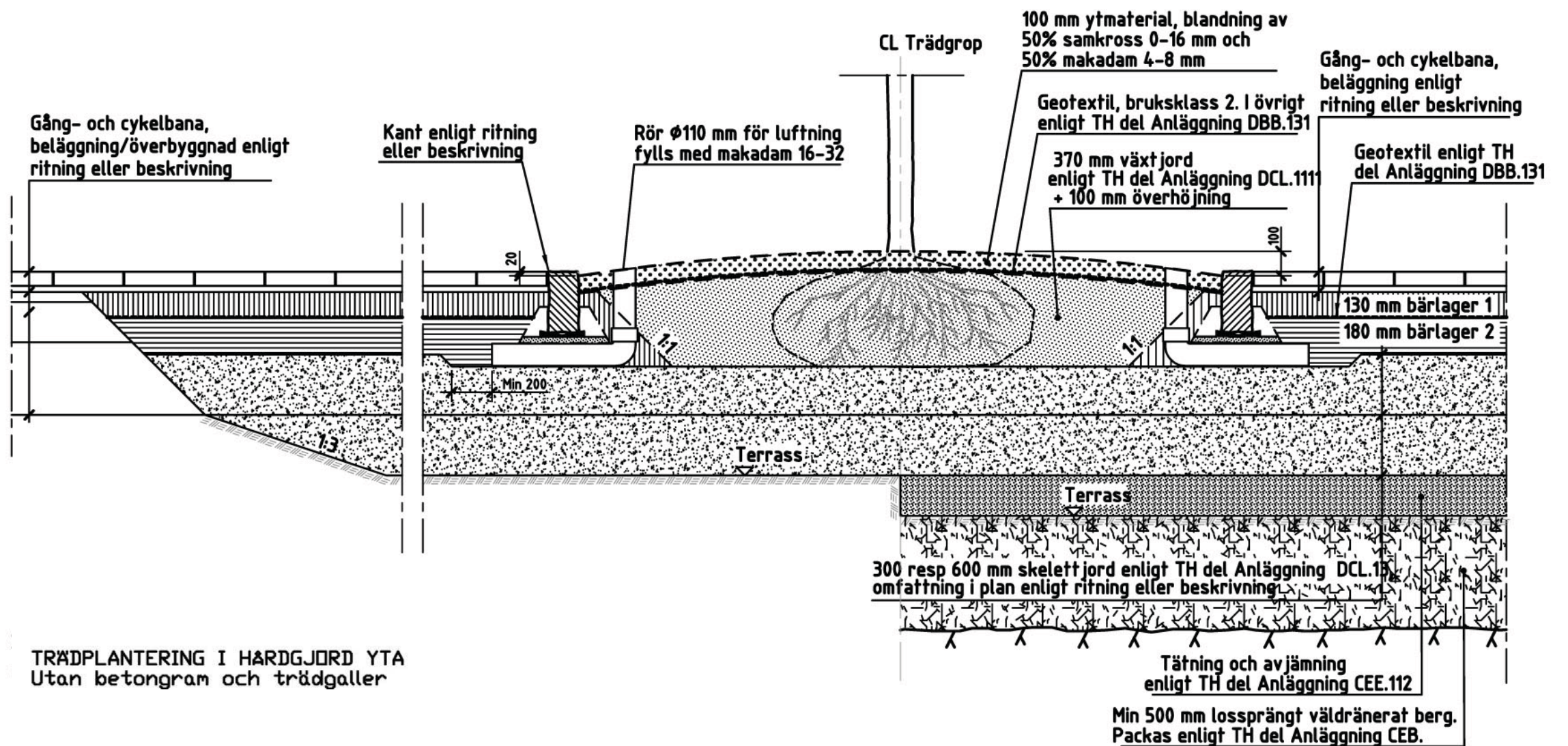
delar torvmull och växtjord. Substratet skall vara väl genomfuktat och komprimerat genom tilltrampning så att det får god kontakt med rötterna och den jord de växer i.

Vid extremt djupa schakt (över 2 meter) eller schakt i berg där jordtäcket är tunt, skall man i stället för ett stolpstaket sätta upp en vägg av träspont eller stål. Om vattenflödet skärs av ska bevattningstankar typ Mona Link placeras i botten av jordschakten. Tankarna placeras med ett c-c-avstånd på 1 meter. Var femte tank förses med luftningsrör. I ändarna på bevattningssystemet placeras påfyllningsrör för vatten.

Växtvänligt bärlager - Skeletjord

Nya överbyggnader för fordons- trafik kan behöva anläggas intill befintliga träd. Alternativt behöver marken fyllas upp något. Här anläggs ett luftigt bärlager som möjliggör att rötterna kan klara luftutbyte och fortsätta att växa. Bärlagret består av en grov bergkross med tjockleken 300 mm.

Lagret kan även göras 600 mm tjockt om de hårdgjorda ytorna dominerar. Ett begränsat lager jord vattnas ner mellan krossen. Förhållandet luft-jord bör minst vara 3:1.

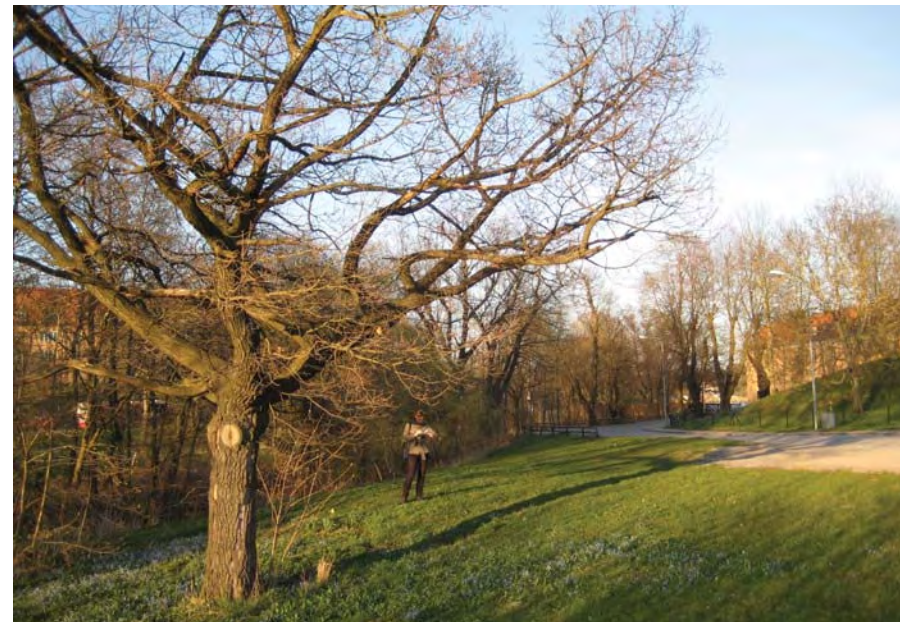
SKYDD AV TRÄD UNDER BYGGTIDEN

Trädspecifika åtgärder

Alla träd som ska bevaras enligt rivnings- och skyddsritning skyddsinhägnas på det sätt som beskrivits ovan. För träd med schakt inom rotsystemet gäller dessutom att de ska skyddas med rotdraperi på det sätt som beskrivits ovan.

Vissa fruktträd i det nya bostadsområdet bevaras

En solitär ek vid kanalen som bevaras.

Norr om slottet fortsätter lindallén från 1700-talet.

Lindalléns träd är mer än 200 år gamla.

Träd skyddas vid rivning av Margretelundsvägen

Solitärträd som om möjlig bevaras vid nya radhus

PARK- OCH TRÄDGÅRDS- MARK

Förteckning över åtgärder

A	Avfallshantering, kompostering
B	Avverkning
C	Beskärning
D	Bevattning
E	Byte, omplantering
F	Fräsning / luckring / grävning
G	Gallring, röjning
H	Gräsklippning
I	Gödsling
J	Halkbekämpning
K	Höstrengöring
L	Jordförbättring, toppdressing, täckbark
M	Kalkning
N	Kanthuggning
O	Luftning
P	Lövhantering
Q	Nedskärning - puts
R	Ogräsbekämpning
S	Plantering
T	Rensning
U	Reparation, lagning, målning
V	Snöröjning
W	Spolning
X	Städning
Y	Sårvård, bekämpning
Z	Täckning
Å	Uppbindning / stöd
Ä	Vårrengöring
Ö	Översyn

1:1 Träd

A Avfallshantering, kompostering

Allt grovt, vedartat material överstigande 5 mm diameter kapas i hanterliga längder, 1-2 m, för flisning och kompostering på tipp.

B Avverkning

Träd som är döende eller skadade ersättes med nya av samma sort eller med annan sort efter samråd med förvaltare. Kvalitén bör inte understiga stamomfång 15 cm, se E Byte.

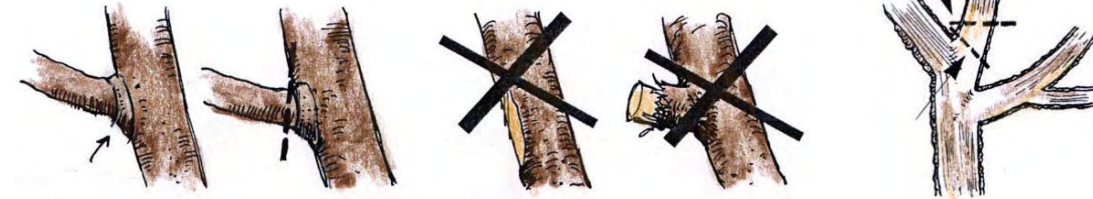
Vid avverkning avlägsnas alltid stubben genom fräsning eller stubbrytning. Markytan lagas. Träd som skadats eller dött på grund av skadeangrepp bränns.

C Beskärning

Allt beskärningsarbete skall ledas av fackutbildad personal. Vid normal utveckling besiktigas trädets etablering efter tre år och en uppbyggnadsbeskärning utförs av fackman. Därefter utförs beskärning generellt vart tredje år på träd som är yngre än 15 år. Eventuell uppstamning utförs till full höjd där så är krävs. Konkurrerande toppskott tas bort. Korrektur av korsväxande grenar utförs och uppbyggnadsbeskärningen från plantskolan följs upp så att trädet erhåller en jämn fördelning av grenar runt stammen och en homogen krona. Inåtväxande och skavande grenar tas bort. Vid gren som skall sågas av från stammen läggs snittet alldeles utanför grenhalsen.

Äldre träd rensas från döda grenar. Utgallring av tunga grenar utförs där kronan är för tät. Stamskott avlägsnas årligen, och inåtväxande grenar tas bort. Se trädvårdsplan för lindallén.

Beskärning för sikt och framkomlighet utförs kontinuerligt. Träd med tidig savstigning, som björk och lönn, bör beskäras på hösten. Det gäller även plommon och körsbär, för att förhindra gummiflöde. Beskärningen utförs med skärande eller sågande verktyg, så att rena snitt erhålls utan klämskador och uppfläkt bark. Träd med stamskott uppstammas årligen. Viltskott och främmande växtslag tas bort under markytan.

För att undvika att barken fläks sönder då stora grenar (tjockare än 5 cm) sågas bort skall snitt göras enligt ovan 1-4.

D Bevattning

Bevattning skall ske under vegetationsperioden när tillgången är för liten. Kontroll av bevattningsbehovet skall ske en gång i veckan vid torr och varm väderlek. Bevattning av träd utföres med vall om 50-100 l/gång. Marken avjämnas och luckras efter varje bevattnings-tillfälle.

Nyplanterade träd (de 2 första växtsäsongerna) skall vattnas med 15-20 liter varje vecka under vegetationsperioden, reducerat med naturlig nederbörd. Bevattningen bör inte utföras vid starkt solsken.

E Byte

Trädens etablering skall inspekteras på våren. De träd som inte visar sig livskraftiga skall ersättas med nya träd av samma sort eller med annan sort efter samråd med förvaltaren. Om en sort helt visar symtom på dålig tillväxt eller sjukdom, eller har gått ut, skall anledningen studeras av fackman. Eventuellt bör ståndortsförbättring diskuteras i fall av dålig tillväxt, se trädinventeringen. Almsjukan bör särskilt uppmärksammas.

G Gödsling

De unga träden, upp till 5 års ålder, gödglas med gödselstavar eller likvärdigt en gång årligen på våren, eller med flytande, svag näringslösning en gång per månad under maj-juli. I första hand bör naturgödselmedel användas. Används gödselstavar ska gödslingen utföras i samband med regn eller i samband med bevattning.

Äldre träd och träd som står i ytor med bevattningssystem behöver normalt inte gödglas då de får tillräckligt med näring genom den gödsling som sker av planterings- och gräsytor. Om gödsling ändå behövs, skall den utföras i samband med fuktig väderlek eller i samband med bevattning, företrädesvis tidiga morgnar eller nattetid. En gruppering av trädarterna bör göras, för att bestämma vilka arter som i första hand ska gödglas.

L Jordförbättring, toppdressing, täckbark

Hög förmultnad kompostjord och kalkad torvmull blandas och påföres i ett ca 5 cm tjockt lager under hela trädkronan för träd som står i planteringsytor. Även annat material kan användas, t ex barkmylla, men lagret skall vara luckert, humusrikt och näringsrikt. För träd i gräsytor utföres en toppdressing och en något högre gödsling. Åtgärden utföres årligen på våren.

M Kalkning

Kalk tillföres på hösten vid behov, för att ge jorden en god struktur, rikt bakterieliv och motverka den pH-sänkande nederbörden. Lämplig giva avgörs genom jordanalys.

O Luftning

Den öppna jordytan vid nyplanterade träd bör vara minst 2 kvadrattmeter. Packad jord luckras till 15 cm djup. Gräsytor vertikalskäres eller luftas genom hållning ned till minst 5 cm djup. Åtgärden utföres under gräsets aktiva period, se gräsmattor.

S Plantering

Direkt efter leverans ska nya träd placeras skuggigt, vattnas och ev. barrotade plantor jordslås. Företrädesvis används träd med klump eller container. I de fall barrotade plantor används, skärs rötterna rena ifrån skadade delar och rötterna doppas, eller hålls över med en blandning av jord och vatten. Före plantering skall jorden i planteringsgropar genomvattnas. Planteringsdjup ska överensstämja med plantskolans. På klumpade plantor med säckväv och mycket glest stål-nät, kan nätet försiktigt klippas upp och öppnas upp-till. Sidorna viks ned, bort från stammen. Detta görs först då trädet står stabilt i trädgropen på rätt höjd. Är klumpen mot förmodan virad med tätare material, ska det skäras upp och vikas ned till nedanför hälften av klumpens höjd, samt rebor försiktigt göras undertill, utan att skada trädets rötter. Trädet får ej lida brist på vatten under första växtsäsongen.

Träd ges stamstöd första året enligt typritning i AMA 07 Anläggning, om inte annat anges på ritning. Två - tre år efter plantering besiktigas trädets etablering och en uppbyggnadsbeskrivning utföres av fackman.

Y Sårvård

Kontroll av eventuella skador eller angrepp utföres vid översynen och åtgärder sätts in omgående. Skadade grenar beskärs fackmässigt, utan att ”tappar” lämnas. Stamskador ses över så att trasad ved och bark tas bort för att gynna trädets självläkande processer. Lindrigt rötskadade delar åtgärdas normalt inte, men bör hållas under uppsikt ut säkerhetssynpunkt (se B – avverkning). Lac-balsam och liknande bör inte användas.

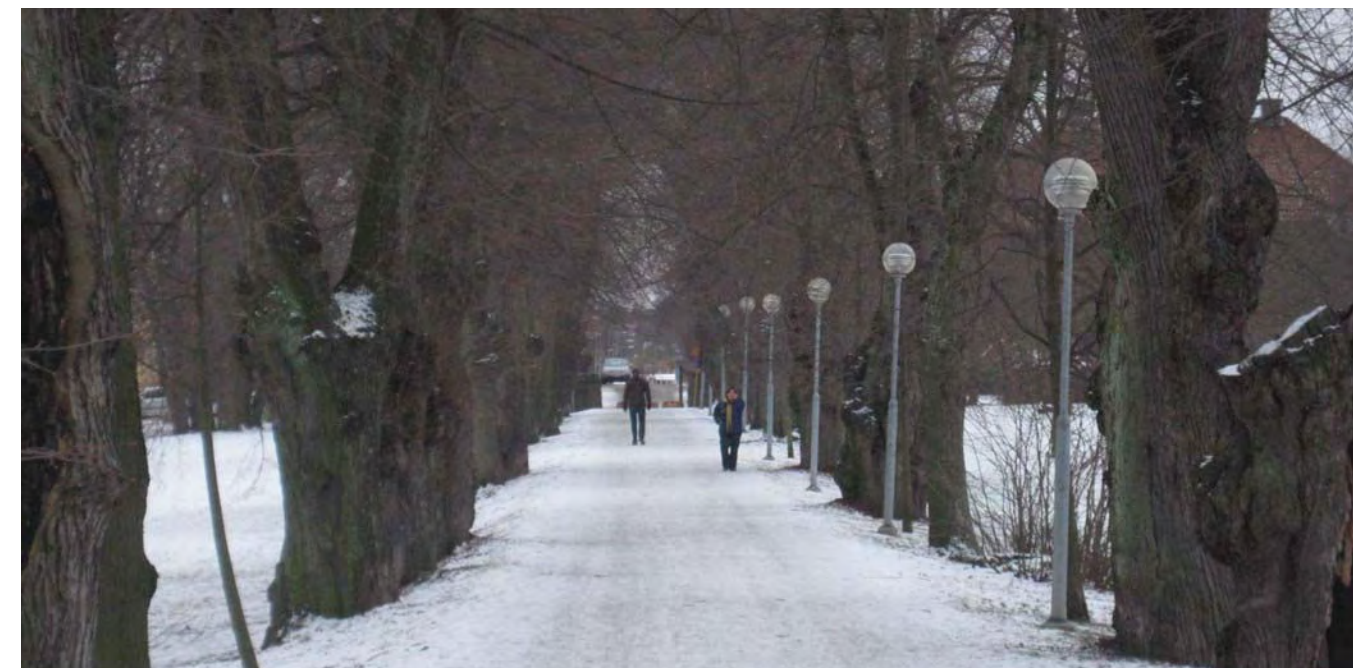
Särskild uppmärksamhet riktas mot almsjukan och äldre lindar i lindallén. Se trädvårdsplan.

Å Uppbindning / stöd

Kontroll av störar och uppbindning utföres vår och höst. Störar och bindning byts eller kompletteras vid behov. Bindningen skall justeras årligen, bland annat med hänsyn till töjning i materialet och trädets tillväxt. Även om behovet av stöd inte bör vara längre än två år bör bedömning göras om de skall stå kvar som skydd mot stamskador.

Ö Översyn

Trädens kondition kontrolleras 2 gånger om året, vår och höst med hjälp av trädinventeringsprotokollet.

1:2 Buskar

A Avfallshantering, kompostering

Allt grovt, vedartat material överstigande 5 mm diameter kapas i hanterliga längder, 1-2 m, för flisning och kompostering på tipp.

C Beskrining

Beskrining utföres beroende på art, ålder och funktion. För nyplanterade buskar kan en nedskärning vara nödvändig, för att ge en bättre förgrening vid basen. Efter 5-6 år kan en första gallring av äldre grenar påbörjas. På vuxna buskar avlägsnas sjuk eller död ved. Grenar som skymmer sikt eller hänger ut och hindrar framkomligheten, skärs in regelbundet. Är detta årligen återkommande och busken med tiden blir grov och ful, får byte av art diskuteras. Rotskott avlägsnas årligen.

Buskar med tvåårigt grenverk beskåres på vintern. Vårblommande buskar beskåres direkt efter blomning. Buskarna tål vinterbeskrining, men då minskar blomningen. Exempel på vårblommande buskar: (blommar på fjolårsskotten)

Forsythia
Rosenhallon
Häggmispel
Slån
Måbär
Syren
Rhododendron
Trädgårdsprakttry
Rosenmandel
Vårginst
Brudspirea

Sommarblommande buskar gallras på vintern, då äldre grenar och svaga skott avlägsnas. Kraftig nedskärning av hela busken utnyttjas vid föryngring av ett buskage eller en solitärbuske. Detta görs då buskaget vuxit sig risigt, ojämnt eller utvecklat en lövmassa endast uppe i toppen. En föryngringsbeskrining kombineras med en gödselgiva i april-maj, och/eller en jordförbättring. Beskriningen utföres med skärande verktyg, så att rena snitt erhålles utan klämskador och uppfläkt bark.

Buskar som pil, kornell och mahonia kan årligen nedskåras, för att öka skottbildningen.

Lövhäckar beskåres efter utsatt profil med största avvikelse av 35 cm på 10 m längd. Klippta häckar beskåres minst 2 gånger/år. Först i mitten av juni, då den tidigare höjden och bredden bibehålls, om inte häcken är under uppbyggnad. Ojämheter justeras. På vintern beskåres busken vid en tidpunkt lämplig för arten. Vid vinterbeskrining inkortas grenarna något innanför snitten för sommarbeskrining. På ritning anges häckens höjd. Viltskott och främmande växtslag tas bort under markytan.

Då etablerade lindar växer kraftigt rekommenderas en kraftig beskrining efter några säsonger för att få en tätare och buskigare förgrening.

D Bevattning

Bevattning skall ske under vegetationsperioden när jorden torkat till 50-80 mm djup under markyta eller yttäckning. Kontroll av vattningsbehovet görs en gång i veckan reducerat med naturlig nederbörd. Vattnet tillförs i sådan takt att det hinner sjunka undan. I buskage bevattnas hela ytan.

Nyplanteringar bevattnas med en giva av 20-30 mm per vecka. Behov av vattentillförsel för övriga buskytor är:

- maj	ca	45 mm/14 dagar
- juni	ca	35 mm/14 dagar
- juli	ca	30 mm/14 dagar
- augusti	ca	20 mm/14 dagar

Planteringar med rhododendron bevakas speciellt vad gäller bevattning. De genomvattnas ordentligt vid torr väderlek samt på hösten, för att motverka frystorkning under vårvintern. Buskar planterade i lådor och krukor vattnas en gång per vecka reducerat med naturlig nederbörd. Vid mycket torr väderlek under längre tid kontaktas beställaren för extra insatser.

Planteringar i lådor kråver torktåliga växter och extra bevakning av bevattningen i soliga lägen.

E Byte

Buskarnas etablering skall inspekteras på våren. De buskar som inte visar sig livskraftiga skall ersättas med nya buskar av samma sort och kvalité eller med annan sort efter samråd med förvaltaren. Om en sort helt visar symtom på sjukdom eller gått ut skall anledningen studeras av fackman.

F Fråsning/Luckring

Samtliga planteringsytor luckras en gång om året. Manuell jordbearbetningen utförs ned till ca 10 cm djup, försiktigt så att inte rötterna skadas. Jordbearbetningen utförs på hösten i syfte att också vända ned den lövmassa som finns kvar i planteringsytorna. Vid breda planteringar luckras ytterkanterna cirka 1 meter in i planteringen.

I Gödsling

Stödgödsling görs med kvåverikt gödsel på flisade eller barkade ytor. Gödsling görs årligen i april-maj, företrädesvis med naturgödsel. Gödselmedel skall spridas jämnt över hela den aktuella ytan och dosering bör följa tillverkarens rekommendationer. All gödsling skall utförs i samband med fuktig väderlek eller åtföljas av bevattning.

L Jordförbättring, toppdressing, täckbark

Högförmultnad kompostjord och/eller barkmylla påförs vart 3:e år till ett cirka 5 cm tjockt lager spritt över hela planteringsytan. Lagret skall vara luckert, humus- och näringsrikt. Åtgärden utförs årligen inom centralt belägna planteringsytor.

M Kalkning

Kalk tillförs på hösten, för att ge jorden en god struktur, rikt bakterieliv och motverka den pH-sänkande nederbörden. Lämpligen används trädgårdskalk bestående av dolomitkalk. Lämplig giva avgörs genom jordanalys. dock ej till surjordsvåxter såsom rhododendron och azaleor!

N Kanthuggning

Kanthuggning utföres mellan grås- och planteringsyta, så att en rak något lutande kant erhålles. Avvikelse på en raksträcka skall inte överstiga 5 cm på 10 meters längd. Kanthuggningen utföres i samband med första ogråsbekämpningsarbetet och vid höstluckringen.

P Lövhåntering

Höstlöven lämnas orörda i planteringarna över vintern som ett skyddande täcke. På vindutsatta, offentliga platser, till exempel vid entréer, samt i framkant av planteringar (cirka 1 m) krattas löven bort kontinuerligt. Löven transporteras bort för kompostering. Lövhånteringen skall på dessa platser vara klar 30 november.

På våren krattas hela planteringsytan försiktigt utan att rot- och växtdelar skadas. Stora ojämnheter jämnas i samband med krattningen. Det organiska materialet transporteras till avfallshanteringsområdet för komposterings. Krattningen utföres i samband med vårens rengöring.

R Ogräsbekämpning

Kemisk bekämpning av ogräs får inte ske utan förvaltarens tillstånd. Ogräs får heller inte växa till blom eller frösättning. Ogräs med pålrot eller utlöpare avlägsnas alltid med rötterna. Ogräs blandas inte ner i komposten, utan placeras avsides. Ogräset i buskplanteringar bör hackas eller skyfflas bort försiktigt, eftersom buskarnas rotsystem ofta ligger ytligt. Det är viktigt att en öppen, lucker jordyta finns närmast stammen, för ökat luftutbyte och minskad konkurrens. Där risk för skador finns på växtmaterialet, ska rensningen ske för hand. I samband med ogrärensningen städas buskplanteringen från skräp, samt putsning av plantorna görs från döda och skadade växtdelar. Hela ytan skall vara fri från ogräs och främmande föremål. Barktäckt yta skall handrensas, för att hindra underliggande jord att blandas med barken. Marktäckande buskar ogrärensas för hand. Rotsläende grenar skyddas och förankras.

Intervall på ogrärensningen skall beräknas till 2-4 veckor, utöver vår- och höstrengöring, beroende på ogräsets tillväxthastighet.

S Plantering

Växter som inte kan planteras inom 3 dagar, leveransdagen inräknad, skall omgående jordslås företrädesvis i skuggigt läge och vattnas. Barrotade växter skall rotslås omgående. Vid plantering skall rotsystemet bredas ut och väl rymmas i planteringsgropen. Planteringsdjupet skall vara lika med planteringsdjupet i plantskolan. Säckväv, kruka med mera tas bort. Barrotade plantor doppas före plantering i en blandning av jord och vatten. Hela planteringsgropen genomvattnas i samband med planteringen. Buskarna putsas från transportskador samt felaktigt växande grenar. Etableringsbeskränning (tillbakaskärning) utföres på

lövfällande häckarter i små kvalitéer samt buskar med långa skott. Företrädesvis klipps de tillbaka på senvintern en växtsäsong efter plantering, för att ge bättre förgrening och tätare växt. Undantag häckar av trädarter såsom avenbok, lind m fl, där man ofta vill ha en genomgående stam.

X Städning

Pappersplockning och borttagning av sopor och främmande material i planteringsytor avlägsnas kontinuerligt, varje vecka.

Y Sårvård, bekämpning

Utföres om risk för bestående skador föreligger. Vid fläk- eller brytskador läggs ett nytt rakt snitt fackmannamässigt, och snittytan får torka och valla över naturligt. Lac-Balsam och liknande bör inte användas på grind av risk för rötskador. Vid större skador byts växtmaterialet ut.

Z Täckning

Ömtåliga växter, i synnerhet de som dragits upp under förhållanden som skiljer sig från växtplatsen, kan behöva vintertäckas den första vintern efter plantering. Växterna skyddas med uppkupning av jord, täckning med löv eller torv samt granris. Vintergröna växter, rosor samt vissa exotiska arter, torkar lätt ut i soliga lägen under vårvintern. De bör täckas mot vårsolen, februari - april. Lämpligt täckningsmaterial är säckväv eller granris.

Ä Vårrengöring

Vid snösmältning och tjällossning utföres krattning över hela ytan, utan att lökväxter, rot- och växtdelar skadas. Ojämnheter i ytan jämnas i samband med krattning. Städad yta skall vara fri från löv, döda växtdelar, ogräs, papper, sten och främmande föremål. Hopsamlade högar efter städning får inte läggas så att underliggande vegetation skadas. Organiskt material transporteras till avfallshanteringsområdet. ‘

Ö Översyn

Buskarnas kondition och planteringsytornas utseende och standard kontrolleras 1 gång per år. Behov av kompletteringsplanteringar meddelas beställaren.

1:3 Klängväxter

A Avfallshantering, komposterings

Allt organiskt material transporteras till avfallstipp för komposterings.

C Beskränning

Vildvinet reduceringsbeskärs kring öppningar, dörrar och där den brett ut sig för mycket. Klängväxter får inte tillåtas växa upp i hängrännor eller på tak. Beskränningen utföres på hösten. Etableringsbeskränning (tillbakaskärning) utföres på rådhus- och vildvin på senvintern en växtsäsong efter plantering, för att ge bättre förgrening från basen.

D Bevattning

Under normala förhållanden kräver klängväxter ringa bevattning. Klängväxter är däremot ofta planterade på dåliga ståndorter såsom nära fasader med dränerande material och behöver därför en regelbunden vattning. Optimalt vattenbehov per vecka är ca 20-25 mm under maj till och med september. Ett Moralink bevattningssystem längs Ulvsundavägen. Kontrolleras och fyll på var 3:e vecka.

E Byte

Klängväxter som dör eller skadas ersätts med nya av samma sort. Om ett större sortiment gått ut bör det diskuteras med sakkunnig för ett eventuellt byte av sorten.

F Fräsning, luckring

Jorden kring klängväxter luckras till 50 mm djup på hösten. Vid luckringen myllas nedfallna löv ner.

I Gödsling

Varje vår ges en giva på ½ dl pelleterad höns gödsel per planta.

L Jordförbättring, toppdressing, täckbark

Regelbunden tillförsel av mullbildande ämnen är fördelaktigt för alla klängväxter och där utrymmet är begränsat, någonting helt nödvändigt. Tillförseln sker lämpligast med kompostjord alternativt barkmylla.

M Kalkning

De flesta klängväxter trivs med en markreaktion nära det neutrala. Kalkning utföres efter rekommendation i analys.

R Ogräsbekämpning

Ogräsbekämpning utförs i samband med att buskplanteringsytor rensas. Renshackan skall användas försiktigt, eftersom rotsystemet ofta ligger ytligt. I samband med rensningen skärs döda och skadade växtdelar bort.

S Plantering

Vid plantering sätts rotklumpen djupt. Rotklumpens överyta skall vara minst ca 10 cm under mark. Krukor eller annat omslutande kärl tas bort. Vid plantering mot fasad eller liknande placeras roten cirka 20-40 cm utanför väggen och lutas något mot densamma. Gropen genomvattnas väl.

Y Sårvård, bekämpning

Utföres om risk för bestående skador föreligger.

Z Täckning

Vintertäckning av vuxna klängväxter är ej nödvändigt. Plantor som dragits upp under klimatförhållanden som skiljer sig från de som råder på platsen kan få en bättre start om de vintertäcks helt den första vintern efter plantering. Rankorna läggs ned på marken, jord kupas upp och ett luckert lager löv eller granris läggs över jorden.

1:4 Rosor

A Avfallshantering, kompostering

Allt grovt, vedartat material överstigande 5 mm diameter kapas i hanterliga längder, 1-2 m, för flisning och kompostering på tipp.

C Beskrining

Genom att ta bort alla vissna blomställningar, ner till bladvinkeln med nya knoppanslag under sommaren får man en ökad blomrikedom och bättre tillväxt. Putsning av rosor görs var 14:e dag. Beskrining av rosor görs i allmänhet på våren, när björkarna börjat slå ut. Beskriningen kombineras med fördel med en årlig giva av naturgödsel.

Parkrosor gallras endast när de blivit täta och risiga genom att grenar och skott tas bort helt eller kortas in. Det är i första hand de äldsta grenarna som beskars. Beskriningen utförs tidigt på våren.

Buskrosor gallras och de längsta skotten och grenarna inkortas med ca 1/3.

D Bevattning

Rosor planterade i lådor och längs fasader där nederbörden avskärmas är helt beroende av en väl avvägd bevattning. Vid värme och långvarig torka vattnas planteringsytorna med minst 2 givor på tillsammans cirka 20 mm per vecka.

E Byte

Rosor som dött eller skadats ersätts med nya av samma sort och kvalitet som befintliga. Om många av samma sort gått ut bör sortval diskuteras. Då en ny rosplanta planteras, bör jorden bytas ut i en grop 50 x 50 cm, alternativt hela planteringsytan om rosorna är flera. Om så kallad jordtrötthet föreligger, det vill säga växtkraften och blomningen har avtagit efter 10-15 år bör jorden ges en ordentlig jordförbättring med barkmylla, naturgödsel samt ny matjord, alternativt byte av hela jordvolymen.

F Fräsning, luckring

På hösten kupas jorden runt plantan, där ympdelen ligger för högt, så att ympdelen täcks med ett minst 7 cm lager av lös jord. Höstgrävning skall ej utföras. På våren planas jorden ut.

I Gödsling

Gödsling med naturgödsel på våren i april-maj, företrädesvis ko- eller hästgödsel. 1-3 kg per kvadratmeter Hönsködsel bör undvikas. Gödslet myllas försiktigt ned i jorden i samband med fuktig väderlek eller bevattning. Mängden gödsel skall beräknas utifrån mängd organiskt kompostmaterial som tillförts.

K Höstrengöring

Rosor klipps rena från eventuellt kvarsittande vissna blommor. Jorden kupas upp runt plantan vintertid. Se punkt F.

L Jordförbättring, toppdressing, täckbark

I en varm lucker jord är omsättningen av organiskt material hög. Mullbildande ämnen i form av kompostjord och näringsberikad torv skall årligen påföras med ett minst 5 cm tjockt lager. Lämplig tidpunkt är höst, då jordmaterialet kan läggas som kupor vid varje planta. Tidpunkten för jordbyte, s k jordtrötthet, kan förskjutas framåt om jordens kvalitet regelbundet underhålls, se byte E.

M Kalkning

Rosorna trivs bäst med en markreaktion nära det neutrala, pH 6-7. Kalkning utföres efter rekommendation i analys.

P Lövhantering

Efter beskriningen krattas hela planteringsytan försiktigt så att inte skott och rottdelar skadas. Ojämnheter och kupningar jämnas ut. Organiska växttdelar transporteras till avfallshanteringsområdet för kompostering.

R Ogräsbekämpning

Ogrärensning utförs var tredje vecka under hela vegetationsperioden. Hela ytan skall vara fri från ogräs. Kring rot- och växttdelar handrensas. Ogräs får ej växa till blom eller frösättning. Ogräs med pålrot eller utlöpare avlägsnas med rötter. I samband med rensningen skärs döda, vissna och skadade växttdelar bort.

S Plantering

Rosor har långa rötter och kräver djupa gropar vid plantering, ca 60 cm. De allra längsta rötterna kan kortas av. Rosplantan skall sättas så djupt att förädlingsstället (rosgrenarnas bas) hamnar 10 cm under jordytan. En lerhaltig, genomsläpplig och mullrik jord är att föredra.

X Städning

Planteringsytan städas från främmande föremål som papper, plast, burkar, glas med mera. Städningen utföres i samband med ogrärensning.

Y Sårvård, bekämpning

Nedskärning till mark utföres om risk för bestående skador föreligger. Rossortens friskhet och motståndskraft mot svampsjukdomar bör övervägas vid nyplantering. Eventuellt kan byte av plantor bli nödvändigt. Angripna plantor transporteras bort för bränning. Kemisk bekämpning får inte förekomma.

Ä Vårrengöring

Krattning utföres över hela planteringsytan, utan att rot- och växttdelar och eventuella lökväxter skadas. Se lövhantering P. Täckmaterial avlägsnas. Allt organiskt material myllas ned om det är sjukdomsfritt eller transporteras till avfallshanteringsområdet.

Ö Översyn

Rosytorna ses över 2 ggr per månad under vegetationsperioden.

1:5 Perenner

A Avfallshantering

Det organiska materialet från perenna planteringar myllas ned eller transporteras till avfallshanterings-tipp för kompostering.

D Bevattning

Vattenbehovet skiljer oerhört mellan olika slags perenner och olika ståndorter. Regelbunden vattning krävs av planteringar i utsatta, soliga lägen, planteringar under tak, på bjälklag och i krukor. Den vattenmängd som ges skall motsvara 15-20 mm regn. Vattentrycket skall vara lågt, för att inte skada växten. Vattningen bör ske tidiga morgnar eller nattetid för att få effekt och inte dunsta bort. Vattningen kan med fördel kombineras med svag näringslösning, se F – gödsling.

E Byte

Växter som dött eller skadats ersätts med nya av samma sort och kvalitet som befintliga. Perenner kan behöva omplanteras och/eller delas för att:

- föryngra växterna och behålla god blomning
- reglera artens utbredning
- få en grundlig ogrärensning

Omplantering/delning utförs vår eller höst med för arten lämpligt c-c avstånd och planteringsdjup. De äldsta svagvuxna partierna avlägsnas. Behov av komplettering anmäls till beställaren.

F Gödsling

Årlig gödsling görs i maj med naturgödsel, såsom välbrunnen ko-, häst- eller hönsködsel, alternativt pel-leterad Chrysan. Ett väl fungerande alternativ är att vattna med svag näringslösning 2 gånger per månad under maj-juli. NPK – tal bör då ligga så nära 5 1 4 som möjligt. All gödsling görs i samband med vattning eller fuktig väderlek.

L Jordförbättring, toppdressing

Kompostjord och/eller barkmylla används. 2-3 cm tjockt lager, väl fuktat, påföres och myllas lätt cirka vartannat år. Inblandningen utförs försiktigt i samband med vårrengöringen. Speciellt viktigt med jordförbättring om gödslingen sker med näringslösning i vattningen, då inget övrigt organsikt material förs på.

M Kalkning

Underhållskalkning för kalkkrävande och normalkrävande perenner utföres på hösten efter rekommendationer i analys.

Q Nedskärning, puts

Vissna blommor eller blad skärs bort kontinuerligt, för att förlänga blomningen, för att få en ny blomning och för att hålla plantan prydlig. Åtgärden görs 1 gång i månaden under maj-september.

R Ogräsbekämpning

Ogräset rensas för hand. Rensningarna görs var tredje vecka under vegetationsperioden. Ogräset får inte växa till blom eller frösättning. Ogräs med pålrot och utlöpare avlägsnas med rötter.

S Plantering

Det är viktigt att jorden är fri från fleråriga ogräs före plantering, och att jorden är anpassad till de aktuella växternas krav. Lämpligt stora gropar tas upp. Kruka eller annat emballage avlägsnas och växten planteras med överyta på jordklump i marknivå. Låga perenner planteras på 20-30 cm avstånd. Medelhöga planteras på 30-40 cm och stora på ca 50 cm avstånd från varandra om inget annat anges på ritning. Hela ytan genomvattnas direkt i samband med planteringen.

X Städning

Städning utföres regelbundet i samband med ogrärensningen samt en gång vid vårrengöringen och på hösten. Alla främmande föremål som papper, plast, burkar och glas tas bort.

Y Bekämpning

Utföres om risk för bestående skador föreligger.

Z Täckning

Snötäcket ger ett utmärkt skydd mot kyla och uttorkning vintertid. Även torra löv kan med fördel få ligga kvar så fort tjälen har gått i jorden.

Ä Vårrengöring

En försiktig krattning utföres samtidigt som skräp, främmande föremål avlägsnas. Varsamhet företas mot eventuella lökväxter i planteringsytorna.

Ö Översyn

Perennernas kondition och utbredning kontrolleras kontinuerligt.

1:6 Lökar och knölväxter

A Avfallshantering, kompostering

Nedvissnat och bortskuret organiskt material myllas ned i jorden eller transporteras till avfallshanteringsområdet för kompostering.

D Bevattning

Lök- och knölväxter vill ha riklig vattentillgång under våren. Ett par tre rikliga vattningar på 20-30 mm per gång kan behövas till dess bladen vissnat ner vid torr väderlek.

E Byte

Äldre lökplanteringar bibehålls kraftiga och blomrika om de underhållsgödslas. Vart femte år kompletteras ytorna med nya lökar, alternativt delas exempelvis narcisser.

I Gödsling

Lökplanteringarna ges en gödselgiva på hösten, medan blom- och bladanlagen bildas, företrädesvis benmjöl.

L Jordförbättring, toppdressing

Lök- och knölväxter behöver årlig tillförsel av organiskt material. Ett par cm tjockt lager lövhäck kan få ligga kvar vid lövhanteringen på senhösten. Lagret kan då också fungera som vintertäckning.

M Kalkning

Lökar behöver en neutral till svagt basisk jord (pH 6,5-7,5). En årlig kalkning på senhösten skall göras för att motverka sur nederbörd och pH-sänkande gödselmedel.

P Lövhantering

Lövet bör få ligga kvar för vintertäckning. En vattning av lövmassan i planteringsytor eller en lätt nedmyllning, gör att det ligger kvar bättre. På gräsmattor finfördelas löven och kan med fördel ligga kvar i 2-3 cm tjocka skikt

Q Nedskärning, puts

Högre lökväxter skall putsas när de blommat över. Frökapseln nyps av. Bladen lämnas kvar där det går, tills de gulnat. I gräsytor och planteringsytor, som inte gömmer lökbladen, skärs dessa bort efter blomning.

R Ogräsbekämpning

En grund skyffling kan göras sommartid när lökarna är i vila. Handrensning utförs på våren och även på hösten, då en del lökväxter redan börjar nå jordytan.

S Plantering

Lökar och knölväxter planteras under augusti till oktober. Då hinner lökarna rota sig, innan tjälen kommer. Lämpligt planteringsdjup är ca 5-10 cm för smålökar,

ca 15 cm för medelstora och 20-25 cm för stora lökar. Lökarna sätts rättvända.

X Städning

Skräp och främmande föremål plockas bort minst en gång i veckan.

Z Täckning

Eventuell täckning göres på hösten med lövavfall överlagrat med kompostjord. Se L och P.

Ö Översyn

Kontroll av lökplanteringsytorna och lökarnas tillväxt och utseende kontrolleras i samband med städning och putsning. Ytorna kontrolleras före plantering på hösten.

1: 7 Parkgräsmatta

A Avfallshantering, kompostering

Det organiska materialet omhändertas och transporteras till avfallshanteringstipp för kompostering.

D Bevattning

Vattenbehovet för en genomsnittsgräsmatta är omkring 25-30 mm per vecka, reducerat med nederbörden. Vattenbehovet regleras med befintlig bevattningsanläggning, där så är möjligt.

Om vattningen av arbetstekniska skäl inte kan göras på kvällar och nätter, utförs den tidiga morgnar

H Gräsklippning

Måttligt nyttjad gräsmatta och stora gräsytor i parkmark klipps 1-2 gånger per vecka inklusive putsning kring kanter, murar, träd med mera. Putsen utförs med trim-

mer, sax eller liknande. Puts nära trädstammar skall utföras för hand om det finns risk för barkskador.

Klipps före 8 cm höjd. Klipphöjd 3-5 cm. Avklippt gräs kan ligga kvar på gräsmattan, om det inte rör sig om synliga mängder i strängar och tovor.

I Gödsling

Gödselmedlet skall spridas jämnt över ytan. All gödsling skall utföras i samband med fuktig väderlek eller åtföljas av vattning, och företrädesvis vara naturgödsel. Samtliga gräsytor ges en gödselgiva, ca 2-3 kg/100 m², tidigt på våren och en gödselgiva tidigt i augusti, 1,5 kg/100 m². Mängden anpassas till rekommendationer i analys.

L Jordförbättring, toppdressing

Toppdressing innebär att ett tunt högförmultnat jordlager påförs gräsmattan, för att öka halten organiskt material. Lämplig blandning är 40 % finfördelad kompostjord eller torv och 60 % sand. Blandningen sprids i ett tunt jämnt lager om 0,5 - 1 cm på försommaren vart tredje år. Gödselmedel kan blandas in.

M Kalkning

Kalk tillföres på hösten i samband med höstrengöringen. Mängden kalk baseras på rekommendationer i jordanalys.

N Kanthuggning

Kanthuggning utföres en gång per år, där gräsytan ansluter mot planteringsytor. Avvikelse på rak sträcka får inte överskrida 30 mm på 10 m längd. Radien anpassas till och anslutes till rak sträcka.

Mot markbeläggningar och kantstöd kan kantskärning behöva utföras en gång om året. Runt unga träd (2-10 år) skall en yta om ca 2 m² hållas öppen.

O Luftning

Ytskiktet luftas med vertikalskärning en gång per år i juni.

P Lövhantering

Vid sista klippningen av gräsmattan klipps även lövet i bitar. Efter klippningen räfsas lövet och gräsavfallet upp. På mager, lätt jord och under trädgrupper kan lövtugget ligga kvar. Hopsamlade högar eller ansamlingar får inte ligga under längre tid eller på sådant sätt att underliggande vegetation skadas.

Ytor där risk föreligger att löv blåser ut på trafik och kommunikationsytor bevakas extra noga. Rengöringen skall vara avslutad till den 30 november. Därefter tas nedfallande löv och skräp om hand vid städtillfällena under vinter, om inte snö eller frost förhindrar arbetet. Vissa områden med mycket träd kan behöva rengöras i minst 2 omgångar.

R Ogräsbekämpning

Utförs då gräsyntans utseende i väsentlig grad påverkas av ojämn färg och struktur från ogräs och mossor. Täta klippningar förhindrar frösättning, vilket gör att många ettåriga örter utrotas. Kemisk bekämpning får endast vidtas efter förvaltarens godkännande.

U Reparation, lagning

Beställaren underrättas om skador i ytskiktet eller där gräset dött ut. Skador i ytskiktet eller där gräset dött ut reparationsbesås genom luckring i befintligt jordlager eller genom påförande av nytt jordlager blandat med sand och gräsfrö. I samband med reparationssådd skall växtbäddar luftas eller vertikalbeskäras.

X Städning

Pappersplockning och borttagande av sopor och främmande föremål utförs en gång i veckan, lämpligen måndag eller fredag. Större sopor såsom påsar, flaskor, burkar mm avlägsnas kontinuerligt. Städningen utförs under hela barmarksperioden.

Y Sårvård, bekämpning

Utföres om gräsväxten skadas.

Ä Vårrengöring

På våren då ytskiktet torkat upp utförs krattningsvarvid allt löv, sten, sopor och främmande föremål avlägsnas. Upplogad sand från snöröjningen fördelas ut jämnt på gräsytorerna med en max. tjocklek av 5 mm. Organiskt material körs till avfallshanteringsområdet för kompostering.

Ö Översyn

I samband med klippning och städning ses gräsytorerna över. Översynen utförs under hela barmarksperioden.

HÅRDGJORDA YTOR

1:8 Ängsgräs

A Avfallshantering, kompostering

Organiskt material skall i första hand ligga kvar. Det material som omhändertas, transporteras till avfallsanläggning för kompostering. Skikten bör inte överstiga 15 cm och blandas upp med flis och kompostjord.

H Gräsklippning

Gräsbevuxna ytor inom naturmarksområdet slås 1-2 ggr om året. Gräsavfall får ligga kvar.

K Höstrengröring

Större nedfallna grenar och kvistar samt skräp plockas bort för hand. Det är dock positivt ur ekologiskt perspektiv om några grövre stamdelar lämnas kvar på marken.

P Lövhantering

I naturmark lämnas allt löv att multna ner. Ingen räfsning görs på hösten. På större öppna ytor tuggas lövet sönder till finfördelat skick, för att snabbare multna ner. Till våren tas löven om hand inom större öppna ytor. Se vårrengöring.

R Ogräsbekämpning

Där jättebjörmlor förekommer i ytan skall dessa bekämpas enligt föreskrifter från jordbruksverket.

X Städning

Pappersplocknin, borttagande av sopor och främmande föremål utföres 1 gång i månaden under barmarksperioden.

Ä Vårrengöring

När snön smält bort tas allt skräp bort som ansamlats under vintern. På större öppna ytor tas grenar bort. Några grövre stamdelar kan kvarlämnas. Se åtgärd K. Materialet körs till kompostanläggning.

Ö Översyn

Gräsyterna kontrolleras i samband med städningen vår och höst.

2.1 Brunnar

T Rensning

Samtliga dagvattenbrunnar slamtöms och rensas på våren. Rensningen görs med sugaggregat. Avfallet transporteras till tipp.

X Städning

Betäckning och galler till brunnar, ventiler och skrapgaller (även underliggande yta) rengörs i samband med städning. Speciellt dagvattenbrunnar kontrolleras återkommande, så att regn- och smältvatten inte hindras att nå dagvattenledningen.

Ö Översyn

I samband med städning på hösten ses samtliga betäckningar, dagvattenrännor och brunnar över.

2.2 Singel och stenmjölsytor

A Avfallshantering

Organiskt material transporteras till kompostanläggning. Halkbekämpningsmaterial omhändertas från sidoyttor. Skräp och avfall transporteras till sopstation.

J Halkbekämpning

Gångbanor och gångytor halkbekämpas med uppvärmd stenflis 2-6 mm. Arbetet startas så snart risk för halka föreligger.

P Lövhantering

Gångbanor och gångytor krattas kontinuerligt rena från löv. Lövet transporteras för kompostering. Rengöringen skall vara avslutad till den 15 november. Därefter tas nedfallande löv och skräp om hand vid städningen.

R Ogräsbekämpning

Vid ogräsbekämpning i hårdgjord yta tillses att inte beläggningar och beklädnader skadas. Ogräs, mossor och sly i grusytor och utmed fasader avlägsnas. Grusmaterial som förs bort i samband med arbetsutförandet ersätts med likvärdigt material.

Skyffling av ytan till minst 5 mm djup. Hela ytan skall vara fri från ogräs och främmande föremål. Alternativt bränns ogräset bort. Kemiska bekämpningsmedel får endast användas om ingen risk finns för skador på närbelägna träd, planteringar eller gräsytor.

Arbetet utförs 3 ggr per år.

U Reparationer, lagning

Ytjusteringar och planering av befintligt grus- och krossmaterial till angivna befintliga höjder. Ytan skall ha jämna höjder och stötvältas vid behov, så att hela ytan erhåller likvärdig grad av packning. Stenmjöl 0-8 skall användas istället för grus av miljöskäl.

V Snöröjning

Arbeten med snöröjning startas upp vid snödjup > 30 mm eller vid drivbildning.

De ytor som skall röjas visas av förvaltaren på platsen och/eller genom tillhandahållna ritningar. Entreprenören skall alltid på platsen förvissa sig om områdets utformning och svara för eventuell markering med käppar.

Entreprenören svarar för att snöröjning och halkbekämpning planeras och utförs på ett lämpligt och rationellt sätt. Arbetet skall i första hand utföras med maskiner. Entreprenören skall dock svara för nödvändig handskottning och halkbekämpning vid entréer, trappor och ramper eller på andra ytor där maskiner ej kan användas.

För att undvika skador på anläggningarna skall snöröjningen utföras med försiktighet och för anläggningarna lämpade maskiner. Yta som markerats - ständigt snö - eller halkfri yta - skall hållas snö- och halkfri hela dygnet.

Entréer och trappor skottas och halkbekämpas i anslutning till omgivande yta, så att samtliga kommunikationer garanteras framkomlighet.

X Städning

Samtliga singel- och grusytor städas. Extra städning på hösten vid lövfällning utförs vid behov. Betäckningar och galler till brunnar rengörs samtidigt.

Ä Vårrengöring

Överskottsgrus och stenflismaterial från halkbekämpningen omhändertas för toppdressning av gräsytor. Ytjusteringar och planering av singel- och grusmaterialet till befintliga höjder utförs. Vid behov justeras ytorna även med hyvel eller skrapas och sladdas så att gropar och ojämnheter försvinner. Samtliga ytor kratras efter städning. I de fall träd står planterade i grusyterna utförs åtgärderna försiktigt, så att trädens rötter inte skadas.

Ö Översyn

Ytorna avsynas varje månad under hela året.

A Avfallshantering, kompostering

Organiskt material transporteras till kompostanläggning. Halkbekämpningsmaterial omhändertas. Skräp och avfall transporteras till sopstation.

J Halkbekämpning

Frosthalka, underkylt regn eller nyfallen snö < 30 mm - utförs oberoende av de tider som angivits för snöröjning.

Entréer och trappor halkbekämpas i anslutning till omgivande yta, så att samtliga kommunikationer garanteras framkomlighet i enlighet med den tid som angivits för respektive beläggning. Halkbekämpning utförs i första hand med stenflis, fraktion 2-4 mm. Salt eller saltinblandad sand får inte användas på ytor av betong, betongplattor, tegel, skiffer eller kalksten. Markuppvärmda ytor bör ej sandas eller saltas. Dessa entréytor bevakas extra noga i övergången mellan upp- och oppvärmad markyta där lätt svallis bildas. Vid töväder när is och snö försvunnit sopas entréytor kontinuerligt rena från halkstopp.

K Höstrengöring

Entréer och trappor städas och spolas rena med högtrycksspruta. Skraplådor rensas på skräp, sand och sten.

P Lövhantering

Trappor och entréer rensas kontinuerligt från löv, inklusive vindfång (tambur) i direkt anslutning till entrén. Lövet transporteras för kompostering. Rengöringen skall vara avslutad till den 31 oktober. Därefter tas nedfallande löv och skräp om hand vid städningen.

U Reparation, lagning, målning

Ytorna besiktigas vår och höst. Skador påtalas för beställaren. Hål och sättningar åtgärdas omgående till föreskrivna höjder. Mindre skador som sprickor i plattor, steg och murar m m åtgärdas på våren efter tjällossning. Räcken och handledare i trappor och på murar kontrolleras.

V Snöröjning

Arbeten med snöskottning startas upp vid snödjup > 30 mm eller vid drivbildning. Snöskottning utföres i anslutning till omgivande ytor, så att framkomligheten garanteras för samtliga trappor och entréer. Vid ihållande snöfall skall i första hand framkomligheten till entréer garanteras under dagen. Se även snöröjning under hårdgjorda ytor.

W Spolning

Entréer och trappor högtrycksspolas i samband med höst- och vårrengöring.

X Städning

Entrézoner städas och sopas en gång i veckan under hela året och oberoende av helg. Skrapgaller rensas samtidigt. Ytan skall vara fri från löv, sopor, jord, grus och övrigt främmande material. Trappor städas och sopas 1 gång i månaden i samband med städning av omgivande hårdgjorda ytor.

Ä Vårrengöring

Upptagning av sand utföres dels under en koncentrerad tid efter avslutande vinter- och halkbekämpningsarbeten, dels under vinterperioden, då halkbekämpningsmaterialet bildar högar eller dammar. Ytorna spolas rena med högtrycksspruta. Skraplådor tömmas på skräp, sand och stenmaterial.

Ö Översyn

Entréer, trappor och murar kontrolleras vid städning och halkbekämpning.

3.UTRUSTNING

3:1 Papperskorgar

Papperskorgar tömmas ofta året om. Tömningsfrekvenser är redovisat för varje arbetsområde i mängdförteckningarna. Samtliga papperskorgar förses med invändig plastpåse. Papperskorgar tvättas en gång per månad.

3:2 Belysningsstolpar

Beställaren underrättas kontinuerligt om trasiga lampor. Behov av justering och ev. byte av stolpar göres i samband med översyn.

3:3 Blomlådor, urnor

Lådorna och urnorna tvättas tre gånger per år. Allt tryckimpregnerat trä inoljas en gång per år. Målad utrustning skall målas om vart tredje år. Jordbyte utförs vid vårrengöring. Vid vårrengöringen avsynas lådorna och byten utförs av trasiga och dåliga exemplar.

3:4 Cykelställ och cykelpollare

Cykelställ/pollare tvättas en gång per år. Ställen rost- och målningsbehandlas där behov föreligger. Vid byte skall beställaren informeras och i första hand skall samma produkt användas.

3:5 Damm

På våren rengörs dammen från löv, skräp och synligt dött organiskt material. Vattennivån kontrolleras och tillförs om vattnet sjunkit. Skräp m.m. tas bort regelbundet.

3:6 Parksoffor (fasta)

Smuts på möbler kontrolleras regelbundet och tvättas bort i samband med att papperskorgar töms. Oljning med färglös träolja utföres en gång per år. Målning av färgade soffor och bord görs också en gång per år. Färg får ej oxidera eller färga av sig.

Utrustningsdetaljer beträffande funktion, infästningar, ytskikt mm, så att inte olycksrisk föreligger, kontrolleras varje månad. Laserade möbler slipas vartannat år för ommålning. Åtgärden bekostas av beställaren.

3:7 Orienteringsskyltar

All skyltsättning skall hållas funktionsduglig. Felaktigheter rapporteras omgående till förvaltaren. Skyltar tvättas en gång per år. Skadade och missfärgade skyltar ersättes med nya. Avser skyltar såväl på vägg som på stolpar.

3:8 Träbeläggningar

Ytorna avsynas varje månad under barmarksperioden. Skador och brister meddelas beställaren. Allt virke oljas varje år på våren. Virket skall före inoljning rengöras med högtryckstvätt.

